



**OMGEVINGSANALYSE
LOKAAL BESTUUR
KORTEMARK
MEI 2024**



Inhoud

Inhoud

Inhoud	2
INLEIDING	6
1. Algemeen	6
2. Burgerbevraging	7
3. Adviesraden.....	7
4. Bestuurskrachtmeting	8
5. Welzijnsbevraging.....	10
6. Bevraging interne diensten	10
7. Kwantitatieve data.....	10
FINANCIËN	13
1. Belastingen	13
2. Investerings.....	14
3. Schulden.....	15
4. Exploitatie-uitgaven.....	16
5. Structureel evenwicht op lange termijn	18
Autofinanciering Lokaal Bestuur 2020-2024	18
Hoe gevolgen van de positieve AFM van de vorige jaren interpreteren?	19
Berekening financiële capaciteit van Lokaal Bestuur Kortemark	20
Leencapaciteit versus investeringsprojecten.....	20
Hoe deze grafiek interpreteren?.....	21
DEMOGRAFIE.....	23
1. Algemeen	23
2. Inwonersaantal.....	24
3. Bevolkingsdichtheid	27
4. Diversiteit	28
5. Leeftijdsverdeling	29
6. Huishoudens.....	33
LEREN EN ONDERWIJS.....	37

1.	Algemeen	37
2.	Onderwijsaanbod	37
3.	Leerlingenaantal	38
4.	Schoolpendel	41
5.	Gelijke onderwijskansen.....	43
6.	Input adviesraden.....	44
	ZORG, OPVANG EN GEZONDHEID.....	47
1.	Algemeen	47
2.	Opvang baby's en peuters	47
3.	Buitenschoolse opvang.....	52
4.	Ouderenzorg	53
5.	Gezondheid	56
	INKOMEN, ARMOEDE EN UITSLUITING	60
1.	Algemeen	60
2.	Fiscaal Inkomen	61
3.	Kansarmoede-index Opgroeien (Kind en gezin)	63
4.	Financiële tegemoetkomingen	66
	Verhoogde tegemoetkoming ziekteverzekering.....	66
	Inkomensgarantie voor ouderen	66
	Schooltoeslag	67
	Leefloon.....	67
	Mantelzorg.....	68
5.	Huurders en kandidaat-huurders van een sociale woning.....	69
6.	Betalingsmoeilijkheden	71
	Betalingsachterstand bij lopende kredieten.....	71
	Energie-armoede.....	72
7.	Buurtgerichte zorg.....	73
8.	Adviesraden.....	75
	VRIJETIJDSELEID	77
1.	Algemeen	77
2.	Vrijetijdsaanbod	77
3.	Conclusie bestuurskrachtmeting	83

4. Adviesraden.....	83
VEILIGHEID.....	87
1. Algemeen	87
2. Verkeersveiligheid	87
3. De politie	90
4. Veiligheidsgevoel.....	91
5. Adviesraden.....	94
OPENBAAR DOMEIN	97
1. Algemeen	97
2. Ruimtegebruik	97
3. Uitrustingsgraad	102
4. Gemeentelijke infrastructuur	104
5. Conclusie bestuurskrachtmeting	111
6. Adviesraden.....	111
WONEN EN LEEFKLIAMAAT	114
1. Algemeen	114
2. Woongelegenheden	115
3. Vastgoedprijzen	119
4. Tevredenheid woonomgeving	121
5. GAS	123
6. Afval.....	124
Restafval	124
Huisvuilophaling en recyclagepark	125
Stortplaats	126
7. Leefklimaat	126
Mitigatie	126
Adaptatie	142
MOBILITEIT	150
1. Algemeen	150
2. Nabijheid toegang tot mobiliteit	150
3. Vervoermiddelen.....	151
4. Mobiliteitsbeleid	152

5.	Burgerbevraging	154
6.	Conclusie vanuit de bestuurskrachtmeting	157
7.	Adviesraden	158
WERKEN EN ONDERNEMEN		160
1.	Algemeen	160
2.	Bedrijvigheid	160
3.	Arbeidsmarkt	165
4.	Gemeentelijke woon-werkpendel	170
5.	Conclusie bestuurskrachtmeting	171
BURGERSCHAP EN OVERHEID		173
1.	Algemeen	173
2.	Interne organisatie	174
	Algemeen	174
	Aanbod voorzieningen	175
	Werken op afspraak	176
	Duidelijkheid met betrekking tot locatie diensten	177
	Dienstverlening	178
3.	Fusie	185
4.	Communicatie en participatie	187
5.	Conclusie bestuurskrachtmeting	193
	Wettelijke en decretale taken	194
	Federale en Vlaamse decentralisatie	195
	Lokale beleidsuitdagingen	196
	Bovenlokale uitdagingen	197
	Ambtelijke capaciteit	199
	Operationele capaciteit	200
	Strategische capaciteit	201
	Financiële capaciteit	203
	Algemene conclusie	204
6.	Bevoegdheidsverdeling	207
NAWOORD		208

INLEIDING

1. Algemeen

In oktober 2024 zijn het gemeenteraadsverkiezingen. Het managementteam nam het initiatief om in aanloop naar die verkiezingen een omgevingsanalyse op te maken. Deze analyse kan input geven aan de toekomstige meerjarenplanning van het volgende bestuur. Hoe ziet Kortemark er in 2024 uit? Is het een aantrekkelijke plek om te wonen, te leven, te vertoeven? Wat zijn de evoluties en uitdagingen en opportuniteiten die op ons afkomen?

Deze omgevingsanalyse neemt een foto van Kortemark. Ze bestaat uit een aantal observaties onderverdeeld in thema's. Ze is gebaseerd op input vanuit meerdere invalshoeken. Zo werd er een burgerbevraging gelanceerd, werd er een welzijnsbevraging afgenomen bij het personeel, was er een inspraakmoment voor de adviesraden, werd een bestuurskrachtmeting uitgevoerd, werden de interne diensten bevroegd en werden relevante cijfers verzameld.

De analyse geeft een foto weer die we zonder Photoshoptrucage willen aanbieden. Geen opsmuk, maar ook geen zwart-witverhaal. Wél een nuttige insteek waarmee we beleidsmatig aan de slag kunnen gaan.

We starten met het financiële luik. Want uiteraard zijn die gegevens de basis voor alles: wat is de financiële beleidsruimte in het Lokaal Bestuur Kortemark?

Daarna gaan we over naar de verschillende thema's. De thema's waarin alle informatie werd ondergebracht zijn:



2. Burgerbevraging

Om zicht te krijgen op wat leeft bij de inwoners van gemeente Kortemark werd in maart/april 2023 een burgerbevraging georganiseerd op basis van een aselechte steekproef. Volgende thema's kwam aan bod:

- Wonen en omgeving
- Burger en welzijn
- Dienstverlening
- Communicatie en participatie
- Prioriteiten

De vragenlijst werd zowel op papier als digitaal verspreid naar een 1500-tal bewoners. In totaal vulde 44% (661) van de respondenten de vragenlijst in. Dankzij dit resultaat zijn de resultaten voor meer dan 95 procent betrouwbaar. Alle resultaten van deze burgerbevraging werden opgenomen in deze omgevingsanalyse.

We kozen ervoor om zoveel mogelijk dezelfde vraagstelling te gebruiken als in 2017, zo konden we de resultaten vergelijken.

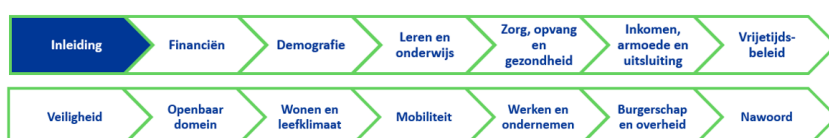
3. Adviesraden

Op vrijdag 8 december werden de leden van de verschillende adviesraden uitgenodigd in de Beuk.

De adviesraden zijn:

- Cultuurraad
- Gecoro
- Jeugdraad
- Landbouwraad
- Milieuraad
- Ouderenadviesraad
- Sportraad
- LVC – lokale verkeerscommissie

We deelden de deelnemers in gemengde groepen in en vroegen hen hun visie te geven over de verschillende thema's in de omgevingsanalyse. We vroegen hen ook om 100% te verdelen over de 10 thema's: waar moet het bestuur het meeste in investeren en waar het minst? In totaal waren 33 deelnemers aanwezig.



De input vanuit de deelnemers werd opgenomen in de omgevingsanalyse.

Opgelet: de resultaten zijn de ideeën en bemerkingen van 33 deelnemers en mogen dus niet veralgemeend worden.

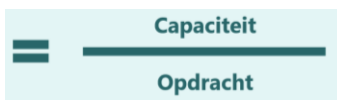
4. Bestuurskrachtmeting

In de tweede helft van 2023 werd een bestuurskrachtmeting uitgevoerd door een externe partij Probis. Die gaat na hoe slagkrachtig Kortemark als autonome gemeente is. Er werd onderzocht hoe Lokaal Bestuur Kortemark aan de stijgende verwachtingen vanuit hogere overheden, de maatschappelijke uitdagingen en de verwachtingen van de inwoners kan blijven voldoen. Volgende vragen werden onderzocht:

- Wat zijn de uitdagingen voor ons bestuur in de komende jaren en is onze eigen organisatie klaar om deze aan te gaan?
- Kunnen we op onze schaal slagkrachtig genoeg zijn om effectief en efficiënt beleid te voeren?
- Hoe kunnen we onze bestuurskracht verhogen?

Bestuurskracht werd op de volgende manier benaderd:

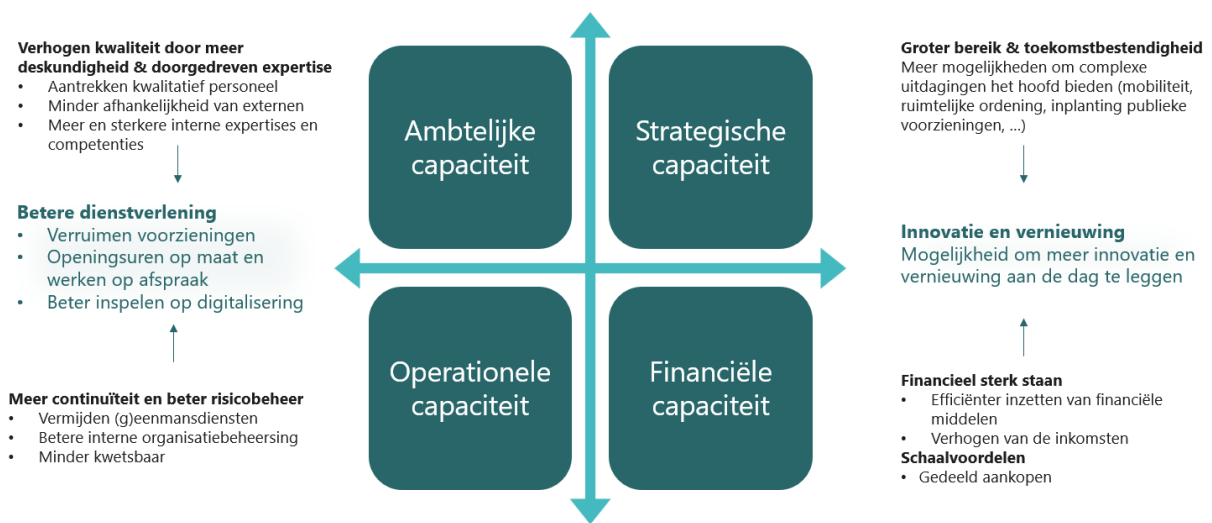
“Het vermogen of de capaciteit om als bestuur de gewenste maatschappelijke ontwikkelingen en bijhorende effecten te realiseren en om de dienstverlening, taken.... kortom: haar opdracht goed uit te voeren”



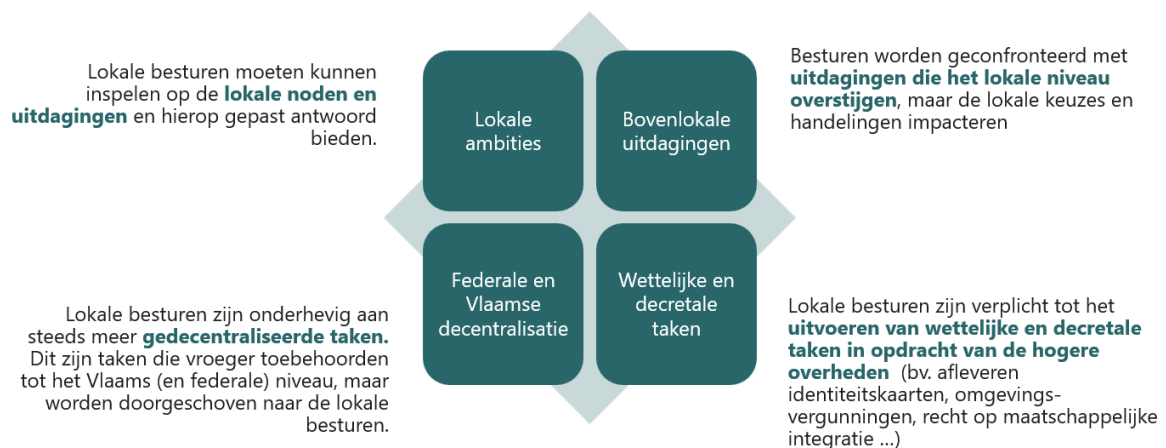
- Onder capaciteit wordt verstaan de ambtelijke, strategische, operationele en financiële capaciteit van het bestuur.
- Onder opdracht wordt verstaan de wettelijke en decretale taken, lokale ambities, maar ook de bovenlokale uitdagingen en federale en Vlaamse decentralisatie.



De capaciteit van een lokaal bestuur in 4 facetten



De opdracht van een lokaal bestuur in 4 facetten



De resultaten van deze bestuurskrachtmeting werden waar relevant opgenomen in deze omgevingsanalyse. De volledige meting is na te lezen op de website van de gemeente Kortemark (link achteraan dit document terug te vinden).



5. Welzijnsbevraging

In de tweede helft van 2023 nam Mensura een welzijnsbevraging af bij het voltallige personeel van Lokaal Bestuur Kortemark. De personeelsleden vulden een vragenlijst in gebaseerd op de 5 A's:

- Arbeidsinhoud
- Arbeidsorganisatie
- Arbeidsvoorwaarden
- Arbeidsomstandigheden
- Arbeidsverhoudingen

De vragenlijst werd afgesloten met 3 open vragen:

- Wat zijn zaken die het je lastig maken je job goed uit te voeren?
- Beschouw je je job vooral als zinvol of niet-zinvol en waarom (niet)?
- Mocht jij aan het roer zitten van deze organisatie, wat zou je verbeteren en hoe?

In totaal vulde 79% van de personeelsleden de vragenlijst in. Een samenvatting van de resultaten is opgenomen in de omgevingsanalyse.

6. Bevraging interne diensten

De verschillende teams van de gemeentelijke diensten gaven input aan deze analyse aan de hand van een SWOT-analyse. Deze analyses worden ook mee opgenomen in dit document.

7. Kwantitatieve data

De omgevingsanalyse werd ook gevoed met relevante cijfers vanuit verschillende bronnen. De twee hoofdbronnen zijn:

- Provincie in cijfers
- Gemeente- Stadsmonitor van het ABB

Bij iedere tabel/grafiek/figuur wordt ook de bron vermeld.

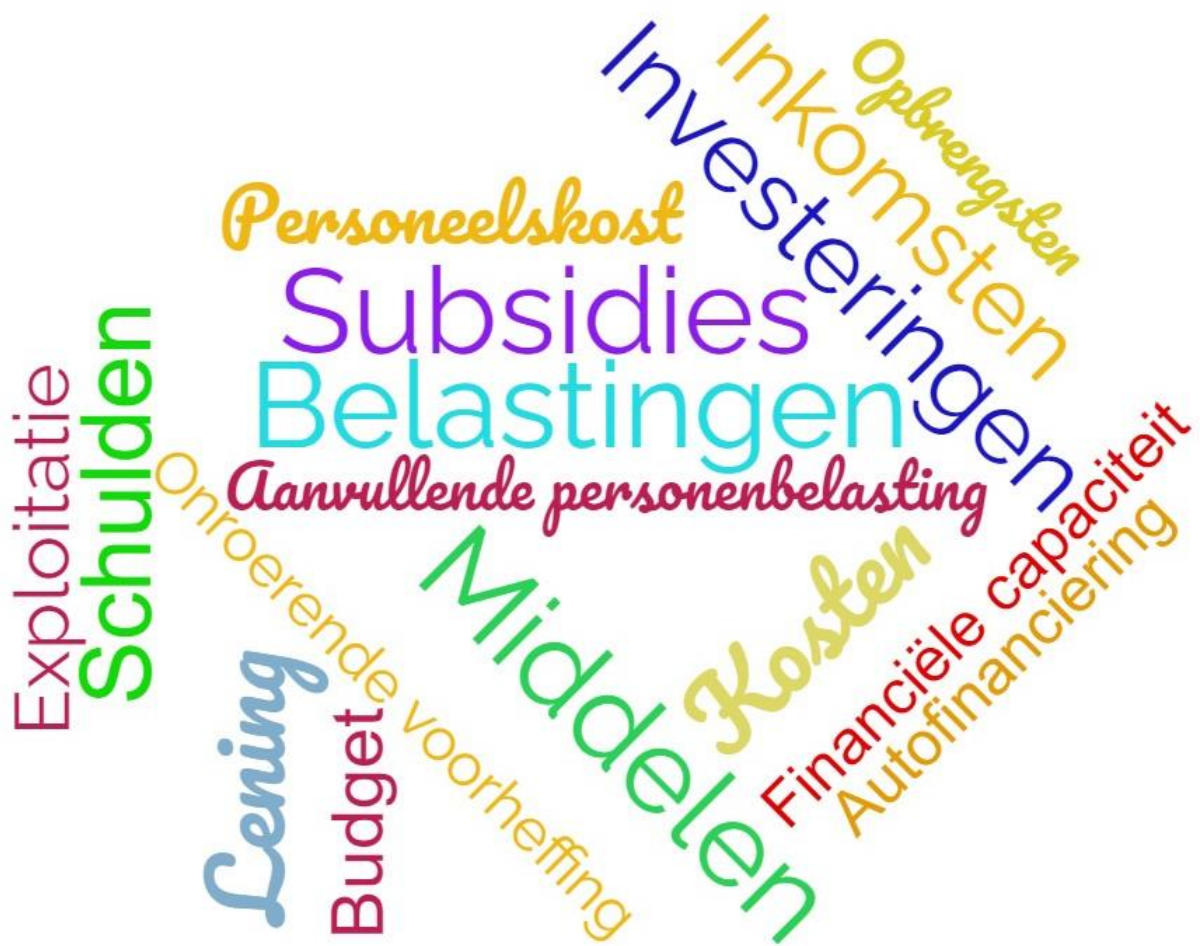
Waar in het document gesproken wordt over “referentieregio” dan refereert dit naar de referentieregio “Westhoek” met volgende steden en gemeentes (zie volgende pagina):



Alveringem	Koekelare	Nieuwpoort
De Panne	Koksijde	Poperinge
Diksmuide	Kortemark	Veurne
Heuvelland	Langemark-Poelkapelle	Vleteren
Houthulst	Lo-Reninge	Zonnebeke
Ieper	Mesen	



FINANCIËN



FINANCIËN

1. Belastingen

Tabel 1: Belastingen

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
tarieven APB (2022)	8,5%	6,7%	7,2%
gemiddelde opbrengst uit APB per inwoner (€) (2020)	289,1	224,68	316,11
tarieven OOV (aantal) (2022)	1165	1192	897
gemiddelde opbrengst uit OOV per inwoner (€) (2020)	354,4	525,83	372,64

Bron: Bestuurskrachtmeting

Conclusie m.b.t. de belastingdruk in Kortemark

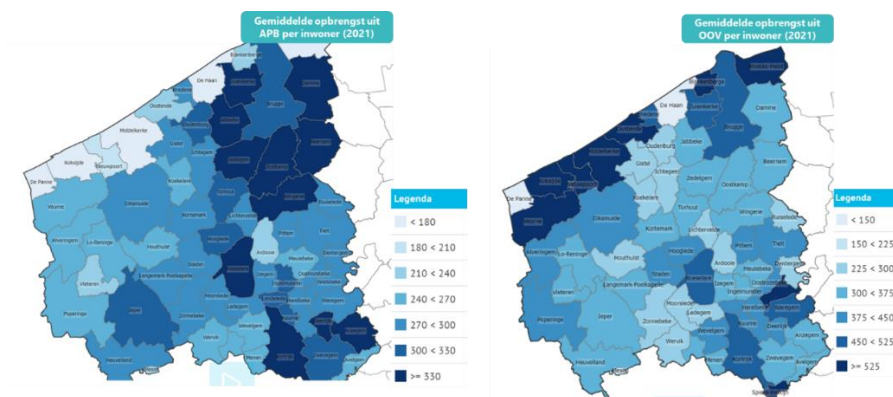
Het tarief van de APB (aanvullende personenbelasting) ligt aanzienlijk hoger dan in de referentieregio en in het Vlaams Gewest. De tarieven OOV (opcentiemen op de onroerende voorheffing) liggen een stuk hoger dan in Vlaanderen, maar in lijn met de Westhoek.

De hoge opbrengst uit de APB t.o.v. het Westhoekgemiddelde volgt het hoge tarief van de APB. Niettegenstaande ligt de gemiddelde opbrengst per inwoner nog steeds lager dan gemiddeld in Vlaanderen. De gemiddelde opbrengst uit OOV per inwoner ligt eerder laag.

De kustbesturen in de regio zorgen voor een hoge gemiddelde opbrengst uit OOV in de Westhoek.

Met ingang van 2021 werd beslist de algemene gemeentebelasting af te schaffen en de fiscale druk te verlagen.

Figuur 1: Gemiddelde opbrengsten APB per inwoner



Bron: Bestuurskrachtmeting



Onderstaande tabel toont echter wel aan dat de waarde van 1% personenbelasting vrij laag ligt in vergelijking met enkele naburige gemeenten. Kortemark haalt dus minder inkomsten per procentpunt uit de aanvullende personenbelasting.

Tabel 2: Personenbelasting

Gemeente	Belastingtarief aanvullende personenbelasting	Inwoners	Ontvangsten uit aanvullende personenbelasting	Waarde APB
Diksmuide	8	16815	4.574.376	34,00517752
Hooglede	8	9925	3.257.924	41,03179055
Koekelare	7	8745	2.164.173	35,35364273
Kortemark	8,5	12743	3.684.337	34,01486334
Lichtervelde	7,5	8962	2.624.033	39,03939879
Staden	8	11462	3.332.230	36,33997088
Torhout	8	20490	6.444.081	39,3123542

Bron: Bestuurskrachtmeting

2. Investerings

Kortemark heeft een ambitieus investeringsprogramma en voert dit ook grotendeels uit. Ook in het recente verleden werd vrij veel geïnvesteerd. Toch zal de AFM (autofinancieringsmarge) in '25 gezond te noemen zijn. De ratio investeringsuitgaven t.o.v. de exploitatie-ontvangsten scoort boven het Vlaams gemiddelde, net als de investeringsuitgaven per inwoner (zie tabellen op volgende pagina). De jaarlijkse investeringsportefeuille van Kortemark was tot en met 2022 vrij divers en schommelt tussen de 2 en 5 miljoen euro, met 2018 als uitschieter (9,35 miljoen euro).

Het bestuur worstelt met het aanboren, aanwenden en opvolgen van de ruime subsidie-enveloppes vanuit de hogere overheden.

Het niveau van de **personenbelasting** in Kortemark is vrij hoog wat voor Kortemark een belangrijke bron van inkomsten is. Gekoppeld aan de dalende schuldgraad (zie verder) merken we op dat er



voldoende liquiditeiten zijn om met lopende middelen te investeren en nog verder te investeren. Gezien het grote grondgebied, het uitgebreide patrimonium in eigen beheer en de vele gemeentelijke wegen in Kortemark zullen deze middelen vnl. vloeien richting grondgebonden uitdagingen.

Naar de toekomst zal de druk op de vrije financiële beleidsruimte om te investeren toenemen door de verwachte daling van de inkomsten uit de APB.

Tabel 3: Investeringsuitgaven t.o.v. exploitatieontvangsten

	Kortemark	Vlaams gewest
Investeringsuitgaven/ exploitatieontvangsten	25,71%	17,95%

Bron: Bestuurskrachtmeting

Deze indicator laat toe om na te gaan hoeveel de gemeenten investeren ten opzichte van de exploitatieontvangsten. Gemeenten met meer financiële middelen zijn meer in staat om te investeren (vandaar in termen van exploitatieontvangsten). De indicator geeft het gemiddelde over de laatste 6 jaarrekeningen weer.

Een laag percentage duidt erop dat een bestuur weinig heeft geïnvesteerd en wellicht belangrijke investeringsnoden (en dus toekomstige uitgaven) kent. Een hoog percentage betekent dat een bestuur in het recente verleden veel heeft geïnvesteerd en dus, bij financiële moeilijkheden, wellicht wat kan temporiseren inzake nieuwe investeringen.

De drempelwaarde o.b.v. de 10% slechtst presterende besturen bedraagt >10%.

Tabel 4: Investeringsuitgaven per inwoner

	Kortemark	Vlaams gewest
Investeringsuitgaven per inwoner (€)	345,07	283,04

Bron: Bestuurskrachtmeting

Deze indicator betreft de investeringsuitgaven in materiële vaste activa en de toegestane investeringssubsidies per capita.

3. Schulden

Het bestuur maakte aan het begin van de legislatuur de bewuste keuze om de schuldenberg aanzienlijk af te bouwen en verankerde dit in het meerjarenplan. Die schuldfabouw werd reeds ingezet in 2015 en



wordt zo gecontinueerd tot en met 2022. Vanaf 2024 (AMJP 11/23) komt er een kentering gezien belangrijke investeringen zijn opgeschoven.

Kortemark geeft aan dat het een uitdaging wordt de nodige financiële investeringsruimte te vinden en toch de schuld gelijkmatig laag te kunnen houden. We kunnen echter stellen dat er ruimte is om te investeren in de toekomst op basis van de financiële data.

- Hoge inkomsten uit APB
- Eerder hoge realisatiegraden gekoppeld aan eerder hoge investeringsportefeuille toont capaciteit
- Gestage evolutie naar eerder lagere schuldgraad

Tabel 5: Financiële afhankelijkheid

	Kortemark	Vlaams gewest
Financiële afhankelijkheid	28,62%	22,92%

Bron: Bestuurskrachtmeting

Deze indicator gaat na **in hoeverre een lokaal bestuur afhankelijk is van algemene overdrachten van een hogere overheid**. Het meet de fiscale flexibiliteit en de mate waarin het bestuur afhankelijk is van externe financieringsbronnen.

Bij een **te lage afhankelijkheid** van algemene werkingssubsidies kunnen besturen in tijden van globale crisisperiodes minder terugvallen op de zekerheid van een inkomstenbron die relatief minder conjunctuurgevoelig is dan de meeste andere inkomstenbronnen. Langs de andere kant kan **een te hoge afhankelijkheid** ook gevaarlijk zijn als de centrale overheid zich genoodzaakt ziet om te snijden in de overdrachten naar aanleiding van een globale recessie.

De drempelwaarde o.b.v. de 10% slechtst presterende besturen bedraagt >15% of <30%.

4. Exploitatie-uitgaven

Kortemark kan de exploitatie-uitgaven sterk onder controle houden wat resulteert in **aanzienlijk lagere exploitatie-uitgaven** per inwoner. De prognoses tonen ons dat de exploitatie-uitgaven in stijgende lijn zijn, vnl. door stijgende personeelskosten en stijgende kosten voor goederen en diensten. Bij beiden moeten we voornamelijk de inflatie in rekening brengen.

De personeelsportefeuille (personeelsuitgaven/exploitatie-uitgaven) ligt zeer licht boven het Vlaams gemiddelde en kende een sterke stijging tussen 2015 en 2019. Deze stagneerde en daalt nu zelfs licht tussen 2021 en 2022.

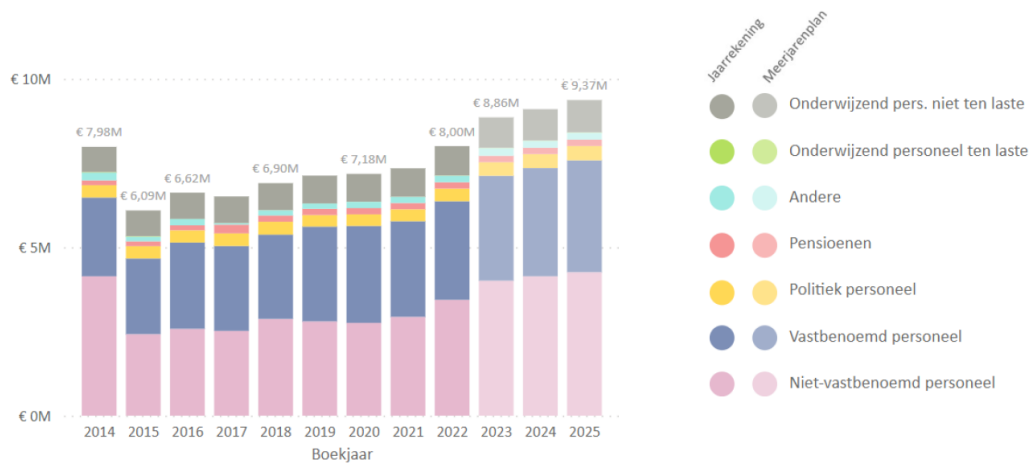


Tabel 6: Exploitatie-uitgaven

	Kortemark	Vlaams gewest
Exploitatie-uitgaven (in € - in 2022)	15.586.000	-
Exploitatie-uitgaven per capita (in €)	776,27	996,22
Personeelskost (in € - in 2022)	8.002.632	-
Interne personeelskost per inwoner	624,57	1023,43
Personeelsuitgaven/Exploitatie-uitgaven (2022)	51,3%	50,7%

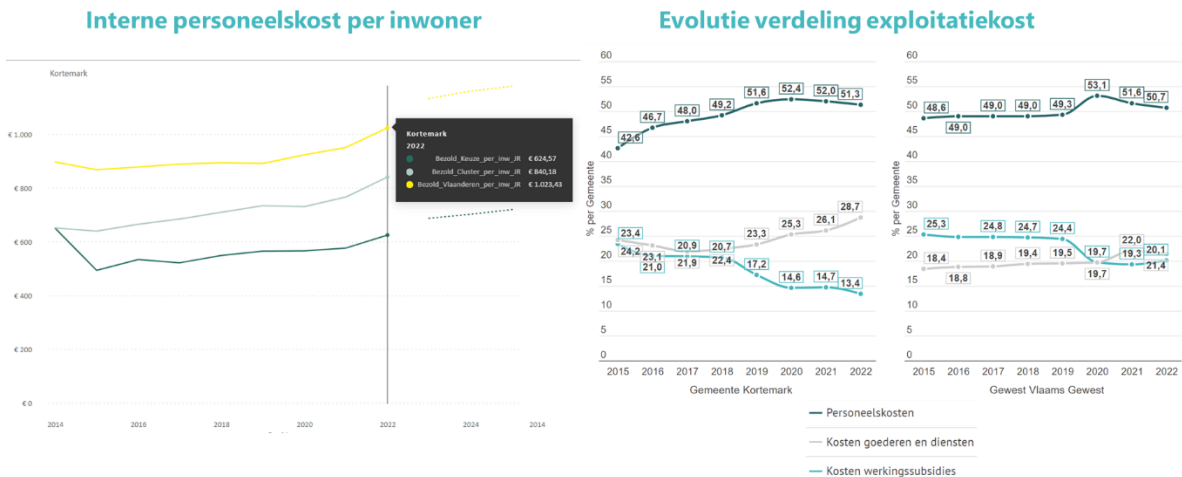
Bron: Bestuurskrachtmeting

Figuur 2: Personeelskost



Bron: Bestuurskrachtmeting

Figuur 3: Evolutie personeelskost



Bron: Bestuurskrachtmeting

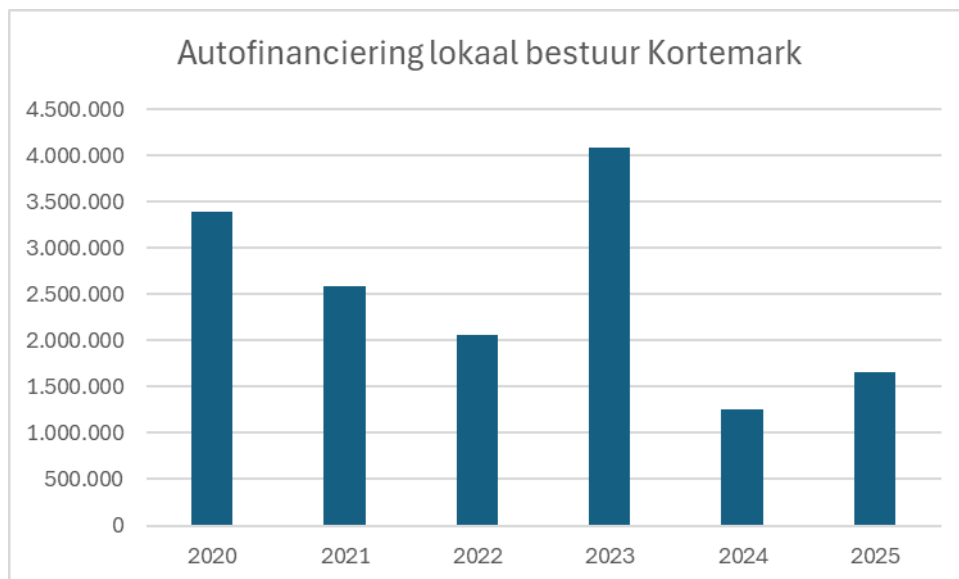


5. Structureel evenwicht op lange termijn

Besturen moeten kunnen aantonen dat hun autofinancieringsmarge op het einde van de planningsperiode ten minste nul is. Een positieve autofinancieringsmarge wijst immers op een structureel evenwicht. Met een positieve autofinancieringsmarge (AFM) is het bestuur in staat om op een structurele wijze de bestaande leninglasten (aflossingen en interesten) te dragen. Deze AFM wordt gegeneerd via een overschot aan exploitatieontvangsten. Een positieve AFM schept ruimte om nieuwe investeringsuitgaven te doen, ofwel via bijkomende financiering via leningen ofwel rechtstreeks door eigen financiering. Voor de berekening neemt men eerst het verschil tussen de exploitatieontvangsten en -uitgaven (zonder de interesten). Daarvan trekt men de leninglasten (aflossingen en interesten) af.

Autofinanciering Lokaal Bestuur 2020-2024

Figuur 4: Autofinanciering



Bron: Interne data

De data van 2020-2023 zijn rekeningcijfers, 2024-2025 zijn prognoses. De rekeningcijfers geven doorgaans altijd een beter cijfer omdat niet alle geraamde uitgaven worden uitgegeven. 2023 is uitschieter omdat de ontvangsten van de personenbelasting zeer hoog zijn. Dit heeft te maken met het feit dat er éénmalig 14 maanden werd uitbetaald en er ook een nieuw voorschottenregeling in werking treedt.



De gemiddelde AFM van 2021 tem 2025 (uitgezonderd het vertekende 2023) bedraagt 1.889.387 euro. Dit positief cijfer is vooral te wijten aan een tweetal zaken:

- Hoge ontvangsten van de personenbelasting.
- Ongebruikte kredietgedeelten van vooral goederen en diensten.

Hoe gevolgen van de positieve AFM van de vorige jaren interpreteren?

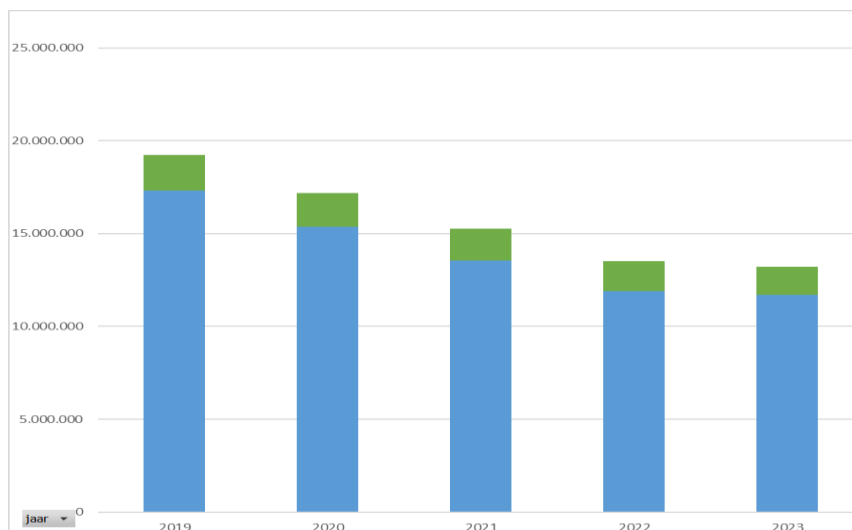
De positieve AFM heeft het lokaal bestuur van Kortemark in staat gesteld om de investeringsuitgaven in een budgetjaar te laten financieren door eigen exploitatie van hetzelfde jaar. Hierdoor werden er geen leningen opgenomen, waardoor de openstaande schuld t.o.v. de banken jaarlijks daalt:

Tabel 7: Openstaande schuld t.o.v. banken

Jaartal	Gemeente	OCMW	Eindtotaal
2019	17.315.228	1.929.450	19.244.677,83
2020	15.353.063	1.827.900	17.180.963,14
2021	13.554.155	1.726.350	15.280.504,62
2022	11.886.778	1.624.800	13.511.578,09
2023	11.687.421	1.523.250	13.210.670,82

Bron: Interne data

Figuur 5: Openstaande schuld t.o.v. banken



Bron: Interne data



Berekening financiële capaciteit van Lokaal Bestuur Kortemark

Om deze capaciteit te berekenen gaan we ervan uit dat de AFM gelijk is aan een jaarlijkse annuïteit van een lening. De annuïteiten bestaan voor een deel uit aflossing en voor een deel uit interest. Het aflossingsbestanddeel is in het begin laag, maar neemt exponentieel, dus in een meetkundige rij, toe. De schuld die over is neemt dus steeds sneller af, terwijl de annuïteiten per definitie hetzelfde blijven. Het rentebestanddeel is eerst hoog, maar neemt steeds sneller af.

De betaling zal normaal gezien op het einde van elke periode plaatsvinden, men spreekt dan van een betaling postnumerando :

$$J = \frac{i}{1 - (1 + i)^{-n}} T$$

Hierbij wordt J gelijkgesteld aan de AFM. T is de te zoeken variabele of de leencapaciteit.

Hoe lager de interest, hoe hoger T. Hoe hoger de termijn, hoe hoger T.

Als we uitgaan van een leningsvoet van 3 %, een periode van 20 jaar, dan leert de formule ons dat de leencapaciteit van de gemeente Kortemark 25.910.000 euro bedraagt.

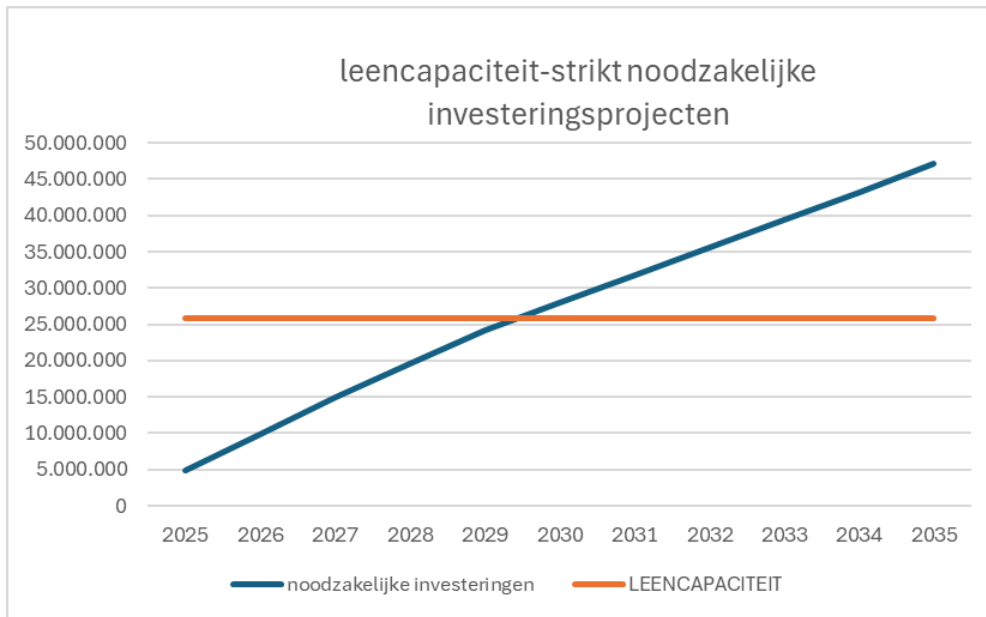
In de realiteit is dit cijfer een onderraming omdat de eerste volgende jaren dit leningsbedrag niet in één keer wordt opgenomen en er dus ook nog gebruik kan gemaakt worden van een positieve AFM om de investeringen te financieren.

Leencapaciteit versus investeringsprojecten

De leencapaciteit wordt in onderhavige grafiek afgezet t.o.v. investeringen die kerntaken betreffen voor de volgende jaren. De rioleringswerken en het verduurzamen/onderhoud gebouwen zijn zaken die opgelegd zijn vanuit Europa (verdere verduidelijking en detaillering vallen verder in dit document te lezen). De verledning kadert eveneens in een duurzaam beleid. Ook deze tabel is verderop in dit document terug te vinden. De recurrente investeringen informatica, materieel en uitrustingsgoederen zijn zaken die sowieso in iedere legislatuur terugkeren, denk daarbij aan materiaal voor de technische dienst en de groendienst, het wagenpark, ...



Figuur 6: Leencapaciteit strikt noodzakelijke investeringsprojecten



Bron: interne data

Hoe deze grafiek interpreteren?

Halfweg 2029 is de leencapaciteit bereikt. Tot dit tijdstip heeft het lokaal bestuur vrije beleidsruimte. Dit is echter een worstcasescenario:

- Voor wat betreft de reductiedoelstellingen van de rioleringsgraad is veel afhankelijk van de timing van deze projecten en de bekomen subsidies. Deze zijn vaak zeer afhankelijk van externe partners, grondverwingen en vergunningen dus vallen moeilijker te plannen in de tijd. In deze grafiek wordt het investeringsvolume pro rata de komende tien jaar verdeeld. Eventueel kan hiermee geschoven worden zodat het snijpunt meer naar rechts, dus verder in de tijd verschuift.
- De vele gebouwen en hun onderhoud naar duurzaamheid toe baren ons zorgen. Dit hypothekeert gevoelig de vrije beleidsruimte om nog andere zaken te realiseren. Een rationalisatie dringt zich op om het snijpunt verder in de tijd te schuiven.
- Deze grafiek gaat uit van de veronderstelling dat alle geraamde exploitatie uitgaven worden gerealiseerd. In de praktijk zijn er altijd ongebruikte kredieten.



DEMOGRAFIE



DEMOGRAFIE

In dit deel geven we een overzicht van de toestand van de bevolking en de gezinnen in de gemeente Kortemark. We bekijken hierbij niet alleen de evoluties in het verleden, maar staan ook stil bij toekomstige ontwikkelingen en prognoses. De samenstelling van de bevolking en/of van de huishoudens heeft immers een impact op tal van beleidsdomeinen, zoals onderwijs, tewerkstelling, ruimte, wonen, klimaat...

1. Algemeen

De opvallendste tendensen zijn de volgende:

- Er wordt verwacht dat het **inwonersaantal zal stijgen** de komende jaren.
- Er is een **lage bevolkingsdichtheid** in de verschillende deelgemeenten, wat uitdagingen met zich meebrengt in het behouden van de voorzieningen en dienstverlening.
- Kortemark is, net zoals andere gemeenten in de referentieregio Westhoek, **niet zo'n diverse gemeente** in vergelijking met het Vlaams gewest. Hoewel er wel een stijging is doorheen de jaren blijft Kortemark beschikken over een relatief laag aantal niet-Belgen en een laag aantal inwoners met niet-Belgische herkomst.
- **De bevolking vergrijs**t in Vlaanderen. Kortemark lijkt daar echter een stuk beter uit te komen dan overige gemeentes in de Westhoek. De vergrijzing is echter onmiskenbaar een feit en brengt verschillende uitdagingen met zich mee zoals een aangepast dienstverleningsaanbod en een verlaging van de inkomsten uit de personenbelasting.
- We merken een **daling** op van de **gemiddelde huishoudensgrootte** doorheen de jaren.
- Opvallend is de **stijging van het aantal eenoudergezinnen met minstens één minderjarig kind**.

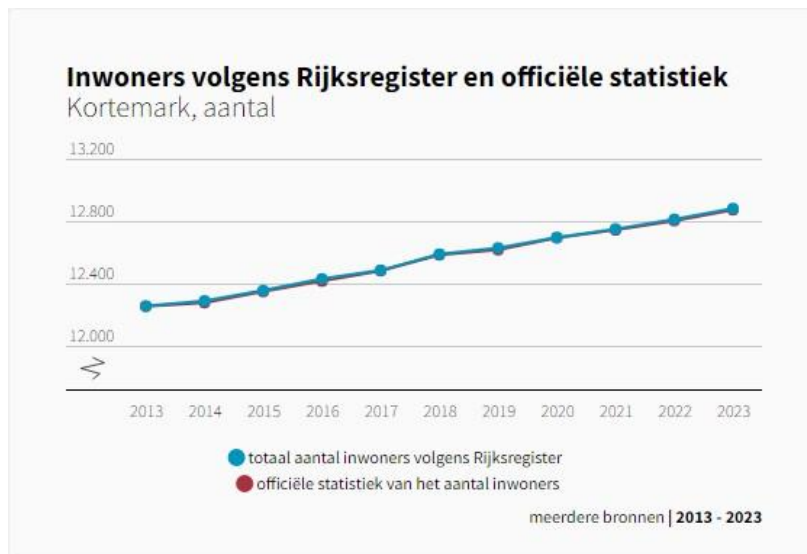


2. Inwonersaantal

Kortemark telt op 1 januari 2023 volgens de officiële statistieken **12.873 inwoners**. Deze officiële statistieken zijn gebaseerd op een verwerking van het Rijksregister (dat de gemeentelijke bevolkingsregisters bundelt) door het Belgische statistiekbureau Statbel.

Het aantal inwoners in Kortemark ligt in lijn met de gemiddelde gemeente in de referentieregio, maar ligt lager dan in het Vlaams gewest. Er wordt verwacht dat dit inwonersaantal zal stijgen de komende jaren.

Figuur 7: Inwoners volgens rijksregister en officiële statistiek



Bron: Provincie in cijfers

Tabel 8: bevolkingscijfers

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Totaal aantal inwoners (2023)	12.873	11.933 (gemiddeld)	22.583 (gemiddeld)
Totaal aantal inwoners (prognose in 2040) (2020)	13.626	12.294 (gemiddeld)	23.746 (gemiddeld)

Bron: Provincie in cijfers

De bevolkingscijfers schommelen elk jaar door geboorte en sterfte. Het verschil tussen het aantal geboorten en het aantal sterfgevallen noemen we het natuurlijk saldo of de natuurlijke aangroei. Deze aangroei kan ook negatief zijn. In Kortemark werden in 2022 129 personen geboren en stierven er 134. Het natuurlijk saldo bedroeg dus -5.



Naast geboorte en sterfte heeft ook migratie impact op de bevolkingsevolutie. Doorgaans is de impact daarvan ook groter. Iemand kan verhuizen naar of komen van een andere gemeente in België of verhuizen naar of komen van het buitenland. Het migratiesaldo met het buitenland van Kortemark is dan het aantal verhuizers naar Kortemark vanuit het buitenland verminderd met het aantal verhuizers vanuit Kortemark naar het buitenland. Dit saldo bedroeg in 2022 34. Een positief internationaal migratiesaldo betekent dat er meer mensen instroomden vanuit het buitenland dan er vertrokken. Een negatief saldo betekent dat er meer mensen vertrokken naar het buitenland dan er toekwamen.

Het migratiesaldo met andere Belgische gemeenten wordt op dezelfde manier berekend (immigratie vanuit een andere Belgische gemeente naar Kortemark min emigratie vanuit Kortemark naar een andere Belgische gemeente) en bedroeg in 2022 36.

De som van de natuurlijke aangroei, het intergemeentelijk en het internationaal migratiesaldo is de totale aangroei. Wanneer deze aangroei positief is, neemt het aantal inwoners toe. Een negatieve aangroei wijst op een daling van het inwonersaantal. In 2022 bedroeg deze bevolkingsgroei in Kortemark 65.

Tabel 9: Loop van de bevolking (2022)

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Natuurlijke aangroei per 1.000 inwoners	-0,4	-3,9	-0,5
Migratiesaldo met een andere Belgische gemeente per 1.000 inwoners	2,8	2,6	2,3
Migratiesaldo met het buitenland per 1.000 inwoners	2,6	7,0	9,9
Totaal migratiesaldo per 1.000 inwoners <i>verhouding tussen het aantal inwijkingen en het aantal uitwijkingen (binnen- en buitenland)</i>	5,5	9,6	12,2
Totale aangroei per 1.000 inwoners	5,1	5,7	11,7

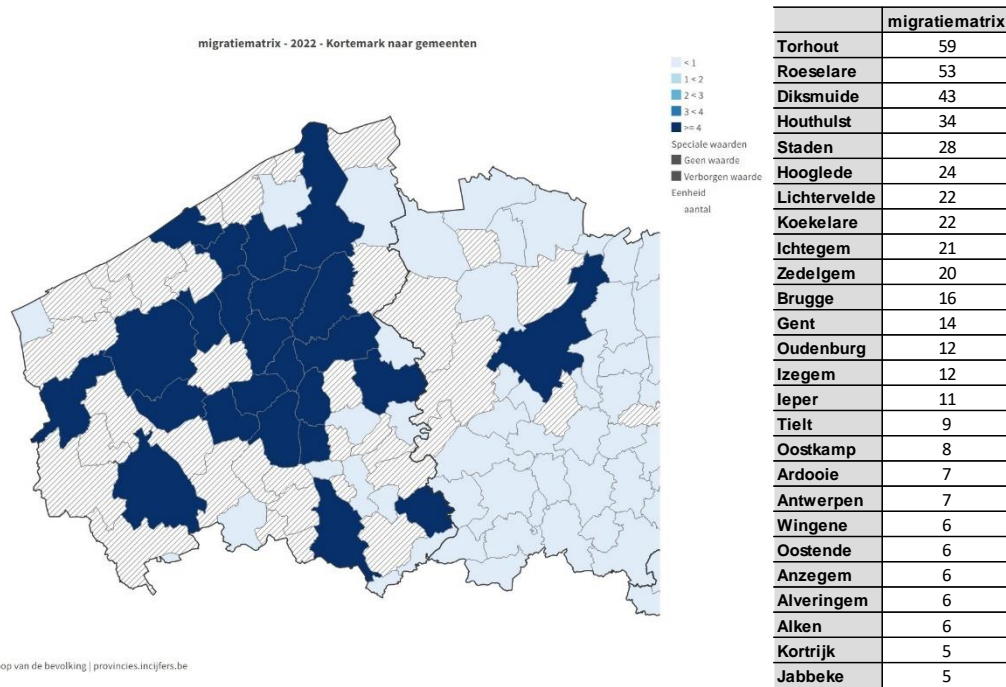
Bron: Provincie in cijfers

We merken voornamelijk een groot verschil in het migratiesaldo met het buitenland tussen Kortemark, de Westhoek en het Vlaams gewest. In Kortemark zijn er beduidend minder verhuizers vanuit het buitenland.

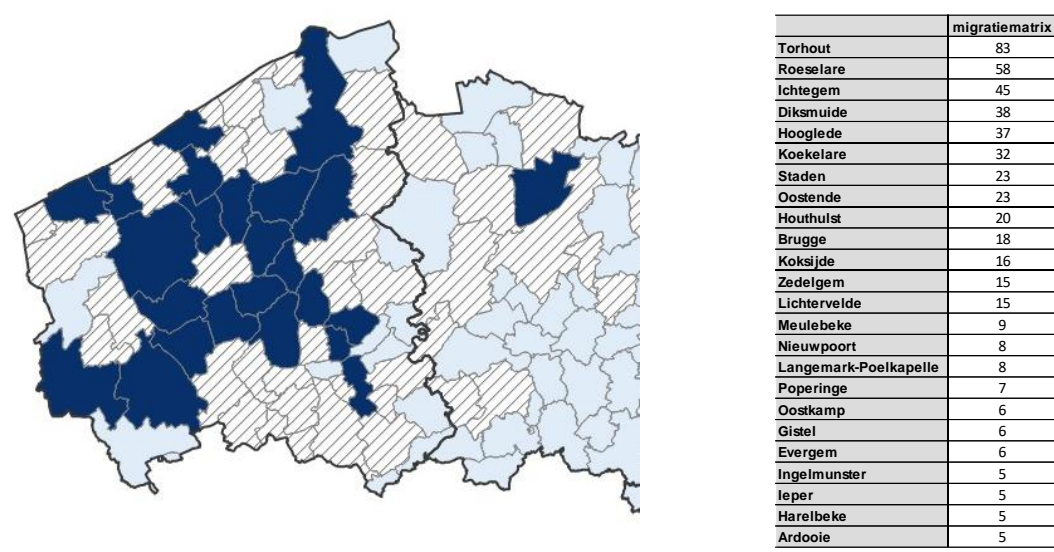
Als we kijken naar de **verhuisbewegingen binnen België**, merken we dat inwoners van Kortemark voornamelijk verhuizen naar Torhout, Roeselare en Diksmuide en het vaakst nieuwe inwoners mag verwelkomen uit Torhout, Roeselare en Ichtegem.



Figuur 8: Verhuizen van Kortemark naar een andere gemeente (2022)



Figuur 9: Verhuizen van een andere gemeente naar Kortemark (2022)



Bron: Provincie in cijfers



3. Bevolkingsdichtheid

In 2023 wonen in Kortemark **232 inwoners per km²**. Vergelijken met 218 inwoners per km² in 2003 is er sprake van een **toename** van de bevolkingsdichtheid. De bevolkingsdichtheid in Kortemark (232) is hoger in vergelijking met de referentieregio Westhoek (175) en eerder laag in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde (492). De 5 kernen kennen een iets hogere bevolkingsdichtheid, maar het omliggende gebied is dunbevolkt en wordt gekenmerkt door een landelijk karakter.

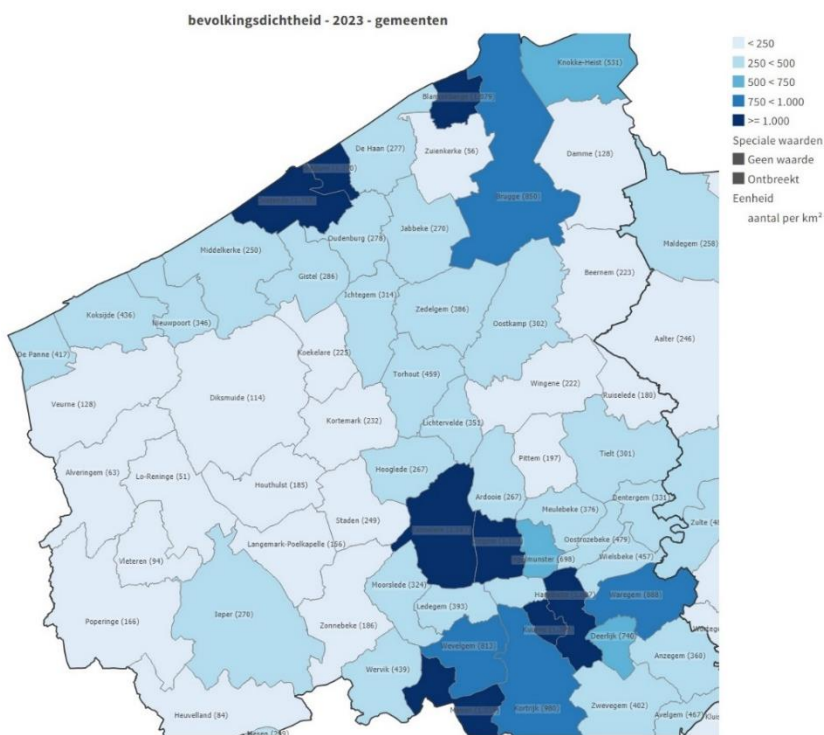
Er is echter een lage dichtheid in de verschillende deelgemeenten, wat uitdagingen met zich meebrengt in het behouden van de voorzieningen en dienstverlening.

Tabel 10: Bevolkingsdichtheid

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Bevolkingsdichtheid (inwoners per km²) (2023)	232	175	498

Bron: Provincie in cijfers

Figuur 10: Bevolkingsdichtheid (2023)



Bron: Provincie in cijfers



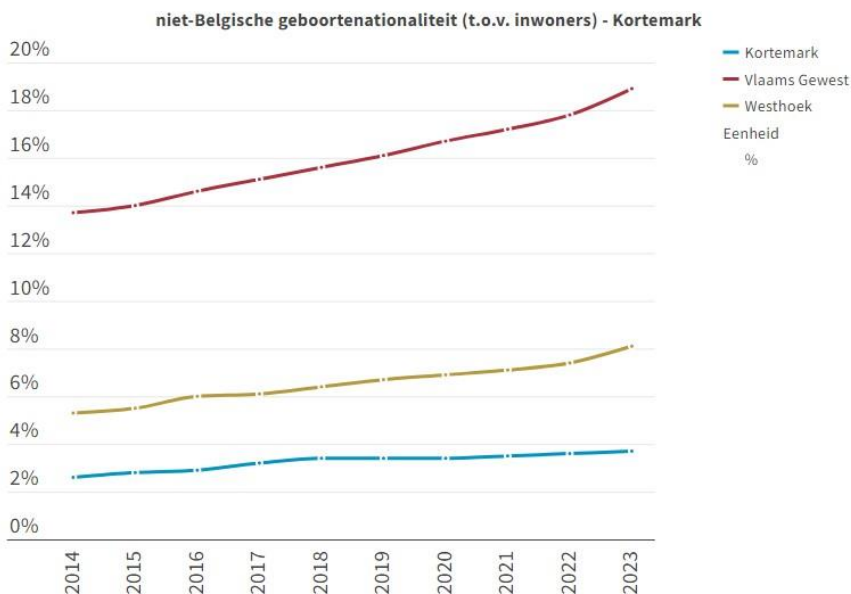
4. Diversiteit

Kortemark is, net zoals andere gemeenten in de referentieregio, niet zo'n diverse gemeente in vergelijking met het Vlaams gewest. Hoewel er wel een stijging is doorheen de jaren blijft Kortemark beschikken over een relatief **laag aantal niet-Belgen** en een **laag aantal inwoners met niet-Belgische herkomst**.

Iemand met een niet-Belgische geboortenationaliteit is geboren als niet-Belg, maar kan ondertussen Belg geworden zijn. Iemand met een niet-Belgische herkomst heeft ofwel zelf een niet-Belgische geboortenationaliteit, ofwel heeft minstens één van de ouders een niet-Belgische geboortenationaliteit.

Het aandeel inwoners in Kortemark met een niet-Belgische huidige nationaliteit is tussen 1990 en 2023 toegenomen van 0,3% naar 2,5%. Voor niet-Belgische herkomst is dit gestegen van 0,8% in 1990 tot 6,0% in 2023. Toch ligt dit percentage nog altijd laag in vergelijking met de Westhoek en het Vlaams gewest. In het Vlaams gewest zien we het laatste jaar een sterke stijging wat niet het geval is in Kortemark.

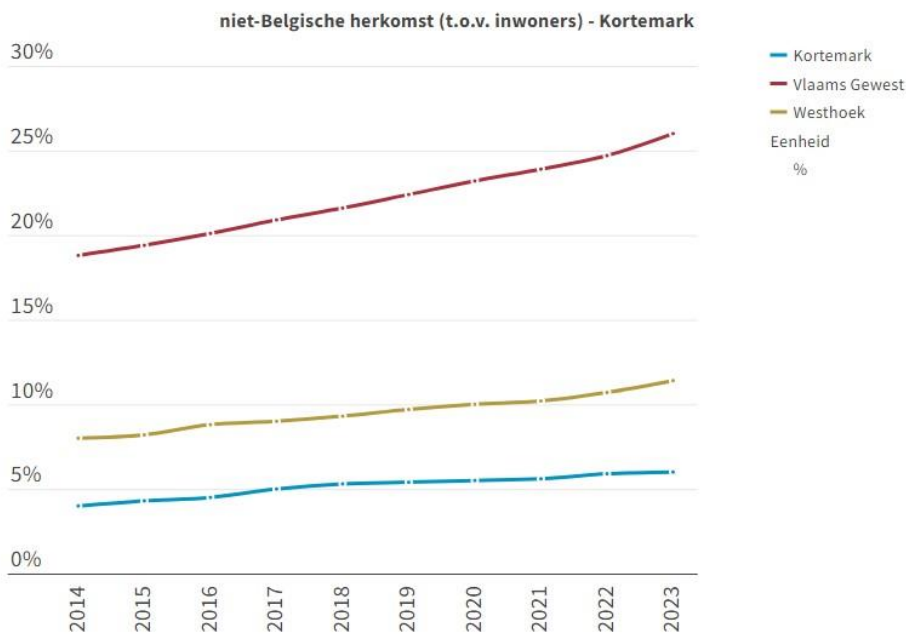
Figuur 11: niet-Belgische geboortenationaliteit (t.o.v. inwoners)



Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be



Figuur 12: niet-Belgische herkomst (t.o.v. inwoners)



Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Tabel 11: Diversiteit

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Niet-Belgische huidige nationaliteit (t.o.v. inwoners) (2023)	2,5%	5,2%	10,8%
Niet-Belgische herkomst (t.o.v. inwoners) (2023)	6%	11,4%	26%

Bron: Provincie in cijfers

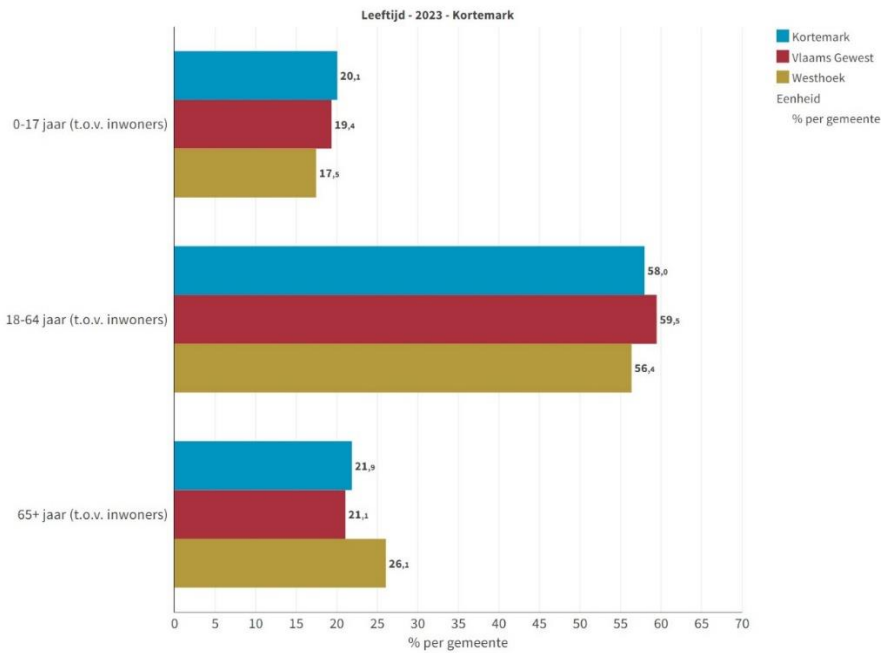
5. Leeftijdverdeling

20,1% van de bevolking in Kortemark bestaat uit 0-17-jarigen. 58% is tussen 18-64 jaar en 21,9% is 65 jaar en ouder.

De gemiddelde leeftijd in Kortemark is 42,9 jaar.



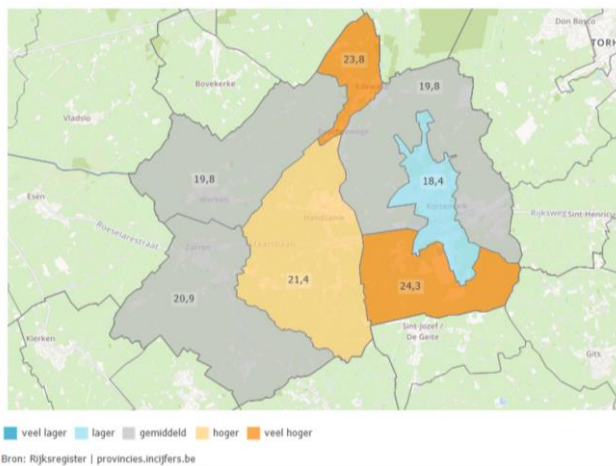
Figuur 13: Inwoners naar leeftijd (% t.o.v. inwoners) (2023)



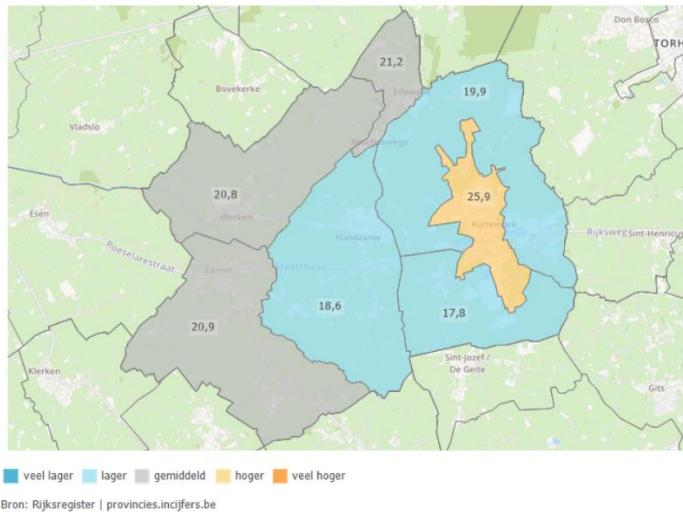
Bron: Provincie in cijfers

Onderstaande kaarten tonen waar de jongeren en ouderen zich voornamelijk bevinden in Kortemark.

Figuur 14: 0-17-jarigen, % t.o.v. alle inwoners (2023) (z-scores)

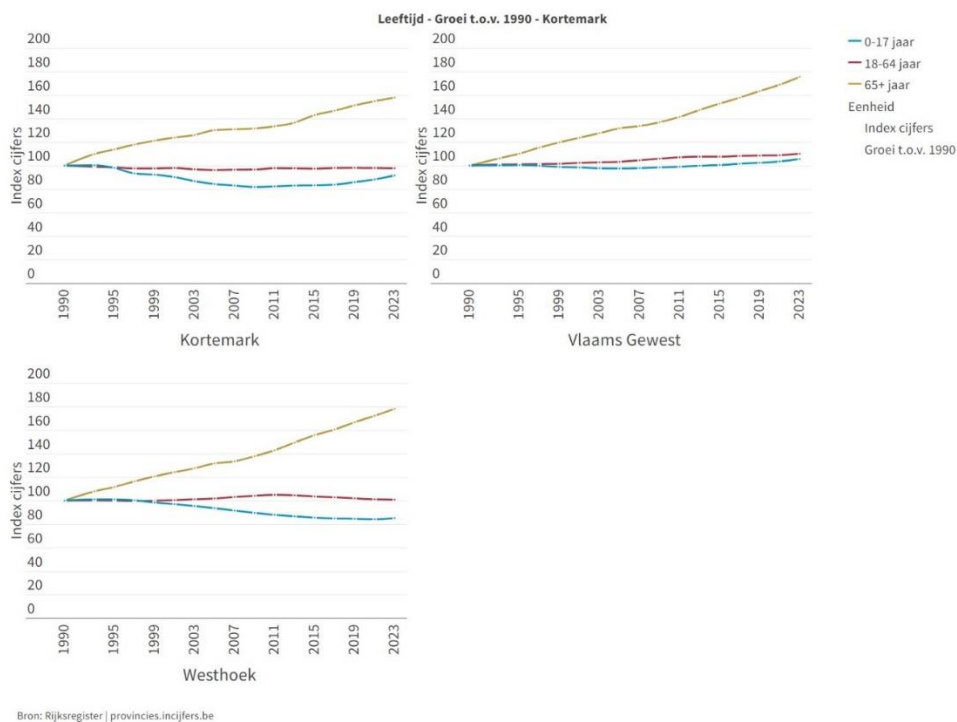


Figuur 15: 65-plussers, % t.o.v. alle inwoners (2023) (z-scores)



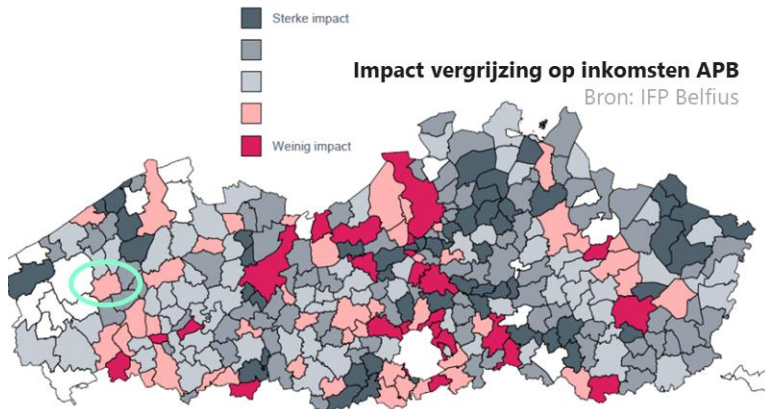
Doorheen de jaren is het aandeel ouderen sterk gestegen. Een gelijkaardige evolutie is te vinden in het Vlaams Gewest en de Westhoek.

Figuur 16: Evolutie leeftijd - Kortemark



De bevolking vergrijst in Vlaanderen. Kortemark lijkt daar echter een stuk beter uit te komen dan overige gemeentes in de Westhoek. De impactscore van vergrijzing op de inkomsten van het APB wordt door Belfius eerder laag gescoord (IFP) maar de impact zal wel bestaan.

Figuur 17: Impact vergrijzing op inkomsten APB (2022)



- De **groene druk** – het aantal jonge mensen dat onderhouden moet worden door de werkende mensen – ligt net iets hoger dan het gemiddelde in Vlaanderen en de Westhoek.
- De **grijze druk** - het aantal ouderen dat moet worden onderhouden door de beroepsbevolking is iets hoger dan het gemiddelde in Vlaanderen, maar lager dan het gemiddelde van de referentieregio. Men verwacht een daling de komende jaren.
- De **verouderingscoëfficiënt** is groter dan 100. Dit betekent dat de groep zestigplussers groter is dan de groep -19-jarigen. Deze ligt echter een stuk lager dan in de regio.

Tabel 12: demografische coëfficiënten (2023)

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Groene druk (per 100) <i>Verhouding aantal 0-19-jarigen en aantal 20-64-jarigen</i>	39,1	35,8	37,6
Grijze druk (per 100) <i>Verhouding aantal 65+ers en aantal 20-64-jarigen</i>	39	47,9	36,8
Grijze druk in 2040 (prognose) (per 100) <i>Verhouding aantal 65+ers en aantal 20-64-jarigen</i>	48,7	62,7	46,9
Verouderingscoëfficiënt (per 100) <i>Verhouding 60+ers t.o.v. -19-jarigen</i>	131,1	172,6	128,9
Afhankelijkheidsratio (per 100) <i>Verhouding tussen de bevolking buiten beroepsactieve leeftijd (0-19 jaar en 65+ers) en de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar)</i>	78,1	83,7	74,4

Bron: Provincie in Cijfers



De conclusie vanuit de bestuurskrachtmeting wat betreft de vergrijzing is de volgende:

De vergrijzing is onmiskenbaar een feit en brengt verschillende uitdagingen met zich mee voor gemeenten zoals Kortemark:

- **Het aanbod aanpassen** aan de groeiende doelgroep van ouderen. Dit omvat niet alleen de vrijetijdsbesteding, maar ook dienstverlening op maat, ouderenzorg en thuiszorg, evenals geschikte huisvesting voor senioren.
- De **verlaging van inkomsten** uit de **personenbelasting** als gevolg van de vergrijzing. Het is essentieel voor het lokale bestuur om strategieën te ontwikkelen om deze inkomstenafname op te vangen en voldoende middelen te blijven genereren, met name in een context van beperkte, maar groeiende **werkgelegenheid** op het eigen grondgebied, relatief lage **woningprijzen** en **inkomsten** per inwoner.
- Gelukkig lijkt Kortemark al deels voorbereid te zijn op de toenemende vergrijzingsgolf. Dit volgt uit het hoger dan gemiddelde aanbodratio van bedden in het Woonzorgcentrum (WZC). Bovendien beschikt de gemeente over een gevarieerd **dienstverleningsaanbod**, waaronder Dienstencentra (DVC), een Lokaal Dienstencentrum (LDC), en verschillende ontmoetingscentra.

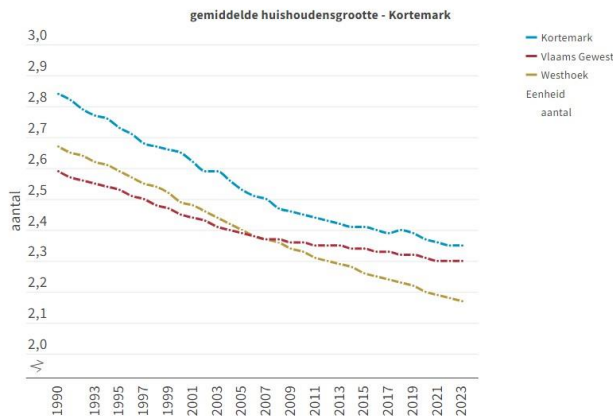
Hoewel de uitdaging hier minder groot lijkt dan in vergelijkbare Westhoekgemeenten, blijft bewustzijn en actie geboden.

6. Huishoudens

We merken een daling op van de gemiddelde huishoudensgrootte doorheen de jaren. In Kortemark evolueerde de gemiddelde huishoudensgrootte van 2,84 in 1990 tot 2,35 in 2023. Ook in het Vlaams gewest en de Westhoek zien we een gelijkaardige daling.



Figuur 18: Evolutie gemiddelde huishoudensgrootte - Kortemark

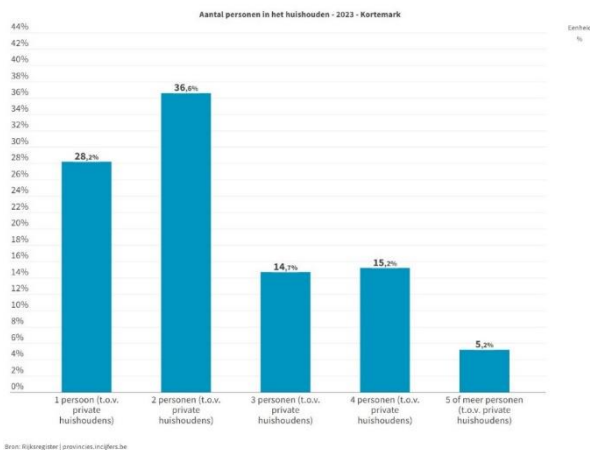


Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

De evolutie van de gemiddelde huishoudensgrootte heeft niet steeds dezelfde oorzaak. Zo kan dit cijfer kleiner worden omdat het aantal kleine gezinnen stijgt óf omdat het aantal grote gezinnen daalt (of een combinatie van beide).

In Kortemark bestaat in 2023 28,2% van de private huishoudens uit 1 persoon, 36,6% van de huishoudens is een 2-persoonshuishouden, 14,7% van de huishoudens bestaat uit 3 personen, 15,2% van de huishoudens bestaat uit 4 personen en 5,2% van de huishoudens bestaat uit 5 of meer personen.

Figuur 19: aantal personen in het huishouden (2023)



Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

De meeste alleenwonenden bevinden zich in Kortemark centrum (32,7% t.o.v. private huishoudens).



Tabel 13: Aantal personen in het huishouden t.o.v. private huishoudens (2023)

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Huishouden 1 persoon	28,2%	34,8%	32,9%
Huishouden 2 personen	36,6%	36,4%	34,0%
Huishouden 1 persoon in 2040 (prognose)	27,1%	33,8%	32,1%
Huishouden 2 personen in 2040 (prognose)	37,2%	36,6%	34,3%

Bron: Provincie in cijfers

In totaal bestaat 61,3% van de huishoudens in Kortemark uit huishoudens zonder kinderen (eerste 2 types van tabel hieronder).

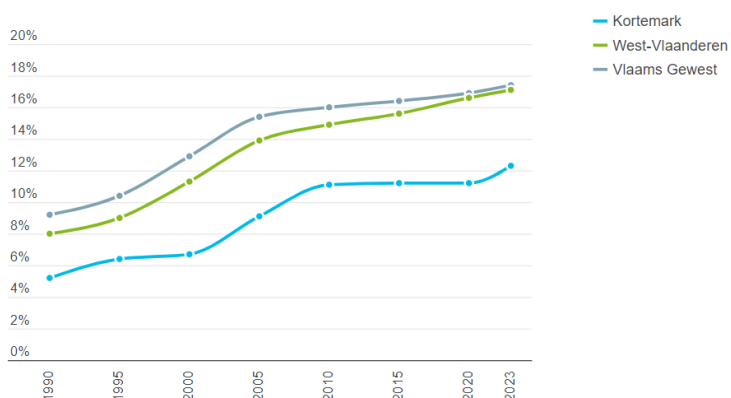
Tabel 14: Type huishoudens t.o.v. private huishoudens (2023)

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Alleenwonend	28,2%	34,8%	32,9%
Paar zonder kinderen	33,1%	31,9%	28,8%
Paar met minstens 1 minderjarig kind	22,9%	17,6%	20,2%
Eenoudergezin met minstens 1 minderjarig kind	3,2%	3,5%	4,2%
Paar met enkel meerderjarig(e) kind(eren)	8,5%	7,6%	8,1%
Eenoudergezin met enkel meerderjarig(e) kind(eren)	2,9%	3,3%	4,0%
Ander type huishouden	1,3%	1,2%	1,7%

Bron: Provincie in cijfers

Opvallend is de stijging van het **aantal eenoudergezinnen** met minstens één minderjarig kind. De sociale dienst geeft aan dat ze in hun dagdagelijkse werking een stijging merken van (jonge) eenoudergezinnen die het financieel moeilijk hebben.

Figuur 20: Eenoudergezinnen met minstens één minderjarig kind, % t.o.v. gezinnen met kinderen (1990-2023)



Bron: Provincie in cijfers



LEREN EN ONDERWIJS



A word cloud of education-related terms in various colors and orientations. The most prominent words are 'Inclusief onderwijsbeleid' (purple), 'Onderwijs capaciteit' (green), 'Scholen' (yellow), and 'Levenslang leren' (orange). Other words include 'Kinderen' (pink), 'Ouders' (grey), 'Muziekschool, academie' (light blue), 'Leerlingen' (teal), 'Leerstofaanbod' (dark blue), 'Schoolkosten' (light blue), 'Kleuteronderwijs' (green), 'Vestigingsplaatsen' (pink), 'Hoger onderwijs' (pink), and 'Lager onderwijs' (pink).

Kinderen
Muziekschool, academie
Leerlingen
Leerstofaanbod
Schoolkosten
Ouders
Inclusief onderwijsbeleid
Onderwijs capaciteit
Kleuteronderwijs
Vestigingsplaatsen
Hoger onderwijs
Lager onderwijs
Levenslang leren

LEREN EN ONDERWIJS

In dit deel geven we een overzicht van het onderwijsaanbod in Kortemark alsook de evolutie van het leerlingenaantal. Daarnaast biedt het een overzicht van waar inwoners van Kortemark naar school gaan en wie van buiten de gemeente naar school gaat in Kortemark. Er wordt afgesloten met gegevens over gelijke onderwijskansen en de input van de adviesraden wat betreft dit thema.

1. Algemeen

De opvallendste tendensen zijn de volgende:

- Kortemark heeft een relatief **gevarieerd scholenlandschap**. De toegang tot diverse onderwijsinstellingen geeft Kortemark een troef om jonge gezinnen aan te trekken in de gemeente.
- Over het algemeen zien we een stijging de afgelopen jaren van het leerlingenaantal. De prognose is echter dat het **leerlingenaantal in de toekomst zal dalen** wat ervoor zorgt dat er op termijn **geen problemen verwacht worden naar capaciteit** toe van de scholen, ook al wordt er op bepaalde locaties nog bijgebouwd.

2. Onderwijsaanbod

Kortemark heeft een relatief gevarieerd scholenlandschap. Het lokaal bestuur Kortemark heeft twee gemeentelijke onderwijsinstellingen:

- Gemeentelijke basisschool De Kreke
- Gemeentelijke basisschool De Linde

Het overige **onderwijsaanbod** in Kortemark:

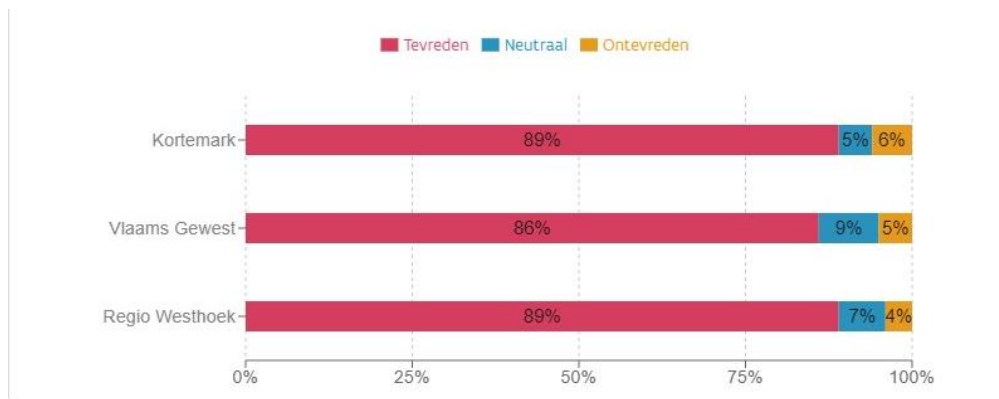
- Vrij basisonderwijs (De Tweesprong Handzame – De Tweesprong Edewalle – MMI Kortemark – 't Ellebloempje)
- Katholiek onderwijs (middelbare school) (Margareta Maria Instituut) – Hier is er ook OKAN onderwijs (onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers).

Daarnaast beschikt Kortemark ook over een academie, een filiaal van STAP Roeselare.



Uit de burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor van het Agentschap Binnenlands Bestuur blijkt 89% van de inwoners tevreden te zijn over de onderwijsvoorzieningen (2023). 5% is neutraal en slechts 6% blijkt ontevreden te zijn.

Figuur 21: Aandeel inwoners dat tevreden is over de onderwijsvoorzieningen (2023)



Bron: Gemeente- Stadsmonitor ABB

De toegang tot diverse onderwijsinstellingen geeft Kortemark een **troef** om **jonge gezinnen** aan te trekken in de gemeente. Dit geldt voornamelijk voor het basisonderwijs en in mindere mate voor het secundair onderwijs.

Vanuit de gemeentelijke diensten wordt wel opgemerkt dat het lokaal bestuur over te weinig expertise en mankracht beschikt om de gemeentelijke basisscholen op te volgen. De subsidiëring van onderwijs is een gecompliceerde materie en vraagt heel wat kennis. We zien dat grote scholengroepen er beter in slagen de nodige middelen binnen te halen, zeker aangezien de middelen vaak maar beschikbaar zijn 9 jaar na de aanvraag.

Vanuit de scholen is er de vraag om nog meer samen te werken met het lokaal bestuur, zeker wat de sociale dienst betreft.

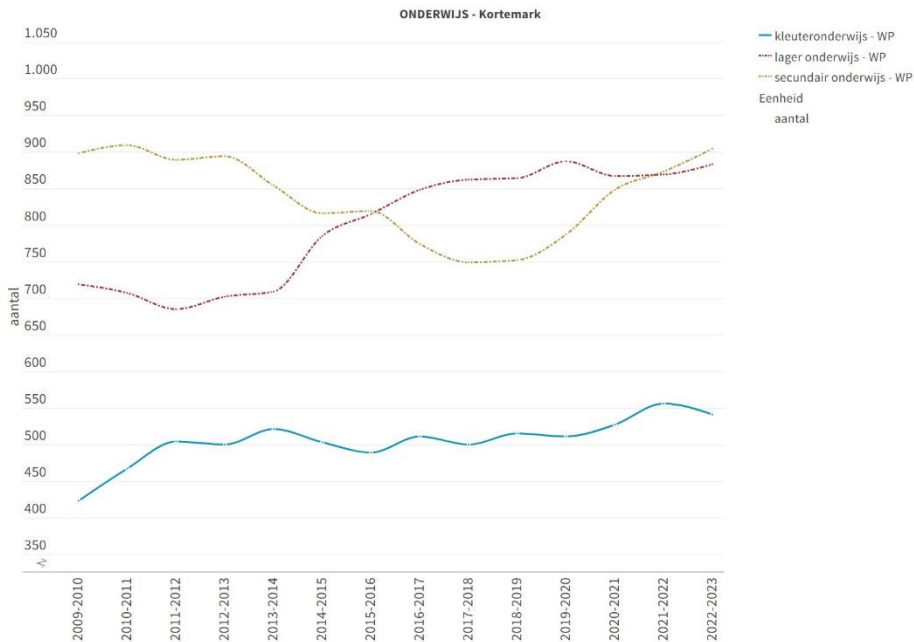
3. Leerlingenaantal

In de grafiek hieronder zie je de evolutie van het aantal leerlingen in Kortemark in het kleuteronderwijs, lager onderwijs en secundair onderwijs en dit op basis van de woonplaats. Over het algemeen zien we



een stijging de afgelopen jaren. Wat betreft het secundair onderwijs zitten we na een daling terug op het niveau van 2010.

Figuur 22: Onderwijs Kortemark



Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be

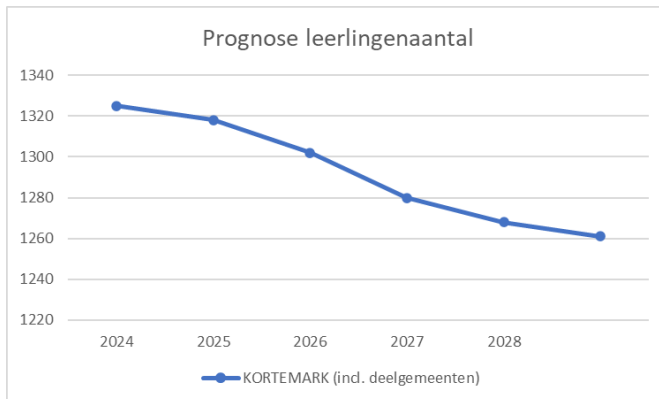
In Kortemark wonen 60 kinderen die ingeschreven zijn in het buitengewoon basisonderwijs en 54 jongeren die ingeschreven zijn in buitengewoon secundair onderwijs. Ze vertegenwoordigen 4,2% van de leerlingen basisonderwijs en 6,0% van de leerlingen secundair onderwijs. Tien jaar eerder, in 2012-2013, was dit 3,8% van de leerlingen in het basisonderwijs en 4,8% van de leerlingen in het secundair onderwijs.

Op basis van de interne cijfers over leerlingenaantallen op lagere schoolleeftijd (exclusief peuters & kleuters) zien we een sterke stijging in Kortemark de afgelopen jaren. Als we kijken per deelgemeente dan zien we dat het grootste aantal van deze leerlingen in hoofdgemeente Kortemark wonen. Dit aantal stijgt de laatste jaren. Dit in tegenstelling tot Handzame en Zarren waar dit aantal de laatste jaren wat gedaald is.

Belangrijk is om de evolutie van het leerlingenaantal verder op te volgen in het kader van voldoende capaciteit in de scholen en voorzieningen zoals kinderopvang. Op korte termijn worden er geen problemen naar capaciteit verwacht.



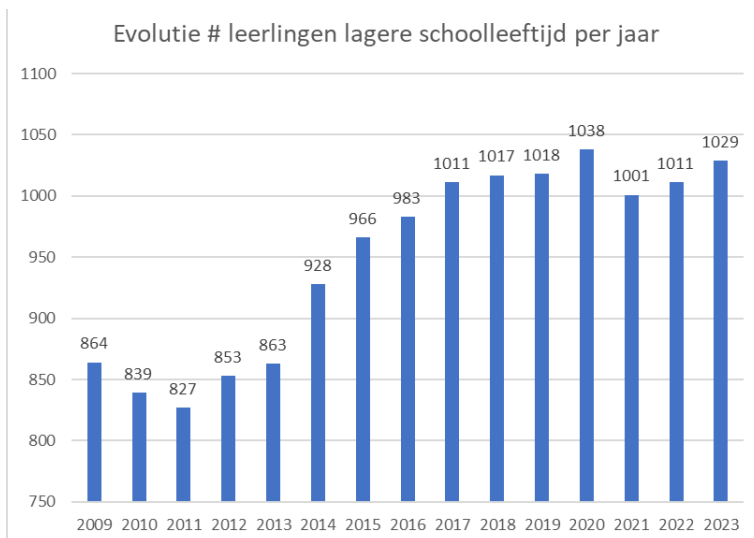
Figuur 23: Prognose leerlingenaantal (1^{ste} kleuter – 6^{de} leerjaar)



Bron: Interne data

Opmerking: In bovenstaande grafiek wordt van de assumptie uitgegaan dat het leerlingenaantal in het 1^{ste} kleuter voor 2027 en 2028 identiek is als dat van 2026. Daarnaast werd voor 2028 het leerlingenaantal in het 2^{de} kleuter overgenomen van 2027.

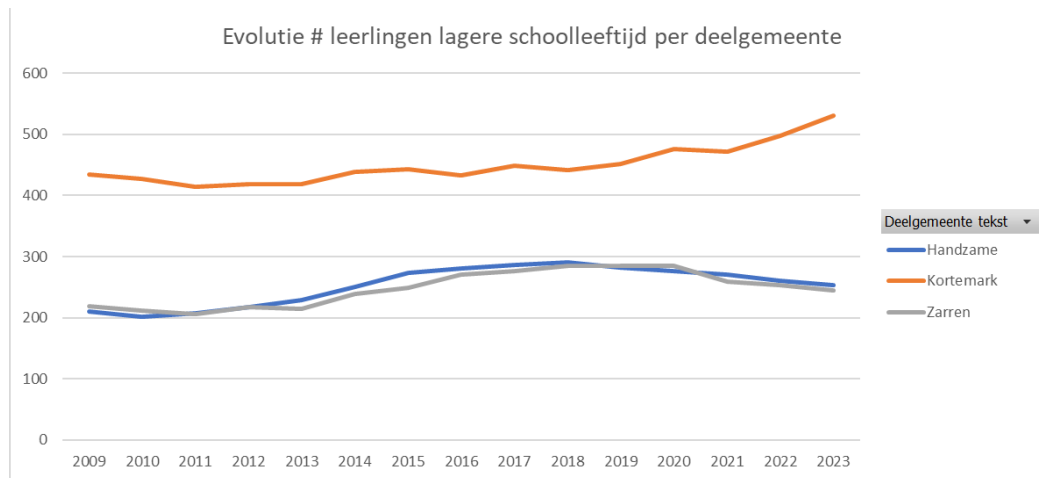
Figuur 24: Evolutie aantal leerlingen lagere schoolleeftijd per jaar (excl. peuters en kleuters)



Bron: Interne data



Figuur 25: Evolutie # leerlingen lagere schoolleeftijd per deelgemeente



Bron: Interne data

Opmerking: in Zarren zijn er nog een aantal bouwprojecten die een impact kunnen hebben op het leerlingenaantal maar alles hangt natuurlijk af van de doelgroep die zich daar zal huisvesten en kunnen we verwachten dat dit effect zeer beperkt zal zijn.

4. Schoolpendel

In deze paragraaf gaan we na of de leerlingen die in Kortemark wonen, naar school gaan in de eigen gemeente of naar een school in een andere gemeente pendelen.

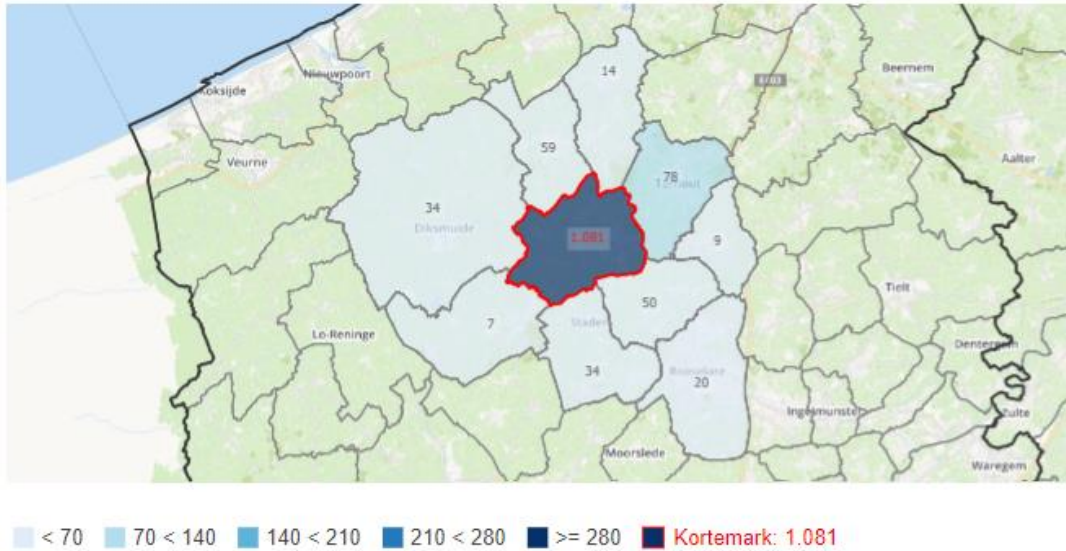
Uitgaande pendel - basisonderwijs

Van alle leerlingen basisonderwijs wonend in Kortemark, gaat **75,9% naar school in de eigen gemeente**. De andere leerlingen die wonen in Kortemark, stromen uit naar een school in een **andere gemeente**, voornamelijk naar Torhout, Koekelare of Hooglede.

Onderstaande kaart geeft de 10 belangrijkste pendelstromen van leerlingen basisonderwijs vanuit Kortemark (2022-2023) weer. Kortemark (1.081 of 75,9%), Torhout (78 of 5,5%), Koekelare (59 of 4,1%), Hooglede (50 of 3,5%), Staden (34 of 2,4%), Diksmuide (34 of 2,4%), Roeselare (20 of 1,4%), Ichtegem (14 of 1,0%), Lichtervelde (9 of 0,6%), Houthulst (7 of 0,5%).



Figuur 26: 10 belangrijkste pendelstromen van leerlingen basisonderwijs vanuit Kortemark (2022-2023)



Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Omgekeerd zijn er ook leerlingen die uit omliggende gemeenten komen en naar school gaan in Kortemark. Doorgaans wordt dit omschreven als de aantrekkingskracht van de betreffende gemeente als schoolplaats. De tien gemeenten waar de meeste leerlingen basisonderwijs, die naar school gaan in Kortemark, wonen, zijn in aflopende volgorde: Kortemark (1.081 of 88,6%), Houthulst (26 of 2,1%), Koekelare (22 of 1,8%), Diksmuide (18 of 1,5%), Torhout (14 of 1,1%), Ichtegem (14 of 1,1%), Hoogdele (14 of 1,1%), Staden (12 of 1,0%), Roeselare (5 of 0,4%), Niet te lokaliseren - Vlaanderen (0 of 0,0%).

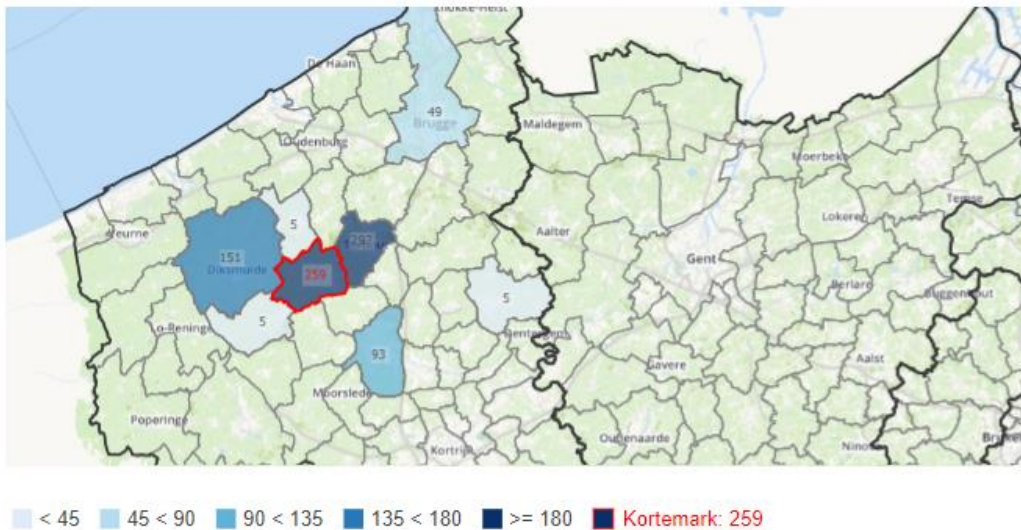
Uitgaande pendel – secundair onderwijs

Van alle leerlingen secundair onderwijs wonend in Kortemark, gaat **28,7% naar school in de eigen gemeente**. De andere leerlingen die wonen in Kortemark, stromen uit naar een school in een **andere gemeente**, voornamelijk naar Torhout, Diksmuide en Roeselare.

Onderstaande kaart geeft de 10 belangrijkste pendelstromen van leerlingen secundair onderwijs vanuit Kortemark (2022-2023) weer.



Figuur 27: 10 belangrijkste pendelstromen van leerlingen secundair onderwijs vanuit Kortemark (2022-2023)



Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Omgekeerd zijn de tien gemeenten waar de meeste leerlingen secundair onderwijs, die naar school gaan in Kortemark, wonen, in aflopende volgorde: Kortemark (259 of 27,0%), Ichtegem (79 of 8,2%), Houthulst (70 of 7,3%), Hooglede (65 of 6,8%), Staden (64 of 6,7%), Koekelare (64 of 6,7%), Torhout (58 of 6,1%), Diksmuide (58 of 6,1%), Lichtervelde (52 of 5,4%), Roeselare (24 of 2,5%).

5. Gelijke onderwijskansen

Financiële drempels zouden voor niemand een belemmering mogen zijn om te participeren in het onderwijs. Toch ondervinden sommige inwoners moeilijkheden om basisbehoeften te kunnen betalen, ook op het vlak van onderwijs. 3% van de inwoners in Kortemark heeft het afgelopen jaar moeilijkheden ondervonden om schoolfacturen op tijd te betalen. In het Vlaams gewest is dit 4%.

In het kader van gelijke onderwijskansenbeleid worden ook gegevens over de thuissituatie van kinderen en jongeren verzameld. Als samenvattende indicator wordt vaak de onderwijs kansarmoede-indicator (OKI) berekend. Deze maakt een optelsom van volgende vier risicokenmerken gedeeld door het aantal leerlingen en ligt bijgevolg tussen 0 en 4.

- Laagopgeleide moeder
- Schooltoelage/ schooltoeslag

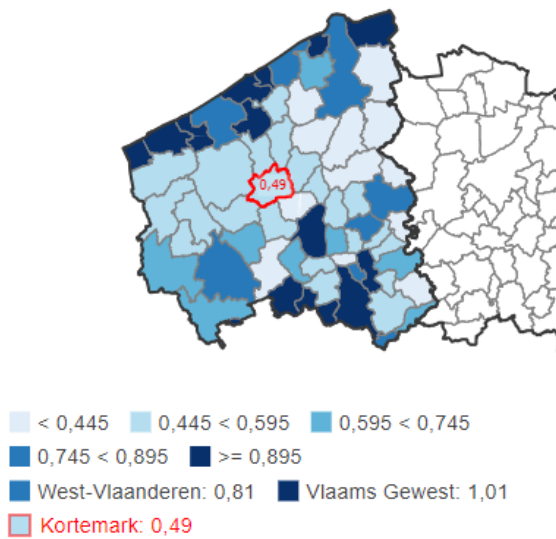


- Andere thuistaal
- Wonend in een buurt met veel schoolse vertraging

Hoe hoger de OKI-waarde, hoe groter de kans op kansarmoede. De OKI van de inwoners van Kortemark die gewoon basisonderwijs volgen is 0,49 en voor het secundair onderwijs is dit 0,50.

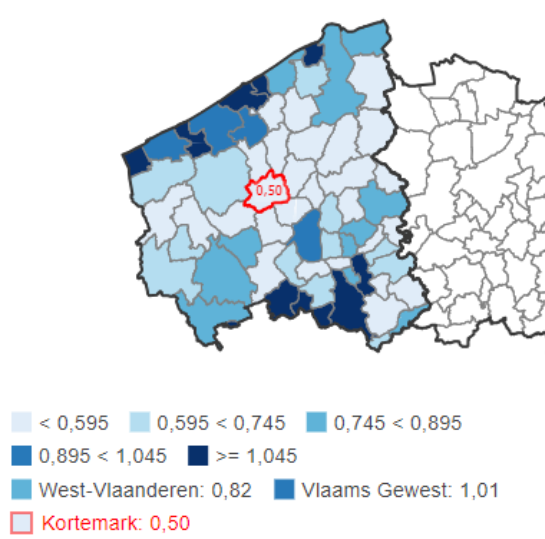
Onderstaande kaart geeft een overzicht van de OKI binnen West-Vlaanderen.

Figuur 28: OKI basisonderwijs



Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Figuur 29: OKI secundair onderwijs



Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

6. Input adviesraden

In de adviesraden kwam het thema leren en onderwijs uitvoerig aan bod. Hieronder sommen we alle opmerkingen op die hieromtrent gegeven werden. We merken dat de meningen hierover verdeeld zijn.



Tabel 15: adviesraden - thema leren en onderwijs

Leren en onderwijs	opmerkingen/ideeën
Gemeentelijk onderwijs	Gemeentelijk onderwijs moet blijven om de mensen de keuze te geven tussen de onderwijsnetten.
	Onderwijs is van levensbelang, maar de vraag is of de gemeente hier alleen voor verantwoordelijk kan zijn. De kosten zijn ook navenant, gezien de kosten voor het beheer van de gebouwen, personeel, ... dat versterkt ook de vraag of dit een verantwoordelijkheid is van een lokaal bestuur.
	Het is de vraag of de gemeente, gemeentescholen moet voorzien en deze kosten moet dragen.
	Is eigenlijk geen kerntaak van de gemeente.
	Indien de gemeente verantwoordelijk is voor onderwijs, dient de gemeente dan ook verantwoordelijk te zijn voor de interne werking van de school: communicatie binnen school, schoolklimaat, ... ?
	Wat kan en moet de gemeente doen? Degelijke infrastructuur voorzien.
	De school in Zarren is nu al nipt qua grootte. Er worden veel huizen bijgebouwd in Zarren waardoor we binnen een aantal jaar een probleem zullen hebben op het vlak van de school die te klein is.
Vormingsaanbod	Er is niet veel aanbod voor volwassenonderwijs zoals lessen fotografie, pc...
	Er is wel een ruim vormingsaanbod, maar weinig verdiepende vormen.
Algemeen	Onderwijs vormt de basis van andere thema's: participatie, leven, wonen, ...

Bron: Interne data



ZORG, OPVANG & GEZONDHEID



ZORG, OPVANG EN GEZONDHEID

In dit hoofdstuk wordt nagegaan of er (in de toekomst) voldoende capaciteit is in Kortemark voor de opvang van baby's en peuters en buitenschoolse opvang. Daarnaast wordt er ook ingezoomd op de ouderenpopulatie en de bijhorende zorgvraag. Er wordt afgesloten met informatie en cijfers over het thema gezondheid zoals de tevredenheid van inwoners wat betreft gezondheidsvoorzieningen, het aantal huisartsen alsook de locatie van AED-toestellen.

1. Algemeen

De opvallendste tendensen zijn de volgende:

- Voldoende capaciteit in de opvang wordt voor het bestuur een belangrijke uitdaging, gezien de nood om jonge gezinnen aan te trekken en gezien de verwachte bevolkingsgroei in de komende jaren. Volgens de burgerbevraging van 2023 ervaren de inwoners **meer nood aan crèches en onthaalouders**. De wachttijden in de crèches en bij onthaalouders lopen stevig op, net zoals in andere gemeenten.
- In **vakantieperiodes en op schoolvrije dagen** is de **vraag naar buitenschoolse kinderopvang groter dan het aanbod**.
- **De veroudering van de bevolking** is een determinerende factor in de **toename van de zorgvraag**. Cijfers tonen aan dat tussen 2020 en 2040 het aantal 80-plussers zal toenemen met 323 (35,6%) in Kortemark. Het aanbod en de dienstverlening voor ouderenzorg is relatief ruim. Kortemark houdt beperkt zaken in eigen beheer, maar neemt vooral een regierol op.

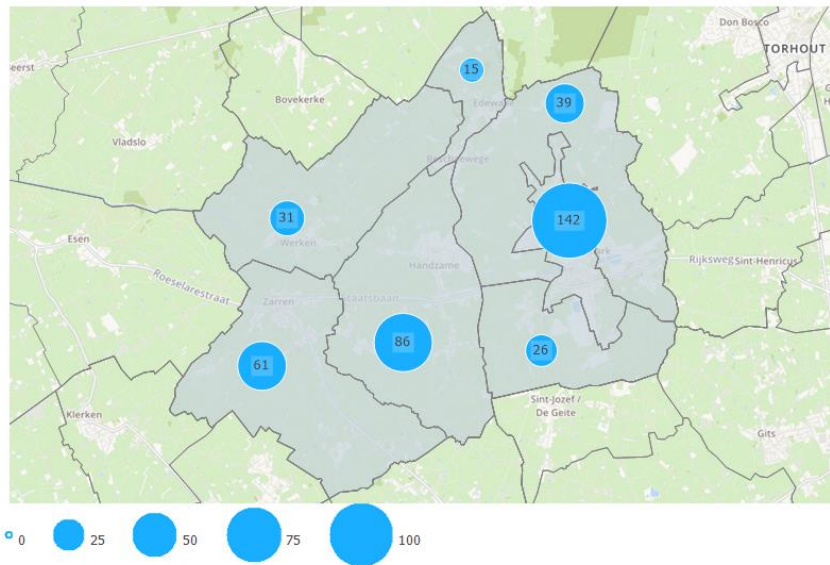
2. Opvang baby's en peuters

Op 1 januari 2023 telde Kortemark 400 0- tot en met 2-jarigen. Deze groep vertegenwoordigt 3,1% van de bevolking.

Onderstaande kaart geeft het aantal 0-2-jarigen (2023) weer voor alle wijken van Kortemark. Zoals je kan zien beschikt Kortemark-centrum over het grootste aantal 0-2-jarigen, gevolgd door Handzame.



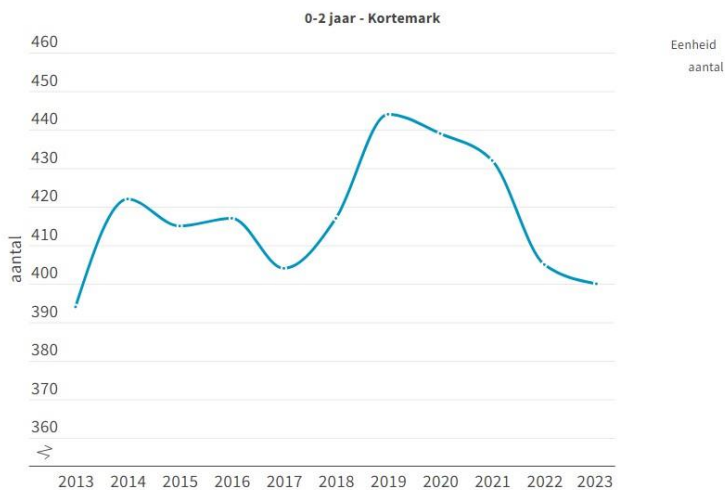
Figuur 30: aantal 0-2-jarigen (2023) weer voor alle wijken van Kortemark



Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Als we kijken naar de evolutie van de populatie 0-2-jarigen (2013 – 2023) dan zien we dat dit aantal de afgelopen jaren gedaald is (zie grafiek hieronder). Echter blijkt uit de voorspellingen dat dit aantal naar de toekomst toe zal stijgen.

Figuur 31: evolutie 0-2-jarigen Kortemark



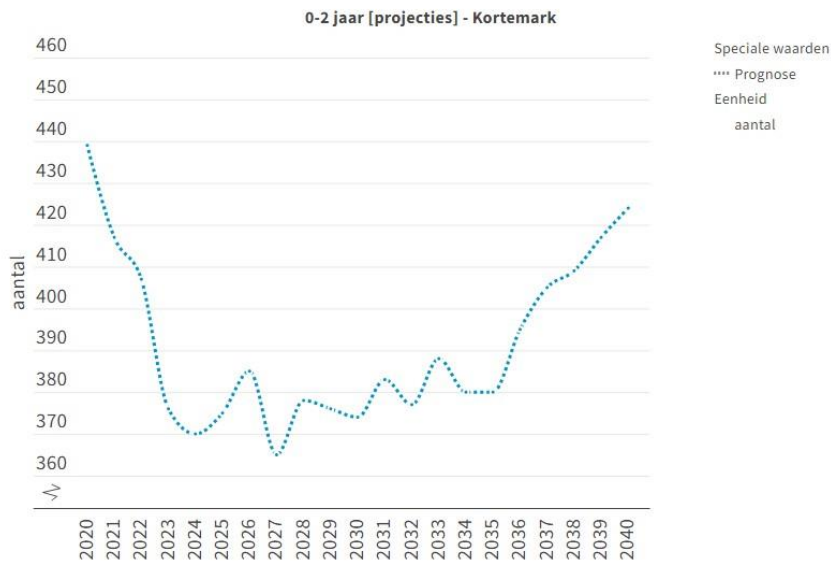
Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be



Statistiek Vlaanderen publiceert driejaarlijks de Vlaamse gemeentelijke demografische vooruitzichten. De meest recente vooruitzichten (februari 2021) reiken tot 2040.

Onderstaande grafiek toont de verwachte evolutie in het aantal 0- tot en met 2-jarigen tussen 2020 en 2040. Het laatste jaar met geregistreerde cijfers is 2020, daarna is het belangrijk om rekening te houden met het feit dat het om een schatting gaat. Er wordt verwacht dat het aantal de komende jaren zal stijgen. In 2040 maakt men een schatting van 424.

Figuur 32: voorspelling evolutie aantal 0-2-jarigen in Kortemark



Bron: Statistiek Vlaanderen - Bevolkingsprojecties | provincies.incijfers.be

In 2023 is 95% van de 0-2-jarigen kind bij een samenwonend koppel, 2,5% bij een alleenstaande ouder en 2,5% in een andere gezinssituatie.

Bovenstaande cijfers zijn relevant voor het bekijken van het opvangaanbod voor baby's en peuters.

Kortemark heeft 148 opvangplaatsen voor baby's en peuters. Dit zijn 37,1% opvangplaatsen per 100 kinderen van 0 tot en met 2 jaar. Dit bedraagt 47,4% in de Westhoek en 43,7% in het Vlaams gewest.

Onderstaande tabel geeft het aantal opvangplaatsen en aantal 0-2-jarigen weer voor alle wijken van Kortemark.

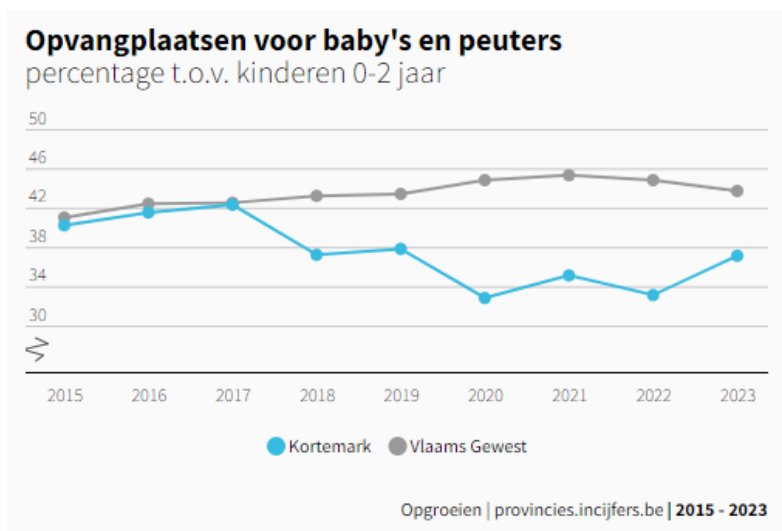


Tabel 16: aantal opvangplaatsen en aantal 0-2-jarigen voor alle wijken van Kortemark

	0-2 jaar [aantal]	opvangplaatsen [aantal]	opvangplaatsen per 100 kinderen 0-2 jaar [per 100]
Edewalle	15	0	0,0
Handzame	86	32	37,1
Kortemark-Centrum	142	32	22,4
Kortemark-Rand	39	66	168,1
Leenbos-Hille	26	0	0,0
Werken	31	12	39,6
Zarren	61	7	11,3
Wijk onbekend	0	-	-
Kortemark	400	148	37,1
West-Vlaanderen	33.197	16.699	50,3

Bron: Provincie in cijfers

Figuur 33: opvangplaatsen voor baby's en peuters



De beschikbare **capaciteit in de kinderopvang** ligt in Kortemark lager dan gemiddeld in de Westhoek. Vanuit de bestuurskrachtmeting werd volgende conclusie geformuleerd:

- De gemeente heeft **geen eigen aanbod in de opvang van baby's en peuters**. Het aanbod ligt ook lager dan gemiddeld in de Westhoek en het Vlaams Gewest. De wachttijden in de crèches en bij onthaalouders lopen stevig op.
- De opvangmogelijkheden in de gemeente zijn een belangrijke voorwaarde voor het aantrekken van jonge gezinnen, dus daar is mogelijk nog ruimte voor uitbreiding. Zeker gezien het aanbod van (vooral basis-) onderwijs.
- Volgens de **burgerbevraging van 2023** ervaren de inwoners vnl. meer nood aan crèches en onthaalouders. De vraag of er voldoende aanbod aan crèches en onthaalouders is scoorde gemiddeld 6,0 op 10 (in 2017 was dit 6,3). In totaal gaven 37% van de respondenten een score gelijk of lager dan 5 op 10.
- Voldoende **capaciteit in de opvang** wordt voor het bestuur een belangrijke uitdaging, gezien de nood om jonge gezinnen aan te trekken en gezien de verwachte bevolkingsgroei in de komende jaren.

Er kan nagedacht worden over het ter beschikking stellen van infrastructuur aan onthaalouders om zo de drempel te verlagen voor het opstarten en uitbaten van een kinderopvang.

Tabel 17: opvang baby's en peuters

	Kortemark	West-Vlaanderen	Vlaams gewest
OPVANG BABY'S & PEUTERS			
Opvang georganiseerd door de gemeente?	nee		
Aantal opvangplaatsen voor kinderen van 0 tot 3 jaar per 100 kinderen (2023/kw3)	42,69%	50,81%	44,3%

Bron: Provincie in cijfers

Opmerking: Recent werden nog extra plaatsen toegekend en gesubsidieerd op het grondgebied van Kortemark. Deze cijfers zijn nog niet opgenomen in bovenstaande tabel.



Figuur 34: Evolutie aantal opvangplaatsen 0-3 jaar (per 100 kinderen) - Kortemark



Bron: Agentschap Opgroeien

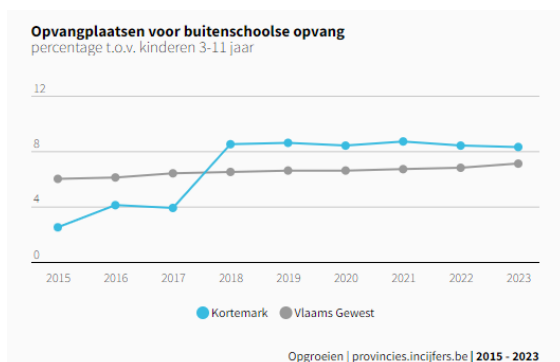
3. Buitenschoolse opvang

Tabel 18: buitenschoolse kinderopvang

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
BUITENSCHOOLSE OPVANG			
Opvang georganiseerd door de gemeente?	Ja (BKO Okiedokie met 60 plaatsen + BKO ZieZaZo met 50 plaatsen)		
Aantal opvangplaatsen buitenschoolse opvang per 100 kinderen 3 – 11 jaar (2023)	8,3%	11,4%	7,1%

Bron: Provincie in cijfers

Figuur 35: Opvangplaatsen voor buitenschoolse opvang



De gemeente biedt **buitenschoolse opvang** aan in eigen beheer, met een maximumcapaciteit van 110 kinderen per dag. Het aantal plaatsen ligt lager dan gemiddeld in de Westhoek, maar hoger dan in het Vlaams Gewest.

De tevredenheid over de buitenschoolse kinderopvang in Kortemark ligt in de burgerbevraging hoog. De vraag of er voldoende aanbod aan buitenschoolse kinderopvang is scoorde gemiddeld 7,1 op 10 (in 2017 was dit 6,6). In totaal gaven 20% van de respondenten een score gelijk of lager dan 5 op 10.

In vakantieperiodes en op schoolvrije dagen staan er wel veel kinderen op de reservelijst. In schoolvakanties worden kinderen vaak ingeschreven voor allerhande kampen. Toch merkt men dat de drempel om de kleinsten in te schrijven voor een kamp vaak groot is. Vandaar dat ouders dan de voorkeur geven aan de buitenschoolse opvang. Dit is ook de reden waarom er bij de invulling van de plaatsen voorrang wordt gegeven aan de jongsten.

Het **BOA-decreet** (buitenschoolse opvang en activiteiten) streeft naar een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten voor alle kinderen en gezinnen en zal in de komende legislatuur aandacht vragen. Men wil bekomen dat alle lokale spelers (onderwijs, welzijn, cultuur, jeugd en sport ...) zo goed mogelijk samenwerken. Het lokaal bestuur heeft de regie in handen en dient met de verschillende partners een lokaal buitenschools beleid uit te stippelen.

4. Ouderenzorg

Kortemark telt 2.821 inwoners ouder dan 65 jaar in 2023. Deze groep vertegenwoordigt 21,9% van de bevolking. Hiervan zijn 887 inwoners ouder dan 80 jaar, of 6,9% van de bevolking in Kortemark is 80-plusser.

Tabel 19: % per leeftijdsgroep t.o.v. inwoners

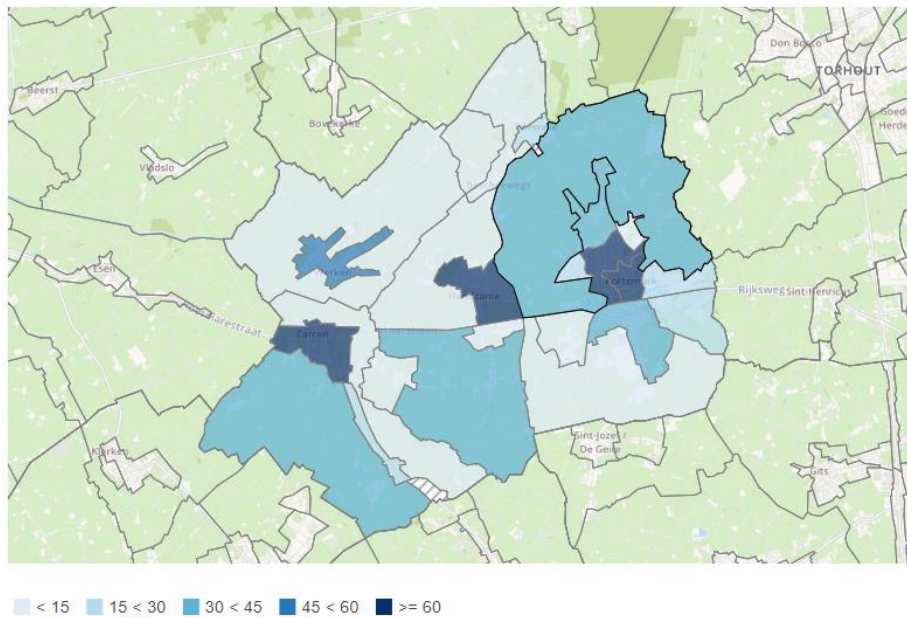
	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
65-79 jaar (t.o.v. inwoners) (2023)	15%	18,5%	15%
80+ jaar (t.o.v. inwoners) (2023)	6,9%	7,5%	6,1%
65-79 jaar in 2040 (t.o.v. inwoners) (2021)	14,4%	20,5%	14,2%
80+ jaar in 2040 (t.o.v. inwoners) (2021)	7,1%	11,1%	6,3%

Bron: Provincie in cijfers

Onderstaande kaart (2023) toont het aantal 80-plussers in Kortemark. De meeste 80-plussers bevinden zich in het centrum van Kortemark, Handzame en Zarren.



Figuur 36: aantal 80-plussers in Kortemark



Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

De veroudering van de bevolking is een determinerende factor in de toename van de zorgvraag. Een prognose van de omvang en de samenstelling van de ouderenpopulatie in Kortemark over de volgende vijftien jaren is daarom een belangrijk instrument om de toekomstige zorgbehoefte in te schatten.

De toename van het aantal inwoners op hoge leeftijd (80-plussers) is in dit kader het meest relevant. Cijfers tonen aan dat tussen 2020 en 2040 het aantal 80-plussers zal toenemen met 323 (35,6%) in Kortemark. Dit is minder dan in West-Vlaanderen (43,1%) en minder dan in het Vlaams Gewest (51,0%).

Tabel 20: Prognose 80-plussers

	Kortemark		Westhoek		Vlaams gewest	
	80+ jaar (prognose) – aantal	80+ jaar (prognose) - % t.o.v. alle inwoners)	80+ jaar (prognose) – aantal	80+ jaar (prognose) - % t.o.v. alle inwoners)	80+ jaar (prognose) – aantal	80+ jaar (prognose) - % t.o.v. alle inwoners)
2020	907	7,1	916	7,7	1.384	6,3
2025	878	6,7	949	8,0	1.440	6,4
2030	1.008	7,6	1.099	9,1	1.661	7,2
2035	1.117	8,3	1.236	10,1	1.867	8,0
2040	1.230	9,0	1.367	11,1	2.089	8,8

Bron: Provincie in cijfers



Het aanbod en de dienstverlening voor ouderenzorg is relatief ruim. Kortemark houdt beperkt zaken in eigen beheer, maar neemt een regierol op.

In de gemeente is er een **woonzorgcentrum** aanwezig (vzw Blijvelde), in een PPS-constructie met gemeente en OCMW. De aanbodratio WZC ligt in Kortemark hoger dan gemiddeld. De Bottelarij is een tweede woonzorgcentrum op het grondgebied met kleinere schaal. Onder Blijvelde valt er ook een **dagverzorgingscentrum**. Beide woonzorgcentra bieden ook **assistentiewoningen** aan.

Kortemark neemt een regierol op inzake het **Lokaal Dienstencentrum** De Wimperlind. De gemeente voorziet wel een **opbouwwerker** in eigen dienst ter ondersteuning.

Het lokaal bestuur biedt op vlak van **thuiszorg** de mindermobielen centrale en het autodeelproject Avira aan. Wat betreft huishoudhulp biedt het lokaal bestuur zelf geen poetsdienst en klusjesdienst meer aan. Dit kan via bedrijven die werken met dienstencheques of ziekenfondsen. Het lokaal bestuur heeft gekozen om dit niet meer zelf te organiseren omdat er meerdere spelers op de markt zijn die dit aanbieden.

Tabel 21: aanbod ouderenzorg

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Erkende lokale dienstencentra	1	1	1 (gemiddeld)
Capaciteit WZC (aantal bedden) (2023)	198	180	277
Aanbodratio WZC aantal bedden per 100 65+ers	7%	5,8%	5,8%
Capaciteit DVC (aantal) (2023)	1	1	1
Aanbodratio assistentiewoningen per 100 inw. 65+ (2023)	2,8%	2,8%	2,5%
Gepresteerde uren dienstencheques per inwoner 65+ jaar (2022)	17,7	17,5	16,2

Bron: Provincie in cijfers

In de adviesraden kwamen volgende meningen over het thema aan bod:

Tabel 22: adviesraden thema zorg, opvang en gezondheid

Zorg, opvang en gezondheid	opmerkingen/ideeën
Opvang	Er worden veel huizen bijgebouwd in Zarren waardoor we binnen een aantal jaar een probleem zullen hebben op het vlak van BKO die te klein is.



Zorg, opvang en gezondheid	opmerkingen/ideeën
	Hoge druk bij personeel in kinderopvang en crèches. Kan er hier iets aan gedaan worden? Vb. gepensioneerden inzetten als extra vrijwilligers of flexi-job? Mooi idee, maar is dit wettelijk mogelijk? Want het kader is heel ingewikkeld en organisaties hebben het heel moeilijk om met alles in orde te zijn. De gemeente kan misschien opleidingen organiseren zodat mensen zich kunnen omscholen of reclame maken rond de job?
	De gemeente beschikt over heel veel woonzorgmogelijkheden! Trots op.

Bron: Interne data

5. Gezondheid

Uit de laatste burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor van het Agentschap Binnenlands Bestuur (2023) blijkt:

- 83% tevreden over de gezondheidsvoorzieningen in Kortemark (t.o.v. 89% in 2020), 10% is neutraal en 7% ontevreden.
- 63% van de inwoners voelt zich over het algemeen gezond (in 2020 was dit 69%), 32% redelijk en 5% voelt zich slecht.
- 78% van de inwoners vindt dat er voldoende huisartsen zijn in Kortemark (in 2020 was dit nog 89%)
- 5% van de inwoners ervaart problemen om uitgaven voor gezondheidszorg te betalen (in 2020 was dit 4%)

Wat betreft het aantal huisartsen zien we in meer en meer regio's problemen opduiken. Men gaat er van uit dat er minimum 9 huisartsen nodig zijn per 10.000 inwoners. In Kortemark zijn er momenteel 15 huisartsen. Hieronder een overzicht van de leeftijdsverdeling van deze huisartsen.

- 65+: 3
- 60-65: 1
- 40-60: 7
- -40: 4



Tabel 23: Gezondheid

	Kortemark		Westhoek	Vlaams gewest
	2020	2023	2023	2023
Tevredenheid gezondheidsvoorzieningen	89%	Tevreden: 83% Neutraal: 10%	Tevreden: 81% Neutraal: 10%	Eens: 80% Neutraal: 11%
Inwoners die zich gezond voelen	69%	Goed: 63% Redelijk: 32%	Goed: 67% Redelijk: 27%	Goed: 68% Redelijk: 27%
Inwoners die vinden dat er voldoende huisartsen zijn	89%	Eens: 78% Neutraal: 12%	Eens: 69% Neutraal: 12%	Eens: 67% Neutraal: 13%
Aandeel inwoners dat behoort tot een huishouden dat gezondheidsuitgaven niet (op tijd) kan betalen	4%	5%	5%	5%

Bron: Gemeente- Stadsmonitor ABB

AED-toestellen

In Kortemark, maar ook in de deelgemeentes, zijn op enkele strategische plaatsen AED-toestellen te vinden. Een Automatische Externe Defibrillator (AED) is een draagbaar apparaat dat het hartritme weer kan herstellen bij een hartstilstand. Dit gebeurt door het geven van een elektrische schok. Het toestel geeft zelf de nodige uitleg zodat de gebruiker dit in alle veiligheid kan toepassen.

Kortemark:

- In de inkomhal van Residentie Jackie Louwaege. Dit gebouw bevindt zich langs de Ichtegemstraat 2, tussen De Roende en de sporthal.
- Binnen in de tennisclub TC Kortemark in de Torhoutstraat 59A, eerder aan de achterkant van het gebouw.
- Bij Groenten Verduyn, Galgestraat 9 - het gaat hier om een privaat toestel dat ter beschikking wordt gesteld bij noodgevallen. Het hangt in het lokaal van de weegbrug, dat 24/7 bereikbaar is.

Handzame:

- Bij Sint Jan De Deo in de Edewallestraat 37 - het toestel hangt aan de gevel van het centraal gebouw ter hoogte van het hellend vlak, aan de kant van de Troostplek.
- Nabij sigarenfabriek 'NEOS' in de Kronevoordestraat 21 - het toestel hangt makkelijk bereikbaar aan de voorgevel.
- Bij de benzinepompen van Braem NV in de Handzaamse Nieuwstraat 7.
- Bij doe-het-zelfzaak Verthus (Vermeersch-Deconinck) in de Edewallestraat 96 in Edewalle.
- Aan de ingang van warenhuis Spar langs de Staatsbaan in Handzame.
- Ook bij afvalverwerker **Renewi** in de Amersveldestraat 162A (naast het voetbalstadion van NSVD Handzame) hangt een toestel. Dit is echter enkel toegankelijk tijdens de openingsuren.



Zarren:

- Aan de voorgevel van Apotheek Delbeke in de Stadenstraat 41.

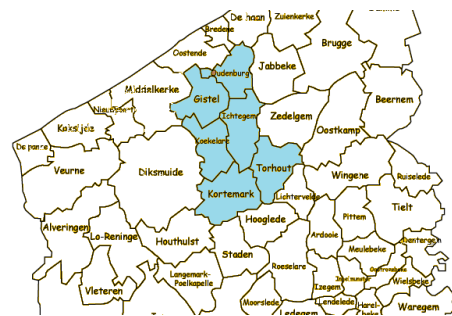
Werken:

- Aan de voorgevel van tandartspraktijk Osaer-Dewaele aan het Werkenplein 22.

Eerstelijnszone

Het lokaal bestuur probeert nauw samen te werken met de omliggende steden en gemeentes. Volgens de regiovorming valt Kortemark onder de regio van de Westhoek. In dit opzicht zijn al tal van samenwerkingsverbanden actief, zoals de intergemeentelijke samenwerking met Woonwinkel West, De Opstap, het westhoekoverleg,.... De samenwerkingsverbanden betreffen alle mogelijke thema's.

Wat de eerstelijnszone (ELZ) betreft, hét samenwerkingsverband inzake het thema gezondheid, werd echter een uitzondering gemaakt door de Vlaamse Regering (ongevraagd) waardoor Kortemark behoort tot de ELZ Houtland-Polder. Deze eerstelijnszone doorkruist drie regio's. Deze dubbele positie maakt dat er vaak onduidelijkheid is over het concrete werkingsgebied van organisaties/dienstverlening, met een negatieve invloed op subsidiemogelijkheden, vaak dubbel werk en moeilijkheden met het opzetten van concrete acties. Het is duidelijk dat ELZ's die gekoppeld zijn aan een 1 regio veel sterker staan



INKOMEN, ARMOEDE EN UITSLUITING

Dit hoofdstuk brengt inwoners van Kortemark in beeld die zich voor korte of langere duur in financiële armoede bevinden. We lichten indicatoren toe die rechtstreeks wijzen op beperkte economische middelen zoals het inkomen waarover iemand beschikt, tegemoetkomingen die voorbehouden zijn voor personen of gezinnen met een beperkt inkomen, en de mate waarin men moeilijkheden ondervindt om financieel rond te komen. Hetzelfde geldt voor een sociale woning: ook hiervoor komt men pas in aanmerking wanneer het inkomen onder een minimumgrens valt. We eindigen het hoofdstuk met de toenemende nood aan buurtgerichte zorg en de buurtgerichte benadering en met de input van de adviesraden m.b.t. dit thema.

1. Algemeen

De opvallendste tendensen zijn de volgende:

- Het **gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner** in Kortemark ligt lager dan West-Vlaanderen en het Vlaams gewest.
- De **kansarmoede bij jonge kinderen** in Kortemark ligt lager dan het gemiddelde in het Vlaams gewest.
- In Kortemark hebben minder mensen recht op een **(equivalent) leefloon** t.o.v. de referentieregio Westhoek en het Vlaams Gewest.
- Op vandaag beschikt Kortemark over voldoende **sociale woningen** volgens het bindend sociaal objectief. Echter staat nog steeds 4,1% van het totaal aantal particuliere huishoudens op de wachtlijst voor een sociale woning. In de toekomst zijn er nog een aantal projecten die ervoor zorgen dat het aantal sociale woningen zullen stijgen.
- Het aandeel huishoudens met een **budgetmeter** voor elektriciteit (per 1.000 huishoudens) ligt hoger dan regio Westhoek. Voor aardgas ligt het lager. Na een daling in de periode 2017-2020 zien we nu terug een stijging in het aantal budgetmeters.
- Er wordt steeds meer aandacht gegeven aan **buurtgerichte zorg en de buurtgerichte benadering**



2. Fiscaal Inkomen

Fiscale gegevens bieden een indicatie van het inkomen dat personen ter beschikking hebben en maken een inschatting mogelijk van wie er potentieel met armoede wordt geconfronteerd.

Kortemark scoort lager dan West-Vlaanderen en het Vlaams gewest.

Tabel 24: Fiscaal inkomen (2021)

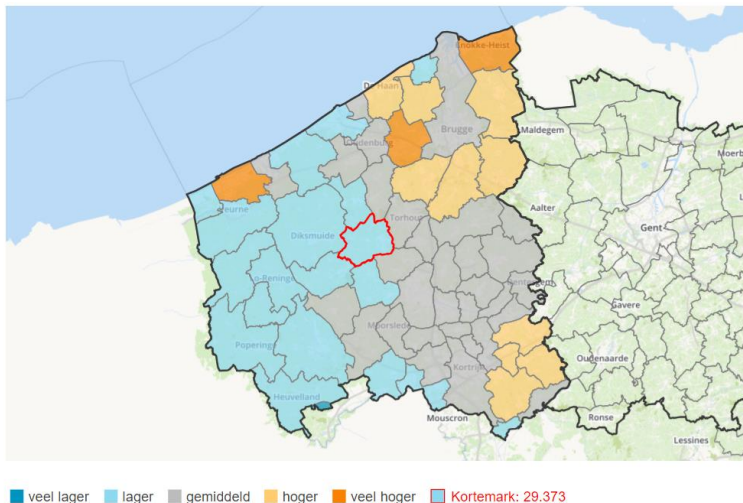
	Kortemark	West-Vlaanderen	Vlaams gewest
Gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner	19.563	21.287	21.731
Welvaartsindex (per 100) *	96	105	107

Bron: Provincie in cijfers

*De welvaartsindex is de verhouding van het gemiddelde inkomen per inwoner in Kortemark tot het gemiddelde inkomen per inwoner in België. De welvaartsindex van België wordt gelijkgesteld aan 100. Is de welvaartsindex lager dan 100, dan is het gemiddelde inkomen in het gekozen gebied lager dan het nationaal gemiddelde. Het omgekeerde geldt wanneer de welvaartsindex een hogere waarde dan 100 heeft.

Om de vergelijking te vergemakkelijken, worden de cijfers omgezet in z-scores (geeft weer in welke mate de waarde van een gebied afwijkt van het gemiddelde).

Figuur 37: gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid*, z-scores (2021)



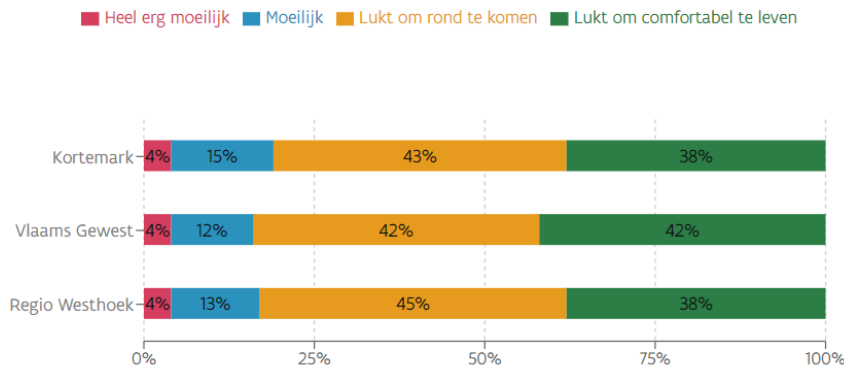
Bron: Provincie in cijfers



*Gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid = corrigeert voor gezinssamenstelling: voor deze indicator wordt per gezin aan één volwassene een gewicht van 1 toegekend, aan de andere gezinsleden ouder dan 14 jaar een gewicht van 0,5 en aan de kinderen van 13 jaar of jonger een gewicht van 0,3. Op die manier wordt voorkomen dat de aanwezigheid van meer kinderen in het gezin, die zelf nog geen inkomen binnenbrengen, het gemiddeld inkomen disproportioneel naar omlaag trekt

In de burgerbevraging van het ABB werd gepolst naar het aandeel inwoners dat aangeeft moeilijk rond te komen met het maandelijks beschikbaar inkomen). Hieronder de resultaten:

Figuur 38: Subjectieve armoede (2023)



Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

Tabel 25: Subjectieve armoede (2020 t.o.v. 2023)

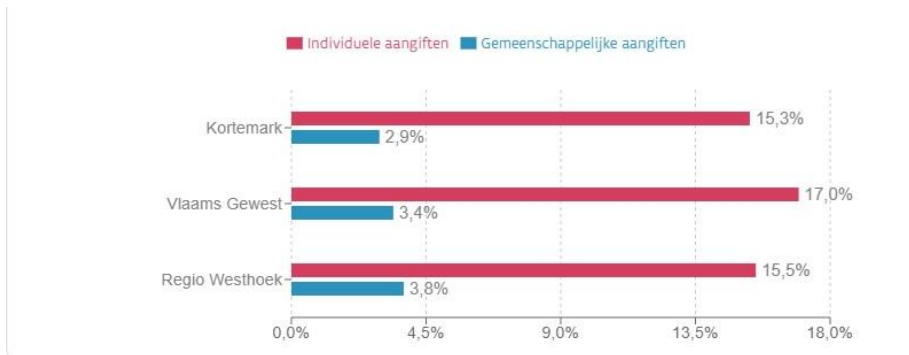
	Kortemark		Westhoek		Vlaams gewest	
	2020	2023	2020	2023	2020	2023
Heel erg moeilijk	5%	4%	3%	4%	3%	4%
Moeilijk	11%	15%	12%	13%	11%	12%
Lukt om rond te komen	45%	43%	43%	45%	39%	42%
Lukt om comfortabel te leven	39%	38%	42%	38%	47%	42%

Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

Daarnaast blijkt 15,3% van de individuele aangiften beneden de kritische grens (netto belastbaar inkomen lager dan 10.000 resp. 20.000 euro) te liggen. Dit is 2,9% voor de gemeenschappelijke aangiften. Deze liggen beiden lager dan het Vlaams Gewest en regio Westhoek.



Figuur 39: Aandeel individuele resp. gemeenschappelijke aangiften met netto belastbaar inkomen lager dan 10.000 resp. 20.000 euro, in procenten (2021)



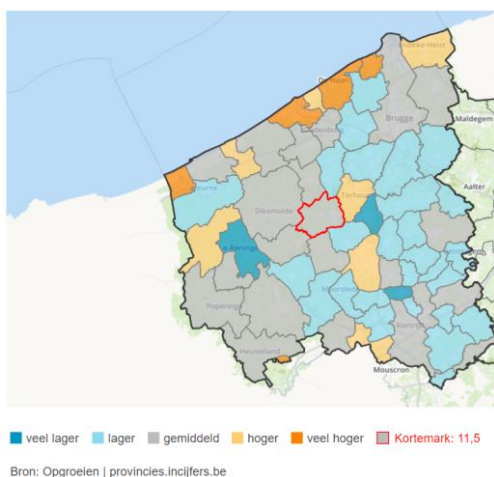
Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

3. Kansarmoede-index Opgroeien (Kind en gezin)

Het Agentschap Opgroeien (Kind & Gezin) ontwikkelde een index om kansarmoede van gezinnen met jonge kinderen in kaart te brengen. Deze index brengt de kansarmoede van gezinnen met jonge kinderen in kaart op basis van de arbeidssituatie en opleiding van de ouders, de huisvesting van het gezin, de ontwikkeling van de kinderen en de gezondheid van de gezinsleden. Wanneer een gezin op minstens drie van deze criteria zwak scoort, wordt het als kansarm beschouwd.

Volgens de index ligt de kansarmoede bij jonge kinderen in Kortemark lager dan het gemiddelde in het Vlaams gewest. We zien dat dit cijfers na een stijging tussen 2017 en 2021, gedaald is in 2022.

Figuur 40: Kind en gezin kansarmoede-index, z-scores (2022)

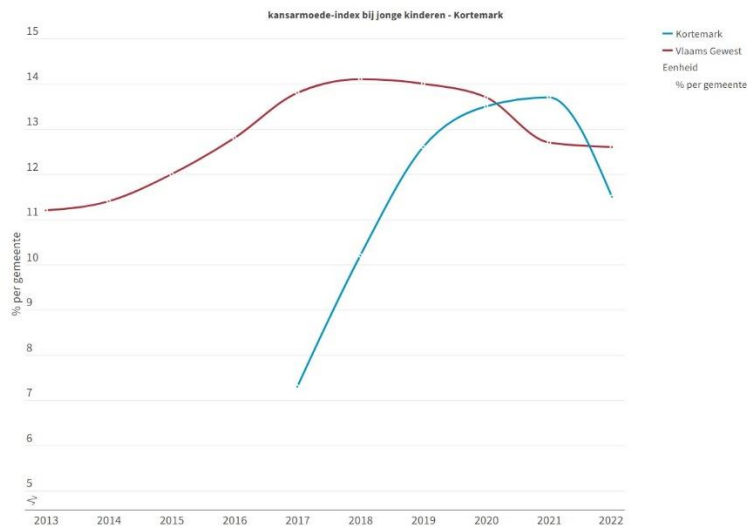


Tabel 26: Kansarmoede-index (%)

	Kortemark	Vlaams gewest
Kansarmoede-index* (%) (2022)	11,5%	12,6%

Bron: Provincie in cijfers

Figuur 41: Evolutie kansarmoede-index



Bron: Opgroepen - Kansarmoede-index | provincie.incijfers.be

Naast de kansarmoede-index werd er in 2023 ook een **kansarmoedeanalyse** uitgevoerd door het **Steunpunt Data en Analyse van de provincie West-Vlaanderen**.

Via de kansarmoedeanalyse probeert men inzicht te bieden in de kansarmoede-problematiek in West-Vlaanderen. Dit doen ze aan de hand van 8 indicatoren die onderverdeeld zijn in 4 dimensies:

DIMENSIE	INDICATOREN
Huishouden	Alleenstaanden
	Eenoudergezinnen
	Huurders 35-79 jaar
Herkomst	Personen met een niet-EU herkomst
	Leerlingen gewoon basisonderwijs die thuis geen Nederlands spreken
	Leerlingen gewoon secundair onderwijs die thuis geen Nederlands spreken
Financiële kwetsbaarheid	Personen met een voorkeurregeling in de ziekteverzekering
Gezondheid	Personen met geen tandartsbezoek in 3 opeenvolgende kalenderjaren



Wordt op 3 van de 4 dimensies de drempelwaarde overschreden dan wordt de buurt als kansarm beschouwd. **Dit is het geval voor Kortemark-centrum.** In de analyse van 2019 was dit nog niet het geval. Toen waren de dimensies gezondheid en financiële kwetsbaarheid nog niet overschreven in Kortemark-centrum.

Daarnaast gaat men ook na in welke mate er kwetsbare groepen (jongeren/ouderen) zijn volgens onderstaand schema.

DIMENSIE	INDICATOREN
Jongeren	Eenoudergezinnen
	Leerlingen met schoolse vertraging in het lager onderwijs
	Leerlingen met schoolse vertraging in het secundair onderwijs
	Indicatorleerlingen in het basisonderwijs
	Indicatorleerlingen in het secundair onderwijs
	Minderjarigen met werkzoekende ouder(s)
Ouderen	Gescheiden 65-plussers
	Wooninstabiliteit 65-plussers
	Huurders 65-plussers

De drempel kwetsbare jongeren werd niet overschreden. Dit was in 2019 wel nog het geval. Daarentegen werd de dimensie kwetsbare ouderen net zoals in 2019 opnieuw overschreden.

Hieronder een detailoverzicht per dimensie voor Kortemark-centrum.

Tabel 27: Kansarmoedeanalyse – detail per dimensie Kortemark-centrum

Naam buurt	Code	Drempel huishouden	Drempel herkomst	Drempel financiële kwetsbaarheid	Drempel gezondheid	Drempel kwetsbare jongeren	Drempel kwetsbare ouderen
Kortemark-Centrum	32011A001	Ja	Neen	Ja	Ja	Neen	Ja

Bron: Kansarmoedeanalyse steunpunt data & analyse West-Vlaanderen

Tabel 28: Kansarmoedeanalyse – detail per dimensie Kortemark-centrum - detail

dimensie	indicatoren	Kortemark centrum
huishouden	alleenstaanden	48,0%
	aandeel eenoudergezinnen	17,1%
	huurders tussen 35 en 79 jaar	40,5%
financiële kwetsbaarheid	personen met een voorkeursregeling in de ziekteverzekering	24,9%
gezondheid	personen met geen tandartsbezoek in 3 opeenvolgende kalenderjaren	29,8%

Bron: Kansarmoedeanalyse steunpunt data & analyse West-Vlaanderen



4. Financiële tegemoetkomingen

Verhoogde tegemoetkoming ziekteverzekering

De verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Het aantal rechthebbenden op deze tegemoetkoming kan daarom dienen om een inschatting te maken van de groep die met minder financiële middelen moet rondkomen. **In Kortemark ligt het percentage lager dan de Westhoek maar hoger dan het Vlaams gewest.**

Tabel 29: Verhoogde tegemoetkoming ziekteverzekering

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Personen met verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering – t.o.v. totale bevolking (2023)	16,9%	17,9%	14,6%

Bron: Provincie in cijfers

Inkomensgarantie voor ouderen

Zowel het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB) als de **inkomensgarantie voor ouderen (IGO)** zijn bijstandsregelingen die verstrekt worden aan ouderen die de pensioengerechtigde leeftijd van 65 jaar bereikt hebben en die door omstandigheden geen (voldoende) loopbaan gekend hebben, of die tijdens hun loopbaan geen (voldoende) pensioen konden opbouwen. Het is een soort leefloon dat wordt toegekend aan ouderen die over onvoldoende bestaansmiddelen beschikken. **Het aantal rechthebbenden in Kortemark ligt lager dan in de Westhoek en het Vlaams gewest. Het aandeel ten opzichte van de groep 65+ ligt dan weer hoger dan het Vlaams gewest.**

Tabel 30: IGO/GIB

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Rechthebbenden op een IGO/GIB – aantal (2023)	106	129	171
65+ met een inkomensgarantie (IGO/GIB) t.o.v. 65+ (2023)	3,8%	4,1%	3,6%

Bron: Provincie in cijfers



Schooltoeslag

Voor sommige gezinnen nemen schoolkosten een significante hap uit het gezinsbudget. Om hieraan tegemoet te komen, ontvangen gezinnen met schoolgaande kinderen en een laag inkomen een **schooltoeslag**. In de grafiek hieronder de resultaten voor Kortemark, het Vlaams Gewest en regio Westhoek.

Figuur 42: Aandeel leerlingen die een schooltoeslag ontvangen (2023)



Bron: Gemeente- Stadsmonitor ABB

Tabel 31: Schooltoeslag

	Kortemark	Westhoek	West-Vlaanderen
Schooltoeslag in basisonderwijs (t.o.v. leerlingen basisonderwijs) (2022-2023)	27,6	33,0	33,3
Schooltoeslag in secundair onderwijs (t.o.v. leerlingen secundair onderwijs) (2022-2023)	32,0	36,7	35,7

Bron: Provincie in cijfers

Leefloon

Het leefloon is een minimuminkomen voor wie niet over toereikende bestaansmiddelen beschikt. Het equivalent leefloon geeft financiële steun aan personen die geen recht hebben op een leefloon, maar



die in België verblijven en zich in een vergelijkbare (nood)situatie bevinden. Het equivalent leefloon wordt voornamelijk toegekend aan niet-Belgen in het vreemdelingenregister. Zowel het leefloon als het equivalent leefloon worden uitbetaald door het OCMW. Omdat deze tegemoetkomingen enkel worden toegekend aan personen die niet over andere bestaansmiddelen beschikken, en de bedragen een minimum bieden dat nodig is om te overleven, bespreken we het **(equivalent) leefloon** als een indicatie voor armoede.

In Kortemark hebben minder mensen recht op een (equivalent) leefloon t.o.v. de referentieregio en het Vlaams Gewest.

Tabel 32: (equivalent) leefloon

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Leefloners per 1.000 inwoners (2022)	2	3,29	5,59
Equivalent leefloners per 1.000 inwoners (2022)	0,55	1,09	1,77
(equivalent) leefloon t.o.v. totale bevolking	0,18%	0,34%	0,62%

Bron: Provincie in cijfers

Gemiddeld gezien heeft de sociale dienst een 75tal lopende dossiers budgetbeheer en 29 begunstigen voor het ontvangen van leefloon. Dit aantal is relatief stabiel gebleven het afgelopen jaar. Er is wel veel verloop in cliënten als gevolg van verhuizingen. Dit heeft een impact op de dienst aangezien dossiers vaak in de beginfase een hogere workload hebben dan een lopend dossier. Opvallend is ook de stijgende begeleiding van budgetbeheer aan werkende inwoners.

Verder worden de cliëntsituaties in de schuldbemiddeling ook steeds complexer door bijkomende en meerdere randproblematieken (slechte huisvesting, verslavings- en psychische problematieken). Dit leidt tot lange en intensieve trajecten.

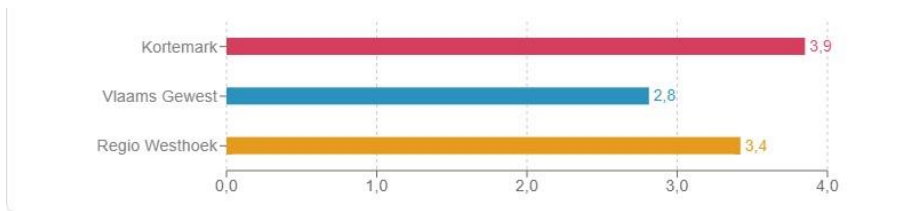
Het aandeel personen met een migratieachtergrond in Kortemark is laag maar stijgt wel doorheen de tijd. Een stijging heeft een directe impact op de dienst aangezien de meesten hun weg vinden naar het Sociaal Huis.

Mantelzorg

Het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden (mantelzorg) is een tegemoetkoming voor inwoners met een zwaar verminderd vermogen tot zelfzorg die mantel- en thuiszorg van de Vlaamse zorgverzekering ontvangen. Het aandeel thuiswonende personen die deze tegemoetkoming ontvangen (per 100 inwoners) ligt in Kortemark hoger dan in het Vlaams Gewest en regio Westhoek.



Figuur 43: Aantal thuiswonende personen die tegemoetkoming mantel- en thuiszorg ontvangen, per 100 inwoners (2022)



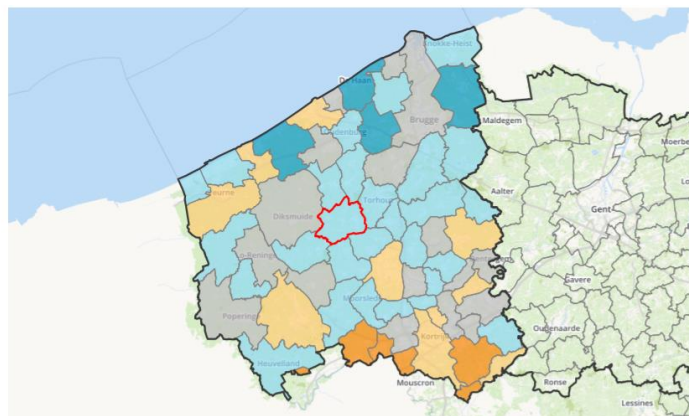
Bron: Gemeente- Stadsmonitor ABB

5. Huurders en kandidaat-huurders van een sociale woning

Wie geen vaste woonplek heeft, of het risico loopt de vaste woonst te verliezen, bevindt zich in een bijzonder kwetsbare positie. Maar ook een woning met een te hoge woonkost kan armoede met zich meebrengen. Een te groot stuk van het beschikbaar inkomen wordt dan aan huisvesting gespendeerd, waardoor er geen ruimte meer is voor andere noodzakelijke dingen. Om die reden komen personen of gezinnen met een beperkt inkomen in aanmerking voor het **huren van een sociale woning**. Voor deze woningen wordt de huurprijs berekend op basis van het inkomen van de huurder, de gezinsgrootte en de waarde van de woning. Op die manier wordt de huurprijs beter afgestemd op het inkomen dat de huurder ter beschikking heeft. Huurder en verhuurder kunnen niet van deze huurprijs afwijken.

Op 1 januari 2023 telde Kortemark 222 sociale huurwoningen. Tussen 2013 en 2023 is het aantal sociale huurwoningen in de gemeente Kortemark met 7,1% gestegen.

Figuur 44: Sociale huurwoningen, t.o.v. 100 particuliere huishoudens (2023, z-scores)



■ veel lager ■ lager ■ gemiddeld ■ hoger ■ veel hoger ■ Kortemark: 4,1

Bron: Wonen in Vlaanderen | provincies.incijfers.be



Daarnaast zijn er in 2024 nog enkele bijgekomen. Deze zitten nog niet vervat in de cijfers:

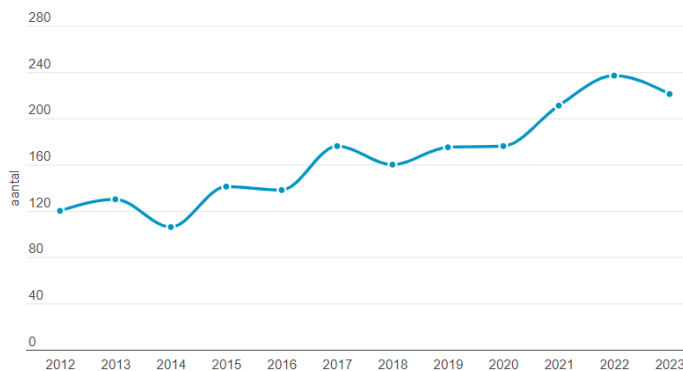
- Kronevoordestraat 79 Handzame – 11 huurappartementen → verhuurd sinds januari 2024
- Lindewegel 1 Zarren – 11 huurappartementen, 3 huurwoningen + 3 koopwoningen → verhuring vanaf juli 2024

Ook in de toekomst komen er nog enkele bij:

- Ichtegemstraat Kortemark – 24 huurappartementen
- Pastoor Vanhautestraat Edewalle – 4 huurwoningen

In 2023 stonden in de gemeente Kortemark 221 unieke gezinnen op een wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij. Dit is 4,1% van het totaal aantal particuliere huishoudens. In de afgelopen jaren zien we een stijgende trend van het aantal gezinnen dat op een wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij staat.

Figuur 45: Evolutie kandidaat-huurders in Kortemark (2012-2023)



Bron: Wonen in Vlaanderen | provincies.incijfers.be

In Kortemark liggen zowel het aantal als aandeel huurders en kandidaat-huurders lager dan de referentieregio en het Vlaams gewest.

Op vandaag wordt het bindend sociaal objectief (BSO) nipt gehaald in Kortemark. Gemeenten die een ratio behalen van 1 of meer hebben op vandaag minstens het opgelegd aantal sociale huurwoningen gerealiseerd en/of gepland. Gemeenten met een ratio tussen de 0 en 1 moeten nog bijkomende sociale huurwoningen voorzien om het BSO te behalen. Kortemark heeft een ratio van 1,05.



Tabel 33: sociale huurwoningen

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Huurders van een sociale woning – aantal (2023)	179	289	486
Huurders van een sociale woning – t.o.v. particuliere huishoudens (2023)	3,3%	5,3%	5,0%
Kandidaat-huurders per domiciliegemeente – aantal (2023)	221	268	567
Kandidaat-huurders per domiciliegemeente – t.o.v. particuliere huishoudens (2023)	4,1%	4,9%	5,8%
Totaal gerealiseerd en gepland sociaal huuraanbod (t.o.v. BSO) (ratio) (2023)	1,05	1,55	1,24
Sociale huurwoningen per 100 particuliere huishoudens (2023)	4,1	6,1	6,0

Bron: Provincie in cijfers

6. Betalingsmoeilijkheden

Betalingsachterstand bij lopende kredieten

In de tabel hieronder kan je het aandeel kredietnemers met achterstallig krediet, achterstallige lening op afbetaling en achterstallig hypothecair krediet terugvinden. Over het algemeen scoort Kortemark lager of gelijk aan de referentieregio en het Vlaams Gewest.

Tabel 34: betalingsachterstand bij lopende kredieten (2024)

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Kredietnemers met achterstallig krediet (t.o.v. totaal kredietnemers) %	2,7%	2,7%	2,9%
Kredietnemers met achterstallige lening op afbetaling (t.o.v. totaal leningen op afbetaling) (%)	4,0%	4,7%	4,9%
Kredietnemers met achterstallige hypothecair krediet (t.o.v. totaal hypothecair krediet) (%)	0,6%	0,6%	0,6%
Inwoners met betalingsmoeilijkheden*	11%	10%	11%

* afgelopen jaar problemen om één of meerdere rekeningen (op tijd) te betalen (huishuur, energiekosten, gezondheidskosten...) o.b.v. burgerbevraging ABB

Bron: Provincie in cijfers

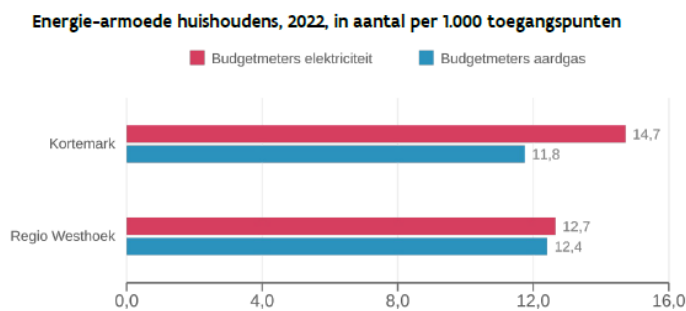


Energie-armoede

De term energie-armoede wordt gebruikt wanneer de kosten die een persoon of gezin besteedt aan energie (elektriciteit en verwarming) niet in verhouding zijn met het globale inkomen waarover de persoon of dat gezin beschikt. Het komt erop neer dat men moeilijkheden ervaart om zich te voorzien van de energie die nodig is, en/of dat men de energiefactuur niet (meer) kan betalen. Wanneer men de energiefacturen niet betaalt, kan de netbeheerder overgaan tot het plaatsen van een budgetmeter. Met een dergelijke meter kan enkel de energie worden gebruikt waar men op voorhand voor betaalde.

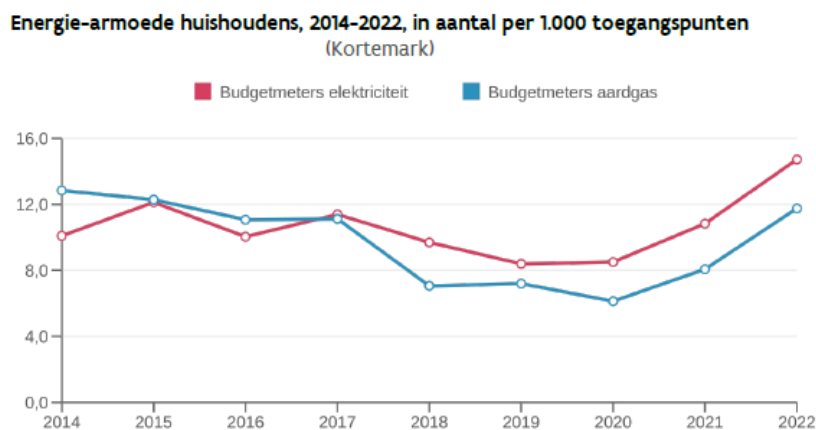
Op 1 januari 2023 hadden 74 gezinnen in Kortemark een budgetmeter elektriciteit en 40 met een budgetmeter voor aardgas. Het aandeel huishoudens met een budgetmeter voor elektriciteit (per 1.000 huishoudens) ligt hoger dan regio Westhoek. Voor aardgas ligt het lager. Na een daling in de periode 2017-2020 zien we nu terug een stijging in het aantal budgetmeters.

Figuur 46: Energie-armoede huishoudens (2022)



Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

Figuur 47: Energie-armoede huishoudens (2014-2022)

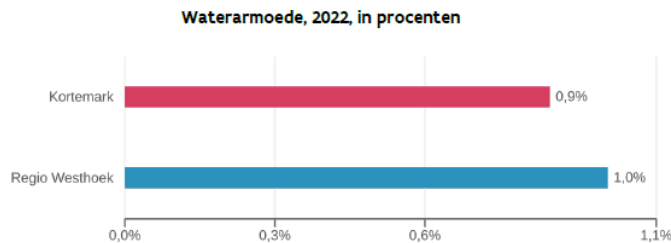


Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

Waterarmoede wordt daarentegen uitgedrukt in het aandeel klanten met aangevraagde of opgelegde afbetalingsplannen voor drinkwater, per 100 huishoudelijke klanten.

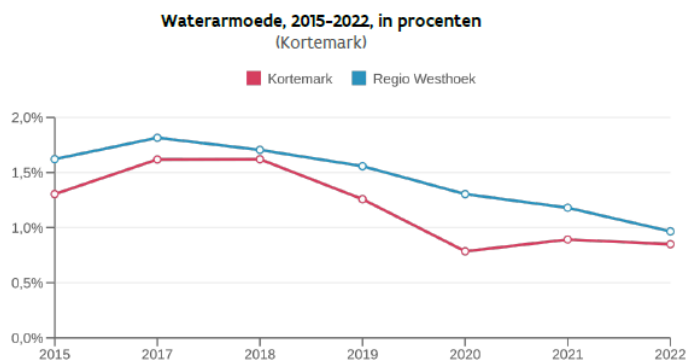
Voor Kortemark bedraagt dit aandeel 0,9%. Dit is in dalende lijn.

Figuur 48 Waterarmoede (2022)



Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

Figuur 49: Waterarmoede (2015-2022)



Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

7. Buurtgerichte zorg

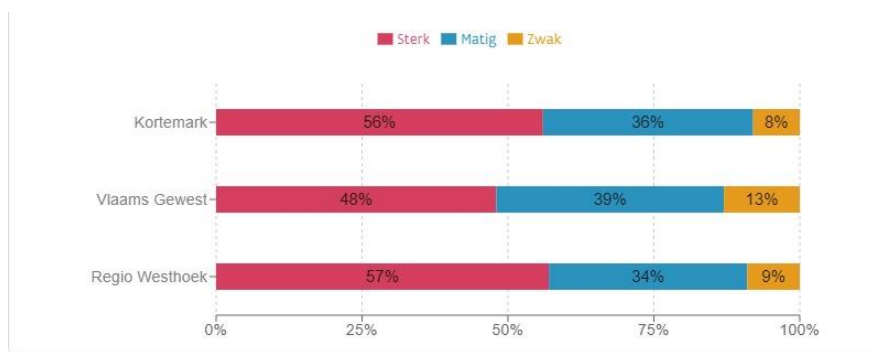
In het rapport “buurtgerichte zorg” van Provincie in Cijfers worden per buurt een aantal interessante indicatoren opgelijst. Het volledige rapport kan geraadpleegd worden via volgende link: <https://provincies.incijfers.be/dashboard/dashboard/rapporten>



Er wordt steeds meer aandacht gegeven aan **buurtgerichte zorg en de buurtgerichte benadering**. Het lokaal dienstencentrum speelt hier een belangrijke rol in, maar de perceptie heerst nog te vaak dat dit zich enkel richt op ouderen, terwijl ze net een actieve speler willen zijn voor de ganse buurt. Vanuit het lokaal bestuur werd in samenwerking met vzw Blijvelde via het project “Zorgzame Buurten” hier sterk op ingezet. Er werden tal van acties op touw gezet die focusten op het stimuleren van ontmoeting, sociale cohesie en buurtgevoel. Daarnaast werd gepoogd om het dienstverleningsaanbod dichter bij de mensen te brengen en om samenwerking met informele en professionele partners te bevorderen. Dit project vond aanvankelijk hoofdzakelijk plaats in deelgemeente Kortemark, maar in het kader van de verduurzaming van het project zullen de acties uitgerold worden naar de andere deelgemeenten. Via dit project kunnen tevens andere noden blootgelegd worden en een aanpak op wijkniveau bekeken worden.

In de burgerbevraging van het ABB werd er gepolst naar het aandeel inwoners met een sterk **sociaal weefsel** in de buurt. Voor Kortemark blijkt 56% van de inwoners te beschikken over een sterk sociaal weefsel. Dit is een stuk meer dan het Vlaams Gewest en iets minder dan regio Westhoek.

Figuur 50: Aandeel inwoners met een sterk sociaal weefsel in de buurt, in procenten (2023)



Bron: Gemeente- Stadsmonitor ABB

Bij de digitaliseringsgolf dient er rekening gehouden te worden met de kwetsbare doelgroepen. Mensen in een kwetsbare positie lopen in de samenleving een hoger risico op **digitale uitsluiting**. Deze kloof is aanwezig op verschillende vlakken. Zo hebben mensen in een kwetsbare positie een ongelijke toegang tot technologie zoals een laptop of internetverbinding. Ook beschikken ze vaak over minder digitale vaardigheden waardoor ze minder gebruik maken van e-dienstverlening. Bij de digitalisering van premie-aanvragen moet er bijvoorbeeld nagedacht worden hoe de doelgroep die niet digitaal vaardig is hierin ondersteund kan worden. Want nog te vaak lopen de mensen die het meeste baat hebben bij een premie, de premie mis.



Eén van de initiatieven om hierop in te spelen is de oprichting van de digibanken. Het digipunt in Kortemark is gevestigd in de leeszaal van de bib. Je kan er vrijblijvend terecht om digitale vragen te stellen.

8. Adviesraden

Tabel 35: Adviesraden - thema inkomen, armoede en uitsluiting

Inkomen, armoede en uitsluiting	opmerkingen/ideeën
Armoede	Het project Zorgzame Buurten is een mooie basis om op verder te werken. Zeker gezien de armoedecijfers.
	Het probleem van mobiliteitsarmoede dient in kaart gebracht te worden.
	Er is verdeeldheid over het Buurtrestaurant. Iemand zegt dat er eventueel moet gekeken worden van waar de aanwezigen afkomstig zijn, buurtrestaurant Zarren enkel inwoners van Zarren toelaten, men zegt dat er geen plaats zou zijn voor inwoners van Zarren. Anderen willen dit zeker behouden en vinden het sociaal project zeker noodzakelijk.

Bron: Interne data



VRIJETIJD SBELEID



VRIJETIJSBELEID

Dit deel geeft hoofdzakelijk een overzicht van de tevredenheid van inwoners wat betreft het vrijetijdsaanbod.

1. Algemeen

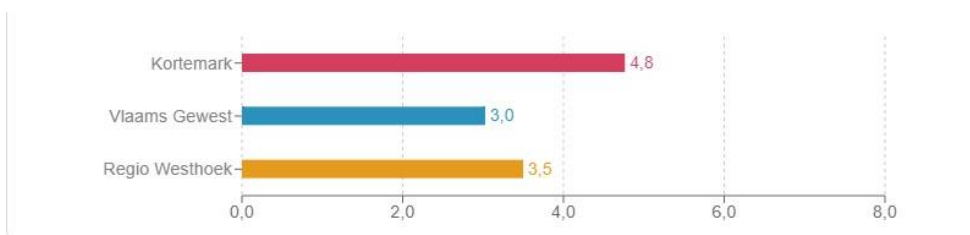
De opvallendste tendensen zijn de volgende:

- De recente burgerbevraging van 2023 toont **hoge tevredenheid** over het **vrijetijdsaanbod** in Kortemark.
- Voor Kortemark wordt het belangrijk om de tevredenheid van de burgers op vlak van **sport-, cultuur- en vrijetijdsbeleving** hoog te houden en dit in een klimaat waarin investeringen onder druk komen te staan.

2. Vrijetijdsaanbod

Het **vrijetijdsaanbod** in Kortemark is goed uitgerust. Het aantal sportclubs per 1.000 inwoners ligt hoger dan in het Vlaams Gewest en regio Westhoek.

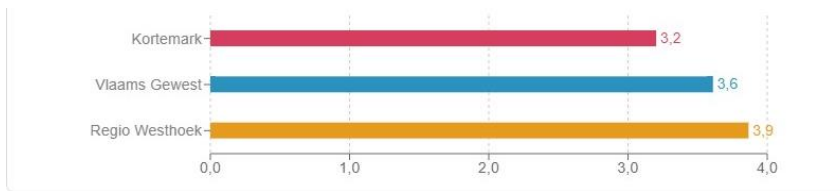
Figuur 51: Aantal aanwezige sportclubs in de gemeente in aantal per 1.000 inwoners. (2022)



Het aantal sportaccommodaties ligt iets lager.



Figuur 52: Aantal sportaccommodaties, per 1.000 inwoners (2022)



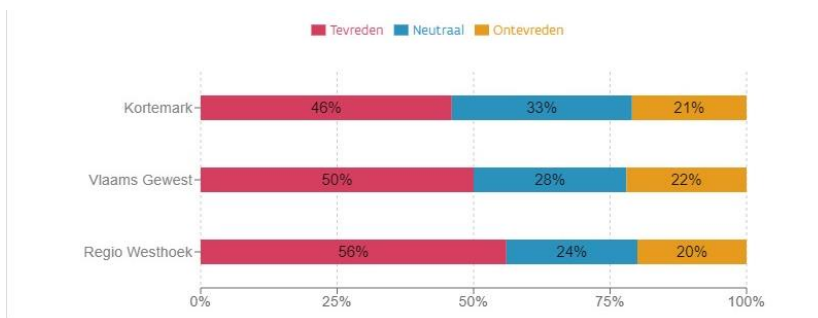
Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

Er is een sporthal in Kortemark en in Zarren. Daarnaast zijn er verschillende andere zalen waar men terecht kan voor sport, zoals de turnzalen van de gemeentelijke scholen, de mattenzaal, enzovoort.

Kortemark beschikt niet over een eigen zwembad, maar inwoners en scholen kunnen met korting gebruik maken van zwembaden in omliggende gemeenten.

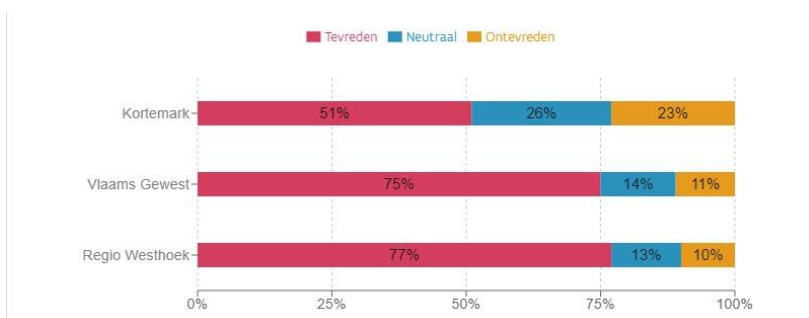
Uit de burgerbevraging van het ABB blijkt de tevredenheid over de **sport- en jongerenvoorzieningen** eerder aan de lage kant. In onze eigen burgerbevraging zijn deze cijfers echter een stuk beter (zie verder).

Figuur 53: Aandeel inwoners dat tevreden is over jongerenvoorzieningen, in procenten (2023)



Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

Figuur 54: Aandeel inwoners dat tevreden is over sportvoorzieningen, in procenten

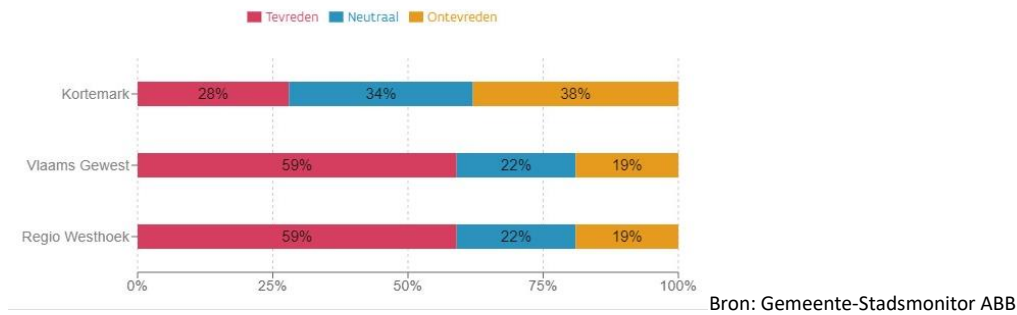


Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB



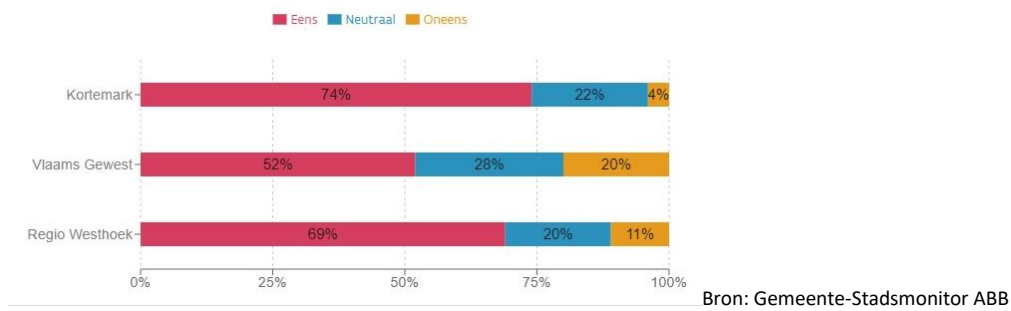
De tevredenheid over de **uitgaansgelegenheden** is laag.

Figuur 55: Aandeel inwoners dat tevreden is over uitgaansgelegenheden, in procenten (2023)



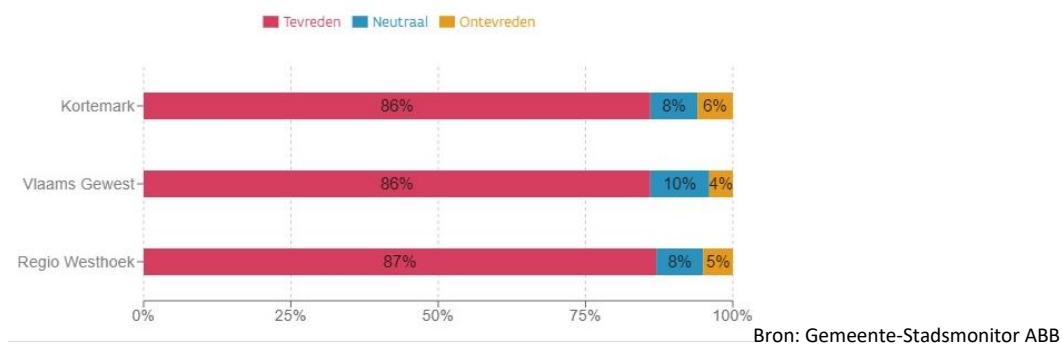
Als we dan kijken naar de tevredenheid over het aantal **activiteiten voor ouderen** dan merken we een veel grotere tevredenheid in Kortemark in vergelijking met het Vlaams Gewest en regio Westhoek.

Figuur 56: Aandeel inwoners dat vindt dat er voldoende activiteiten zijn voor ouderen, in procenten (2023)



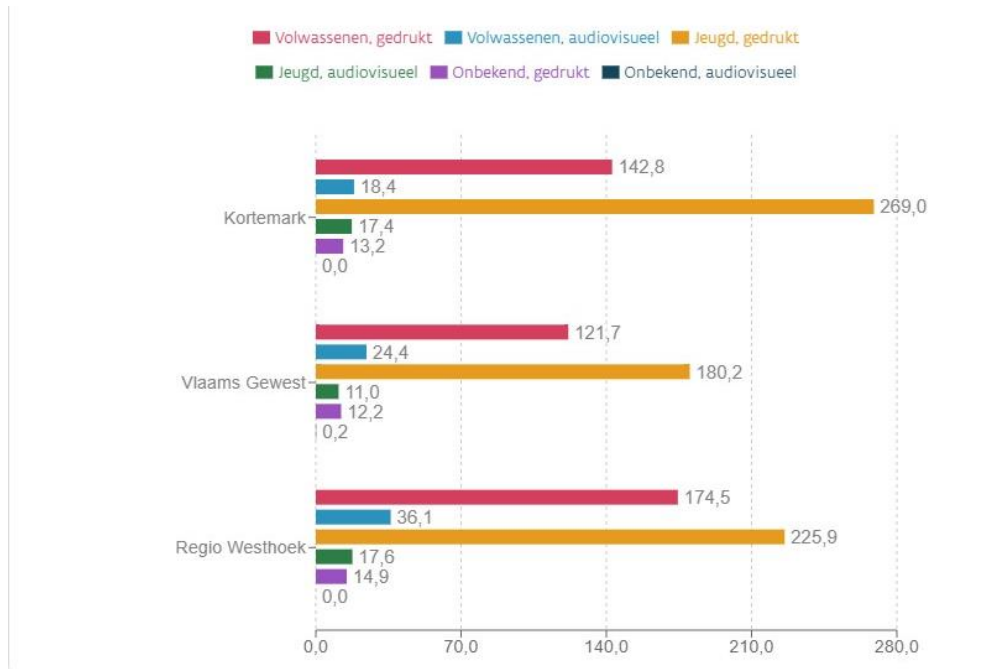
Kortemark beschikt over een moderne **bibliotheek** als ‘open huis’. Inwoners zijn heel erg tevreden over de bibliotheekvoorzieningen.

Figuur 57: Aandeel inwoners dat tevreden is over bibliotheekvoorzieningen, in procenten (2023)



In de figuur hieronder kan het je het aantal ontleningen uit de bibliotheekcollectie per doelgroep, per inwoner terugvinden en dit in vergelijking met het Vlaams Gewest en regio Westhoek.

Figuur 58: Aantal ontleningen uit de bibliotheekcollectie naar doelgroep, per inwoner (2021)



Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

Er is een **gemeenschapscentrum** in de gemeente in eigen beheer. Ook de zes ontmoetingscentra worden ingeschakeld voor het cultureel aanbod. Inwoners zijn relatief tevreden over het cultuuraanbod.

Tabel 36: Culturele voorzieningen

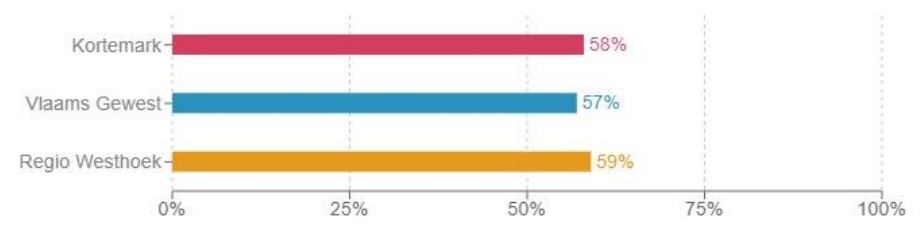
	2020	Kortemark 2023	Westhoek 2023	Vlaams gewest 2023
Aantal inwoners dat tevreden is over de culturele voorzieningen	66%	Eens: 62% Neutraal: 22%	Eens: 71% Neutraal: 17%	Eens: 68% Neutraal: 18%

Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

De participatie in het **verenigingsleven** ligt in lijn met het Vlaams Gewest en regio Westhoek.



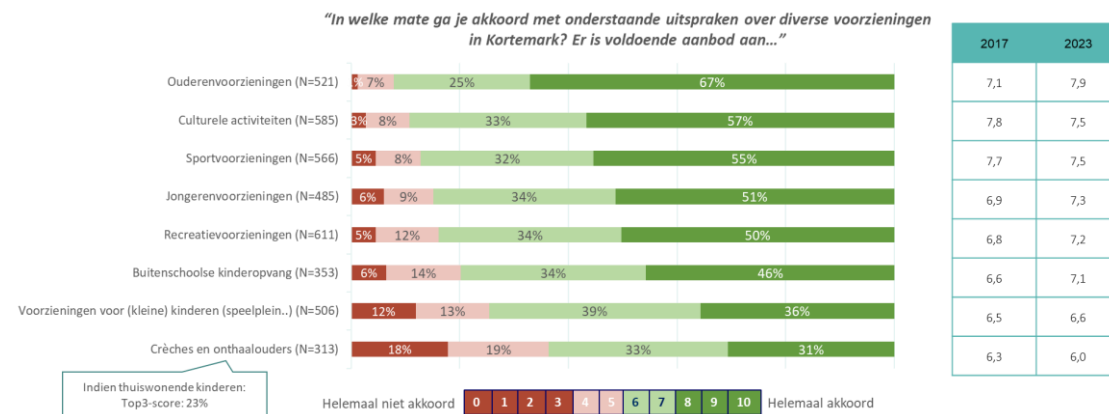
Figuur 59: Aandeel inwoners dat lid is van een vereniging, in procenten (2023)



Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

De recente burgerbevraging van 2023 toont hoge tevredenheid over het **vrijtijdsaanbod** in Kortemark.

Figuur 60: Tevredenheid voorzieningen

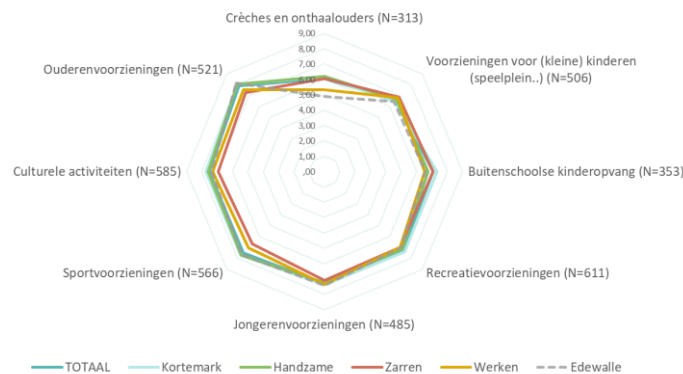


Bron: Burgerbevraging Kortemark

We zien eerder beperkte verschillen naargelang woonplaats. Zarren is minder tevreden over het aanbod aan sportvoorzieningen, dit was ook zo in 2017.



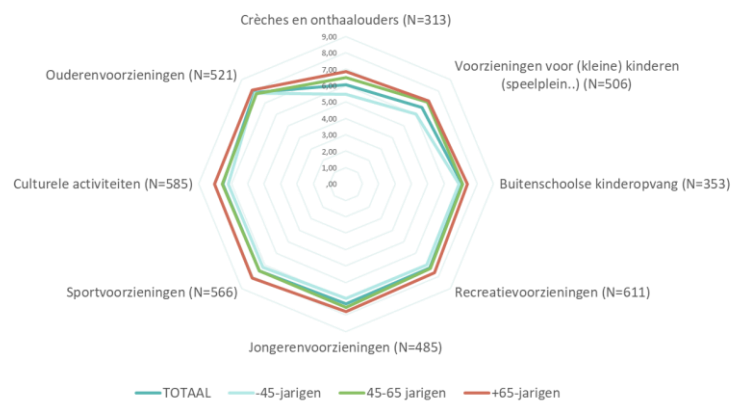
Figuur 61: Tevredenheid voorzieningen per deelgemeente



Bron: Burgerbevraging Kortemark

Oudere mensen zijn over de diverse voorzieningen het meest tevreden (qua aanbod). Hoe jonger, hoe kritischer over het aanbod.

Figuur 62: Tevredenheid voorzieningen per leeftijdscategorie



Bron: Burgerbevraging Kortemark

Het bestuur heeft heel wat zaken in eigen beheer die o.a. gereserveerd kunnen worden door verenigingen. Dit aanziet men als een enorm pluspunt voor de verenigingen. Vrijwillige toezichthouders houden een oogje in het zeil. Vanuit de dienst merkt men een toenemende vraag naar **sport in open ruimte**. Dit kan bijvoorbeeld door als bestuur te investeren in terreinen voor mountainbike, loopomlopen, kajakken, suppen, multimovepad, basketterrein, skatepark, outdoor tafeltennis, outdoor fitness, multisportterreinen. Op die manier maak je sporten toegankelijker voor de vrije sporters.

Kortemark organiseert zelf speelpleinwerking. Tijdens de speelpleinwerking worden we meer en meer geconfronteerd met kinderen die specifieke opvang nodig hebben omwille van fysieke of mentale



problemen. De monitoren van de speelpleinwerking beschikken hier over te weinig expertise. De vraag stelt zich meer en meer hoe we hiermee zullen omgaan in de toekomst. Moeten we hier als gemeente een apart aanbod voorzien, is er een mogelijkheid om opleidingen te voorzien voor monitoren? Het risico is uiteraard ook dat we hierdoor heel wat kinderen uit naburige gemeenten zullen aantrekken aangezien dit in iedere gemeente een groeiend probleem is. Misschien moet dit op regioniveau bekeken worden?

De doelgroep **12-18-jarigen** is een doelgroep waarvoor er weinig georganiseerd wordt. De tevredenheid van inwoners over het aantal activiteiten voor kinderen en jongeren/opgroeijende jeugd ligt ook relatief laag.

Figuur 63: Activiteiten jeugd

		Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
	2020	2023	2023	2023
Aantal inwoners dat vindt dat er voldoende activiteiten voor kinderen en jongeren zijn	67%	Eens: 60% Neutraal: 19%	Eens: 61% Neutraal: 20%	Eens: 53% Neutraal: 24%
Aantal inwoners dat vindt dat er voldoende activiteiten voor opgroeijende jeugd zijn	57%	Eens: 51% Neutraal: 25%	Eens: 51% Neutraal: 24%	Eens: 44% Neutraal: 27%

Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

3. Conclusie bestuurskrachtmeting

- Voor Kortemark wordt het belangrijk om de tevredenheid van de burgers op vlak van **sport- en vrijetijdsbeleving** hoog te houden en dit in een klimaat waarin investeringen onder druk komen te staan.
- Dezelfde vaststelling geldt op vlak van cultuurbeleving. Kortemark beschikt over een **eigentijds en actief cultuurcentrum** en werkt actief bovenlokaal samen in het cultureel samenwerkingsverband **Ginter**.
- Het bestuur heeft een **moderne bibliotheek** die kan dienen als open huis voor vrijetijdsbeleving en ontmoeting.
- Een actief vrijetijdsbeleid en welzijnsbeleid op maat van verschillende doelgroepen vormgeven wordt een uitdaging. Vandaag ligt de tevredenheid over het aanbod en de infrastructuur hoog.

4. Adviesraden



Tabel 37: Adviesraden -Vrijetijdsbeleid

Vrijetijdsbeleid	opmerkingen/ideeën
Algemeen	De gemeente moet opletten wat ze zelf doen, tegenover wat de verenigingen doen. Dit mag geen concurrentie zijn.
	Blijven inzetten op sport, jeugd en recreatie.
	Het vrijetijdsbeleid is heel goed maar moet betaalbaar blijven <ul style="list-style-type: none"> o vb. senioren o Vrijetijdspas: belangrijk om hier rond de mensen heel sterk te blijven informeren
Zalen	Er zijn veel zalen aanwezig. Wel verouderd patrimonium/kerken/pastorie in Kortemark
	Tijdens de zomer heeft de Okra helaas geen zaal in Kortemark vanwege de speelpleinwerking. De Okra maakt zich wel wat zorgen. Wat als wij in de zomer geen alternatief kunnen gebruiken?
	Moet Blijvelde betalen om zalen in de Roende te gebruiken? Okra alvast wel voor OC De Kouter.
Senioren	Sterk inzetten op mensen samenbrengen, want er zijn veel senioren die vereenzamen
	Seniorengids is een heel interessant document.
Infrastructuur	Gebouwen jeugd: als we kleine zaken doorgeven is het snel opgelost <=> grote werken zijn moeilijker en blijven langer duren.
	Zaalvoetbal stopt opeens omdat netten kapot zijn, dat is heel jammer
	De gemeenschapszalen: het is op veel plaatsen vuil of er zijn zaken kapot. Misschien is betere controle nodig? vb. vaak zijn de tafels vuil, maar verenigingen geven zelf aan dat ze het meestal ook niet laten weten of doorgeven
	Screens/gordijnen zouden een goede toevoeging zijn: zowel voor de bib als voor De Roende
Communicatie	Uitleendienst: laten weten dat materiaal bijvoorbeeld moet afgewassen zijn.
	Evenementen communiceren op ledschermen in plaats van de inschuifborden. Maar opletten voor zichtbaarheid met verkeer en verbruikskosten.
	Staat informatie over evenementen op de website?
	Kan Riho SEAS een pop-up melding geven als reminder na het invullen om ook een activiteit in de uitdatabank te plaatsen?
Chiro Handzame	Het Spoorpark is positief, maar soms moeilijk doordat er nu ook mensen gebruik van maken terwijl er Chiro is.



Kermissen	Het is belangrijk om blijvend in te zetten op feestcomités.
	Het aanbod met de kermissen is goed: ruim aanbod zowel voor kinderen, senioren...
	Muziekaanbod in Kortemark op zondag is vooral voor ouderen en minder voor jongeren.
Bibliotheek	De verandering is heel positief, mooi en goed ingerichte leeszaal.
Lokaal dienstencentrum	De keuken is heel onpraktisch
	Klimatisatie is niet goed: airco
	Akoestiek
Aanbod	Volgens de leden zijn er sommige zaken te kort op het vlak van vrijetijdsbesteding. Bijvoorbeeld: er is geen atletiekpiste, meer mogelijkheden op vlak van sport en jeugd.
Jeugd	De jeugd heeft een jeugdhuis, maar wil wel meer aanbod dan alleen een jeugdhuis.
Vrijwilligerswerk	De gemeente doet veel beroep op vrijwilligers en geeft een vrijwilligersvergoeding. Verenigingen die een beroep willen doen op vrijwilligers vangen helaas soms bot doordat zij geen vergoeding kunnen geven. (Voorbeeld vrijwilligers bij de Beeldbank (krijgen vergoeding van de gemeenten) en vrijwilligers voor de Heraldiek (kleine bedanking door de vereniging)). Opmerking: Moet je voor al je vrijwillige medewerking een vergoeding krijgen? Vb. als leider in scoutsverenigingen krijg je ook geen vergoeding... De vraag is ook niet per se naar een vergoeding, maar eerder om verschillende verenigingen die rond hetzelfde werken samen te brengen en gelijk te behandelen.
Erfgoed	Masterplan Erfgoed opmaken waarbij vrijwilligers allemaal een vergoeding kunnen krijgen, en centraliseren van archieven in een eigen locatie.
Verenigingen	Locatie voor goed werkende verenigingen is wel belangrijk en zou moeten behouden blijven.

Bron: Interne data



VEILIGHEID



VEILIGHEID

Dit hoofdstuk gaat in op 3 aspecten van veiligheid namelijk verkeersveiligheid, de dienstverlening van de politie alsook het veiligheidsgevoel bij inwoners.

1. Algemeen

De opvallendste tendensen zijn de volgende:

- Het aantal **verkeersongevallen** in Kortemark volgt het gemiddelde ten opzichte van andere steden en gemeentes.
- Een ruime meerderheid is tevreden over de **dienstverlening van de politie**.
- De **criminaliteitsgraad** en het aandeel inwoners dat zich **onveilig voelt** zijn eerder aan de lage kant.

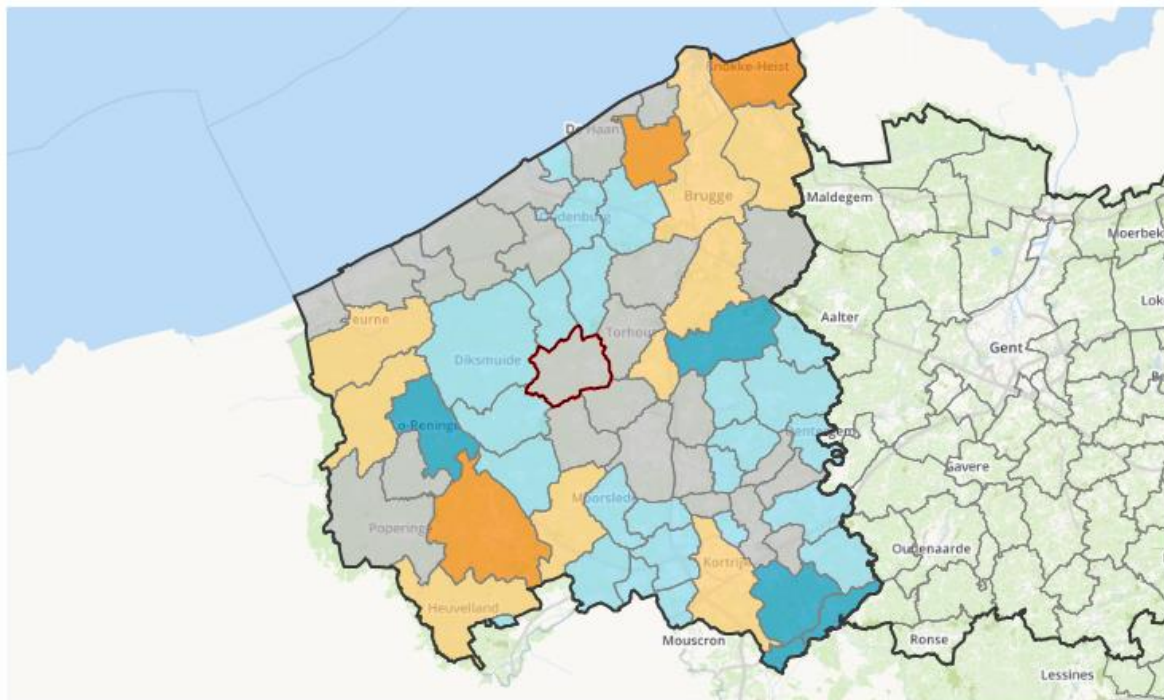
2. Verkeersveiligheid

Wanneer verschillende mensen zich op hetzelfde moment en in dezelfde ruimte verplaatsen, kunnen zich conflicten, onduidelijkheden of ongevallen voordoen. De belangrijkste reden voor het analyseren van data over verkeersveiligheid is zonder twijfel de preventie van verkeersongevallen en het komen tot een zo veilig mogelijke verkeerssituatie. Daarnaast kan de mate waarin men zich veilig voelt in het verkeer iemands mobiliteit beïnvloeden en een rol spelen in de keuze van vervoermiddel.

Hoe meer mensen, des te groter de kans dat een ongeval zich zal voordoen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat in een stedelijke omgeving meer verkeersongevallen worden geregistreerd dan in een landelijke omgeving. Om hiervoor te corrigeren rapporteert men vaak ook in relatieve cijfers, nl. het aantal verkeersongevallen per 1.000 inwoners. Het gaat om verkeersongevallen die zich voordeden in de publieke ruimte en waarbij één of meerdere personen verwond werden. Verkeersongevallen op privédomein en ongevallen met louter blikshade worden met andere woorden niet meegeteld. Om vergelijking te vergemakkelijken, worden de cijfers omgezet in z-scores (geeft weer in welke mate de waarde van een gebied afwijkt van het gemiddelde). Kortemark scoort gemiddeld.



Figuur 64: aantal verkeersongevallen per 1.000 inwoners (2022)



■ veel lager ■ lager ■ gemiddeld ■ hoger ■ veel hoger ■ Kortemark: 3,4

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Met het oog op mobiliteit kunnen we nagaan welke modi voornamelijk betrokken zijn bij deze letselongevallen. We beschikken over cijfers van zowel auto-, fiets- als busongevallen. Omdat busongevallen zeer specifieke, niet-alledaagse gebeurtenissen zijn, worden ze hier niet getoond. Onderstaande grafiek toont enkel de auto- en fietsongevallen in Kortemark. Wanneer in een letselongeval zowel wagen als fiets betrokken zijn, wordt dit zowel als een auto- en als een fietsongeval geteld.

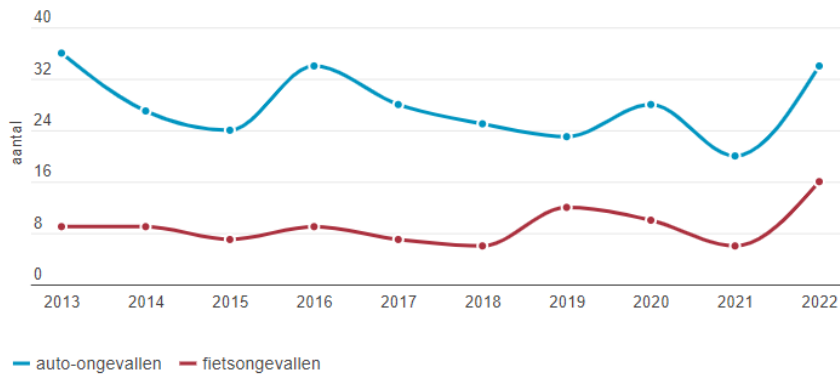
We zien dat het aantal auto-ongevallen in Kortemark hoger ligt dan het aantal fietsongevallen. Daarnaast merken we dat de aantallen schommelen over de jaren heen en deze gemiddeld over de jaren heen ongeveer gelijk blijven. In 2022 zitten we wat betreft het auto-ongevallen terug op het niveau van 2013. De fietsongevallen zijn daarentegen gestegen ten opzichte van 2013. Een mogelijke oorzaak zou hier kunnen zijn dat de fiets steeds meer gebruikt wordt met de komst van de speedpedelecs en elektrische fietsen.

Dat auto-ongevallen over het algemeen vaker voorkomen, ligt mogelijk in het verlengde van de vaststelling dat de wagen in de meeste gemeenten nog steeds het meest populaire vervoermiddel is.



Ook nemen we aan dat ongevallen waarin minstens één wagen betrokken is, vaker letsel veroorzaken dan ongevallen waarin enkel fietsers betrokken zijn. Dit zou kunnen verklaren dat deze laatste minder voorkomen in statistieken van letselongevallen.

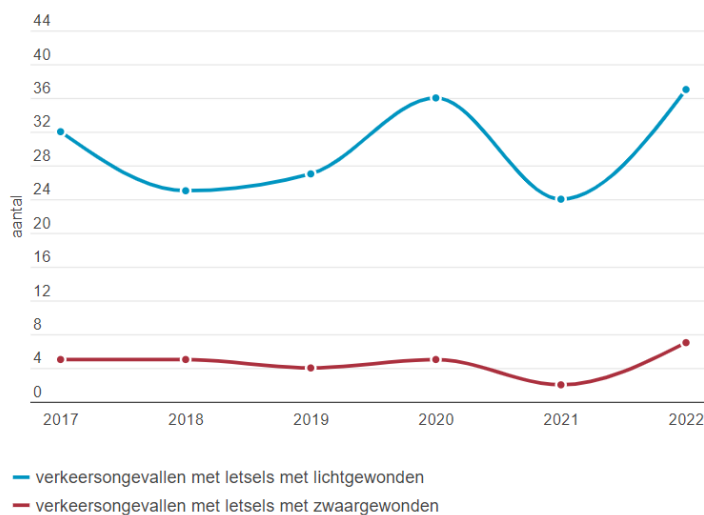
Figuur 65: auto- en fietsongevallen in Kortemark



Bron: Federale Politie | provincies.incijfers.be

Niet alle letselongevallen hebben dezelfde gevolgen. In sommige gevallen hebben de slachtoffers lichte verwondingen, soms worden zware verwondingen geregistreerd en soms vallen zelfs dodelijke slachtoffers te betreuren. Onderstaande grafiek toont het aantal letselongevallen met lichtgewonde en zwaargewonde slachtoffers in Kortemark.

Figuur 66: Evolutie letselongevallen naar gevolgen (lichtgewonden en zwaargewonden) in Kortemark (2017-2022)



Bron: Statbel | provincies.incijfers.be



Onderstaande tabel toont het aantal letselgevallen met dodelijke gevolgen. Voor deze tabel worden overlijdens geteld die binnen de 30 dagen na het ongeval plaatsvinden en die aan het ongeval gerelateerd zijn.

Tabel 38: verkeersongevallen met letsels met doden - Kortemark

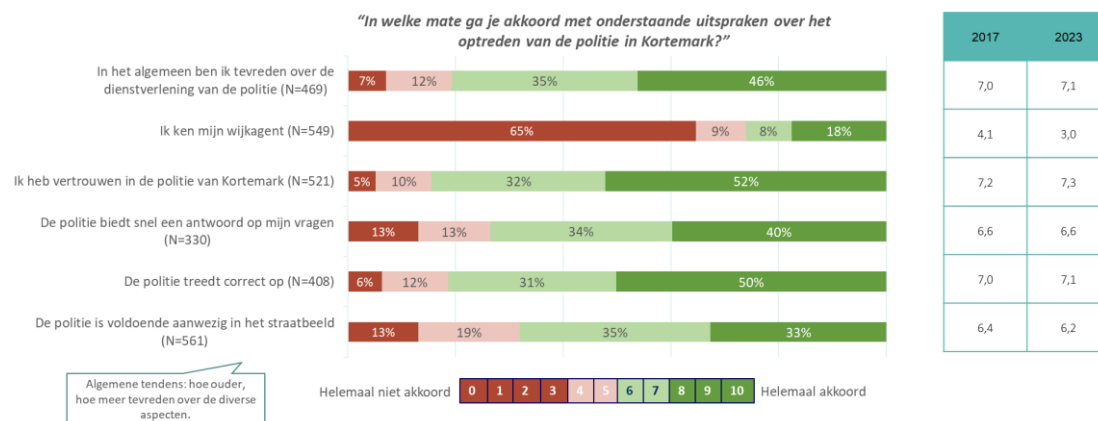
	Kortemark
2018	1
2019	2
2020	-
2021	-
2022	-

Bron: Provincie in cijfers

3. De politie

Uit de burgerbevraging blijkt in het algemeen een ruime meerderheid tevreden over de dienstverlening van de politie. Nagenoeg alle aspecten worden gelijkaardig beoordeeld als in 2017. De bekendheid van de wijkagent is verder gedaald. Er is een beperkte groep die aangeeft te weten wie de wijkagent is.

Figuur 67: Politie

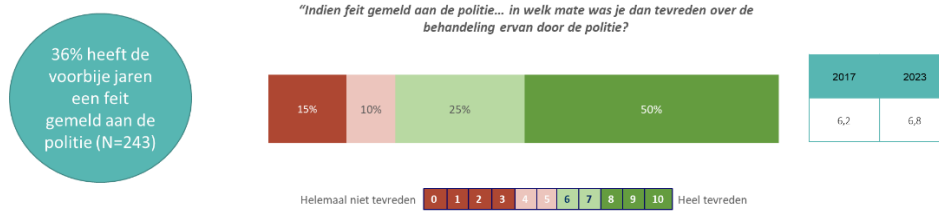


Bron: Burgerbevraging Kortemark

Mensen die een feit hebben gemeld aan de politie, zijn over het algemeen tevreden over de behandeling ervan. In vergelijking met de bevraging van 2017 is de tevredenheid gestegen.



Figuur 68: tevredenheid behandeling melding bij politie



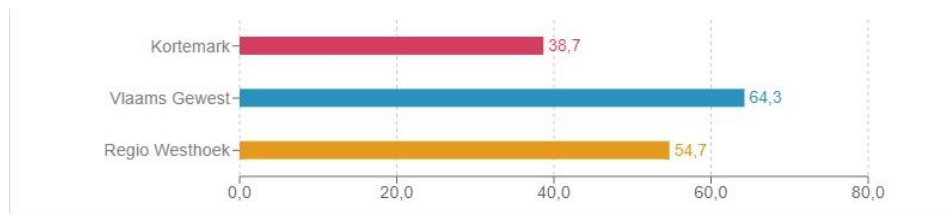
Bron: Burgerbevraging Kortemark

4. Veiligheidsgevoel

Sociale cohesie in de samenleving hangt onder meer samen met de veiligheidsbeleving en de feitelijke veiligheid van de leefomgeving. De criminaliteitsgraad geeft een eerste indicatie van hoe het gesteld is met de (on)veiligheid in een gemeente. Hoe hoog ligt de **criminaliteitsgraad** in Kortemark?

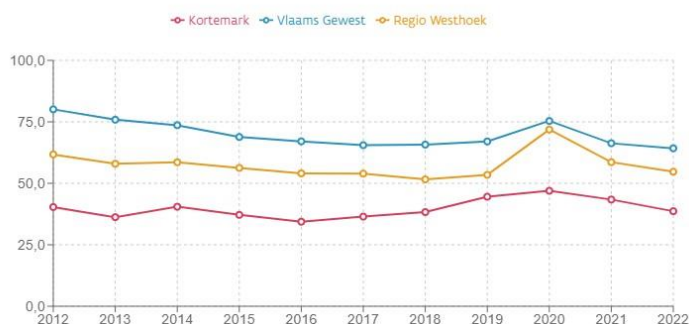
We zien dat de criminaliteitsgraad in Kortemark beduidend lager ligt dan in het Vlaams gewest.

Figuur 69: criminaliteitsgraad, 2022, in aantal feiten per 1.000 inwoners



Bron: Provincie in cijfers

Figuur 70: criminaliteitsgraad, evolutie 2012-2022, in aantal feiten per 1.000 inwoners

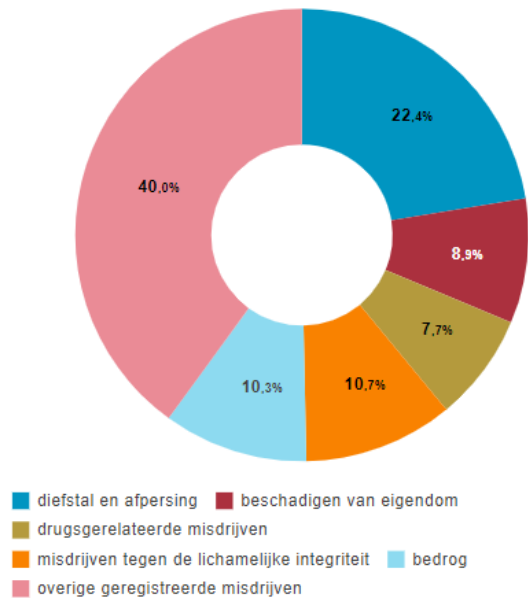


Bron: Provincie in cijfers



Data over specifieke **criminele feiten** geven een tweede indicatie van hoe het gesteld is met de (on)veiligheid in een gemeente. Welke criminele feiten komen het meest voor in Kortemark?

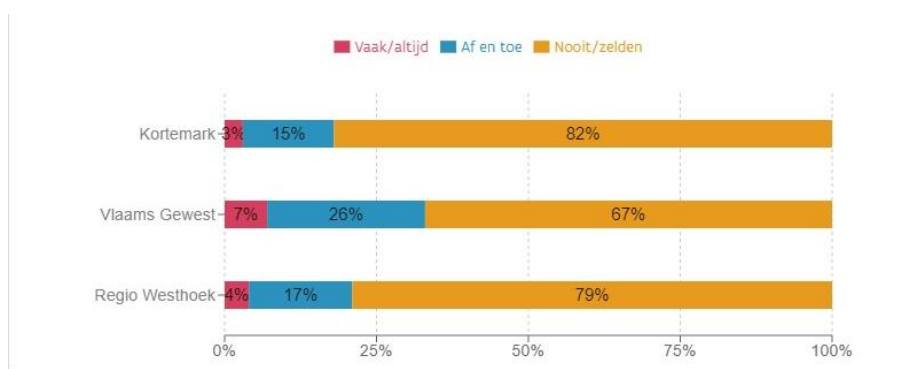
Figuur 71: Types van geregisteerde misdrijven in Kortemark, % t.o.v. totaal geregisteerde misdrijven (2022)



Bron: Provincie in cijfers

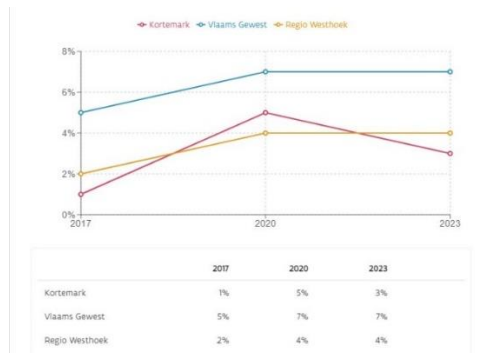
Een derde indicatie van hoe het gesteld is met de (on)veiligheid in een gemeente kan afgeleid worden uit het **aantal inwoners dat zich onveilig voelt**. In totaal voelt 82% van de inwoners zich nooit of zelden onveilig in Kortemark, 15% voelt zich af en toe onveilig en 3% vaak/altijd. Het percentage dat zich vaak/altijd onveilig voelt is gedaald ten opzichte van 2023.

Figuur 72: Inwoners die zich onveilig voelen in de gemeente (2023)



Bron: Gemeente-Stadsmonitor

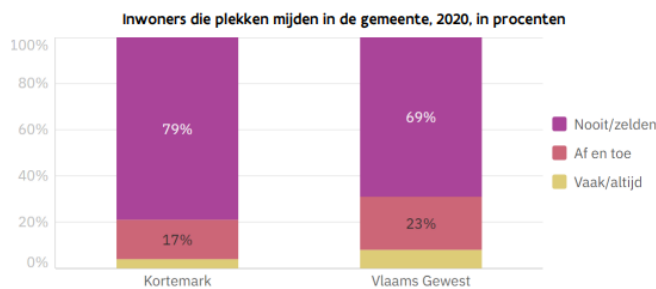
Figuur 73: Inwoners die zich vaak/altijd onveilig voelen in de gemeente, 2017-2023 (%)



Bron: Gemeente-Stadsmonitor

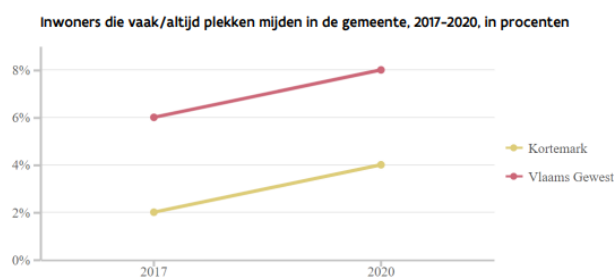
Een vierde indicatie over hoe het gesteld is met de (on)veiligheid in een gemeente kan afgeleid worden uit het aantal inwoners dat bepaalde **plekken mijdt omwille van risico's op onveiligheid**. Bij 17% van de inwoners in Kortemark is dit af en toe wel het geval. Bij 4% is dit vaak of altijd het geval. We zien een stijgende lijn ten opzichte van 2017 van het aantal inwoners die vaak/altijd plekken mijden. De stijging volgt de tendens van het Vlaams Gewest. Echter zien we dat het gemiddelde van het Vlaams Gewest dubbel zo hoog is als de cijfers in Kortemark.

Figuur 74: plekken mijden (2020)



Bron: Gemeente-Stadsmonitor

Figuur 75: plekken mijden 2017-2020

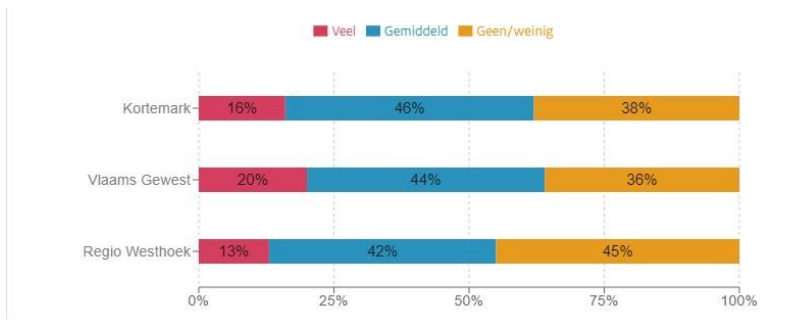


Bron: Gemeente-Stadsmonitor



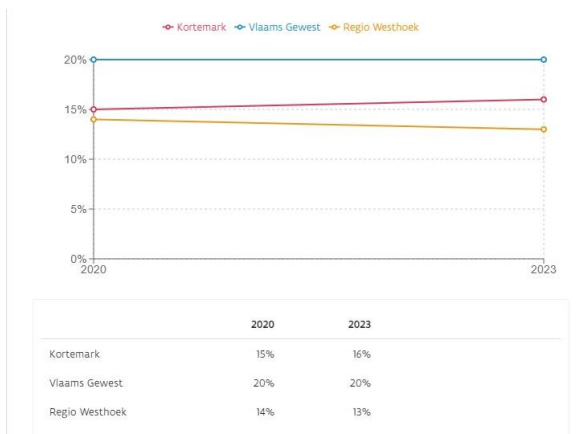
Een laatste indicatie van (on)veiligheid kan afgeleid worden uit het aantal inwoners dat **buurthinder** ondervindt. Als inwoners regelmatig problemen ondervinden, dan heeft dit een effect op het veiligheidsgevoel, op de leefbaarheid en op het samenleven in de buurt. Deze indicator berekent een globale score op basis van deze verschillende problemen. In totaal merkt 16% van de inwoners in Kortemark veel buurthinder. 38% ondervindt geen/weinig buurthinder.

Figuur 76: Inwoners die buurthinder ondervinden (2023)



Bron: Gemeente-Stadsmonitor

Figuur 77: Inwoners die veel buurthinder ervaren 2020-2023



Bron: Gemeente-Stadsmonitor

5. Adviesraden



Tabel 39: adviesraden - thema veiligheid

Veiligheid	opmerkingen/ideeën
Verkeersveiligheid	Komt er een fietspad naar Lichtervelde?
	Vrachtwagens en tractors maken het heel gevaarlijk voor fietsers en wandelaars.
	Zwaar verkeer blijft de gemoederen beroeren, maar door de inplanting van de industrie is het voor verschillende bedrijven noodzakelijk om door het centrum te rijden. Kan dit niet beter aangepakt worden, om de centra te vrijwaren?
	Kan de verlichting rond de stationsputten niet overal doorgetrokken worden? Is momenteel beperkt verlicht.
	Het is heel donker wanneer de straatverlichting tijdens de week afligt: 23u de verlichting doven is wel vroeg.
	Het is een positieve zaak dat de gemeente blijft inzetten op mobiliteitsplannen en scholenvervoersplannen. Zeker in een landelijke gemeente op de grens van de Westhoek.
	De ruimte rond de overweg in het centrum van Kortemark is gevaarlijk en moeilijk omwille van de vele geparkeerde auto's, fietspad, parking, passerende auto's en bussen...
Veiligheidsgevoel /vandalisme	Het fietspad aan de oude spoorwegbedding voelt erg onveilig aan omdat het verlaten is en omdat het rond de brug heel erg vuil is.
	Fietsdiefstallen komen helaas nog altijd veel voor. De lokale politie is te weinig zichtbaar. Dit voor het veiligheidsgevoel van de burger. Ook de controles op het verkeer dienen beter uitgevoerd te worden.
	Het station/stationsputten is een locatie die vatbaarder is voor vandalisme. Er werden camera's gehangen. De fietsparking aan het stationsgebouw komt minder goed over dan de parking aan de overkant.
Druggebruik	De jeugd zegt dat ze hier weinig rond merken.
	De gemeente (jeugdendienst of LDO) moet blijven inzetten op drugpreventie.
	Een nultolerantie in openbare gebouwen (jeugdhuizen) is een goede zaak.
	De oudere mensen aan tafel ervaren dit meer. Ze zien heel wat mensen rondhangen rond onder andere de Werethatuin in Werken en tijdens het evenement Putten Vol Pit.
Algemeen	Over het algemeen is de veiligheid in Kortemark in orde, buiten een aantal punten.

Bron: Interne data



OPENBAAR DOMEIN



OPENBAAR DOMEIN

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van het ruimtegebruik, waaronder de rioleringsgraad, bebouwingsgraad, verharding, de mate van overstromingsgevoeligheid, open ruimte en ruimtebeslag.

Verder komt ook de uitrustingsgraad van de gemeente aan bod alsook een overzicht van mogelijke toekomstige investeringen voor de verduurzaming van de gemeentelijke infrastructuur.

1. Algemeen

De opvallendste tendensen zijn de volgende:

- Het landelijke karakter van de gemeente zorgt voor diverse uitdagingen zowel financieel als organisatorisch wat betreft het **onderhoud van het openbaar domein**, waaronder het groenonderhoud en onderhoud van wegen.
 - Zoals in veel landelijke gemeentes dient een **inhaalbeweging** te maken op vlak van **uitvoerings- en zuiveringsgraad van de rioleringen**. Deze uitdaging is groot in Kortemark en zal de nodige investeringen met zich meebrengen in de nabije toekomst. Het vormt bijkomend een uitdaging om hier voldoende expertise en mankracht voor vrij te maken, net als de nodige eigen financiële middelen om de boven- en onderbouw gelijktijdig aan te pakken.
- De gemeente Kortemark beschikt over **veel eigen gebouwen**. Volgens de Europese richtlijnen dienen gebouwen **duurzaam** te zijn tegen uiterlijk 2050. De investeringen die noodzakelijk zijn hiervoor hebben een heel grote financiële impact op de financiële beleidsruimte.

2. Ruimtegebruik

Kortemark is een gemeente gelegen in het midden van de **Provincie West-Vlaanderen** en situeert zich in de driehoek Diksmuide, Torhout en Roeselare.

De gemeente heeft **5 kernen**: het centrum Kortemark, de deelgemeenten Handzame, Zarren, Werken en de woonkern van Edewalle.



Kortemark grenst aan **7 buurgemeenten**: Torhout, Hooglede, Staden, Houthulst, Diksmuide, Koekelare en Ichtegem.

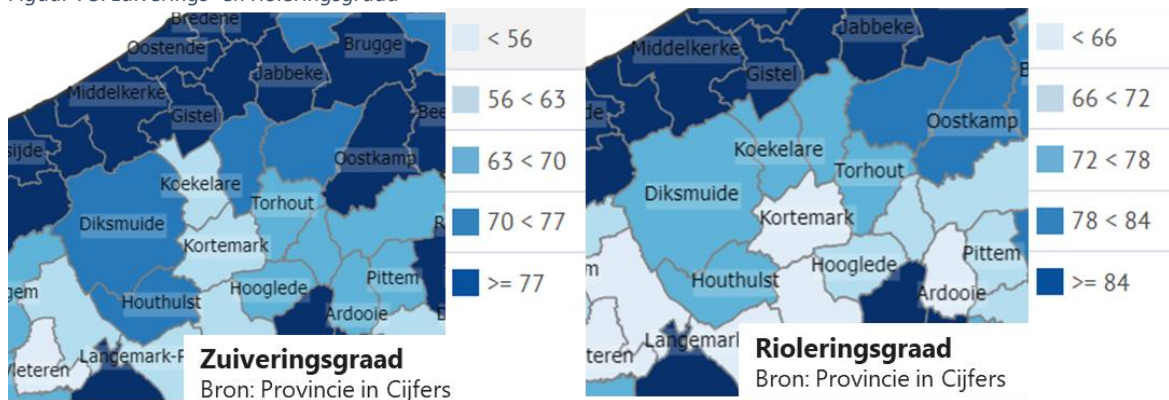
Kortemark ligt nabij diverse grotere steden (Roeselare en Brugge), maar kent door het agrarische karakter een besloten ligging.

Net zoals buurgemeenten Hooglede en Staden is Kortemark ingedeeld in de **Belfiuscluster 'landbouwgemeenten'**.

76,9% van het grondgebied is open ruimte. 86,3% bestaat uit landbouwgrond, wat iets hoger scoort dan gemiddeld in de Westhoek.

Zowel de **rioleringsgraad** (59,5%) als de **zuiveringsgraad** (57,1%) liggen in Kortemark een pak lager dan gemiddeld (69,1%) in de referentieregio Westhoek. Het opkrikken daarvan zal hoge investeringen vragen van het bestuur. Het bestuur heeft de laatste jaren het gevoel dat de subsidies van de hogere overheden te snel komen voor het tempo waarmee er aan de slag kan worden gegaan.

Figuur 78: zuiverings- en rioleringsgraad



Hieronder vinden jullie een overzicht van de mogelijk toekomstige rioleringsprojecten. Tegen 2027 moeten er 1000 nieuwe afkoppelingen gebeurd zijn, tegen 2033 opnieuw 1000 en dit conform de Europese doelstellingen. Vanuit Fluvius werd een voorstel opgemaakt qua fasering, dit vind je hieronder terug. Dit bevat ook de projecten die nu al in het meerjarenplan met uitvoeringsbudgetten opgenomen zijn, dit staat expliciet aangeduid in de tabel. Dit zijn nog zeer ruwe ramingen maar geven alvast een indicatie van de grootteorde van de rioleringsprojecten.



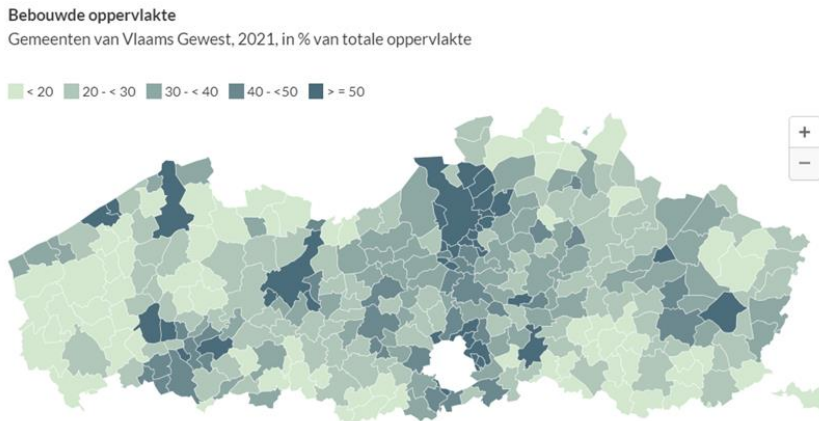
Tabel 40: Raming rioleringsprojecten

Naam	Locatie	Jaar gunning opdracht	Huidige raming (incl btw en ereloon)	Voorzien mjp 20-25
R/W Kruisstraat - Zarren-Lindenstraat	Aanleg gescheiden stelsel in de Kruisstraat, Ruyterhoekstraat 37, Zarren-Lindestraat 24-36 en 17-47, Molenstraat 13, 15 en 30, Torhoutstraat 22-34 (Houthulst)	2026	€ 939.344,24	
Jan Mioen	Aanleg gescheiden stelsel Jan Mioenstraat 3-45	2025	€ 172.413,09	
Legestraat	Aanleg riolering in Legestr (huisnrs. 11-2), in Barisdamstr (huisnrs. 1-14), in Gouden-Hoofdstr (huisnrs. 58-42) in Gentstr (huisnrs. 7-1A).	2026	€ 690.358,83	
Amersveldestraat	Amersveldestr (tss Groenstr en Zuidstr), Zuidstr (tss Amersveldestr en 3A), Vaartstr (tss Amersveldestr en 9), Slommestr (tss Amersvelde en 4), Brouckstr (tss Amersvelde en 1A), Gouden-Hoofdstr (tss Amersvelde en 42) en Barisdamstr (tss Amersvelde en 18A)+wegverfraaiing bovengemeentelijk deel vanaf Zuidstraat tot Zarrenbeek	2025	€ 1.419.587,31	€ 48.000,00
R/W Hospitaalstraat - Firmin Deprezstraat	Hospitaalstraat (tss Ichtegemstraat en Handzamestraat), Handzamestr. 30A-38), zijstraat Sneppestr., Firmin Deprezstr., Processiestr. en Ichtegemstr. 1-8	2025	€ 1.078.794,65	€ 1.200.000,00
R/W Centrum Edewalle - Koekelarestraat	Centrum Edewalle - Koekelarestr. (vanaf huisnr. 95 tot nr. 47), Pastoor D. Van Hautestr., Nachtegaalstr. (huisnr 1A tem 13) en Makeveldstr. (tss Koekelarestr. en huisnr 9), Edewallestr. 1-57, Spondestr. 37-61, Middenstr. 1-5, Bescheewegestr. 26-40 en Schaakstr. 11-13 incl, bovengemeentelijk deel Edewallestraat 1 tot Spondestraat en Spondestraat 7 tot Edewallestraat	2026	€ 4.800.137,50	
R/W Lichterveldestraat	Lichterveldestraat (tussen de Kasteelbeek en de Spanjaardbeek)+ bovengemeentelijk deel Lichterveldestraat	2025	€ 1.541.323,13	€ 1.713.000,00
R/W Pereboom	Koekelarestr (van nr 40 tot Waterhoenbeek) , Nachtegaalst (van nr. 4A tot de Koekelarestr.), Markhovestraat (van nr.2 tot Koekelarestr.), Vinkaertstraat en RWA-afvoer in de Waterhoenstraat (van Vinkaertstr tot Waterhoenbeek)	2026	€ 771.751,24	
R/W Sneppestraat/Handzamestraat	Sneppestraat en Seizoenwerkerslaan (tussen Sneppestraat en huisnr 18)	2025	€ 1.071.435,72	€ 1.270.000,00
Torhoutstraat fase 2	Torhoutstraat - vak Markt - Hermitagestraat en Hermitagestraat	2025	€ 1.749.176,00	
Steenstraat, Bovekekerkestraat	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 1.256.152,26	
Ieperstraat/Hoogledestraat	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 391.694,73	
Leenbosstraat	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 367.985,25	
Oude Zeedijkstraat	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 255.740,37	
Makeveldstraat	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 1.340.561,01	
Wijnendaelestraat, Vinckaertstraat, Polletstraat	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 1.172.051,01	
Zandstraat, Huilaertstraat, Amersveldestraat	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 317.601,99	
Zuidbosstr, Hillebosstr, Hazewindstr	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 2.401.785,33	
Steenstraat, Pollaertstraat, Middenstraat	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 1.137.042,75	
Hemelstraat, Werkenstraat ea	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 1.670.280,96	
Mollestraat	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 386.179,41	
Torhoutstraat, Kasteelstraat	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 190.689,36	
Klerkenstraat	zeer ruwe eerste raming	Nieuw project deadline 2033	€ 484.056,66	
TOTAAL			€ 25.606.142,80	€ 4.231.000,00

Bron: Interne data

Kortemark kent **een iets hoger bebouwde oppervlakte** (17,6%) ten opzichte van de referentieregio (14,7%) en als landelijke gemeente een **eerder lage bebouwde oppervlakte** ten opzichte van het Vlaams gewest (28,7%). Een klein deel van de gemeente is gedefinieerd als woonkern en er is **relatief veel bebouwing in het landelijke gebied en langs de wegen**.

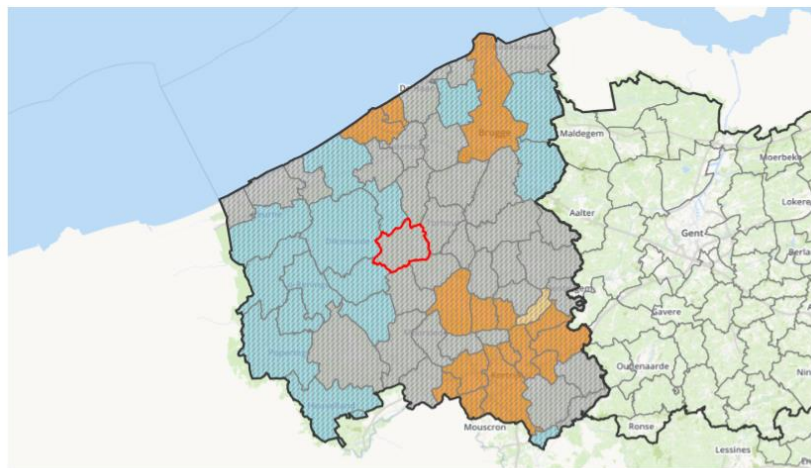
Figuur 79: Bebouwde oppervlakte



Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

De verhardingsgraad voor Kortemark wordt beschouwd als ‘gemiddeld’. De verhardingsgraad is hoger in Kortemark dan in de Westhoek maar wel lager dan het Vlaams gewest. We zien dat de verhardingsgraad in Kortemark de laatste jaren zeer beperkt gestegen is.

Figuur 80: Verhardingsgraad

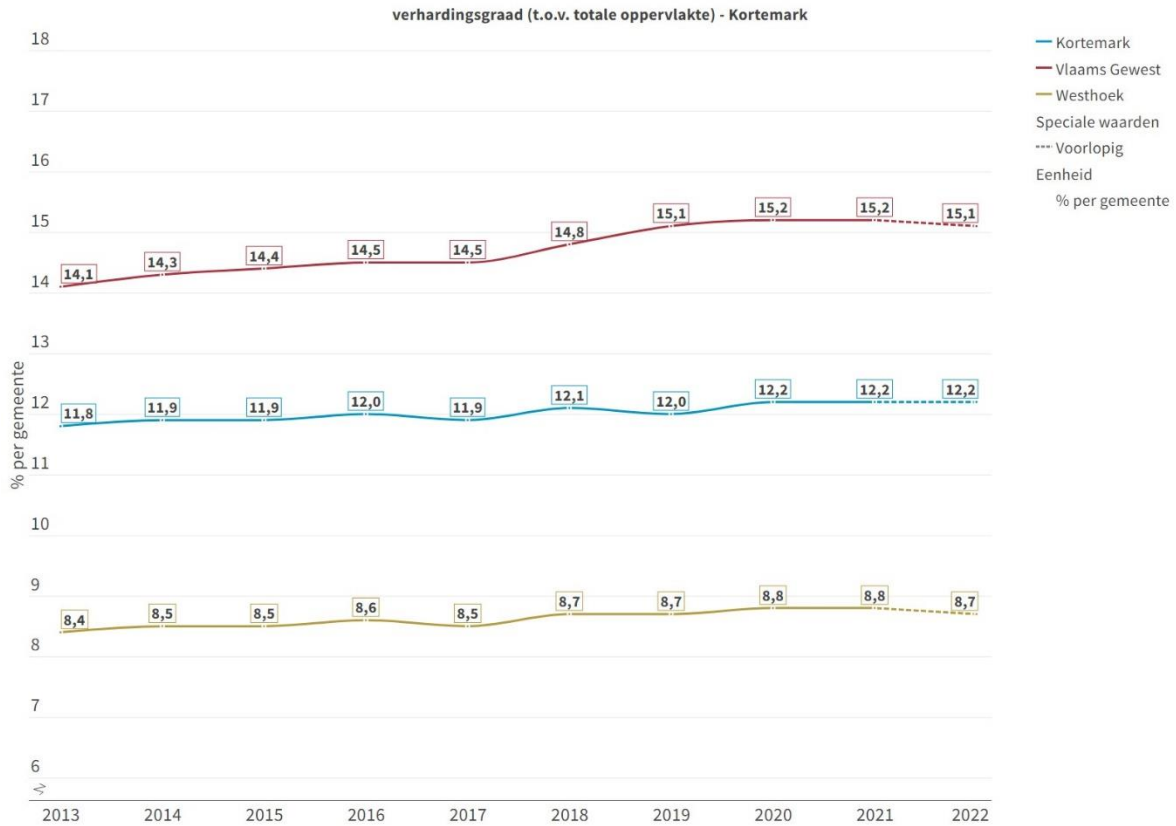


■ veel lager
 ■ lager
 ■ gemiddeld
 ■ hoger
 ■ veel hoger
 ■ Kortemark: 12,2
 Speciale waarden
 ■ Voorlopig

Bron: Dep. Omgeving | provincies.incijfers.be



Figuur 81: Evolutie verhardingsgraad



Bron: Departement Omgeving - Jaarlijkse Bodemafdekkingskaart 'JaarBAK' | provincies.incijfers.be

De Krekebeek vormt een natuurlijke waterweg in Kortemark. Het aandeel inwoners in of bij effectief overstromingsgebied ligt eerder aan de hoge kant in vergelijking met het gemiddelde in de Westhoek en het Vlaams gewest. Gelet op de huidige klimaatuitdagingen is dit een punt waar we alert voor moeten zijn.

Tabel 41: Overstromingsgebied

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Inwoners in of bij effectief overstromingsgebied (t.o.v. inwoners) (2021)	7,9%	4,2%	5,1%
Inwoners in of bij potentieel overstromingsgebied (t.o.v. inwoners) (2021)	15,4%	15,0%	10,9%
Huishouden in of bij effectief overstromingsgebied (t.o.v. huishoudens) (2021)	8,4%	4,2%	5,0%

Bron: Provincie in cijfers



Tabel 42: ruimtegebruik

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Oppervlakte (ha) (2023)	5543	6842 (gemiddeld)	4541 (gemiddeld)
Ruimtebeslag* (t.o.v. totale oppervlakte) (%) (2022)	23,1%	16,8%	32,4%
Open ruimte (t.o.v. totale oppervlakte) (%) (2022)	76,9%	83,2%	67,6%
Oppervlakte bestemmingscategorie landbouw (2023)	86,3%	85,7%	57,6%
Bebouwde oppervlakte (t.o.v. totale oppervlakte) (%) (2021)	17,6%	14,7%	28,7%
Riolering in eigen beheer?	Neen (Fluvius)		
Zuiveringsgraad riolering* (%) (2021)	56,7%	69,1%	86%
Uitvoeringsgraad riolering* (%) (2021)	59,2%	73,5%	88,3%
Verhardingsgraad (t.o.v. totale oppervlakte) (2022)	12,2%	8,7%	15,1%

Bron: Provincie in cijfers

***Ruimtebeslag:** Aandeel oppervlakte ingenomen door nederzettingen en menselijke activiteiten (incl. tuinen aan woningen, buurtparken ...)

Rioleringsgraad: de verhouding van het totaal aantal huidige gerioleerde inwoners t.o.v. het aantal maximaal gerioleerde inwoners

Zuiveringsgraad: theoretisch percentage van de inwoners waarvan het afvalwater gezuiverd wordt

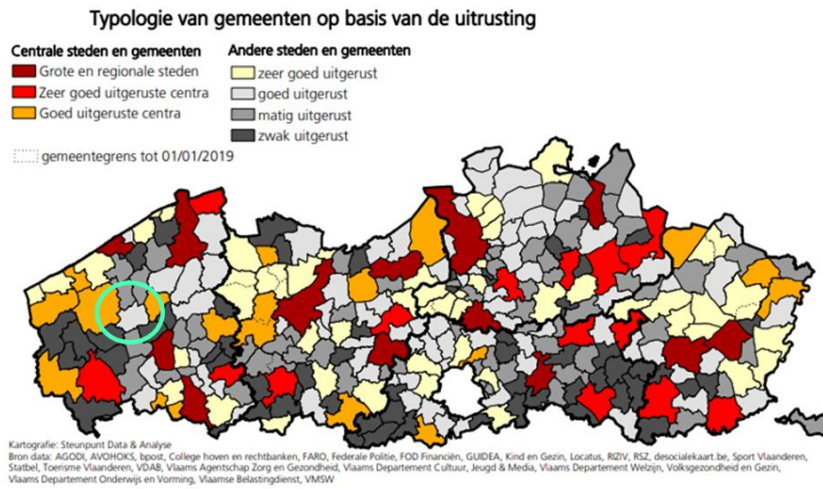
3. Uitrustingsgraad

Kortemark is volgens haar uitrustingsgraad* een **goed uitgeruste gemeente**. Buurgemeenten Ichtegem, Staden en Koekelare zijn volgens deze typologie een matig uitgeruste gemeente. Houthulst en Hooglede zijn dan weer zwak uitgeruste gemeenten. Diksmuide en Torhout, tot slot, zijn goed uitgeruste centra.

*De uitrustingsgraad zegt iets meer over de beschikbaarheid en bereikbaarheid op het grondgebied van de gemeente op acht gebieden: **onderwijs, zorg, publieke en zakelijke dienstverlening, persoonlijke dienstverlening, horeca, detailhandel, cultuur en recreatie, en sport**. Op basis daarvan werd een typologie van de Vlaamse gemeenten opgesteld, die Vlaamse gemeenten onderverdeelt in zeven categorieën.

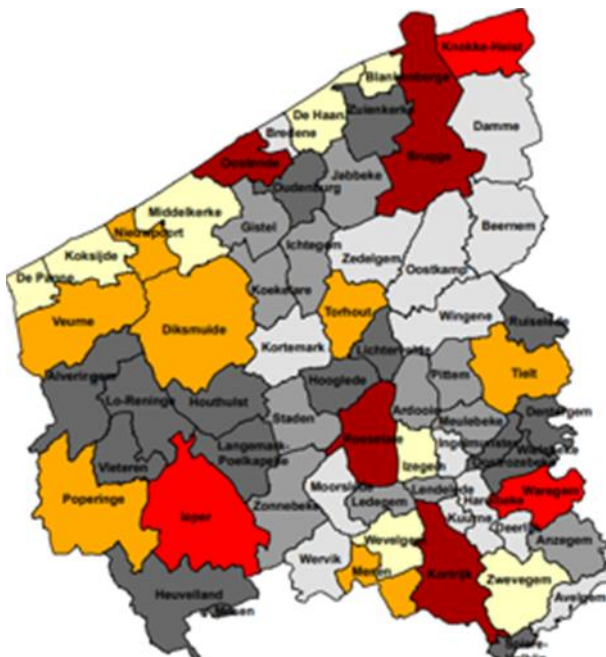


Figuur 82: typologie van gemeenten op basis van uitrusting - Vlaanderen



Bron: Een studie over de uitrustingsgraad van de Vlaamse gemeenten in 2018

Figuur 83: typologie van gemeenten op basis van uitrusting - West-Vlaanderen



Bron: Een studie over de uitrustingsgraad van de Vlaamse gemeenten in 2018



4. Gemeentelijke infrastructuur

In de burgerbevraging van het ABB werd gepolst naar de mening van inwoners over de staat van voetpaden, fietsinfrastructuur en straten en pleinen. Hieronder de resultaten.

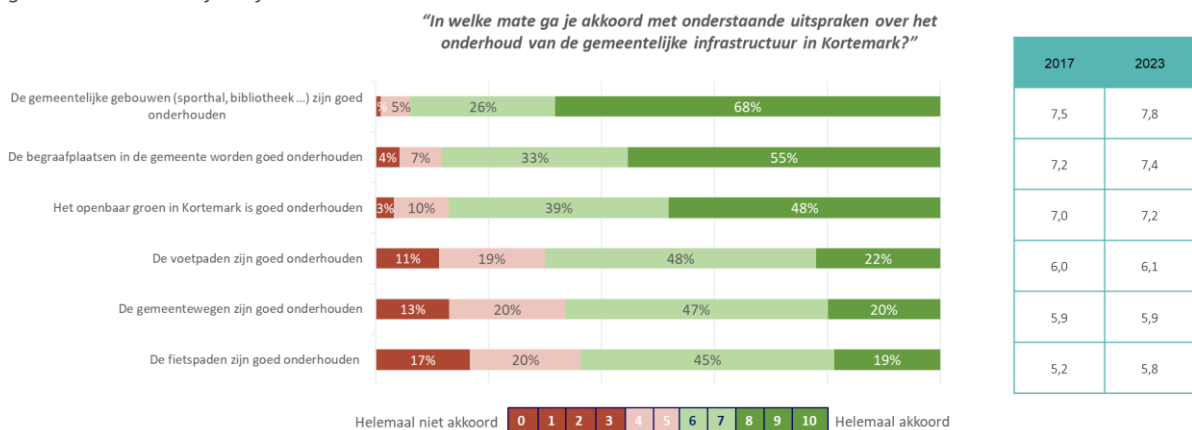
Tabel 43: Tevredenheid over de staat van straten, voetpaden, pleinen en fietsinfrastructuur

	Kortemark		Regio Westhoek	Vlaams gewest
	2020	2023	2023	2023
Inwoners die tevreden zijn over de staat van voetpaden	40%	Eens: 39% Neutraal: 22%	Eens: 52% Neutraal: 18%	Eens: 47% Neutraal: 18%
Inwoners die tevreden zijn over de staat van fietsinfrastructuur	22%	Eens: 31% Neutraal: 21%	Eens: 45% Neutraal: 20%	Eens: 45% Neutraal: 19%
Inwoners die tevreden zijn over de staat van straten en pleinen	43%	Eens: 43% Neutraal: 27%	Eens: 61% Neutraal: 20%	Eens: 59% Neutraal: 20%

Bron: Gemeente- Stadsmonitor ABB

Daarnaast werd in de eigen burgerbevraging enkele vragen gesteld over het onderhoud van de gemeentelijke infrastructuur. Dit wordt even goed of beter beoordeeld dan in 2017. De grootste aandachtspunten situeren zich bij het onderhoud van wegenis, voet- en fietswegen.

Figuur 84: Gemeentelijke infrastructuur



Bron: Burgerbevraging Kortemark

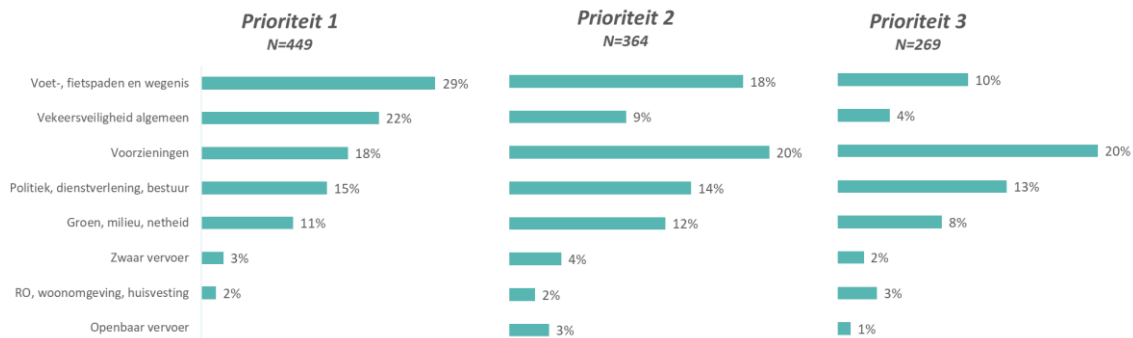
We zien erg beperkte verschillen naargelang woonplaats en nagenoeg geen verschillen naargelang leeftijd.

Op het einde van de burgerbevraging kon men 3 zaken aangeven waar de gemeente werk van moet maken de komende jaren, geordend in volgorde van prioriteit. In de eerste prioriteit wordt voornamelijk verwezen naar wegenis en verkeersveiligheid. Vervolgens gaat het voornamelijk over voorzieningen in Kortemark (horeca, speelvoorzieningen, ouderenvoorzieningen etc. etc.).



Figuur 85: prioriteiten

“Hieronder kan je drie onderwerpen/thema's aangeven waar de Gemeente Kortemark volgens jou de komende jaren extra moet op inzetten.”



Basis: iedereen die minstens 1 prioriteit meedeelde (N=449)

Bron: Burgerbevraging Kortemark

Het onderhouden van de wegen en gebouwen zal in de toekomst inspanningen vergen zowel financieel als organisatorisch.

De gemeente Kortemark beschikt over veel eigen gebouwen. Volgens de Europese richtlijnen dienen gebouwen duurzaam te zijn tegen uiterlijk 2050. Als lokaal bestuur moeten we het voorbeeld tonen. Dit sluit ook aan bij het LEKP en het ondertekende burgemeestersconvenant.

We brachten de belangrijkste gebouwen in kaart en maakten een raming van de totale investeringskost per gebouw. De molens werden, buiten de Koutermolen, voorlopig buiten beschouwing gelaten omdat deze momenteel te moeilijk te rammen zijn. Dit is echter een zeer ruwe raming om een grootteorde te kunnen aangeven van de kost van al deze gebouwen. We houden daarbij rekening met grote investeringen zoals daken, zonnepanelen, warmtepompen, schrijnwerk, sanitair, elektriciteit, brandbeveiliging, toegangscontrole, ... Als we de totale investeringskost verdelen over de komende vier legislaturen (gerekend tot 2050) komen we momenteel al aan (zonder nieuwe gebouwen en molens) een gemiddelde investeringskost tussen de 4 en 5 mio euro per legislatuur. Dit bedrag is een voorspelling van de nodige investeringskosten, het gewone onderhoud wordt hier buiten beschouwing gelaten.

Ook de kerken laten we voorlopig buiten beschouwing. Meer en meer worden kerken herbestemd. Een functie vinden is niet evident, maar het zal zeker een belangrijke oefening zijn in de nabije toekomst. Tegen midden 2025 moet het kerkenbeleidsplan geüpdatet worden en zullen er belangrijke knopen doorgehakt moeten worden.

Vanuit een duurzame benadering wordt er voorgesteld om eerst te investeren in de gebouwen die het minst duurzaam zijn. Ook moet er steeds nagedacht worden of renovatie aangewezen is of we beter opteren voor nieuwbouw.



Dubbel gebruik van gebouwen is zeker een aanrader, het gaat niet enkel over duurzaam energieverbruik maar ook om duurzaam gebruik. Multifunctionele zalen zijn dan ook zeker een meerwaarde.

Wat betreft OC Hansam kunnen we de vraag stellen of het nodig is om in Handzame over twee gemeentelijke zalen te beschikken. De Gildezaal is één van de betere gebouwen van het Lokaal Bestuur, OC Hansam daarentegen is één van de grootverbruikers en vanuit het managementteam wordt in vraag gesteld of hier geen andere pistes mogelijk zijn. Dit gebouw renoveren zou handenvol geld kosten. Ook de oude meisjesschool (Heraldiek) in Handzame is in zeer slechte staat, daar is de verwarming inmiddels kapot en indien dit gebouw gerenoveerd zou moeten worden, zouden de kosten zeer hoog oplopen.

Voor jeugdhuis De Fauteuil dient nog een oplossing gezocht te worden aangezien dit gebouw gesloopt dient te worden om de toegang naar de gemeenteschool te verbreden. Het managementteam is van mening dat hier op zoek moet gegaan worden naar een gebouw waar meerdere functies gecombineerd kunnen worden om zo efficiënt mogelijk in te zetten op het gebruik van de verschillende zalen en gebouwen.



Tabel 44: Raming van de totale investeringskost per gebouw – per type

	Schrijnwerk	Dak	Isolatie	Vloer	Verlaagd plafond	Meubilair	Elektriciteit	Verlichting	PV	Verwarming	Ventilatie	Koeling	Sanitair	Liften	Branddetectie	Inbraakdetectie	Toegangscontrole	Diverse	Totaal
OC De Kouter	€ 150.000,00	€ 250.000,00	€ 50.000,00	€ 150.000,00	€ 37.500,00	€ 70.000,00	€ 75.000,00	€ 25.000,00	€ 30.000,00	€ 300.000,00	€ 35.000,00	€ 50.000,00	€ 35.000,00		€ 25.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00		€ 1.302.500,00
Gemeentehuis	€ 75.000,00	€ 50.000,00	€ 50.000,00		€ 50.000,00		€ 100.000,00	€ 50.000,00	€ 50.000,00	€ 250.000,00	€ 50.000,00	€ 15.000,00	€ 5.000,00	€ 45.000,00	€ 35.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00		€ 855.000,00
Annex Gemeentehuis																			€ 0,00
De Roende									€ 25.000,00	€ 200.000,00					€ 10.000,00	€ 5.000,00	€ 10.000,00		€ 250.000,00
De Mouterij - Burelen									€ 75.000,00	€ 150.000,00					€ 20.000,00	€ 5.000,00	€ 10.000,00		€ 260.000,00
Technische loods																			€ 0,00
Recyclagepark									€ 15.000,00	€ 5.000,00					€ 7.500,00	€ 2.500,00	€ 5.000,00		€ 35.000,00
GBS De Kreke	€ 150.000,00	€ 100.000,00	€ 100.000,00		€ 100.000,00					€ 200.000,00	€ 75.000,00	€ 50.000,00		€ 40.000,00	€ 7.500,00	€ 15.000,00	€ 20.000,00		€ 857.500,00
BKO Okiedokie																			€ 0,00
Muziekschool		€ 50.000,00	€ 50.000,00					€ 35.000,00	€ 10.000,00	€ 100.000,00	€ 25.000,00	€ 50.000,00		€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 7.500,00	€ 10.000,00		€ 367.500,00
Sporthal Kortemark									€ 75.000,00	€ 300.000,00	€ 100.000,00	€ 100.000,00	€ 75.000,00		€ 35.000,00	€ 12.500,00	€ 10.000,00		€ 707.500,00
SVD Kortemark - Kleedkamers		€ 25.000,00						€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 50.000,00	€ 50.000,00		€ 50.000,00	€ 15.000,00	€ 20.000,00	€ 10.000,00	€ 7.500,00		€ 257.500,00
SVD Kortemark plein 3	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 5.000,00					€ 5.000,00	€ 10.000,00	€ 15.000,00			€ 15.000,00		€ 7.500,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00		€ 117.500,00
Mattenzaal									€ 50.000,00	€ 150.000,00	€ 25.000,00	€ 50.000,00	€ 15.000,00		€ 12.500,00	€ 5.000,00	€ 7.500,00		€ 315.000,00
Jeugdorp	€ 35.000,00	€ 25.000,00						€ 7.500,00	€ 10.000,00	€ 50.000,00			€ 10.000,00		€ 15.000,00	€ 7.500,00	€ 10.000,00		€ 170.000,00
JH De Fauteuil																			€ 0,00
CC De Beuk										€ 250.000,00									€ 2.250.000,00
De Mouterij - Bibliotheek																			€ 0,00
Oude bibliotheek																			€ 0,00
Brandweerkazeme																			€ 0,00
Stationshub									€ 7.500,00	€ 25.000,00					€ 10.000,00	€ 5.000,00	€ 7.500,00		€ 55.000,00
Koutermolen																			€ 1.000.000,00
Pastorie Kortemark																			€ 1.000.000,00
OC De Gildezaat	€ 75.000,00	€ 100.000,00				€ 50.000,00		€ 25.000,00	€ 20.000,00	€ 100.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00			€ 15.000,00	€ 7.500,00	€ 10.000,00		€ 452.500,00
OC Hansam	€ 200.000,00	€ 250.000,00	€ 250.000,00	€ 150.000,00		€ 50.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 50.000,00	€ 300.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00	€ 40.000,00	€ 35.000,00	€ 15.000,00	€ 10.000,00		€ 1.725.000,00

	Schrijnwerk	Dak	Isolatie	Vloer	Verlaagd plafond	Meubilair	Elektriciteit	Verlichting	PV	Verwarming	Ventilatie	Koeling	Sanitair	Liften	Branddetectie	Inbraakdetectie	Toegangscontrole	Diverse	Totaal
Heraldiek																			€ 0,00
Amersveldstadion	€ 50.000,00	€ 50.000,00	€ 25.000,00				€ 50.000,00	€ 15.000,00	€ 25.000,00	€ 100.000,00			€ 35.000,00		€ 10.000,00	€ 5.000,00	€ 10.000,00		€ 375.000,00
Chiro Handzame	€ 35.000,00	€ 50.000,00	€ 25.000,00				€ 25.000,00	€ 5.000,00	€ 10.000,00	€ 25.000,00					€ 15.000,00	€ 7.500,00	€ 10.000,00		€ 207.500,00
JH De Meeuwe	€ 35.000,00	€ 15.000,00	€ 10.000,00			€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 5.000,00	€ 10.000,00	€ 15.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 7.500,00		€ 7.500,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00		€ 155.000,00
OC Albatros	€ 150.000,00	€ 125.000,00	€ 75.000,00					€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 100.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 15.000,00		€ 15.000,00	€ 5.000,00	€ 7.500,00		€ 592.500,00
Loods TD	€ 30.000,00	€ 60.000,00						€ 10.000,00	€ 15.000,00						€ 5.000,00	€ 2.500,00	€ 5.000,00		€ 127.500,00
GBS De Linde Lager				€ 50.000,00				€ 25.000,00	€ 10.000,00	€ 150.000,00	€ 25.000,00	€ 50.000,00		€ 30.000,00	€ 7.500,00	€ 5.000,00	€ 10.000,00		€ 362.500,00
GBS De Linde Kleuter	€ 150.000,00	€ 150.000,00	€ 100.000,00				€ 50.000,00	€ 25.000,00	€ 35.000,00	€ 150.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 10.000,00		€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 5.000,00		€ 740.000,00
BKO ZieZaZo		€ 125.000,00						€ 15.000,00	€ 25.000,00	€ 100.000,00	€ 35.000,00	€ 50.000,00			€ 10.000,00	€ 5.000,00	€ 7.500,00		€ 372.500,00
Sportzaal Albatros	€ 100.000,00	€ 125.000,00	€ 75.000,00	€ 100.000,00			€ 50.000,00	€ 15.000,00	€ 50.000,00	€ 150.000,00	€ 25.000,00	€ 50.000,00	€ 15.000,00		€ 15.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00		€ 780.000,00
Tennis Zarren	€ 15.000,00	€ 10.000,00	€ 5.000,00				€ 5.000,00	€ 1.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00					€ 7.500,00	€ 2.500,00	€ 5.000,00		€ 61.000,00
Chiro Zarren	€ 50.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00				€ 25.000,00	€ 5.000,00	€ 15.000,00	€ 20.000,00					€ 7.500,00	€ 2.500,00	€ 5.000,00		€ 160.000,00
Couchemolen																			€ 0,00
Wullepitmolen																			€ 0,00
OC Hemetsdaete	€ 100.000,00		€ 25.000,00			€ 50.000,00	€ 25.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 75.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 10.000,00		€ 15.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 75.000,00	€ 475.000,00
JH De Zonne	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00				€ 15.000,00	€ 5.000,00	€ 10.000,00	€ 15.000,00					€ 7.500,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00		€ 107.500,00
Archeologisch museum	€ 10.000,00	€ 100.000,00	€ 50.000,00				€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 10.000,00	€ 25.000,00		€ 25.000,00			€ 7.500,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00		€ 247.500,00
Kruisstraatmolen																			€ 0,00
OC Edewallehof	€ 35.000,00	€ 55.000,00	€ 25.000,00				€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 50.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 5.000,00		€ 10.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00		€ 250.000,00
LOI-woningen																		€ 450.000,00	€ 450.000,00

Bron: Interne data

Opgedeeld over de tijd heen

Tabel 45: Raming van de totale investeringskost per gebouw – per jaar

Jaartal	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	Totaal	
Totalen	4.707.500	1.935.000	3.055.000	715.000	440.000	720.000	767.500	340.000	412.500	405.000	370.000	225.000	105.000	125.000	380.000	150.000	395.000	85.000	257.500	430.000	300.000	180.000	515.000	16.000	110.000	300.000	17.441.000	
OC De Kouter			1.272.500														30.000											1.302.500
Gemeentehuis	415.000				180.000	260.000																						855.000
Annex Gemeentehuis																												0
De Roende							10.000						15.000				225.000											250.000
De Mouterij - Burelen	75.000													5.000														260.000
Technische loods																												0
Recyclagepark			15.000	20.000																								35.000
GBS De Kreke	200.000	120.000						190.000													347.500							857.500
BKO Okiedokie																												0
Muziekschool					95.000			22.500			160.000		90.000															367.500
Sporthal Kortemark		500.000	122.500															85.000										707.500
SVD Kortemark - Kleedkamers	90.000	115.000		37.500											15.000													257.500
SVD Kortemark plein 3						17.500			35.000	30.000		35.000																117.500
Mattenzaal	25.000																								290.000			315.000
Jeugdorp							92.500							70.000					7.500									170.000
JH De Fauteuil																												0
CC De Beuk	2.000.000																									250.000	2.250.000	
De Mouterij - Bibliotheek																												0
Oude bibliotheek																												0
Brandweerkazerne																												0
Stationshub								22.500													32.500							55.000
Koutermolen		1.000.000																										1.000.000

Jaartal	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	Totaal
Pastorie Kortemark			1.000.000																								1.000.000
OC De Gildezaal		32.500								75.000					195.000	150.000											452.500
OC Hansam	1.350.000		315.000	60.000																							1.725.000
Heraldiek																											0
Amersveldstadion	50.000		185.000		115.000		25.000																				375.000
Chiro Handzame	32.500	65.000								110.000																	207.500
JH De Meeuwe	65.000			72.500		17.500																					155.000
OC Albatros						175.000	290.000		27.500	100.000																	592.500
Loods TD			12.500									75.000			40.000												127.500
GBS De Linde Lager		22.500				75.000											90.000						175.000			362.500	
GBS De Linde Kleuter			20.000	460.000																	250.000				10.000	740.000	
BKO ZieZaZo	50.000		22.500							50.000									250.000								372.500
Sportzaal Albatros							350.000	25.000	305.000	100.000																	780.000
Tennis Zarren									15.000		30.000														16.000		61.000
Chiro Zarren	30.000	15.000		65.000																						50.000	160.000
Couchezmolen																											0
Wullepitmolen																											0
OC Hemelsdaele	150.000	5.000				175.000		30.000				115.000															475.000
JH De Zonne			90.000						17.500																		107.500
Archeologisch museum	175.000	5.000							12.500		55.000																247.500
Kruisstraatmolen																											0
OC Edewallehof		5.000								15.000						130.000									100.000		250.000
LOI-Woningen		50.000			50.000			50.000			50.000			50.000			50.000			50.000			50.000			50.000	450.000

Bron: Interne da

5. Conclusie bestuurskrachtmeting

De conclusie van de bestuurskrachtmeting is de volgende:

Het landelijke karakter van de gemeente zorgt voor diverse uitdagingen

- onderhoud openbaar domein:
 - veel landelijke wegen en een groot wegennet in eigen beheer
 - woningen liggen verspreid over de gehele gemeente: in de drie kernen, als lintbebouwing en op het platteland
 - een ruim openbaar verlichtingsnet
 - overstromingsgevoeligheid van de gemeente ligt hoog
 - intensief bermbeheer door de vele landelijke wegen
 - ruimen van grachten en bijbehorend afvoer van slib
- Zoals in veel landelijke gemeentes dient een **inhaalbeweging** te maken op vlak van **uitvoerings- en zuiveringsgraad van de rioleringen**. Deze uitdaging is relatief groot in Kortemark en zal de nodige investeringen met zich meebrengen in de nabije toekomst. Het vormt bijkomend een uitdaging om hier voldoende expertise en mankracht voor vrij te maken, net als de nodige eigen financiële middelen om de boven- en onderbouw gelijktijdig aan te pakken.

6. Adviesraden

Uit de adviesraden kwamen volgende bevindingen:



Tabel 46: Adviesraden - thema openbaar domein

Openbaar domein	opmerkingen/ideeën
Fietspaden en fietsstraten	Er werd al een goede inspanning gedaan op vlak van fietspaden en fietsstraten. Er moet ook ingezet worden op het onderhoud ervan.
Algemeen	Niet minder inzetten op vlak van openbaar domein, maar hetzelfde zeker blijven behouden.
	Wat is de mooiste realisatie: domein de Krekemeersen & brouwerijsite, de Mouterij.
	Bij wegenwerken rekening houden dat er voldoende omleidingen mogelijk zijn. Bijvoorbeeld Torhoutstraat en Lichterveldestraat op hetzelfde moment wegenwerken.
(Onderhoud) gebouwen	Enkele leden van de groep vinden dat sommige gebouwen niet goed onderhouden worden. Ook zeggen ze dat er aan het ene gebouw wél vernieuwingen en of herstellingen worden uitgevoerd en aan anderen helemaal niet. o Jeugdhuis De Meeuwe (isolatie, dak, elektriciteit) o Chiro Handzame (dak, keuken) o Chiro Zarren Problemen worden niet snel aangepakt. Vooral jeugthuizen, jeugdverenigingen stoten op dit probleem.
	Oude bib heeft geen functie meer, kan dit afgebroken worden?
	Nieuw jeugdhuis
	Minder prestigieuze gebouwen

Bron: Interne data



WONEN EN LEEFKLIMAAT



WONEN EN LEEFKLIMAAT

Dit hoofdstuk start met enkele kerncijfers over woongelegenheden in Kortemark en de mening van inwoners over het aanbod gezinswoningen en appartementen. Vervolgens komen de vastgoedprijzen aan bod, de tevredenheid van inwoners met betrekking tot de woonomgeving, GAS, en informatie omtrent afval (restafval, huisvuilophaling, recyclagepark en stortplaats). Tot slot staan we uitvoerig stil bij het leefklimaat.

1. Algemeen

De opvallendste tendensen zijn de volgende:

- 91,6% van de woongelegenheden in Kortemark is een **individuele woning**, 8,4% zijn **appartementen**.
- De eengezinswoningen bestaan voornamelijk uit **open bebouwingen**. Dit is opvallend meer dan in de Westhoek en het Vlaams Gewest.
- Een meerderheid van de inwoners geeft aan **hogere gebouwen en appartementsgebouwen storend** te vinden in de dorpskern.
- De **woningprijzen** zijn doorheen de jaren gestegen. Deze prijzen liggen lager dan de prijzen in de provincie of het Vlaams Gewest.
- Uit de burgerbevraging van het ABB blijkt de algemene **tevredenheid over de woonomgeving** van de inwoners van Kortemark goed. De tevredenheid over de netheid van de straten en voetpaden in de buurt is eerder aan de lage kant (60%), maar is wel lichtjes gestegen ten opzichte van de bevraging in 2020 (59%).
- **Het restafvalcijfer** per inwoner in Kortemark is hoog (ongeveer 150 kg) én hoger dan het Vlaams gemiddelde en de Westhoek. De doelstelling van de Vlaamse overheid is om de gemiddelde hoeveelheid restafval te doen dalen tot 100 kg per inwoner in 2030.
- **Huisvuilophaling en recyclagepark** worden erg positief beoordeeld door inwoners.
- Globaal gezien is er in Kortemark in 2021 een stijging van de **CO₂-uitstoot** met 11,5% (10.747 ton) t.o.v. 2011. Dit tegenover West-Vlaanderen die een daling noteerde van 4,4% en het Vlaams gewest een daling van 4,6%.



- De Europese langetermijndoelstelling is om tegen 2050 alle **gebouwen energieneutraal** te krijgen. Kortemark staat hier voor een uitdaging (zowel organisatorisch als financieel) omwille van de vele gebouwen die het bestuur in eigen beheer heeft.
- De doelstelling is om tegen 2030 volledig omgeschakeld te zijn naar **ledverlichting** zoals vastgelegd in het Vlaams Regeerakkoord. De prognose is dat Kortemark tegen eind 2027 volledig verled zal zijn.
- De **verhardingsgraad** voor Kortemark wordt beschouwd als ‘gemiddeld’. De verhardingsgraad is heel wat groter in Kortemark dan in de Westhoek maar wel lager dan het Vlaams gewest. Uit de burgerbevraging blijkt 61% van de bevrageden akkoord te gaan met de stelling dat de gemeente moet inzetten op ontharden.
- Het **groen** in Kortemark bestaat voornamelijk uit groen in **landbouwgebruik (86,3%)**. Dit is gelijkaardig met de Westhoek (85,7%) maar veel hoger dan het Vlaams Gewest (57,6%). Uit de burgerbevraging van het ABB (2023) blijkt 72% van de inwoners tevreden te zijn over de **natuur en groenvoorzieningen** in de gemeente.

2. Woongelegenheden

Het aantal woongelegenheden in Kortemark is groter dan het aantal huishoudens. Dit betekent dat woongelegenheden ook voor andere zaken dan permanente bewoning worden gebruikt, denk maar aan het gebruik als vakantiewoning, tweede verblijf, handel of diensten.

Tabel 47: verschil tussen woongelegenheden en private huishoudens

	Woongelegenheden	Private huishoudens
Kortemark	5.888	5.392

Bron: Provincie in Cijfers

91,6% van de woongelegenheden in Kortemark is een individuele woning, 8,4% zijn appartementen, de rest zijn woongelegenheden in een collectieve woonvorm (0,1%).

Tabel 48: woongelegenheden met woonfunctie naar type

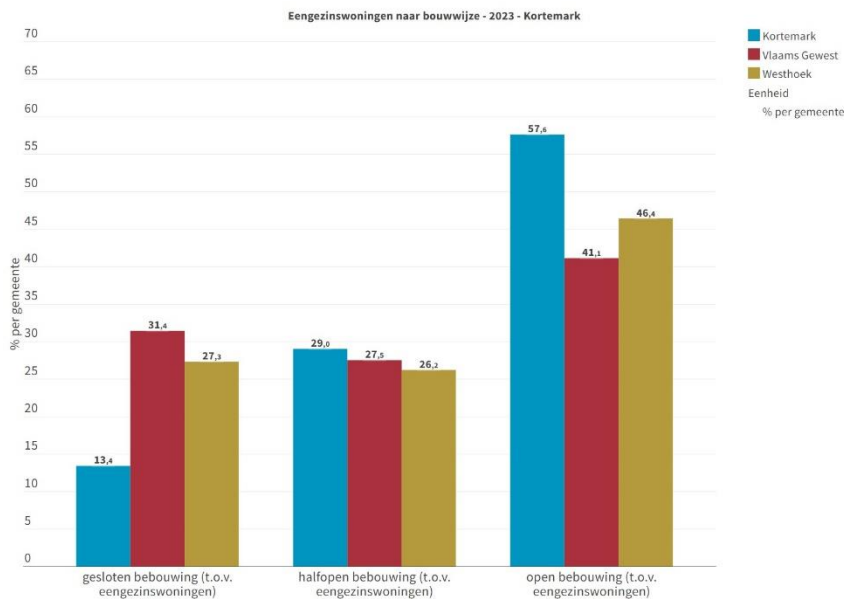
	Individuele woningen	Appartementen	Collectieve woningen
Kortemark	91,6%	8,4%	0,1%

Bron: Provincie in Cijfers

De eengezinswoningen bestaan voornamelijk uit open bebouwingen. Dit is opvallend meer dan in de Westhoek en het Vlaams Gewest.



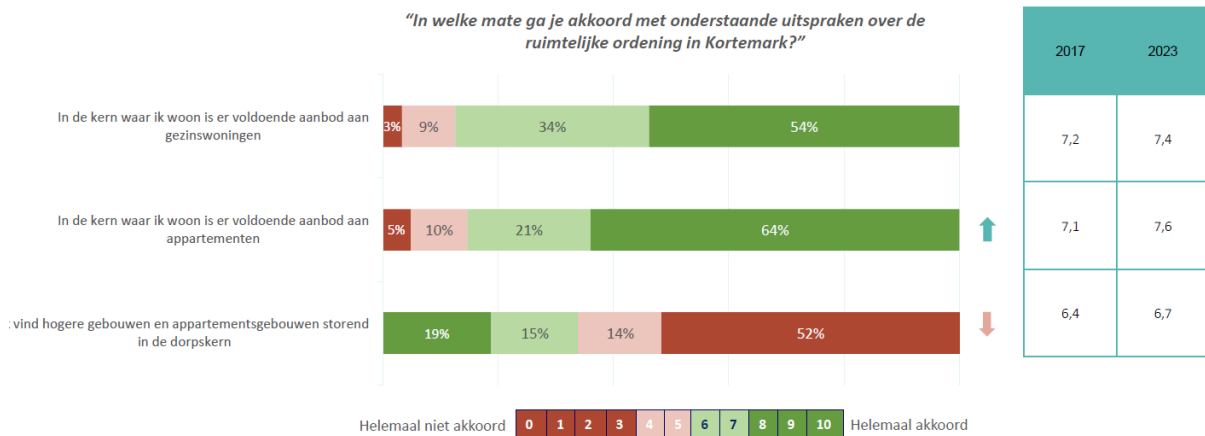
Figuur 86: Eengezinswoningen naar bouwwijze (2023)



Bron: Statbel - Gebouwenpark | provincies.cijfers.be

In de burgerbevraging werd gepolst in welke mate men akkoord gaat met enkele uitspraken over de ruimtelijke ordening in Kortemark. Hieronder de resultaten.

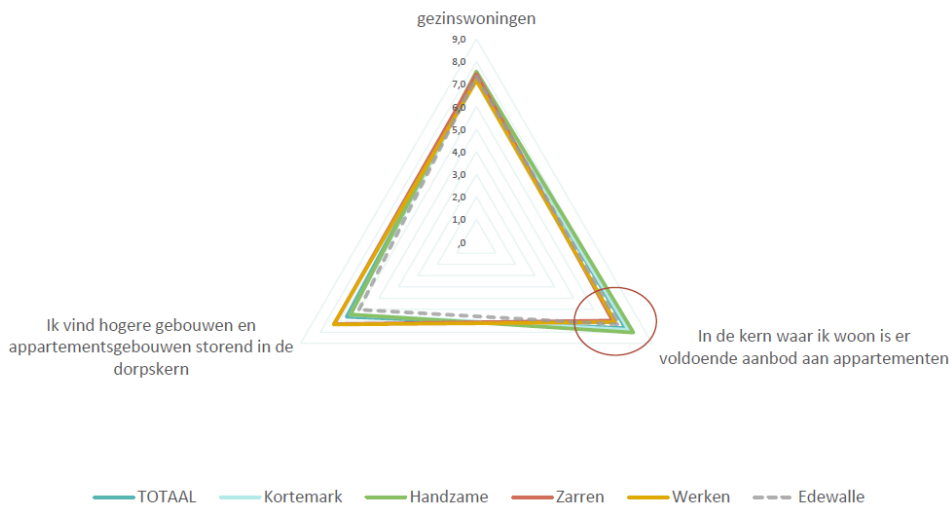
Figuur 87: In welke mate ga je akkoord met onderstaande uitspraken over de ruimtelijke ordening in Kortemark?



Bron: Burgerbevraging Kortemark

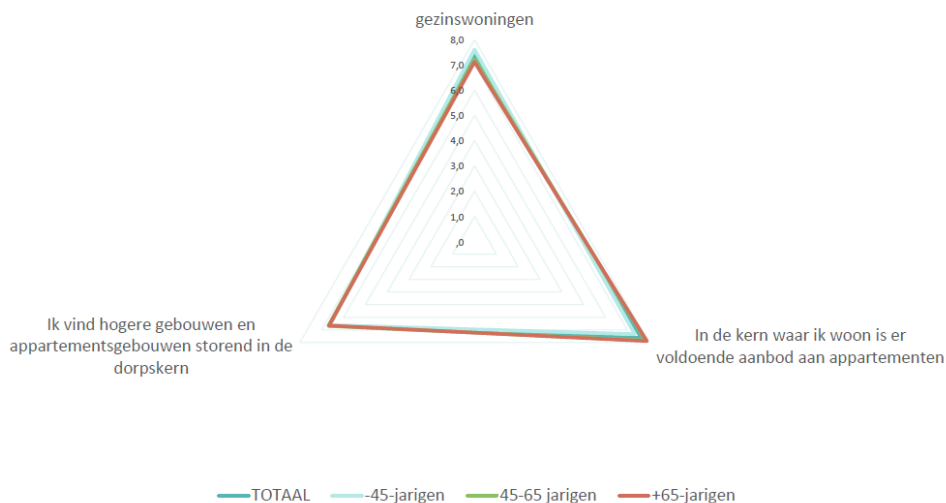


Figuur 88: Ruimtelijke ordening - verschil in woonplaats



Bron: Burgerbevraging Kortemark

Figuur 89: Ruimtelijke ordening - verschil in leeftijd



Bron: Burgerbevraging Kortemark

Een ruime meerderheid oordeelt dat er voldoende aanbod is aan gezinswoningen en appartementen. Dit aandeel ligt beperkt hoger dan in 2017. Een meerderheid geeft aan hogere gebouwen en appartementsgebouwen storend te vinden in de dorpskern.

Slechts 34% van het totale aantal bevrageden beantwoordt deze stelling in de zin dat ze hoge gebouwen en appartementsgebouwen in de dorpskern niet storend vinden. De overige 66% vindt deze wel storend. 51,5% geeft zelfs aan 'helemaal akkoord' (score van 8, 9 of 10) te gaan met de stelling, wat



toch wijst op zeer tegengestelde meningen ten opzichte van de hoge gebouwen en appartementsgebouwen in de dorpskern.

Uitschieters zijn Zarren, waar 60,3% aangeeft 'helemaal akkoord' te zijn met de stelling dat hoge gebouwen en appartementen storend zijn, en Werken, waar zelfs 65,8% van de bevroagden 'helemaal akkoord' is dat dit storend is. In Edewalle, waar hoogbouw en appartementsbouw nagenoeg afwezig zijn, stellen we logischerwijs vast dat slechts 38,5% van de bevroagden zich hieraan stoort (dit valt te interpreteren in de zin dat men zich niet kan storen aan iets dat er niet is).

Handzame en Kortemark scoren eerder gemiddeld met respectievelijk 46,8% en 49,1% die dit storend vinden.

Opmerkelijk is dat de meningen t.o.v. hoge gebouwen en appartementsgebouwen gelijkmatig gespreid zijn over alle leeftijdsgroepen en ook over beide geslachten. Het gaat dus duidelijk om een algemene perceptie.

De gemeente Kortemark is op vlak van ruimtelijke typologieën rijk aan verschillende identiteiten, en dit zowel in de bebouwde als in de onbebouwde omgevingen. Het loont de moeite om de positieve punten van deze identiteiten te gaan versterken.

Bijvoorbeeld:

- De landelijke woonomgevingen van Werken, Edewalle en andere kleine gehuchten als dusdanig te bewaren. Dit zijn geen plaatsen om te streven naar een hoog ruimtelijk rendement. Verhoging en verdichting zijn hier niet op hun plaats en dienen volledig geweerd te worden.
- De dorpen Zarren en Handzame hebben een voldoende voorzieningenniveau. Verdichting binnen het reeds bebouwde weefsel moet kunnen, met de identiteit, schaal en korrelgrootte van de omgeving als maatstaf. Anomalieën uit het verleden vormen daarbij niet de norm voor de toekomst.
- Het hoofddorp heeft een zeer goed voorzieningenniveau (handel, horeca, diensten, gemeenschapsvoorzieningen, recyclagepark, openbaar vervoer, werkgelegenheid etc.). Voor wie in het centrum van Kortemark woont, liggen heel wat dagelijkse voorzieningen binnen wandel- en fietsafstand, wat bijdraagt tot een duurzame mobiliteit. Bovendien is de aanwezigheid van twee waardevolle, en publiek ontsloten 'groene longen' (Krekemeersen en Talpes Putten) een sterke troef die bijdraagt tot de woon- en leefkwaliteit. Binnen het hele grondgebied is het centrum van hoofdgemeente Kortemark dan ook de plek die zich leent om aan significante verhoging en verdichting te doen. Maar ook hier dient dit te gebeuren met respect voor de identiteit en draagkracht van de omgeving.

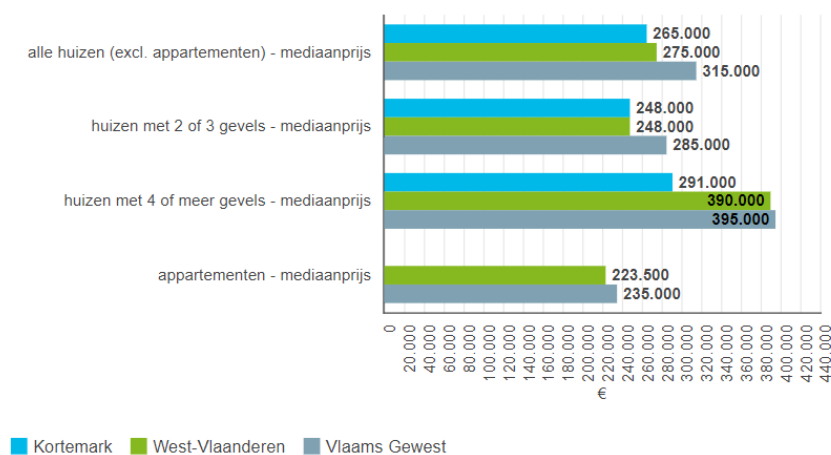


- Kortemark blinkt helaas uit wat betreft de versnippering van de open ruimte. Er dient naar gestreefd te worden deze open ruimte weer te herstellen en maximaal in te zetten voor haar essentiële functies: landbouw, natuur, duurzaam waterbeheer en recreatief medegebruik.
- De open ruimtes die nog onaangetast zijn, waaronder de vallei van de Vuilpanbeek en de bossen van Edewalle, dienen optimaal beschermd te worden. Deze bieden immers een meerwaarde voor de hele bevolking op vlak van duurzaam waterbeheer, natuur en recreatie.
- Bovenstaande kader is wat op Vlaams niveau als de noodzakelijke 'bouwshift' wordt aangeduid.

3. Vastgoedprijzen

In 2022 bedroeg de mediaanprijs voor een huis in gesloten of halfopen bebouwing in Kortemark 248.000 euro. Voor een huis in open bebouwing betaalde men 291.000 euro. Er waren te weinig verkopen om de mediaanprijs van een appartement te berekenen. De woningprijzen zijn doorheen de jaren gestegen. Deze prijzen liggen lager dan de prijzen in de provincie of het Vlaams Gewest.

Figuur 90: Mediaan verkoopprijs per woningtype (2022)

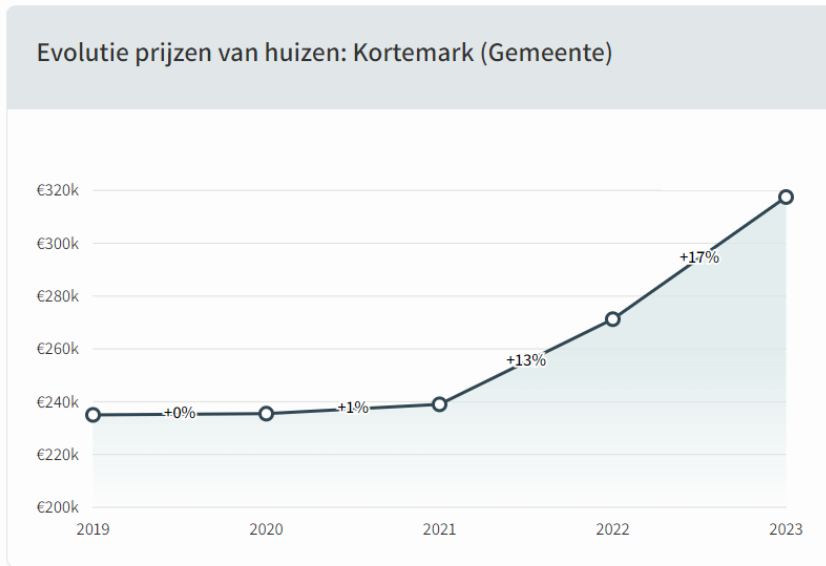


Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Recentere cijfers via de vastgoedbarometer (www.notaris.be/vastgoedprijzen) tonen aan dat de mediaanprijs voor woningen (algemeen) in Kortemark in 2023 steeg tot 317.500 euro. Voor appartementen waren er te weinig gegevens om een accuraat cijfer te bekomen.

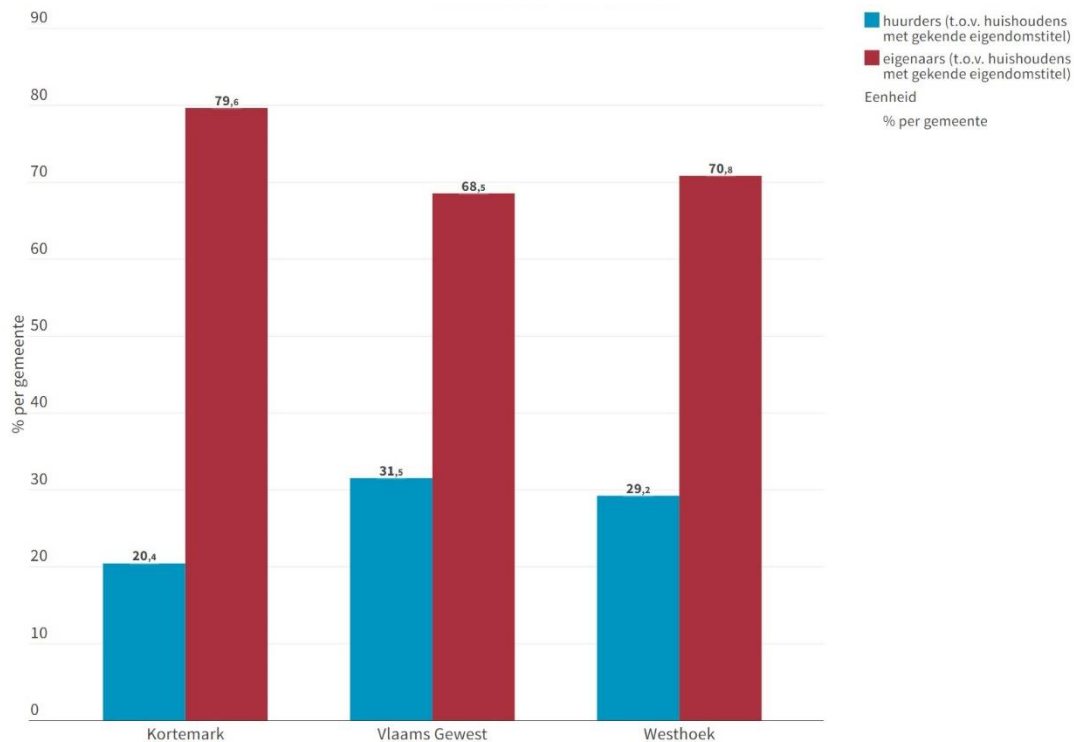


Figuur 91: Evolutie vastgoedprijzen Kortemark


 Bron: www.notaris.be/vastgoedprijzen

In Kortemark bedraagt het aandeel huurders 20,4%; in het Vlaams Gewest is dit 31,5% en in de Westhoek 29,3%.

Figuur 92: Huurders t.o.v. eigenaar (2023)


 Bron: Kadaster en Rijksregister | provincies.incijfers.be


De huurprijzen bedroegen in 2022 gemiddeld 718 euro huur voor een huis en 627 euro huur voor een appartement. In 2023 werd dat respectievelijk 743 en 640 euro (bron: CIB huurbarometer). Een huis huren werd in Kortemark dus 25 euro duurder. Voor de huur van een appartement betalen de inwoners vandaag gemiddeld 13 euro meer. De gemiddelde huurprijs voor een huis werd in Vlaanderen op één jaar tijd 58 euro duurder (gemiddeld 975 euro in 2023 en 917 euro in 2022). Voor een appartement betaal je vandaag 46 euro meer dan een jaar eerder (808 euro in 2023 tegenover 762 euro in 2022). Een blik op de prijzen in de provincie West-Vlaanderen leert dat een huis huren op vandaag gemiddeld 823 euro kost. Voor een appartement is dat gemiddeld 918 euro.

Uit de burgerbevraging van het ABB van 2023 blijkt 3% van de inwoners moeilijkheden te ondervinden om de woonkosten (op tijd) te betalen.

4. Tevredenheid woonomgeving

Uit de burgerbevraging van het ABB blijkt de algemene tevredenheid over de woonomgeving van de inwoners van Kortemark goed. Dit zie je aan de hand van de hoge scores op onderstaande vragen.

De tevredenheid over de netheid van de straten en voetpaden in de buurt is eerder aan de lage kant (60%), maar is wel lichtjes gestegen ten opzichte van de bevraging in 2020 (59%).

Tabel 49: tevredenheid woonomgeving

	Kortemark		Regio Westhoek	Vlaams gewest
	2020	2023	2023	2023
Inwoners die vinden dat het centrum netjes is	/	Eens: 85% Neutraal: 10%	Eens: 86% Neutraal: 8%	Eens: 78% Neutraal: 12%
Inwoners die vinden dat straten en voetpaden in de buurt netjes zijn	59%	Eens: 60% Neutraal: 15%	Eens: 68% Neutraal: %	Eens: 62% Neutraal: 13%
Inwoners die tevreden zijn over de buurt	83%	Eens: 83% Neutraal: 11%	Eens: 83% Neutraal: 8%	Eens: 79% Neutraal: 11%
Inwoners die tevreden zijn over natuur en groenvoorzieningen in de gemeente	75%	Eens: 72% Neutraal: 14%	Eens: 82% Neutraal: 10%	Eens: 80% Neutraal: 10%
Inwoners die tevreden zijn over het zicht op groen vanuit de woning	76%	Eens: 75% Neutraal: 13%	Eens: 79% Neutraal: 11%	Eens: 73% Neutraal: 13 %
Inwoners die tevreden zijn over de gemeente	77%	Eens: 79% Neutraal: 13%	Eens: 80% Neutraal: 11%	Eens: 73% Neutraal: 15%
Inwoners die fier zijn op de eigen gemeente	70%	Eens: 71% Neutraal: 23%	Eens: 77% Neutraal: 17%	Eens: 67% Neutraal: 22%
Inwoners die graag wonen in de gemeente	92%	Eens: 92% Neutraal: 4%	Eens: 92% Neutraal: 5%	Eens: 88% Neutraal: 7%

Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB



5. GAS

Wanneer inwoners zich niet houden aan bepaalde regels kan een GAS-boete (gemeentelijke administratieve sanctie) worden opgelegd. Hieronder vind je een overzicht terug van het aantal GAS-boetes van de laatste 3 jaar. Niet alle dossiers eindigen in een sanctie, omdat het soms onmogelijk is de overtreder terug te vinden of omdat de feiten niet als bewezen geacht kunnen aanzien worden. De GAS-ambtenaar ontvangt pv's van verschillende instanties en oordeelt onafhankelijk over de opgelegde boete.

Tabel 50: GAS Kortemark

Jaar		2023	2022	2021
Totaal		42	52	34
Vastgesteld door	Politie	5	12	5
	Gemeente	14	6	5
	Mirom	14	34	24
	Vlaamse Gemeenschap	7	0	0
Sancties		30	30	20
Aard overlast		Art. 4, 8, 17, 23-26, inname openbaar domein	Art. 17, 23-26, 34, 38, inname openbaar domein, 561 strafwetboek	Art. 15, 17, 23-26, 34,
Bedrag totaal		4515	3645	2985
Hoogste boete		350	325	250
Laagste boete		50	40	30
Hoeveel dossiers eindigen met een sanctie		71,42%	57,69%	58,82

Bron: Interne data



6. Afval

Restafval

De restafvaldoelstellingen vormen al heel lang het belangrijkste doel van het huishoudelijk afvalbeleid. Daar waar het vorige uitvoeringsplan het doel tegen 2022 vastlegde op 138 kg per inwoner trekt de Vlaamse Regering de ambitie nu stevig op. De Vlaamse Regering bevestigt in het Lokaal Materialenplan wat het eerder al besliste in het Energie- en Klimaatplan: de gemiddelde hoeveelheid restafval moet verder dalen tot 100 kg per inwoner in 2030. Tussen 2016 en 2021, het meest recente jaar waarover OVAM-data publiceerde, nam de hoeveelheid huishoudelijk restafval af met 10 kg, van 150 kg per inwoner naar 140 kg per inwoner.

Net als in de vorige uitvoeringsplannen gaat de Vlaamse Regering niet uit van eenzelfde restafvaldoelstelling voor elke Vlaamse gemeente. De indeling in clusters van gemeenten wordt evenwel sterk vereenvoudigd. De 16 clusters van vergelijkbare gemeenten uit het vorige uitvoeringsplan worden gereduceerd tot 4 clusters met elk een eigen doelstelling tegen 2030:

- Kustgemeenten Blankenberge, Bredene, De Haan, De Panne, Knokke-Heist, Koksijde, Middelkerke, Nieuwpoort en Oostende (cluster 16): 181 kg per inwoner.
- Grote en regionale steden Gent, Antwerpen en Brugge (cluster 15a): 135 kg per inwoner.
- Grote en regionale steden Aalst, Genk, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout (cluster 15b): 111 kg per inwoner.
- Hoofdcluster met alle andere gemeenten: 90 kg per inwoner.

In de vorige uitvoeringsplannen werden de gemeenten stevast verantwoordelijk gesteld voor het behalen van de restafvaldoelstellingen. Dat is in het Lokaal Materialenplan genuanceerder. Het plan maakt een helder onderscheid tussen lokale en Vlaamse hefboomen voor minder huishoudelijk restafval. Het plan bevat dus acties die een grote impact hebben op het restafvalcijfer van elke gemeente, maar waarvoor de verantwoordelijkheid bij de Vlaamse overheid ligt. Het gaat onder andere over producentenverantwoordelijkheden voor wegwerpluiers en textiel en initiatieven om voedselverlies te vermijden. Deze drie engagementen zouden goed moeten zijn voor een daling van het restafval met 13 kg per inwoner.

Gemiddeld genomen, in de gemeenten van Vlaanderen die groente-, fruit- en tuinafval (gft) inzamelen, bedraagt de inzameling 60 kg gft per inwoner (geen gft).

Er is echter aanzienlijke variabiliteit gedurende het jaar en tussen de Vlaamse gemeenten. De leiders onder de intercommunales zamelen gemiddeld ongeveer 100 kg per inwoner per jaar in, met pieken tot 120 kg per inwoner per jaar onder invloed van factoren zoals het weer. Bovendien zijn er gemeenten die uitschieters hebben met meer dan 150 kg per inwoner per jaar aan inzameling. In deze gevallen gaat het meestal om wekelijkse of gratis inzameling.

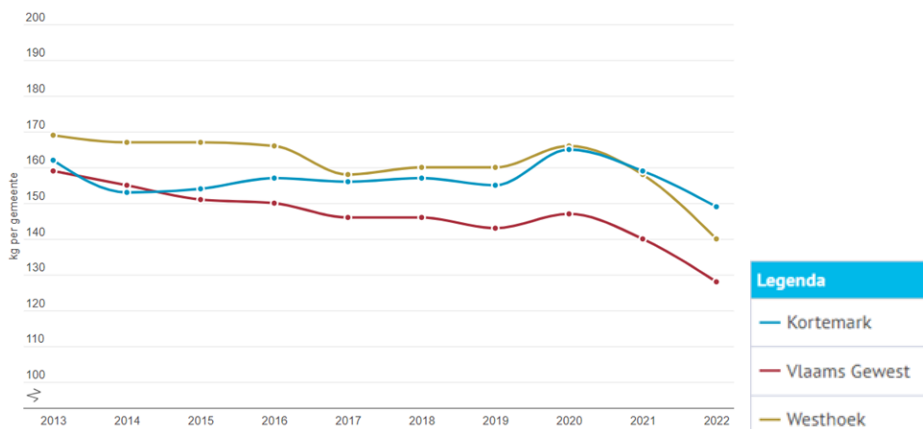


Traditioneel trekt de inzameling in zakken veel kleinere hoeveelheden keukenafval, etensresten of gft aan. De inzameling van het GFT-afval wordt op intercommunaal niveau momenteel aangepakt.

Mirom, de intercommunale waartoe Kortemark behoort, is momenteel bezig met de uitwerking van de ophaling van het GFT-afval om dit effectief te implementeren tegen uiterlijk 1 januari 2026.

Eind 2022 zagen we nog steeds een hoog restafvalcijfer per inwoner in Kortemark (ongeveer 150 kg), hoger dan het Vlaams gemiddelde en de Westhoek.

Figuur 95: Totaal restafval per inwoner

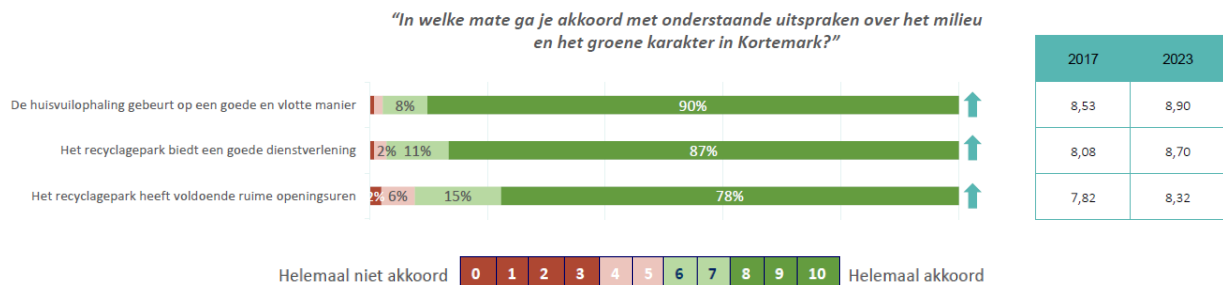


Bron: Provincie in cijfers

Huisvuilophaling en recyclagepark

Uit de eigen burgerbevraging worden huisvuilophaling en recyclagepark erg positief beoordeeld, deze kennen nog een stijging in vergelijking met 6 jaar geleden.

Figuur 96: "In welke mate ga je akkoord met onderstaande uitspraken over het milieu?" - Afval



Bron: Burgerbevraging Kortemark



Stortplaats

In onze gemeente baat NV Silvamo een stortplaats voor niet-gevaarlijk afval uit in een ontgonnen kleiuit van de steenbakkerij langs de Hoogledestraat. Het departement Omgeving leverde twee jaar geleden een vergunning af voor de verlenging van de uitbating van het slibstort. De vergunning werd echter vernietigd door de Raad van Vergunningsbetwistingen in februari 2024. De minister heeft nu vier maanden de tijd om dit arrest te analyseren en te beslissen wat hiermee zal gedaan worden. Wat ook de uitslag zal zijn, een strenge monitoring en voldoende transparantie en blijvende waakzaamheid zijn noodzakelijk.

7. Leefklimaat

Een belangrijke uitdaging is het beperken van de klimaateffecten en het tegengaan van de worstcasescenario's (klimaatmitigatie). Maar ook het omgaan met de klimaateffecten (klimaatadaptatie*) en het klimaatrobuust maken van onze open ruimte, dorpen en steden is belangrijk. Hoe gaan we om met extreme neerslag, met overstromingen, met hitte en met droogte?

Mitigatie

Kortemark ondertekende net zoals vele andere steden en gemeenten het **Burgemeestersconvenant** alsook het **Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP)** met ambitieuze klimaatdoelstellingen zoals 40% CO₂-besparing tegen 2030 en het voeren van klimaatadaptatiebeleid om zo de gemeente te wapenen tegen de verwachte gevolgen van de klimaatverandering zoals droogte, wateroverlast en hitte.

De doelstellingen die opgenomen zijn in het LEKP zijn de volgende:

Algemene doelstellingen:

- Geen nieuwe heffing/indexering op hernieuwbare energie vanaf ondertekening LEKP 1.04
- Energiebesparing lokaal patrimonium van 20,7% te behalen t.o.v. referentiejaar 2019
- CO₂-reductie lokaal patrimonium van 29,3% te behalen t.o.v. referentiejaar 2019
- Opmaak lokaal sloopbeleidsplan
- Openbare verlichting omschakelen naar LED
- Opmaak lokaal warmteplan

Vergroening:

- 1 extra boom per inwoner vanaf 2021
- 0.5m extra haag- of geveltuintbeplanting per inwoner vanaf 2021
- 1 extra natuurgroenperk per 1000 inwoners vanaf 2021



Renovatie en hernieuwbare energie:

- Coöperatief/participatief hernieuwbare energieprojecten: 18 kWp vermogen per 500 inwoners vanaf 2021
- collectieve renovaties: 50 energiebesparende renovaties per 1000 wooneenheden vanaf 2021

(deel)mobiliteit:

- 2 deelwagens per 1000 inwoners
- 1 meter extra fietspad per inwoner vanaf 2021 (is het extra of nieuw?)
- 1 laadpuntequivalent per 100 inwoners

Droogteproblematiek:

- 1 m³ extra hemelwateropvang per inwoner vanaf 2021
- 1 m² extra ontharding per inwoner vanaf 2021

Hoever Kortemark staat in deze doelstelling kan opgevolgd worden op volgende website:
<https://www.lokaalklimaatpact.be>

CO₂-uitstoot

Onderstaande tabel toont de procentuele groei van CO₂-emissie van 2023 ten opzichte van 2011 per sector in Kortemark.

Figuur 97: Evolutie CO₂-emissies in ton per sector (procentuele groei, 2021 t.o.v. 2011)

	Kortemark	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
huishoudens	-12,5	-12,7	-13,2
particulier en commercieel vervoer	1,5	0,7	1,2
openbaar vervoer	-23,2	-22,2	-21,2
tertiair	36,0	-1,5	0,1
industrie (niet-ETS)	15,8	-5,6	-8,9
landbouw	106,8	17,3	28,4
openbare verlichting	-31,8	-31,4	-28,6
CO₂-emissie niet toegekend	-67,4	-9,5	-31,4
totaal	11,5	-4,4	-4,6

< -20,00	
-20,00 < -10,00	
-10,00 < 0,01	
0,01 < 10,00	
>= 10,00	

Bron: VEKA | provincies.incijfers.be

Globaal gezien is er in Kortemark in 2021 een stijging van de CO₂-uitstoot met **11,5%** (10.747 ton) t.o.v. 2011. Dit tegenover West-Vlaanderen die een daling noteerde van 4,4% en het Vlaams gewest een daling van 4,6%.

(Donker)oranje cijfers staan voor een (grote) toename van de emissies. Er zijn vaak opvallende verschillen tussen de sectoren.



Opmerking: het is belangrijk ook naar de grootte van de sector (in absolute cijfers) te kijken om een juiste interpretatie te kunnen maken.

Tabel 51: Evolutie CO₂-emissies in ton per sector in Kortemark (absolute groei, 2021 t.o.v. 2011)

Sector	2021
Huishoudens	-3.029
Particulier en commercieel vervoer	279
Openbaar vervoer	-38
Tertiair	2.202
Industrie (niet-ETS)	6.042
Landbouw	5.903
Openbare verlichting	-59
CO ₂ -emissie niet toegekend	-553
Totaal	10.747

Bron: Provincie in cijfers

Er zijn verschillende factoren die een invloed hebben op de CO₂-uitstoot. Hieronder worden enkele belangrijke factoren besproken.

Verbruik gemeentelijke gebouwen

In 2021 zorgen de gemeentelijke gebouwen in Kortemark voor een CO₂-uitstoot van 697 ton. Dit komt overeen met **0,7% van de totale CO₂-uitstoot op het grondgebied**.

In het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 formuleerde de Vlaamse Regering enkele besparingsdoelstellingen voor de gebouwen en technische infrastructuur van alle overheden. In het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) worden deze doelstellingen overgenomen. Daarbovenop is er de Europese langetermijndoelstelling om tegen 2050 alle gebouwen energieneutraal te krijgen. Kortemark staat hier voor een uitdaging (zowel organisatorisch als financieel) omwille van de vele gebouwen die het bestuur in eigen beheer heeft.

Ook bij de transitie van het wagenpark in het beheer van het lokaal bestuur zal er rekening moeten gehouden worden met verduurzaming.



Openbare verlichting

In Kortemark is de openbare verlichting op de gemeentewegen verantwoordelijk voor **0,1% van de totale CO₂-emissie op het grondgebied**.

Gemeenten investeren volop in het **energiezuiniger maken van hun openbare verlichting** en in het tegengaan van lichthinder en -vervuiling. Veiligheid en sfeerverlichting spelen hierbij ook een rol. Een groot deel van de gemeenten doet een beroep op netbeheerder Fluvius voor het beheer van hun openbare verlichting.

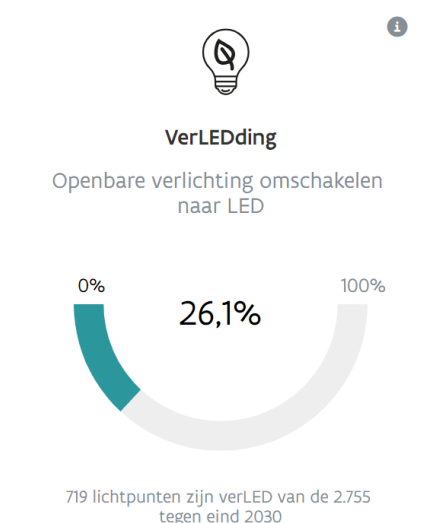
Het verbruik van de openbare verlichting daalt (per lichtpunt) systematisch door **investeringen in energiezuinige verlichting** (ledlampen en ledarmaturen), de verledning genoemd, en door het doven en dimmen van de lichten (bv. 's nachts).

Onderstaande grafiek geeft voor Kortemark weer hoeveel armaturen reeds verled zijn.

Daarmee stijgt het aandeel van openbare ledverlichtingstoestellen in Kortemark van 0,2% in 2014 naar 26,1% eind 2023. In West-Vlaanderen gaat het om een evolutie van 0,7% naar 35,3% eind 2022, terwijl het Vlaams Gewest een stijging in de periode 2014-2022 zag van 0,7% naar 35,6%.

De doelstelling is om tegen 2030 volledig omgeschakeld te zijn naar ledverlichting zoals vastgelegd in het Vlaams Regeerakkoord.

Figuur 98: Verledning Kortemark



Bron: LEKP 1.0 – cijfers Fluvius 31.12.2023

De volledige verledning is reeds in een planning opgenomen, de prognose is dat Kortemark tegen eind 2027 volledig verled zal zijn.



Tabel 52: Overzicht toekomstige projecten verledning 2025-2027

Overzicht toekomstige projecten 2025 - 2027 (indicatief)

Straat	Aantal verlichtingstoestellen standaard	Aantal lichtmasten standaard	Geraamde kostprijs (€)	Gepland jaar
'T GAAINEST	4	0	2.210,77	2025
AARSDAMSTRAAT	13	0	7.185,02	2025
GALGESTRAAT	10	0	5.526,94	2025
GITSSTRAAT	14	0	7.737,71	2025
HANDZAAMSE NIEUWSTRAAT	10	0	5.526,94	2025
HUILAERTSTRAAT	7	0	3.868,86	2025
ICHTEGEMSTRAAT	11	0	6.079,63	2025
IEPERSTRAAT	43	0	23.765,82	2025
KLERKENSTRAAT	36	0	19.896,97	2025
LEENBOSSTRAAT	10	0	5.526,94	2025
LEGESTRAAT	6	0	3.316,16	2025
MARKT	33	0	18.238,89	2025
MOBOUCKSTRAAT	5	0	2.763,47	2025
OUDE ZEEDIJKSTRAAT	14	0	7.737,71	2025
SEIZOENWERKERSLAAN	11	0	6.079,63	2025
SPANJAARDSTRAAT	8	0	4.421,55	2025
STAATSBAAN	113	3	64.203,67	2025
STEENOVENWEG	11	0	6.079,63	2025
VERGULDENDAM	3	0	1.658,08	2025
VINKAERTSTRAAT	8	0	4.421,55	2025
WERKENSTRAAT	81	16	54.097,74	2025
ZANDSTRAAT	4	0	2.210,77	2025
10DE-LINIE-REGIMENTSTRAAT	4	0	2.210,77	2026
AMERSVELDESTRAAT	107	0	59.138,21	2026
ESENSTRAAT	26	5	17.285,52	2026
HANDZAMEPLEIN	24	0	13.264,65	2026
HANDZAMESTRAAT	78	8	47.774,88	2026
HERMITAGESTRAAT	13	0	7.185,02	2026
HOOGLEDESTRAAT	47	0	25.976,60	2026
JAN MIOENSTRAAT	16	0	8.843,10	2026
KOUTERMOLENSTRAAT	48	0	26.529,29	2026

Overzicht toekomstige projecten 2025 - 2027 (indicatief)

Straat	Aantal verlichtingstoestellen standaard	Aantal lichtmasten standaard	Geraamde kostprijs (€)	Gepland jaar
KRONEVOORDESTRAAT	27	0	14.922,73	2026
LICHTERVELDESTRAAT	32	0	17.686,19	2026
NIEUWSTRAAT	21	0	11.606,57	2026
PASTOOR BLANCKESTRAAT	8	0	4.421,55	2026
STADENSTRAAT	32	0	17.686,19	2026
STATIONSPLEIN	9	0	4.974,24	2026
STATIONSSTRAAT	14	0	7.737,71	2026
TORHOUTSTRAAT	47	0	25.976,60	2026
ZARRENSTRAAT	37	1	21.032,76	2026
'S GRAVENWAL	7	0	3.868,86	2027
20STE-LINIESTRAAT	10	0	5.526,94	2027
AFSPANNING	9	0	4.974,24	2027
ASTWEG	4	0	2.210,77	2027
BEEKSTRAAT	7	0	3.868,86	2027
BROUWERSPLEIN	22	0	12.159,26	2027
CONSERVENSTRAAT	3	0	1.658,08	2027
DEN TRIANGEL	1	0	552,69	2027
ELLESTRAAT	8	0	4.421,55	2027
FABRIEKSWEG	28	0	15.475,42	2027
FIRMIN DEPREZSTRAAT	53	0	29.292,76	2027
GROENTEWEG	5	0	2.763,47	2027
HILLEBOSSTRAAT	6	0	3.316,16	2027
HOSPITAALSTRAAT	25	0	13.817,34	2027
JER??ME DEBOUTTESTRAAT	14	0	7.737,71	2027
KAPELLESTRAAT	19	0	10.501,18	2027
KASTEELSTRAAT	4	0	2.210,77	2027
KLIJTESTRAAT	1	0	552,69	2027
KOORDHOEKSTRAAT	35	0	19.344,28	2027
KREKEBEKESTRAAT	5	0	2.763,47	2027
MOLENSTRAAT	6	4	5.648,55	2027
MOLLESTRAAT	15	0	8.290,40	2027
MOTEMEERSLAAN	15	0	8.290,40	2027

Overzicht toekomstige projecten 2025 - 2027 (indicatief)

Straat	Aantal verlichtingstoestellen standaard	Aantal lichtmasten standaard	Geraamde kostprijs (€)	Gepland jaar
OOGSTWEG	9	0	4.974,24	2027
OUDSTRIJDERSLAAN	23	0	12.711,95	2027
P.M. DE VLOOSTRAAT	11	0	6.079,63	2027
PASTOOR DENYSWEG	4	0	2.210,77	2027
PROCESSIESTRAAT	15	0	8.290,40	2027
ROZENLAAN	1	0	552,69	2027
SACRAMENTSTRAAT	6	0	3.316,16	2027
SCHOOLWEGEL	14	0	7.737,71	2027
SNEPPESTRAAT	18	0	9.948,48	2027
SUIKERLAAN	1	0	552,69	2027
TALPESTRAAT	5	0	2.763,47	2027
TUINWIJK	33	0	18.238,89	2027
VLADSLOSTRAAT	36	0	19.896,97	2027
VLASCHAARDWEG	7	0	3.868,86	2027
VOSHOEK	9	0	4.974,24	2027
WATERHOENSTRAAT	7	0	3.868,86	2027
WERKENPLEIN	22	0	12.159,26	2027
WIJNGAARDSTRAAT	5	0	2.763,47	2027
WILGENLAAN	19	0	10.501,18	2027
ZARRENPLEIN	11	0	6.079,63	2027
ZUIDERPARK	12	0	6.632,32	2027

TOTAAL 2025	455	19	262.554,45	2025
TOTAAL 2026	590	14	334.252,58	2026
TOTAAL 2027	570	4	317.367,72	2027
TOTAAL 2025 - 2027	1615	37	914.174,75	2025-2027

Bron: Fluvius

Huishoudens

Dit hoofdstuk omvat gegevens over de CO₂-uitstoot van de huishoudens, veroorzaakt door het energieverbruik in de woningen. We onderzoeken het energieverbruik van nieuw gebouwde woningen in de gemeente en analyseren het verbruik van bestaande woningen. We gaan ook dieper in op het woningbestand. Via de premies die zijn uitgekeerd door de netbeheerder Fluvius brengen we de inspanningen rond energie en renovatie in beeld. Daarnaast vind je hier ook info over enkele factoren die een invloed hebben op dit energieverbruik.

De huishoudens zorgen in Kortemark voor **20,3% van de totale CO₂-uitstoot in 2021**. Het gaat hier over de CO₂-uitstoot veroorzaakt door het verbruik van elektriciteit en fossiele brandstoffen in de woningen.

Over het algemeen **daalt het energieverbruik** en dus ook de uitstoot van de woningen in Vlaanderen door renovatie en energie-efficiënte nieuwbouw. De CO₂-uitstoot vermindert enerzijds door een lager energieverbruik, maar anderzijds ook door een toename van de lokale productie van hernieuwbare energie. Maar ook diverse andere factoren hebben een invloed zoals de bevolkingsgroei, de grootte en de ouderdom van de woningen, het gedrag van de inwoners en of het dat jaar om een koude of warme winter ging.

Ondanks een groei van het aantal huishoudens tussen 2011 en 2021 van 8,1% daalde het totale energieverbruik van de huishoudens in dezelfde periode met **-5,6%** en de CO₂-emissie **met -12,5%**.

Tabel 53: Energieverbruik

	Kortemark	West-Vlaanderen	Vlaams gewest
Evolutie energieverbruik 2021 t.o.v. 2011	-5,6%	-5,6%	-5,1%
Gemiddelde CO ₂ uitstoot huishouden 2021	3,97 ton	3,55	3,74
Totale energieverbruik			
• Elektriciteit	21,9%		
• Fossiele brandstoffen	70,6%		
• Overige	7,5%		

Bron: Provincie in cijfers

Energieprestaties woningen

Nieuwbouwwoningen worden jaar na jaar energiezuiniger door de opgelegde **EPB-eisen**.

Wanneer een woning - die werd gebouwd vóór 2006 of ouder is dan 10 jaar - verkocht of verhuurd wordt, dan moet een **energieprestatiecertificaat (EPC)** worden opgemaakt. In 2023 had 44,8% van de appartementen en ééngezinswoningen in Kortemark een EPC-label.

Het EPC geeft een idee hoe energiezuinig een woning (of appartement) is. Daarbij wordt gekeken naar hoe een gebouw is geïsoleerd en welke installaties (verwarming, warmwaterproductie, ventilatie, zonnepanelen en zonneboiler) er aanwezig zijn. De woning krijgt een label gaande van A 'energiezuinig' (<100) tot F 'energieverslindend' (>500).



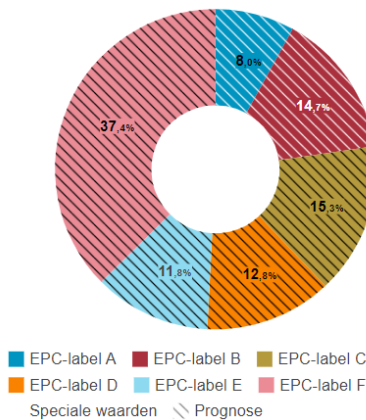
Tabel 54: EPC-score (2023)

	Kortemark	West-Vlaanderen	Vlaams gewest
Gemiddelde EPC-score (2023)	402 kWh/m ²	318 kWh/m ²	312 kWh/m ²

Bron: Provincie in cijfers

Vlaanderen heeft vastgelegd dat tegen 2050 alle gebouwen een EPC van maximum 100 dienen te halen (Energie-label A of A+). Vanaf 2023 dienen woongebouwen met een E of F-label die worden verkocht, binnen de 5 jaar energetisch gerenoveerd te worden tot label D of beter. Geleidelijk wordt dit strenger. In 2023 had 8,0% van de appartementen en ééngezinswoningen in Kortemark een energielabel A of A+. Dit ligt hoger dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Langs de andere kant had 37,4% van de woningen nog Energie-label F en 11,8% Energie-label E.

Figuur 99: Appartementen en ééngezinswoningen naar EPC-label (t.o.v. appartementen en ééngezinswoningen) in Kortemark (2023)



Bron: VEKA | provincies.incijfers.be

Tabel 55: Appartementen en ééngezinswoningen naar EPC-label (t.o.v. appartementen en ééngezinswoningen) (2023)

EPC-label	Kortemark	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
A	8%	7,8%	7,8%
B	14,7%	22,4%	21,3%
C	15,3%	20,7%	19,9%
D	12,8%	14,8%	15%
E	11,8%	11%	11,4%
F	37,4%	23,3%	24,6%

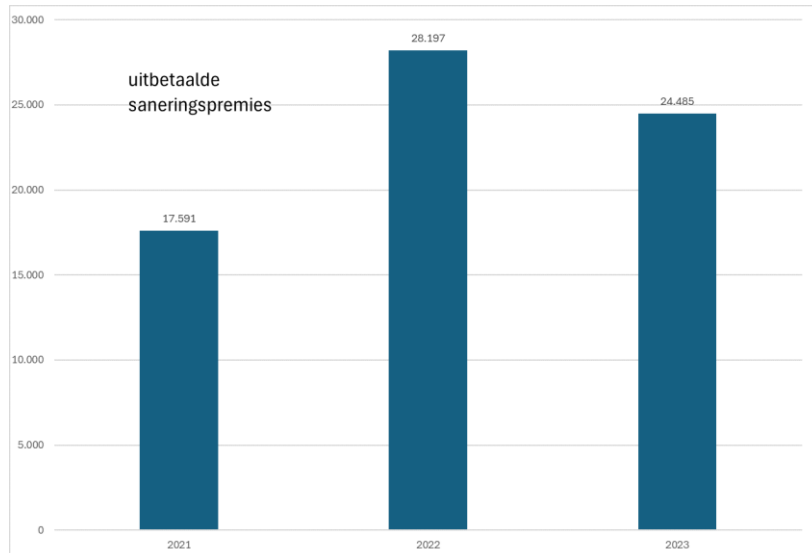
Renovaties en premies

Vlaanderen wil dat tegen 2050 alle woningen energiezuinig zijn (Renovatiepact 2050). Eén van de manieren om dit te realiseren, zijn de premies voor energiezuinige investeringen via de netbeheerder. Ook gemeenten rollen tal van acties uit om renovatie te stimuleren.



Kortemark biedt een saneringspremie aan. In de grafiek hieronder kan je zien welk bedrag er per jaar wordt uitbetaald.

Tabel 56: Uitbetaalde saneringspremies - Kortemark



Bron: interne data

Woningbestand

Ook woningtype, bouwwijze, ouderdom en het al dan niet huren van de woning hebben een invloed. T.o.v. 2011 is er in 2023 een stijging van 8,8% (2550 t.o.v. 5866) in wooneenheden.

Tabel 57: Evolutie wooneenheden in Kortemark (2011-2023)

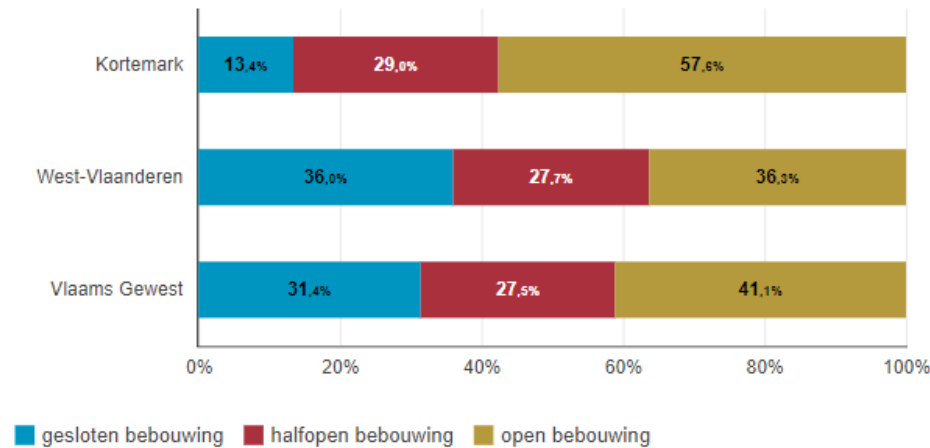
Jaar	Wooneenheden
2011	5220
2012	5290
2013	5336
2014	5393
2015	5428
2016	5476
2017	5541
2018	5586
2019	5637
2020	5705
2021	5747
2022	5802
2023	5866

Bron: Provincie in cijfers



Open bebouwing verbruikt gemiddeld meer energie dan halfopen/gesloten bebouwingen. Kortemark bestaat uit 57,6% open bebouwing, wat meer is dan gemiddeld in West-Vlaanderen (36,3%).

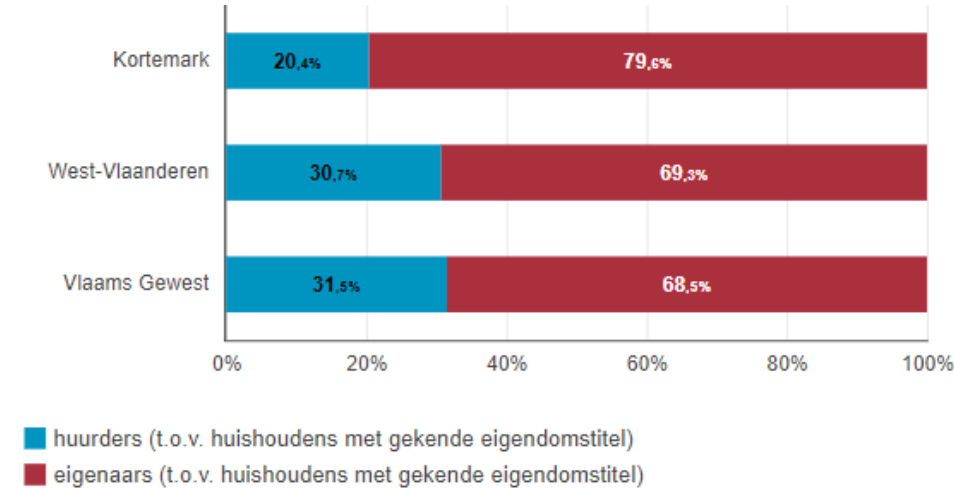
Figuur 100: Eengezinswoningen naar bouwwijze, % t.o.v. totaal eengezinswoningen (2023):



Bron: Provincie in cijfers

Huurders zullen niet snel investeren in hun huurwoning. In Kortemark bedraagt het aandeel huurders 20,4% (t.o.v. 30,7% in West-Vlaanderen en 31,5% in het Vlaams Gewest).

Figuur 101: Huurders en eigenaars (2023)



Bron: Kadaster en Rijksregister | provincies.incijfers.be

Ook het aantal inwoners en hun inkomen heeft een invloed op het energieverbruik. Zo zullen mensen met weinig financiële middelen veelal minder snel investeren in het energiezuinig maken van hun woning, ook al zijn zij het meest gebaat bij energie-investeringen. We verwijzen hiervoor naar het hoofdstuk over demografie en het hoofdstuk inkomen, armoede en uitsluiting.



Mobiliteit

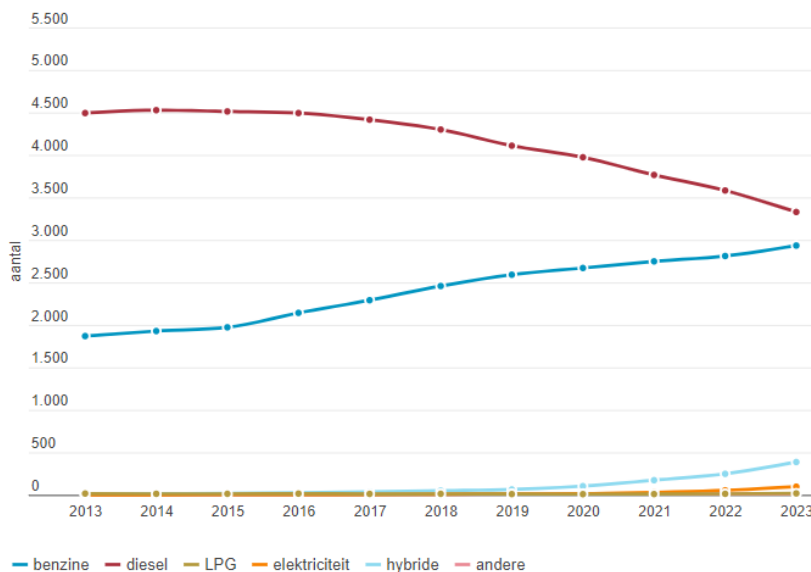
17,7% van de totale CO₂-uitstoot (2021) in Kortemark komt door de uitstoot van transport. Dit omvat zowel de uitstoot van particulier en commercieel vervoer, alsook het openbaar vervoer.

Factoren zoals het aantal en de aard van de voertuigen, het verplaatsingsgedrag van inwoners en het gebruik van het openbaar vervoer hebben hier een invloed op.

Zo rijden er bijvoorbeeld steeds meer personenwagens rond die samen steeds meer kilometers afleggen. Daarnaast zien we ook een sterke toename van het marktaandeel van SUV's, een segment van personenwagens dat een hoger energieverbruik kent. Ook het aantal vrachtwagens en afgelegde voertuigkilometers in de logistiek stijgt. Ten slotte verwacht men voor het goederentransport ook een stijging in de komende jaren.

Ook het type brandstof heeft een invloed. Maar liefst 92,4% van de wagens die in Kortemark zijn ingeschreven bestaan uit benzine- en dieselwagens. Er is de laatste jaren een algemene verschuiving van diesel- naar benzinevoertuigen. Het aantal benzinewagens bedraagt nu 43,3%. Echter zien we op basis van de grafiek ook de opkomst van de elektrische en hybride wagens.

Figuur 102: Evolutie van in de gemeente ingeschreven personenwagens per brandstoftype in Kortemark (2013-2023)



Bron: Provincie in cijfers



Tabel 58: Ingeschreven personenwagens naar brandstof - Kortemark

Brandstof	2023 (aantal)	2023 (%)
Benzine	2934	43,3%
Diesel	3329	49,1%
LPG	18	0,3%
Elektriciteit	97	1,4%
Hybride	387	5,7%
Andere	10	0,1%
Totaal	6775	100%

Bron: Provincie in cijfers

De opkomst van de elektrische fiets en de speedpedelec zorgt voor een haalbaar alternatief voor de wagen voor bepaalde afstanden. In Kortemark zien we een stijging van 1 ingeschreven speedpedelec in 2017 naar 65 in 2022.

Tabel 59: Evolutie ingeschreven speedpedelecs in Kortemark (2017-2022)

Jaar	Kortemark
2017	1
2018	7
2019	20
2020	25
2021	39
2022	65

Bron: Provincie in cijfers

Echter blijft het dominant vervoersmiddel nog steeds de auto. In Kortemark geeft in 2023 67% de auto op als dominant vervoersmiddel voor woon-werk verplaatsingen (bron: Gemeente- Stadsmonitor ABB).

Ook binnen het lokaal bestuur wordt er ingezet op het stimuleren van duurzame vervoermiddelen zoals de elektrische fiets en speedpedelec voor personeelsleden aan de hand van het aanbieden van de mogelijkheid tot fietslease. Hier kan bijvoorbeeld nog verder op ingezet worden door bijvoorbeeld het aanbieden van laadpunten en kwalitatieve fietsenstallingen om deze toch wel duurdere fietsen veilig in op te stallen.

Lokale energieproductie en – afname

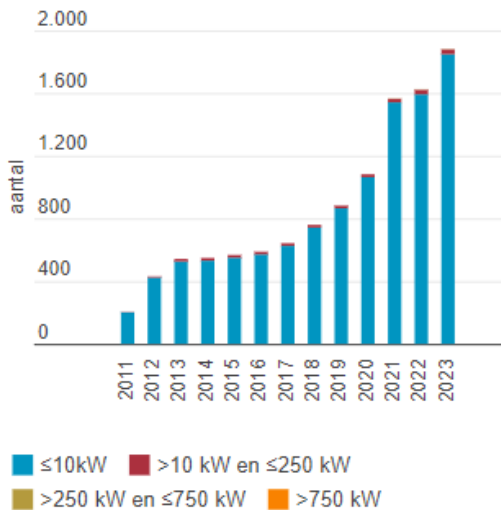
Om de doelstellingen van het Burgemeesterconvenant te halen moet gewerkt worden op 2 sporen: energiebesparing enerzijds en de lokale productie van duurzame en hernieuwbare energie anderzijds. Op Europees niveau wil men tegen 2030 minimum 42,5% van de verbruikte energie hernieuwbaar produceren.



De totale productie van hernieuwbare energie in 2021 op het grondgebied van Kortemark komt overeen met 12,1% van het totale elektriciteitsverbruik op het grondgebied in datzelfde jaar (bron: Provincie in cijfers).

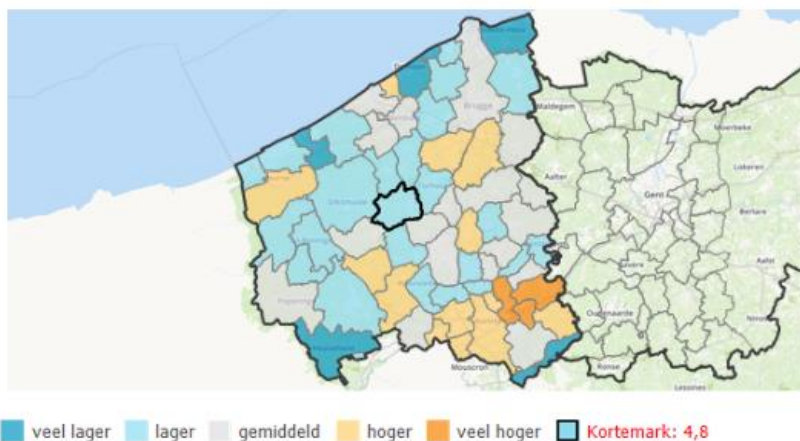
We zien een sterke stijging van het aantal zonnepanelen, maar er is ook nog veel plaats vrij voor zonnepanelen in Kortemark. Er wordt geschat dat nog maar 4,8% van het zonnepotentieel van de daken wordt benut (1 januari 2022). Voor West-Vlaanderen is dit 6,5% (bron: Provincie in cijfers).

Figuur 103: Evolutie PV-installaties in Kortemark (2011-2023)



Bron: VEKA en Fluvius | provincies.incijfers.be

Figuur 104: Benuttingsgraad daken voor PV (1 januari 2022, z-score)



Bron: VEKA en Fluvius | provincies.incijfers.be

In Kortemark zijn er op dit moment geen windturbines.



Duurzame warmte

Groene en duurzame warmte kan op gebouwniveau opgewekt worden via bijvoorbeeld warmtepompen, zonneboilers, verwarmingsinstallaties op hout of pellets of via warmtekrachtkoppeling.

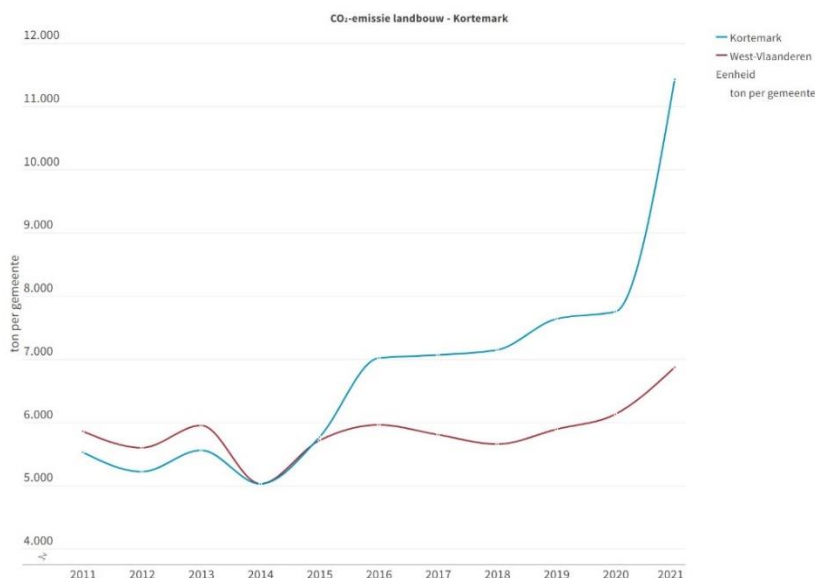
Warmtepompen behoren samen met warmtenetten tot de meest energie-efficiënte en toekomstgerichte verwarmingstechnieken. In 2022 werden minstens 1,2% van de wooneenheden in Kortemark verwarmd met een warmtepomp. Als we ook kijken naar het aantal warmtepompboilers en zonneboilers, dan komen we aan minstens 5% van de woonegelegenheden met individuele duurzame warmtetechnieken. (bron: Provincie in cijfers)

Landbouw

Van de uitstoot door landbouw wordt 24,5% veroorzaakt door energieverbruik en de overige 75,5% door uitstoot afkomstig uit de veeteelt en de bodem.

De energierelateerde uitstoot is op basis van het brandstof- en elektriciteitsverbruik in de gebouwen (stallen, serres...). In 2021 bedroeg deze uitstoot 11,0% van de totale CO₂-uitstoot op het grondgebied van de gemeente. Tussen 2011 en 2021 steeg de uitstoot met 106,8%. Dit ten opzichte van West-Vlaanderen waar de emissie steeg met 17,3%. Dit kan met allerlei factoren te maken hebben zoals een toename van het aantal landbouwbedrijven, serres, grote stallen of het al dan niet renoveren van gebouwen of toepassen van energiezuinige technieken en processen.

Figuur 105: Evolutie CO₂-emissie door landbouw in Kortemark (2011-2021)



Bron: Vlaams Energie- en Klimaatagentschap - CO₂-inventaris | provincieincijfers.be



Binnen de landbouwsector heb je ook niet-energiegerelateerde broeikasgassen die een invloed hebben zoals methaan en lachgas. Deze gassen zijn, ondank hun lagere concentratie, sterkere broeikasgassen dan CO₂.

Om de Europese natuurdoelen te halen en onze gezondheid te beschermen, neemt Vlaanderen maatregelen om de uitstoot van stikstof te beperken en de natuur te herstellen. Op 24 januari 2024 keurde het Vlaams Parlement het Stikstofdecreet goed.

Industrie en tertiaire sector

De industriële of secundaire sector is verantwoordelijk voor 42,5% van de totale CO₂-uitstoot in 2021 in Kortemark. Tussen 2011 en 2021 is de uitstoot met 15,8% toegenomen in Kortemark.

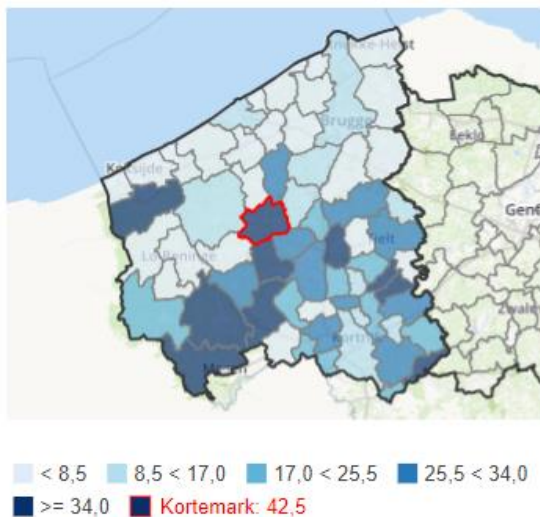
De tertiaire sector omvat kantoren en administraties, horeca, handel, gezondheidszorg, onderwijs en maatschappelijke dienstverlening. Deze sector is goed voor 8,0% van de totale CO₂-uitstoot op het grondgebied in 2021 en is sinds 2011 gestegen met 36%.

Tabel 60: CO₂-emissie in ton - 2021 - Groei t.o.v. 2011 - Kortemark

Sector	Kortemark	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
industrie (niet-ETS)	15,8%	-5,6%	-8,9%
tertiair	36%	-1,5%	0,1%

Bron: Provincie in cijfers

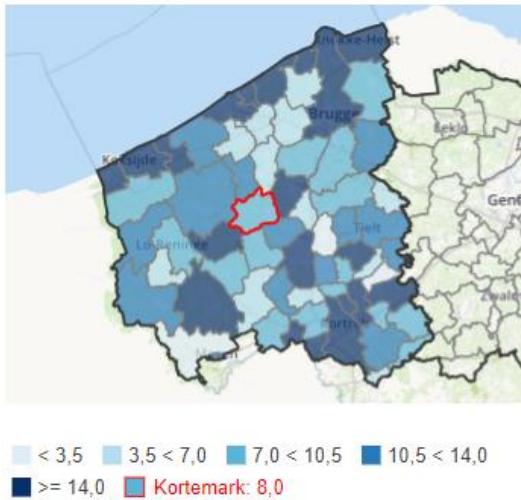
Figuur 106: CO₂-emissie industrie, % t.o.v. totale emissie (2021)



Bron: VEKA | provincies.incijfers.be



Figuur 107: CO₂-emissie tertiaire sector, % t.o.v. totale emissie (2021)



Bron: VEKA | provincies.incijfers.be

Om het energieverbruik in de industrie te doen dalen kan ingezet worden op de verhoging van de efficiëntie van processen alsook gebouwenrenovatie en de productie van hernieuwbare energie.

In de tertiaire sector kan ingezet worden op energie-efficiënte verlichting en andere installaties alsook het isoleren van de gebouwschil en het vervangen van verwarmingsinstallaties.

De mate van bedrijvigheid in een gemeente heeft uiteraard een directe impact op de uitstoot.

Adaptatie

Er is een toenemend gemeenschappelijk belang om klimaatveranderingen tegen te gaan om onze leefomgeving leefbaar te houden. Als lokaal bestuur hebben we hier een belangrijke rol in. Zo kunnen we burgers informeren, motiveren en ondersteunen om zorg te dragen voor het klimaat en de biodiversiteit voor de landbouw én de natuur.

De impact van klimaatveranderingen op Kortemark naar hitte, droogte, grondwater, overstroming, wateroverlast, zeespiegelstijging en klimaat worden gerapporteerd op volgende website: <https://klimaat.vmm.be/tools/impact>.

Dit deel geeft een overzicht over mogelijke adaptatiemaatregelen om de effecten en impact van klimaatverandering te temperen.



Ontharden

Vlaanderen is een zeer sterk verharde regio, met een gemiddelde verhardingsgraad van 16%.

De **verhardingsgraad** voor Kortemark wordt beschouwd als ‘gemiddeld’. De verhardingsgraad is heel wat groter in Kortemark dan in de Westhoek maar wel lager dan het Vlaams gewest (zie hoofdstuk openbaar domein – ruimtegebruik). Het grootste aandeel van de totale verharding in Kortemark is gelegen op percelen van huizen en tuinen (42,4%) en transportinfrastructuur (21,3%).

Door verharding kan de bodem niet voldoende water opnemen, wat door afstromend water kan leiden tot wateroverlast. Door snelle afstroming via riolering en waterlopen kunnen de grondwatervoorraden onvoldoende aangevuld worden, met verdroging tot gevolg. Bovendien zorgt het gebruik van veel harde minerale materialen (asfalt, beton) voor het vasthouden van warmte en dus bijkomende hittestress.

Ruimtebeslag is de ruimte die gebruikt wordt voor menselijke activiteiten: om te wonen, te werken, zich te verplaatsen.... Parken, tuinen en serres maken hier ook deel van uit.

Open ruimte omvat de overige gronden die gebruikt worden voor teelten of natuurlijke begroeiing of water. Open ruimte is belangrijk voor de opvang van de gevolgen van klimaatverandering en voor de instandhouding van plant- en diersoorten.

Gemeente Kortemark kent een ruimtebeslag van 23,1%. Dit is hoger dan het gemiddelde in de Westhoek maar lager dan het Vlaams Gewest. De open ruimte bedraagt 76,9%.

Tabel 61: Ruimtegebruik

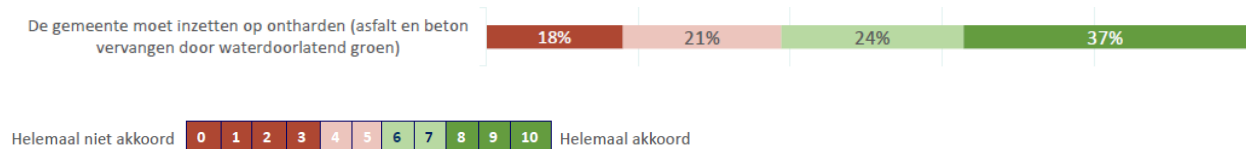
	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Ruimtebeslag* (t.o.v. totale oppervlakte) (%) (2022)	23,1%	16,8%	32,4%
Open ruimte (t.o.v. totale oppervlakte) (%) (2022)	76,9%	83,2%	67,6%

Bron: Provincie in cijfers



Uit de burgerbevraging blijkt 61% van de bevroegden akkoord te gaan met de stelling dat de gemeente moet inzetten op ontharden. Het is de eerste keer dat dit aspect bevroegd wordt, maar de meerderheid van de Kortemarkse bevolking hecht er duidelijk wel belang aan. Het project de groenblauwe dooradering is hier een voorbeeld van. Echter mag de impact van ontharding en vergroening op het onderhoud ervan niet vergeten worden.

Figuur 108: “In welke mate ga je akkoord met onderstaande uitspraken over het milieu?” - Ontharden



Bron: Burgerbevraging Kortemark

Waterbeheer

De manier van omgaan met water kan de negatieve gevolgen van toenemende overstroming en wateroverlast, droogte én hittestress beperken.

Oppervlaktewater omvat waterlopen en grachten, maar ook infiltratie- of bufferbekkens en kleinere waterpartijen (vb. vijvers) op publiek of privaat domein. Ruimte geven aan oppervlaktewater zorgt ervoor dat water minder afstroomt. Zo wordt vermeden dat bij intense buien op veel locaties wateroverlast voorkomt of dat waterlopen buiten hun oevers treden waar dat niet gewenst is. Ook heeft het een impact op droogte en hittestress. In Kortemark wordt 1,3% van de oppervlakte ingenomen door water. Dit is lager dan West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest.

Tabel 62: Waterbeheer

	Kortemark	West-Vlaanderen	Vlaams gewest
Oppervlakte ingenomen door water (2022)	1,3%	2,2%	2,4%

Bron: Provincie in cijfers

De **waterkwaliteit** staat onder druk door de gevolgen van overstromingen en wateroverlast, hitte en droogte. De ecologische toestand van een waterloop wordt ingedeeld in 5 categorieën: zeer goed, goed, matig, ontoereikend en slecht. Een goede ecologische toestand wordt in Vlaanderen bijna nergens bereikt, al is een langzame verbetering merkbaar. Voor Kortemark worden de Handzamevaart en Kasteelbeek onderverdeeld in de categorie ‘ontoereikend’ en de Zarrenbeek in de categorie ‘slecht’. De Europese kaderrichtlijn water zegt dat alle waterlopen in de Europese Unie uiterlijk in 2027 een goede ecologische en chemische toestand moeten bereiken.

De provincie is hiervoor al stappen aan het zetten, maar zonder goede rioleringsgraad (en verminderde overstortwerking) is dit niet mogelijk.



Tabel 63: Kwaliteit van de belangrijkste waterlopen in Kortemark

Waterlichaam	Ecologische toestand
Handzamevaart	Ontoereikend
Kasteelbeek	Ontoereikend
Zarrenbeek	Slecht

Bron: Provincie in cijfers

Wat betreft het beheer van waterlopen kunnen we een onderscheid maken tussen volgende categorieën:

Figuur 109: Categorieën onbevaarbare waterlopen Kortemark

Categorieën

- Onbevaarbare waterlopen van **categorie 1** worden beheerd door de [Vlaamse Milieumaatschappij \(VMM\)](#) [↗](#).
- Onbevaarbare waterlopen van **categorie 2** worden beheerd door de **provincie**.
- Onbevaarbare waterlopen van **categorie 3** worden beheerd door de **gemeente**.
- Soms is een 'polder of watering' beheerder, in dat geval is het beheer van de waterlopen van categorie 2 en 3 én de grachten de taak van het bestuur van de [polder of watering](#) [↗](#).



© Pierre Verhoeven

- **Niet-geklasseerde waterlopen:**
 - **baangrachten** langs gemeentewegen worden beheerd door de gemeente
 - **baangrachten** langs gewestwegen en snelwegen in Vlaanderen worden beheerd door het Agentschap voor Wegen en Verkeer
 - **andere niet-geklasseerde waterlopen** en privégrachten worden beheerd door de **eigenaar van het aangrenzende perceel**. Alleen als het gaat om 'publieke grachten', neemt de gemeente of de polder of watering, het beheer ervan op zich, zonder het eigendom ervan over te kopen.

Bron: Vlaanderen.be

De Handzamevaart, Kasteelbeek en Zarrenbeek zijn geen waterlopen die onder categorie 3 vallen.

Grondwater wordt gebruikt voor de productie van drinkwater en door bedrijven, landbouw en huishoudens. De hoeveelheden water moeten ook elk jaar opnieuw in de bodem kunnen drinken om de gebruikte hoeveelheid water te kunnen compenseren. Het veranderende neerslagpatroon en hogere temperaturen kunnen leiden tot slinkende grondwatervoorraden.



Naast het zorgen voor maximale aanvulling van het grondwater is het belangrijk om zuinig en efficiënt om te gaan met het beschikbare water, en dit niet alleen in de periodes van droogte. Via vergunningen en meldingen wordt het gebruik van grondwater opgevolgd en gereguleerd.

- Vergunde grondwaterwinningen bij bedrijven (voor oppompen > 500 m³/jaar): Kortemark telt 219 vergunde grondwaterwinningen. Het jaarlijks vergund debiet per bedrijf ligt lager dan het Vlaams gemiddelde.
- Meldingsplicht (< 500 m³/jaar) voor huishoudelijke toepassingen: Kortemark telt 396 gekende grondwatergebruikers in 2018. Dit ligt hoger dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest.

(bron: Provincie in cijfers)

Om overmatig oppompen van grondwater van de diepere watervoerende lagen tegen te gaan, is in Vlaanderen een gebiedsspecifiek beleid uitgewerkt, de zgn. herstelprogramma's. Binnen de afgebakende actiegebieden gelden specifieke maatregelen om de kwantitatieve toestand van het probleemgebied te verbeteren. In Kortemark liggen 2 actiegebieden.

Een duurzaam **hemelwater**beheer in functie van klimaatverandering streeft ernaar elke druppel hemelwater maximaal ter plaatse vast te houden: vermijd afstroom van water, laat water lokaal infiltreren, vang het water op en hergebruik het. Het vermijdt tot slot dat hemelwater wordt afgevoerd via de riolering. Het hemelwater- en droogteplan wil oplossingen aanreiken voor deze problematieken. Het geeft een integrale ruimtelijke visie over hoe er binnen de gemeente op lange termijn zal omgegaan worden met hemelwater en droogte. Het is een beleidsplan dat als leidraad dient ingezet te worden bij alle toekomstige ruimtelijke ingrepen.

Een hemelwaterput draagt bij aan het opvangen van piekdebieten waardoor wateroverlast vermeden wordt. In 2004 werd de gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater van kracht die de aanleg van een hemelwaterput, infiltratievoorziening en/of buffervoorziening met vertraagde afvoer verplicht. Minstens 8,6% van de gebouwen in de gemeente beschikt over een hemelwaterput (o.b.v. vergunningen) en dit is nog een onderschatting omdat ook oudere woningen mogelijk over een hemelwaterput beschikken (bron: Provincie in cijfers).

In Vlaanderen geldt een verplichting om huishoudelijk afvalwater te zuiveren. Het meeste afvalwater wordt afgevoerd via riolen en collectoren naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie, waar het water wordt gezuiverd. Gemeente Kortemark heeft een rioleringsgraad van 59,5% in 2022 en een zuiveringsgraad van 57,1%.

Zoals ook opgenomen in het hoofdstuk van het openbaar domein dienen veel landelijke gemeentes een inhaalbeweging te maken op vlak van uitvoerings- en zuiveringsgraad van de rioleringen. Deze uitdaging is relatief groot in Kortemark en zal de nodige investeringen met zich meebrengen in de nabije toekomst. Het vormt bijkomend een uitdaging om hier voldoende expertise en mankracht voor vrij te maken, net als de nodige eigen financiële middelen om de boven- en onderbouw gelijktijdig aan te pakken. Er komt ook een nieuwe Richtlijn Stedelijk Afvalwater. Per gemeente zal er 1 verantwoordelijke instantie aangeduid worden. Voor Kortemark is dit logischerwijs Fluvius, met een toenemende vraag naar investeringen als gevolg.



In de adviesraden kwam aan bod dat Kortemark blijvend moet inzetten op waterbeheersing.

Bebossen, vergroenen en natuurbeheer

In gemeente Kortemark is 0,7% van de oppervlakte volgens de ruimteboekhouding ingekleurd als een “groene bestemming” (t.o.v. 4,4% in de Westhoek en 15,5% in het Vlaams gewest). Het gaat dan om bestemming natuur en reservaat, bos en overig groen (parkgebieden, bufferzones, speelbossen...). Het groen in Kortemark bestaat voornamelijk uit groen in landbouwgebruik (86,3%). Dit is gelijkaardig met de Westhoek (85,7%) maar veel hoger dan het Vlaams Gewest (57,6%).

Tabel 64: Oppervlakte bestemming 2023

Opp. Bestemming t.o.v. totale opp. bestemming	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Wonen	8,2%	5,7%	16,7%
Natuur en reservaat	0,2%	3,5%	9,6%
Overig groen	0,3%	0,7%	2,6%
Bos	0,2%	0,2%	3,3%
Landbouw	86,3%	85,7%	57,6%
Industrie	2,9%	1,5%	3,4%
Overig	1,9%	1,8%	4,1%
Onbekend	0,0%	0,0%	0,0%
Industrie binnen poorten	0,0%	0,0%	1,2%
TOTAAL	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Provincie in cijfers

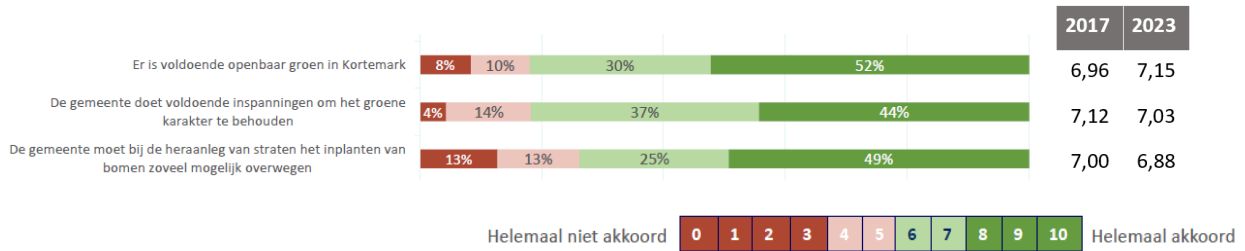
De meest kwetsbare natuur wordt beschermd via de afbakening van de Europese Natura2000-gebieden en het Vlaams Ecologisch Netwerk. In de afgebakende gebieden gelden specifieke regels en maatregelen om planten en dieren in hun leefgebieden de ruimte te geven om zich te ontwikkelen en te herstellen. In gemeente Kortemark is 8,5% van de totale oppervlakte afgebakend als Natura2000-gebied. Een Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) gebied hebben we niet.

De komende jaren groeit zowel de bevolking, als de vraag naar extra natuur en ruimte voor water. Dit zorgt voor grote uitdagingen. Daarom is het cruciaal om nieuwe bebouwing of infrastructuur binnen het bestaande ruimtebeslag te ontwikkelen. Het is belangrijk om voldoende toegankelijk groen op wandelafstand te voorzien. Dit geldt in het bijzonder op plaatsen waar inwoners geen of een heel kleine tuin hebben.

Een meerderheid is van oordeel dat de gemeente voldoende inspanningen doet om het groene karakter te behouden.



Figuur 110: “In welke mate ga je akkoord met onderstaande uitspraken over het milieu?” - Groen

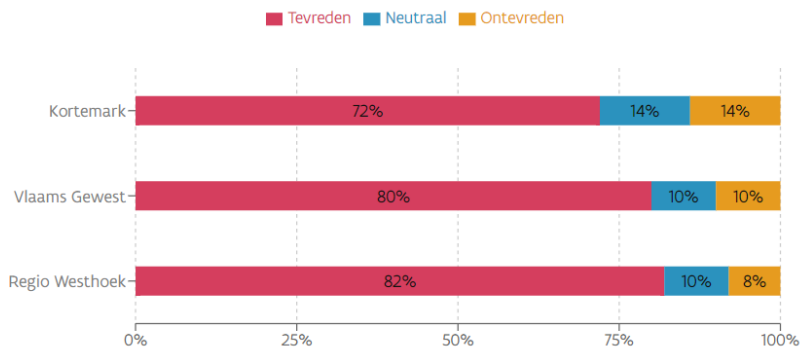


Bron: Burgerbevraging Kortemark

Uit de burgerbevraging van het ABB (2023) blijkt 72% van de inwoners tevreden te zijn over de natuur en groenvoorzieningen in de gemeente, 14% is neutraal en 14% ontevreden.

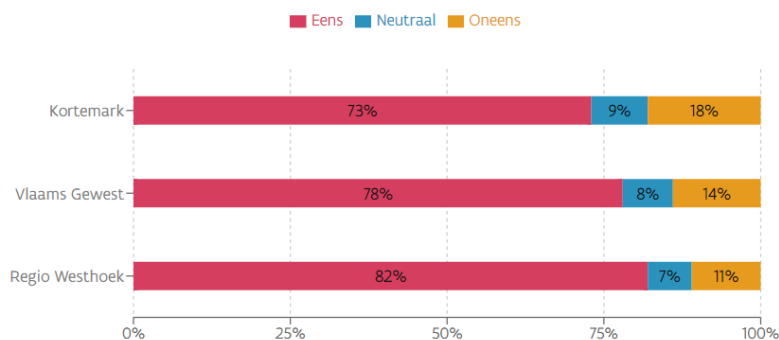
Daarnaast vindt 73% dat er voldoende aanbod groen in de buurt is (9% neutraal – 18% oneens).

Figuur 111: Aandeel inwoners dat tevreden is over het groen in de gemeente/stad, in procenten



Bron: Gemeente- Stadsmonitor ABB

Figuur 112: Aandeel inwoners dat vindt dat er voldoende aanbod aan groen is in de buurt..



Bron: Gemeente- Stadsmonitor ABB



MOBILITEIT



MOBILITEIT

Hoe verplaatsen de inwoners zich? Welke hindernissen ondervinden zij bij hun dagdagelijkse verplaatsingen? Vinden zij gemakkelijk hun weg naar het meest geschikte vervoermiddel voor hun reis? En hoe veilig voelen zij zich in het verkeer? Dat zijn vragen die hieronder aan bod komen.

Wat betreft verkeersveiligheid verwijzen we ook naar het thema ‘veiligheid’.

Wat betreft woon-werkpendel verwijzen we naar het thema ‘werken en ondernemen’.

1. Algemeen

De opvallendste tendensen zijn de volgende:

- De inwoner van Kortemark is grotendeels **afhankelijk van de auto** en gebruikt die zeer intensief voor verplaatsingen i.t.t. de fiets of het openbaar vervoer. Door de besloten ligging in agrarisch gebied is er echter **geen direct nabije snelwegoprit beschikbaar**.
- Er is een **station** in Kortemark – een **absolute troef**, waar verdere stappen kunnen gezet worden om een mobiliteitshub te creëren
- De tevredenheid over het aantal **fietspaden en de veiligheid om te fietsen** is gestegen ten opzichte van 2020 maar blijft lager dan gemiddeld in Vlaanderen. Dit uit zich ook in een laag aantal fietsverplaatsingen.

2. Nabijheid toegang tot mobiliteit

Snelweg

De inwoners van Kortemark beschikken niet over een snelwegoprit in een buffer van 5km. Ongeveer 50% van de inwoners beschikt over een snelwegoprit in een buffer van 10 km. Kortemark heeft echter wel een centrale en gunstige ligging voor industrie.

De gemeente wordt doorkruist door de N35 in oost-westelijke richting met een vertakking naar het zuiden via de N36. De rest van het wegennetwerk is een **dicht spinnenweb van lokale wegen** die de kernen verbinden.

In Kortemark bestaat 4,5% van het wagenpark uit elektrische of hybride wagens. In de Westhoek is dit gemiddeld 5,5% en in het Vlaams gewest 8,5%.



Treinstation

In Kortemark woont 77,9% van alle inwoners binnen 5 km rond een treinstation.

Het station wordt uitvoerig gebruikt, zie onderstaande tabel.

Tabel 65: Station Kortemark (2022)

Station	Opstappende reizigers per werkweek	op en afstappende reizigers per werkweek	opstappende reizigers per weekend	op en afstappende reizigers per weekend	Totaal opstappende reizigers per week	Totaal op en afstappende reizigers
KORTEMARK	2.590	5.180	579	1.158	3.169	6.338

Bron: NMBS

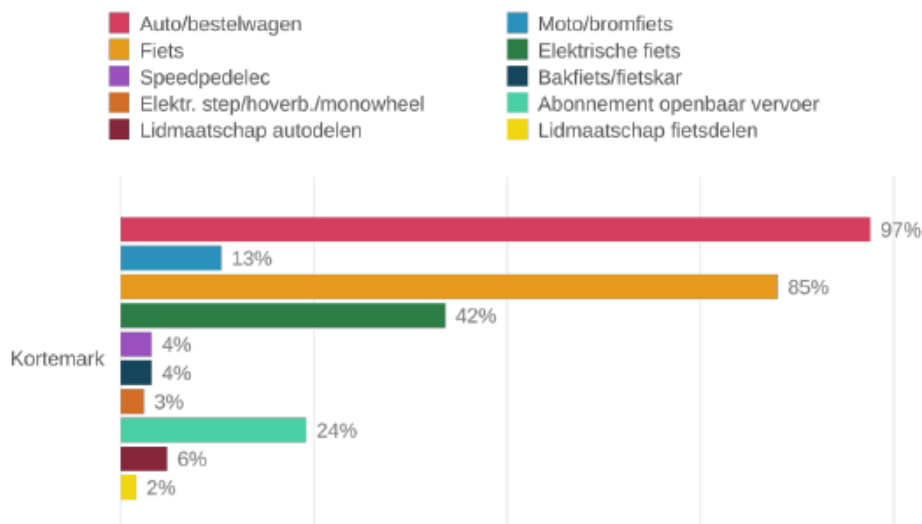
3. Vervoermiddelen

In de burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor van het Agentschap Binnenlands Bestuur werd er ook gepolst naar het aantal vervoermiddelen waarover een gezin beschikt.

Waar het aandeel elektrische fietsen in 2020 nog 33% was is dit nu reeds 42%. Opvallend is ook de speedpedelec (4%) die nog geen onderdeel uitmaakte van de bevraging van 2020.

Ook het lidmaatschap autodelen en fietsdelen waren in 2020 nog 0% en zijn nu gestegen naar 6% autodelen en 2% fietsdelen.

Figuur 113: vervoermiddelen



Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB



4. Mobiliteitsbeleid

Een nieuw mobiliteitsplan van de vervoersregioraad Westhoek werd uitgewerkt en werd op 1 januari 2024 ingevoerd.

Kortemark versterkte zich met **een mobiliteitsambtenaar** om rond mobiliteit nog meer een beleid op maat van de gemeente uit te werken. Heel wat acties in het meerjarenplan 2020-2025 zijn ook gelinkt aan het thema mobiliteit. Er werden dus al heel wat stappen gezet. Er wordt ook volop ingezet op de communicatie naar inwoners bij bijvoorbeeld wegenwerken. Niettemin zijn er ook nog heel wat uitdagingen waarvoor we staan.

Zo is de gemeente verplicht een gemeentelijk wegenregister op te stellen en actueel te houden. In dat register moeten alle administratieve en gerechtelijke beslissingen over (rooilijnen van) gemeentewegen verzameld worden.









Verder dient het bestuur nog een beleidsplan trage wegen op te maken. Dit zijn fijne doorsteken, steegjes, wandelverbindingen, veldwegen en bospaden waar voetgangers en fietsers de baas zijn. Alle trage wegen werden in kaart gebracht en op basis van deze inventaris moet er onderzocht worden welke wegen een grote meerwaarde hebben en behouden kunnen blijven, welke naar de toekomst toe interessant kunnen zijn, en welke eigenlijk geen nut meer hebben en dus afgeschaft kunnen worden. Verder dient er ingezet te worden op de veiligheid van de zwakke weggebruiker zoals:

- meer inzetten op een veilige en efficiënte toevoer naar fietssnelwegen
- aanbieden van kwalitatieve en veilige fietsstallingen
- fietspaden scheiden van wegen door middel van een strook of verhoging
-

Het lokaal bestuur maakte de voorbije jaren een nieuw mobiliteitsplan op met een visie voor de komende decennia, dit plan wordt nog voor de zomer op de gemeenteraad geagendeerd.



Tabel 66: strategische doelstellingen mobiliteitsplan vervoerregio Westhoek

Ambitie	Strategisch doel op Vlaams niveau	Strategisch doel toegepast op VVR Westhoek ¹
	We laten meer en meer de wagen en de vrachtwagen aan de kant.	Tegen 2024 doen we 40% van onze verplaatsingen met een duurzaam vervoersmiddel. In de grote steden gaan we zelfs naar 50%. Wat betreft goederenvervoer willen we graag zien dat 30% ervan wordt verzorgd door het spoor en de binnenvaart. Tegen 2030 willen we in zeehavens eveneens een toename van duurzame modi met 5% tot 10%.
	We houden onze steden, dorpen en economische knooppunten vlot bereikbaar.	We investeren volgens het STOP-principe in goed uitgeruste en herkenbare overstappunten tussen de verschillende vervoeropties, in goede fietsinfrastructuur, een vlot en veilig wegennet en een kwalitatief openbaar vervoer.
	We dragen bij tot een duurzame mobiliteit met een goeie ruimtelijke ordening.	We bouwen en ondernemen bij voorkeur vlakbij knooppunten van openbaar vervoer of op wandel- en fietsafstand van winkels en voorzieningen in het centrum. We sparen daarmee de open ruimte en beperken de nood aan verplaatsingen.
	We aanvaarden geen dodelijke verkeersslachtoffers meer.	Actief ondersteunen van het Vlaamse streven naar Vision Zero in 2050. Ook het aantal gewonden neemt sterk af. We zoeken actief naar de onveilige plaatsen voor fietsers en werken die stelselmatig weg. De schoolomgevingen en zwarte punten pakken we bij voorrang aan.
	We weren het drukke verkeer uit onze steden en dorpskernen.	Het aantal mensen dat hinder ondervindt van het verkeer, daalt sterk. In 2030 zijn reeds vier op vijf inwoners tevreden over hun straten en pleinen. Ze zijn aantrekkelijk en praktisch.
	We verminderen de druk op het milieu en we verbruiken minder energie.	Het aantal kilometers dat auto's afleggen op onze wegen daalt met min. 15% tegen 2030 (t.o.v. 2017). Tegen 2050 stoot de transportsector helemaal niets meer uit. We schakelen massaal over op elektrische aandrijving en waterstof.
	We garanderen iedereen de mogelijkheid om zich te verplaatsen.	We maken de haltes voor het openbaar vervoer versneld toegankelijk voor iedereen. Mensen met een handicap die geen gebruik kunnen maken van een eigen wagen of het openbaar vervoer krijgen aan een sociaal tarief aangepast vervoer.
	We zijn koploper op vlak van slimme systemen voor onze mobiliteit.	We bezorgen informatie over mobiliteit aangepast aan ieders behoefte: <ul style="list-style-type: none"> • Vermijden van schoolomgevingen • Vermijden van onveilige locaties • Slimme verkeerslichten en verkeersborden voor een betere doorstroming

Bron: Vlaanderen.be



5. Burgerbevraging

In de tabel hieronder volgen enkele cijfers die voortvloeien uit de Burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor, Agentschap Binnenlands Bestuur. Hieronder enkele conclusies:

De **tevredenheid** over het aantal **fietspaden** en de **veiligheid** om te fietsen is gestegen ten opzichte van 2020 maar blijft lager dan gemiddeld in Vlaanderen. Dit uit zich ook in een laag aantal fietsverplaatsingen.

De **tevredenheid** over het aanbod **openbaar vervoer** ligt relatief hoog. Dat heeft te maken met de aanwezigheid van een treinstation.

Het station wordt goed gebruikt. In het meerjarenplan werd een project ingeschreven om een stationshub uit te werken.

De auto blijft koning, vnl. gezien de ligging van de gemeente.



Tabel 67: mobiliteit

	Kortemark		Regio Westhoek	Vlaams gewest
	2020	2023	2023	2023
Inwoners die vinden dat er voldoende fietspaden zijn	37%	Eens: 48% Neutraal: 20%	Eens: 54% Neutraal: 17%	Eens: 52% Neutraal: 16%
Inwoners die vinden dat er voldoende fietsenstallingen zijn	31%	Eens: 32% Neutraal: 26%	Eens: 33% Neutraal: 25%	Eens: 31% Neutraal: 23%
Inwoners die vinden dat er voldoende fietsinfrastructuur is	39%	Eens: 48% Neutraal: 20%	Eens: 54% Neutraal: 17%	Eens: 52% Neutraal: 16%
Inwoners die vinden dat er voldoende openbaar vervoer is	61%	Eens: 49% Neutraal: 17%	Eens: 52% Neutraal: 15%	Eens: 59% Neutraal: 14%
Inwoners die vinden dat er voldoende parkeerplaatsen zijn	67%	Eens: 54% Neutraal: 18%	Eens: 60% Neutraal: 14%	Eens: 55% Neutraal: 13%
Inwoners die het veilig vinden om te fietsen	35%	Eens: 41% Neutraal: 22%	Eens: 52% Neutraal: 21%	Eens: 49% Neutraal: 20%
Inwoners die het veilig vinden dat kinderen naar school fietsen	31%	Eens: 36% Neutraal: 20%	Eens: 49% Neutraal: 18%	Eens: 41% Neutraal: 18%
Inwoners die vinden dat er voldoende autoluwe en autovrije zones zijn	13%	Eens: 29% Neutraal: 20%	Eens: 35% Neutraal: 24%	Eens: 40% Neutraal: 24%
Inwoners die verkeershinder ondervinden - te snel rijden - sluipverkeer	48% 38%	48% 37%	35% 22%	39% 29%
Verplaatsingen tussen woonplaats en werk/school – dominant vervoersmiddel - Auto - Fiets - Openbaar vervoer	74% 9% 13%	64% 15% 13%	67% 18% 10%	60% 21% 15%
Beschikbaarheid openbaar vervoer Trein Tram Bus		Ja Nee Ja	-	-

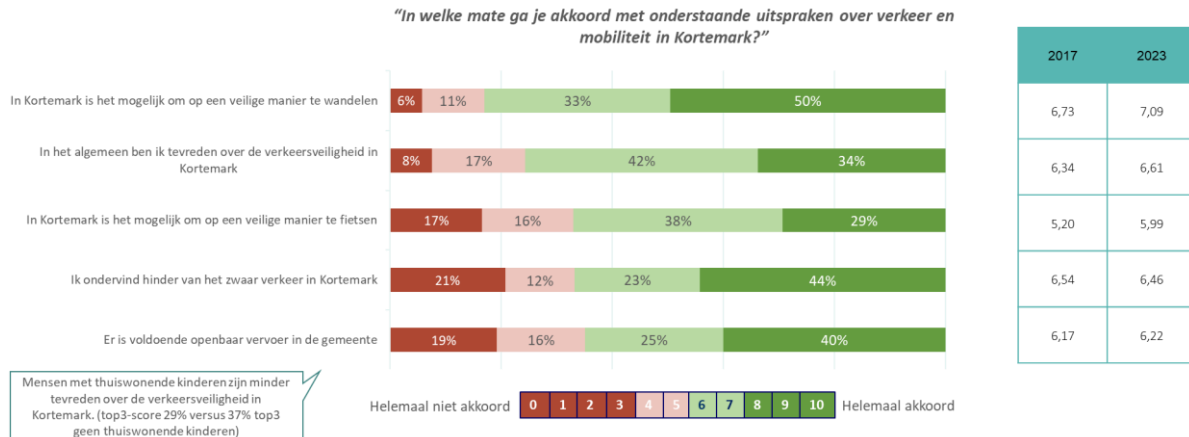
Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

Uit onze eigen burgerbevraging (2023) komen volgende cijfers:

Een vrij grote meerderheid van de bevroegden geeft aan ‘min of meer akkoord’ tot zelfs ‘helemaal akkoord’ te gaan met de stellingen dat er een vrij goede verkeersveiligheid is in Kortemark, en meer specifiek dat men er veilig kan wandelen en fietsen. Ook over het aanbod aan openbaar vervoer zijn de bevroegden positief. In deze perceptie zit bovendien een positieve evolutie t.o.v. de vorige bevraging 6 jaar geleden. De ervaren hinder inzake zwaar vervoer blijft ongeveer gelijk. Opvallend is wel dat mensen met thuiswonende kinderen minder tevreden zijn over de verkeersveiligheid.



Figuur 114: In welke mate ga je akkoord met onderstaande uitspraken over verkeer en mobiliteit in Kortemark?

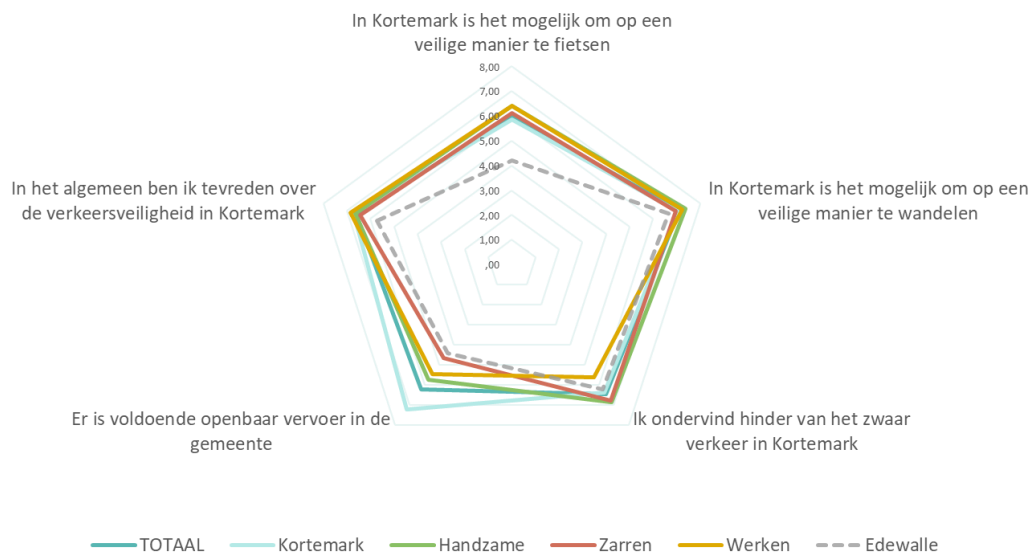


Bron: Burgerbevraging Kortemark

Er is een significant verschil in resultaat naargelang woonplaats voor wat betreft de beoordeling van het aanbod aan openbaar vervoer, waarbij de kern veel hoger scoort dan de buitengebieden. Dit komt uiteraard doordat het aanbod veel hoger is in de kern van Kortemark. Naargelang leeftijd zijn de verschillen beperkt.

De cijfers dateren van voor de recente wijzigingen van De Lijn inzake het openbaar vervoer.

Figuur 115: Veilig fietsen per deelgemeente Kortemark



Bron: Burgerbevraging Kortemark



Het is belangrijk om bij de verdere ruimtelijke ontwikkeling van onze omgeving aandacht te blijven besteden aan verkeersveiligheid en mensen aan te moedigen tot het nemen van de fiets i.p.v. de auto.

Dit kan bijvoorbeeld door:

- Te blijven investeren in de (her)aanleg van hoogkwalitatieve functionele fietsverbindingen om het gebruik van de fiets voor woon-werkverplaatsingen aan te moedigen (idem voor wandelverbindingen).
- Te blijven investeren in centrumstraten waar de fietser voorrang heeft op de auto.
- Het verder uitbouwen van de stationshub als multimodaal vervoersknooppunt.
- In te zetten op deelfietsen en deelwagens.
- Trage wegen in ere te herstellen (waar nuttig).
- Nieuwe woningen te bouwen op plaatsen met een hoge knooppuntwaarde m.a.w. plaatsen waar de dagelijkse voorzieningen binnen wandel- en fietsafstand liggen, om autoverplaatsingen te ontmoedigen.
- Bij nieuwe ontwikkelingen (voor wonen, maar ook voor bedrijvigheid) wandel- en fietsverbindingen te voorzien.

6. Conclusie vanuit de bestuurskrachtmeting

Het landelijke karakter van de gemeente zorgt voor diverse uitdagingen

- mobiliteit en bereikbaarheid:
 - De inwoner van Kortemark is grotendeels afhankelijk van de auto en gebruikt die zeer intensief voor verplaatsingen i.t.t. de fiets of het openbaar vervoer. Door de besloten ligging in agrarisch gebied is er echter geen direct nabije snelwegoprit beschikbaar.
 - Er is een station in Kortemark – een absolute troef, waar verdere stappen kunnen gezet worden om een mobiliteitshub te creëren
 - De tevredenheid over het aantal fietspaden en de fietsveiligheid ligt iets lager dan gemiddeld in Vlaanderen, wat zich vertaalt in eerder laag fietsgebruik.
 - Een integrale visie en beleid vormgeven omtrent mobiliteit, ruimtelijke planning en duurzaamheid.



7. Adviesraden

Tabel 68: Adviesraden - thema mobiliteit

Mobiliteit	opmerkingen/ideeën
Fietsen	Fietsverbinding richting Lichtervelde belangrijk
	Fietsstraten: <ul style="list-style-type: none"> o Beter in Handzame uitbreiding tot aan de markt o Fietsstraten goed tijdens schooluren o Meer controle zodat dit meer goed toegepast zou worden o Beter werken met tijdelijke zones tijdens bijvoorbeeld schooluren
	Vrachtwagens en tractors maken het heel gevaarlijk voor fietsers en wandelaars.
Algemeen	Er worden op vandaag eigenlijk al heel veel zaken rond mobiliteit gedaan. Zo veel dat je op bepaalde momenten bijna niet meer weg kan uit Kortemark.
	Zwaar verkeer blijft de gemoederen bedaren, maar door de inplanting van de industrie is het voor verschillende bedrijven noodzakelijk om door het centrum te rijden. Kan dit niet beter aangepakt worden, om de centra te vrijwaren?
	Het is een positieve zaak dat de gemeente blijft inzetten op mobiliteitsplannen en scholenvoersplannen. Zeker in een landelijke gemeente op de grens van de Westhoek.
	De ruimte rond de overweg in het centrum van Kortemark is gevaarlijk en moeilijk omwille van de vele geparkeerde auto's, fietspad, parking, passerende auto's en bussen...
Auto	Werken met parkeerhavens en autovrije woongebieden.
Gemeenschapswacht	Hebben we dit nodig in de gemeente?
Verlichting	Kan de verlichting rond de stationsputten niet overal doorgetrokken worden? Is momenteel beperkt verlicht.
	Het is heel donker wanneer de straatverlichting tijdens de week afligt: 23u de verlichting doven is wel vroeg.
zwerfvuil	Veel flessen.

Bron: Interne data



WERKEN EN ONDERNEMEN



WERKEN EN ONDERNEMEN

Dit hoofdstuk bestaat uit 4 delen. Het eerste deel focust op de bedrijvigheid in Kortemark. Het tweede deel gaat in op het aanbod op de arbeidsmarkt en neemt de situatie van de inwoners op beroepsactieve leeftijd van Kortemark als uitgangspunt. Een derde deel verbindt vraag en aanbod, in de vorm van de gemeentelijke pendel tussen woon- en werkplaats. De conclusie van de bestuurskrachtmeting sluit dit hoofdstuk af.

1. Algemeen

De opvallendste tendensen zijn de volgende:

- Het potentieel om te ondernemen in Kortemark is hoog, er is zeker nog ruimte voor uitbreiding.
- De gemeente kent een hoger percentage van oppervlakte bestemd voor **landbouw** dan gemiddeld in de referentieregio en het Vlaams gewest. De landbouwsector komt zoals overal in de regio onder druk te staan. Dit vertaalt zich in een daling van het aantal bedrijven met landbouwproductie, maar combineert dit wel met een groeiende veestapel per bedrijf.
- Vanuit de burgerbevraging blijkt een ruime meerderheid (gemiddeld 8,1/10) tevreden te zijn met het **aanbod aan winkels voor dagelijkse boodschappen**. Qua aanbod aan **horecazaken** is er minder tevredenheid dan in 2017 en scoort men slechts gemiddeld 5,7 op 10.
- De bevolking in Kortemark is zeer actief: de **werkzaamheidsgraad** is hoger dan het Vlaamse gemiddelde en er zijn gemiddeld minder werkzoekenden zonder werk.
- Het **aantal jobs** ligt relatief laag in de gemeente, maar zit wel in de lift. De uitgaande pendelintensiteit ligt als gevolg hoog.
- Het wordt voor Kortemark een uitdaging om voldoende jonge gezinnen aan te trekken en zo de **verhouding tussen werkenden en niet-werkenden** in balans te houden binnen de gemeente.

2. Bedrijvigheid

De oppervlakte voor bijkomende bedrijvigheid is eerder ruim te noemen.



Tabel 69: Oppervlakte voor bedrijvigheid

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Oppervlakte voor bedrijvigheid (t.o.v. bebouwde opp.) (%) (2023) oppervlakte met ambachts- en industriegebouwen, opslagruimte, kantoorgebouwen.. en gebouwen met handelsbestemmingen	15,7%	12,6%	15,5%

Bron: Provincie in cijfers

Het aantal winkels in de gemeente is gemiddeld.

Tabel 70: Winkels

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Winkels per 1.000 inwoners (2023)	6,13	8,91	6,21

Bron: Provincie in cijfers

De aanwezige winkels zijn een stuk groter.

Tabel 71: Winkelvloeroppervlakte

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Winkelvloeroppervlakte per 1.000 inwoners (m2 per 1.000 inwoners) (2023)	3254,95	2074,47	1695,03

Bron: Provincie in cijfers

De leegstandsproblematiek speelt veel minder in Kortemark dan gemiddeld in de Westhoek of in Vlaanderen.

Tabel 72: Leegstaande handelspanden

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Leegstaande handelspanden (excl. verbouw) t.o.v. handelspanden (2023)	7,6%	9,6%	9,8%

Bron: Provincie in cijfers

De nettogroeiratio van ondernemingen is hoger dan het gemiddelde in de Westhoek.

Tabel 73: Nettogroeiratio

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Oprichtingsratio (2022)	10,3	10,2	12,1
Stopzettingsratio (2022)	5,4	5,7	7,1
Nettogroeiratio (per 100) (2022) verschil tussen het aantal oprichtingen en het aantal stopzettingen in t.o.v. het aantal ondernemingen uitgedrukt per 100 ondernemingen	4,9	4,5	5,1

Bron: Provincie in cijfers



Het potentieel om te ondernemen in Kortemark ligt op basis van deze data hoog en werd in het recente verleden ook al aangesneden. Er is zeker ruimte voor bedrijvigheid (lagere bezettingsgraad) en dat binnen een kader waar het aantal jobs per 100 inwoners laag ligt.

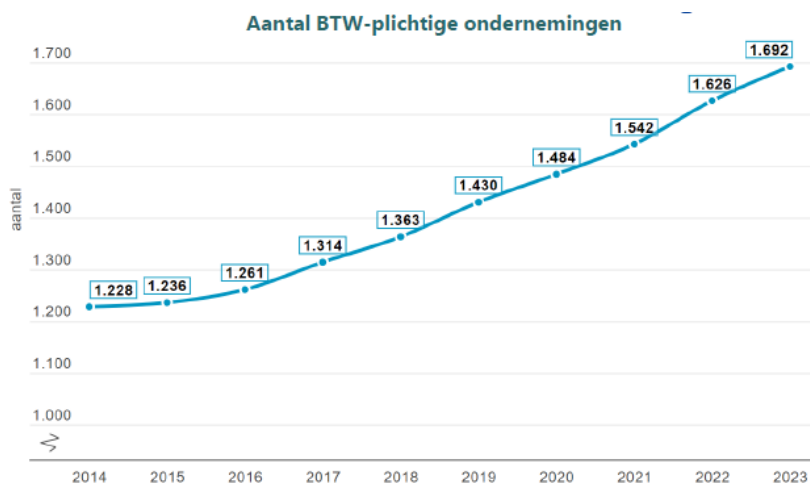
Tabel 74: bezettingsgraad van bedrijventerreinen en jobratio

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Bezettingsgraad van bedrijventerreinen (%) (2022)	73,2%	87,3%	84,9%
Jobratio (2019) aantal jobs per 100 inwoners	63	76	73,7

Bron: Provincie in cijfers

Zoals eerder vermeld ligt de leegstand aan de lage kant. Daarnaast is het aantal ondernemingen in stijgende lijn.

Figuur 116: Aantal BTW-plichtige ondernemingen



Bron: Provincie in cijfers

De handelspanden in Kortemark bestaan voornamelijk uit winkels (39,9%), gevolgd door consumptiegerichte diensten (35,9%) en daarna horecazaken 16,2%.

Tabel 75: Handelspanden Kortemark

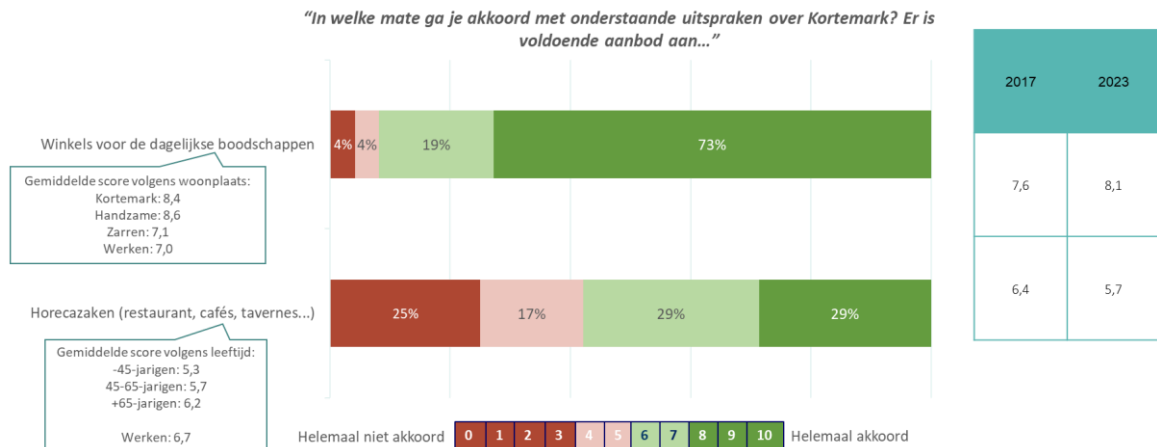
Handelspanden	Panden (aantal)	% t.o.v. totaal
Winkels	79	39,9%
Horecazaken	32	16,2%
Consumptiegerichte diensten	71	35,9%
Leegstaande handelspanden (excl. Verbouw)	15	7,6%
Verbouwing	1	0,5%
Totaal	198	100%

Bron: Provincie in cijfers



Vanuit de burgerbevraging blijkt een ruime meerderheid tevreden te zijn met het aanbod aan winkels voor dagelijkse boodschappen. Qua aanbod aan horecazaken is er minder tevredenheid dan in 2017. Vooral -45-jarigen beoordelen het aanbod eerder beperkt.

Figuur 117: Horecazaken en winkels



Bron: Burgerbevraging Kortemark

Het aantal horecazaken ligt lager in Kortemark dan in de Westhoek en het Vlaams gewest.

Tabel 76: Horecazaken

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Horecazaken per 1.000 inwoners (2023)	2,48	6,09	3,75

Bron: Provincie in cijfers

Ook uit de bevraging van Gemeente-Stadsmonitor van het ABB (2023) vindt 84% van de inwoners dat er voldoende winkels zijn (voor dagelijkse boodschappen) in de buurt.

Daarentegen is slechts 60% tevreden over de shopping- en winkelvoorzieningen, 22% is neutraal en 18% ontevreden. Deze cijfers zijn gelijkaardig voor het Vlaams gewest.

Tabel 77: Winkelvoorzieningen

	Kortemark		Westhoek	Vlaams gewest
	2020	2023	2023	2023
inwoners tevreden over shopping- en winkelvoorzieningen	58%	60%	64%	63%
Voldoende winkelvoorzieningen dagelijkse boodschappen	85%	Eens: 84% Neutraal: 7%	Eens: 72% Neutraal: 9%	Eens: 72% Neutraal: 9%

Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB



LANDBOUW

Kortemark wordt gecategoriseerd binnen de Belfiuscluster V7: een **landbouwgemeente**. De gemeente kent een hoger percentage van oppervlakte bestemd voor landbouw dan gemiddeld in de referentieregio en het Vlaams gewest.

Tabel 78: Oppervlakte bestemd voor landbouw

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Oppervlakte bestemd voor landbouw (t.o.v. totale bestemmingen) (%) (2023)	86,3%	85,7%	57,6%

Bron: Provincie in cijfers

Het aantal landbouwbedrijven kent een **dalende trend** die in lijn ligt met de algemene tendens in de regio en in Vlaanderen. **De veestapel** binnen die bedrijven vergroot echter aanzienlijk.

Tabel 79: Bedrijven met landbouwproductie

	Kortemark	Westhoek	West-Vlaanderen	Vlaams gewest
Bedrijven met landbouwproductie (verschil 2011-2022)	-16%	-13%	-15%	-13%

Bron: Provincie in cijfers

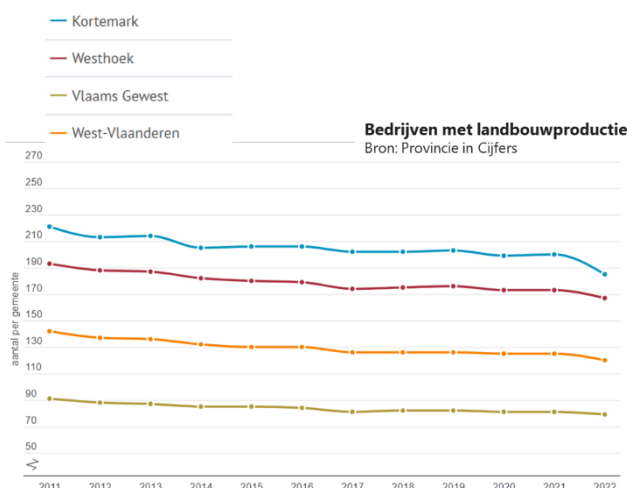
Tabel 80: Gemiddelde GVE per bedrijf

	Kortemark	Vlaanderen
Gemiddelde GVE per bedrijf per gemeente	2011: 185,5 2022: 228,3	2011: 142,72 2022: 201,81

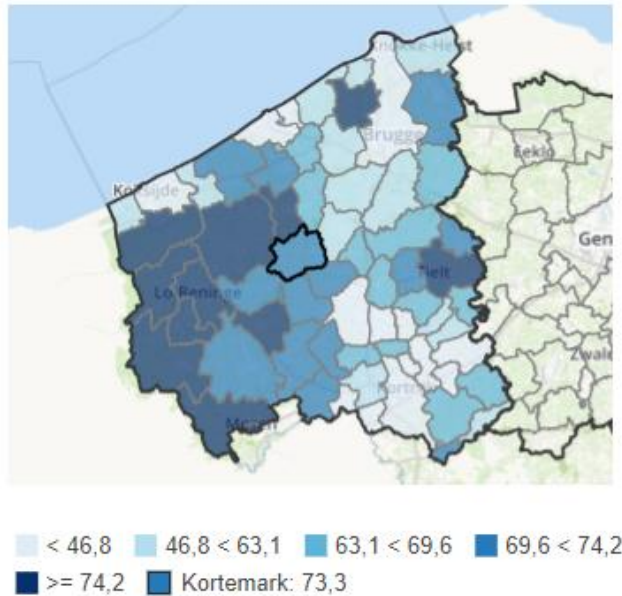
*GVE staat voor grootvee-eenheden

Bron: Provincie in cijfers

Figuur 118: bedrijven met landbouwproductie



Figuur 119: geregistreerd landbouwgebruik % t.o.v. totale oppervlakte



Bron: LNV | provincies.incijfers.be

3. Arbeidsmarkt

In Kortemark is het aandeel van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) binnen de volledige bevolking gelijk aan 61,2%. Dit ligt in lijn met het gemiddelde in de Westhoek en het Vlaams gewest. Dit percentage is de afgelopen jaren gedaald en de voorspelling is dat dit nog verder zal dalen.

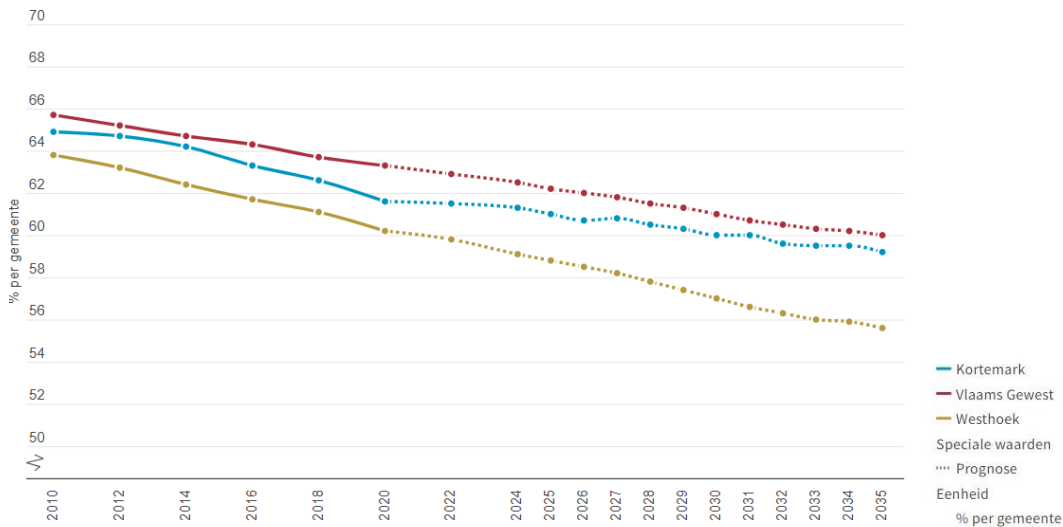
Tabel 81: Beroepsactieve leeftijd

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) t.o.v. inwoners	61,2%	59,6%	62,9%

Bron: Provincie in cijfers



Figuur 120: 15-65 jaar (t.o.v. inwoners) - prognose



Bron: Provincie in cijfers

De doorstromingscoëfficiënt geeft een indicatie over de mate waarin potentiële uittrekders uit de arbeidsmarkt vervangen kunnen worden door de instroom van jongeren. Deze coëfficiënt is immers de verhouding van de bevolking van 15 tot 24 jaar ten opzichte van de bevolking van 55 tot 64 jaar. Op 01/01/2023 heeft Kortemark een doorstromingscoëfficiënt van 69,8. Dit wil zeggen dat per 100 personen die in de laatste fase van hun carrière zitten, er 69,8 personen klaarstaan om hun plaats op de arbeidsmarkt in te nemen. Dit cijfers is gelijkaardig aan dat van de Westhoek. In het Vlaams gewest is dit 80,2.

Tabel 82: Doorstromingscoëfficiënt

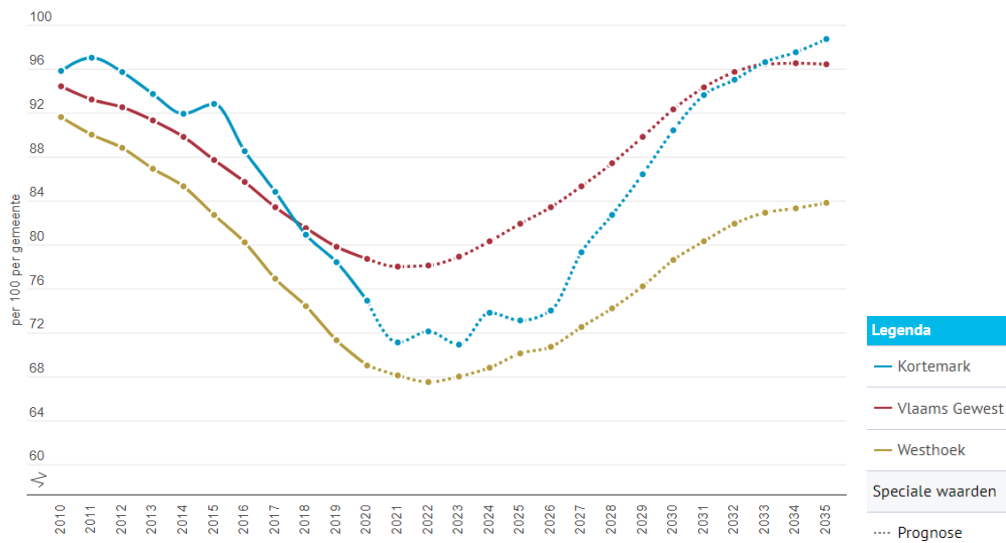
	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Doorstromingscoëfficiënt (2023)	69,8%	68,1%	80,2%

Bron: Provincie in cijfer

Op basis van de eerder vermelde bevolkingsprognoses wordt de doorstromingscoëfficiënt tot 2035 berekend. Onderstaande grafiek toont de (voorspelde) evolutie. Het huidige dal in de grafiek wordt vooral gedreven door het grote aantal 55- tot 64-jarigen, de generatie babyboomers.



Figuur 121: Evolutie doorstromingscoëfficiënt, per 100 55-64-jarigen (2010-2035)



Bron: Provincie in cijfers

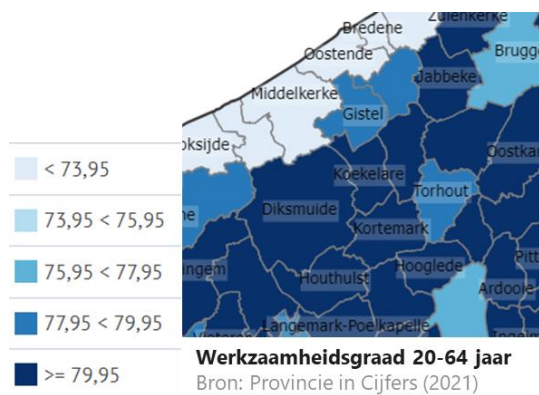
De **bevolking** in Kortemark is zeer **actief**: de werkzaamheidsgraad is hoger dan het Vlaamse gemiddelde en er zijn gemiddeld minder werkzoekenden zonder werk.

Tabel 83: Arbeidsmarkt

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Werkzaamheidsgraad 20-64 jaar (%) (2021)	80,7%	78,2%	76%
Werkzoekenden zonder werk (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) (2023)	2,2%	3,5%	4,3%

Bron: Provincie in cijfers

Figuur 122: Werkzaamheidsgraad



De **jobratio** (aantal jobs per 100 inw. van 15-64 jaar) in Kortemark ligt lager dan gemiddeld in Vlaanderen en de referentieregio.

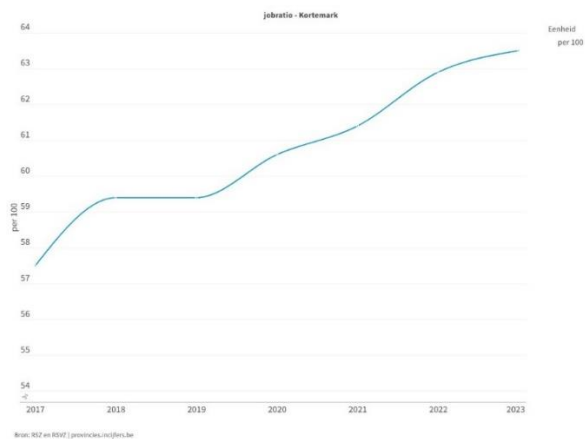
De jobratio kende wel een stijgende lijn in de laatste 5 jaar. Dit kunnen we linken aan een sterk nettogroei ratio van ondernemingen.

Tabel 84: jobratio

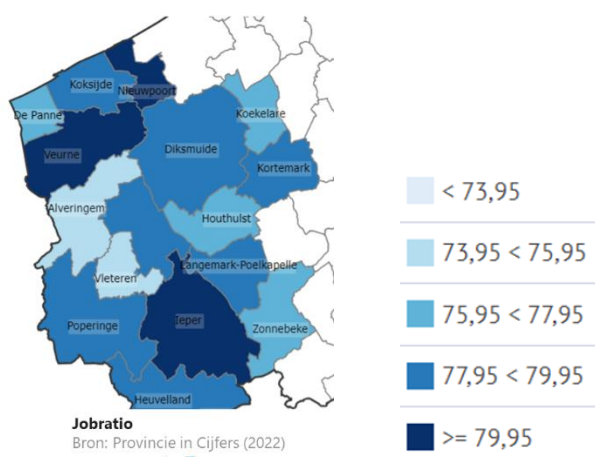
	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Jobratio (2023) Aantal jobs per 100 inwoners	63,5	74,5	74,1

Bron: Provincie in cijfers

Figuur 123: evolutie jobratio Kortemark



Figuur 124: jobratio gemeenten (2022)



Het gemiddeld **inkomen** ligt **lager** dan gemiddeld in Vlaanderen of de referentieregio Westhoek.

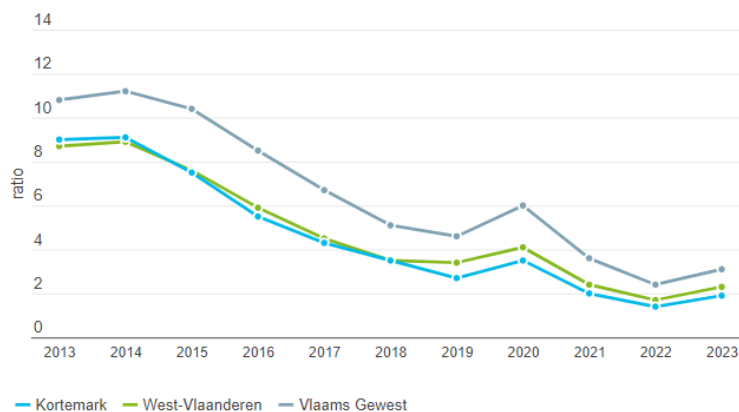
Tabel 85: Arbeidsmarkt

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner (€) (2020)	18.997	20.138	21.035

Bron: Provincie in cijfers

De afgelopen jaren werd met regelmaat gewaarschuwd voor een krappere wordende arbeidsmarkt. Een maatstaf om die krapte uit te drukken is de **spanningsratio**: die geeft het aantal werkzoekenden zonder werk ten opzichte van het aantal openstaande vacatures. Wanneer deze ratio daalt neemt de spanning, of de krapte, op de arbeidsmarkt toe. Onderstaande grafiek geeft de evolutie van deze ratio weer voor de periode van 2013 tot 2023.

Figuur 125: evolutie spanningsratio (2013-2023)



Bron: VDAB | provincies.incijfers.be



4. Gemeentelijke woon-werkpendel

De **woonfunctie** van Kortemark is belangrijker dan de economische. Dit kunnen we afleiden uit het negatief **pendelsaldo*** (-1.546): er gaan meer inwoners in een andere gemeente werken, dan omgekeerd.

Tabel 86: pendelsaldo

	Kortemark	Westhoek	Vlaams gewest
Pendelsaldo (2019)	-1546	-333	-462

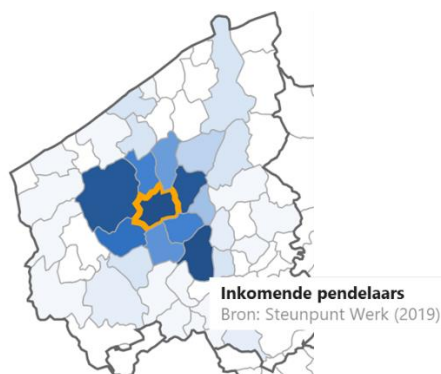
Bron: Provincie in cijfers

*Het pendelsaldo is het verschil tussen het aantal inkomende en uitgaande pendelaars in eenzelfde gemeente

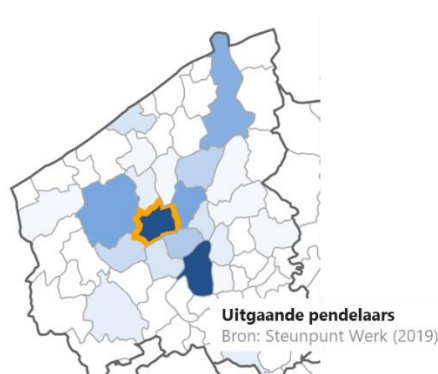
21,9% van alle loontrekkende inwoners van Kortemark werkt in eigen gemeente. De anderen gaan vnl. werken in Roeselare, Diksmuide, Torhout en Brugge. Dit zijn de **uitgaande pendelaars**.

Van alle mensen die werken in Kortemark, woont 32,8% in de gemeente zelf. De anderen - **inkomende pendelaars** - wonen vnl. in de gemeenten Roeselare, Diksmuide, Torhout en Houthulst.

Figuur 126: Inkomende pendelaars



Figuur 127: Uitgaande pendelaars



Tabel 87: pendelaars

	Kortemark
Aantal inkomende pendelaars* naar de gemeente (2019)	2085
Aantal uitgaande pendelaars* vanuit de gemeente (2019)	3631
Geen pendel: het aantal loontrekkenden dat woont én werkt in de gemeente	1061

Bron: Provincie in cijfers



5. Conclusie bestuurskrachtmeting

- De landbouwsector komt zoals overall in de regio onder druk te staan. Dit vertaalt zich in een daling van het aantal bedrijven met landbouwproductie, maar combineert dit wel met een groeiende veestapel per bedrijf.
- Het aantal jobs ligt relatief laag in de gemeente, maar zit wel in de lift. De uitgaande pendelintensiteit ligt als gevolg hoog. Kortemark heeft wel een groeiende bedrijvigheid op het grondgebied. Het wordt een uitdaging om (duurzame) mobiliteitsoplossingen te vinden en het ondernemingsweefsel te versterken om blijvend jonge gezinnen te kunnen aantrekken in de gemeente.
- Het wordt voor Kortemark een uitdaging om **voldoende jonge gezinnen** aan te trekken en zo de verhouding tussen werkenden en niet-werkenden in balans te houden binnen de gemeente. Gelukkig tonen prognoses voorlopig aan dat het inwonersaantal licht zou stijgen, ook door natuurlijke aangroei. Deze groei kan worden gekoppeld aan de uitdaging om meer werkgelegenheid te creëren binnen de gemeentegrenzen zelf.
 - Een belangrijk aantrekkingspunt voor jonge gezinnen is dat de **vastgoedprijzen** in Kortemark aanzienlijk lager liggen dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest. Dit maakt de gemeente aantrekkelijk voor gezinnen die op zoek zijn naar een betaalbare woning. Het **station** is daarnaast een aantrekkelijke factor voor het woon-werkverkeer
 - Een andere troef om jonge gezinnen aan te trekken, is de beschikbare **onderwijs capaciteit**.

Vanuit de adviesraden kwam er dat we moeten blijven inzetten op werken en ondernemen.



Burgerschap en overheid



BURGERSCHAP EN OVERHEID

Dit hoofdstuk focust op de interne organisatie van het lokaal bestuur zoals de personeelsbezetting, het welzijn van de medewerkers en de tevredenheid van burgers over de werking en de verschillende vormen van dienstverlening. Verder komt de mening van burgers over al dan niet fusioneren aan bod. Het hoofdstuk sluit af met de conclusie van de bestuurskrachtmeting en met een voorstel van bevoegdheidsverdeling van de schepenen vanuit het managementteam.

1. Algemeen

De opvallendste tendensen zijn de volgende:

- De totale **personeelsbezetting** is relatief laag zonder dat er ingeboet moet worden aan expertise en er continuïteitsrisico's zijn.
- In het algemeen is er een grote tevredenheid van inwoners over het **aanbod van voorzieningen** en diverse aspecten van **dienstverlening**.
- 8 op de 10 is voorstander om bij **burgerzaken** verder te werken zoals op vandaag: **deels via afspraak en deels vrije inloop**.
- Een meerderheid van 66% geeft aan dat het duidelijk is **in welk gebouw men terecht kan voor een bepaalde dienst**. De interne diensten geven aan dat er blijvend moet ingezet worden om burgers te informeren voor welke diensten men in welk gebouw terecht kan omdat er nog steeds burgers zijn voor wie dit niet duidelijk is.
- Een ruime meerderheid is **geen voorstander van een fusie** van Kortemark met een andere gemeente.
- Het merendeel van de inwoners is tevreden over **de communicatie en informatie** van het bestuur. Het infoblad 'De Krekelaar' blijft bij uitstek het meest populaire informatiekanaal van de gemeente.
- **Kortemark is op vandaag bestuurskrachtig**. Maar er zijn aandachtspunten: Hierdoor is waakzaamheid geboden naar de toekomst. Bij de uitbreiding van de taakstelling door hogere overheden komt de capaciteit verder onder druk te staan.



2. Interne organisatie

Algemeen

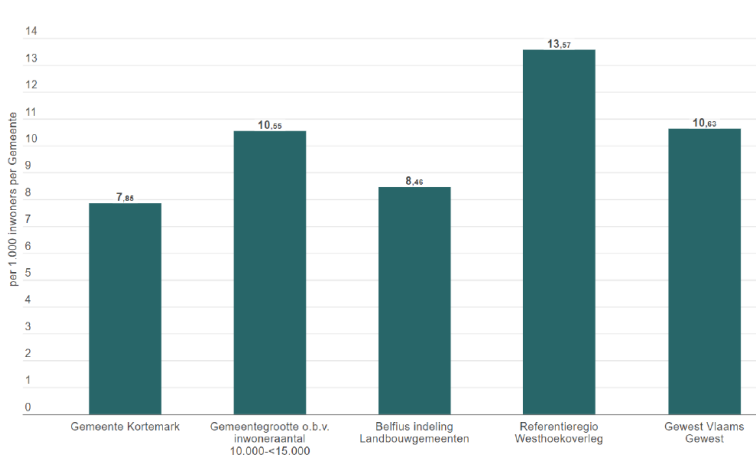
Vanuit de bestuurskrachtmeting blijkt de totale personeelsbezetting per 1.000 inwoners in Kortemark een stuk lager dan in de vergelijkingscategorieën. Een stuk hiervan is te wijten aan het feit dat de organisatie zich voornamelijk focust op de kerntaken en bepaalde dienstverlening zoals een zwembad en woonzorgcentrum niet in eigen beheer heeft. Desondanks kunnen we stellen dat de totale bezetting relatief laag is zonder dat er ingeboet moet worden aan expertise. Daarnaast zijn er weinig continuïteitsrisico's.

Het is inherent aan een klein lokaal bestuur om eenmansdiensten te hebben, echter werden de nodige risico's de laatste jaren zoveel mogelijk afgedekt. Er wordt voor de belangrijkste taken sterk ingezet op interne back-ups voor de kerntaken. Echter blijft dit wel een risico en zorgt dit voor toenemende druk op de andere diensten wanneer iemand van een eenmansdienst afwezig is. Daarnaast is het nog belangrijker als klein bestuur om prioriteiten te stellen. Komen er extra taken bij, dan moet de oefening gemaakt worden welke taken geschrapt of uitbesteed kunnen worden of als de personeelsinzet verhoogd moet worden.

Kortemark slaagt er op vandaag goed in de openstaande vacatures in te vullen en kan zich een aantrekkelijke werkgever noemen. Het personeelsverloop is beperkt. Kortemark slaagt er dus in medewerkers te vinden én te binden.

Dit laatste blijkt ook uit de welzijnsbevraging bij het personeel waarbij de organisatie over het algemeen erg goed (bijna 90%) scoort op de 5A's samen (Arbeidsinhoud, Arbeidsorganisatie, Arbeidsvoorwaarden, Arbeidsomstandigheden, Arbeidsverhoudingen).

Figuur 128: Totale bezetting (aantal VTE per 1.000 inwoners)



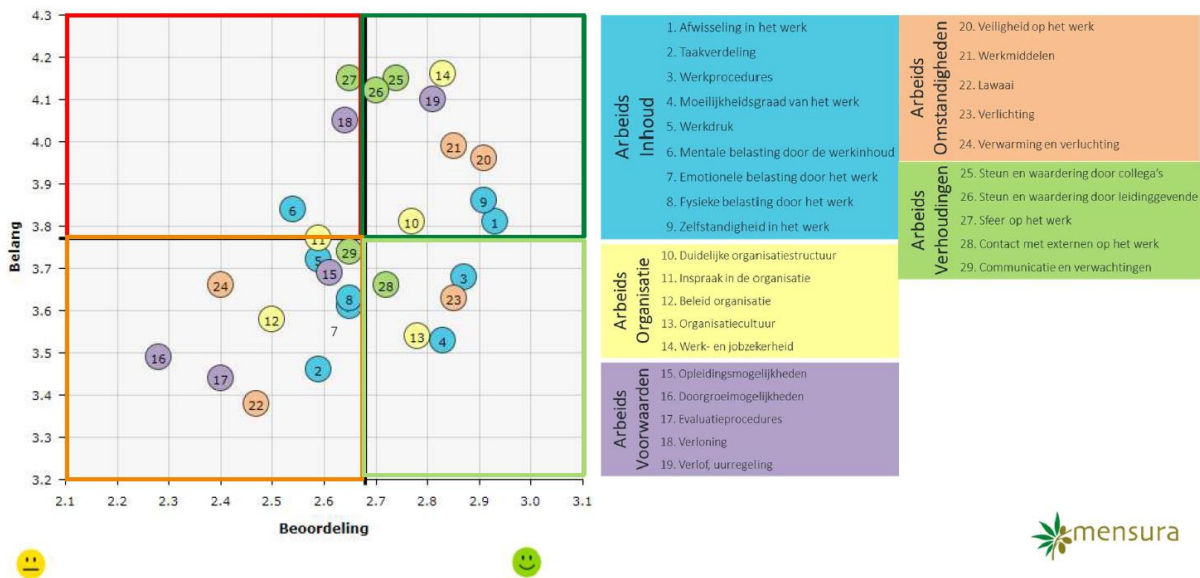
Bron: Bestuurskrachtmeting



Op basis van een vragenlijst werden de 5A's bij medewerkers bevestigd aan de hand van verschillende vragen waarop men zowel een beoordeling als mate van belangrijkheid diende aan te duiden. Beoordeling (x-as) wordt gescoord op een totaal van 3. Let dus op met de interpretatie van de grafiek aangezien deze niet vanaf 0 start. De laagste score is 2,3 wat nog steeds een erg goede score is ($\pm 76\%$).

Figuur 129: resultaten welzijnsbevraging

Resultaten volledige organisatie (n = 100)



Bron: Welzijnsbevraging Mensura

In de **burgerbevraging** werd er gepolst naar de opinie van inwoners over onze dienstverlening. Hieronder kan je de resultaten terugvinden.

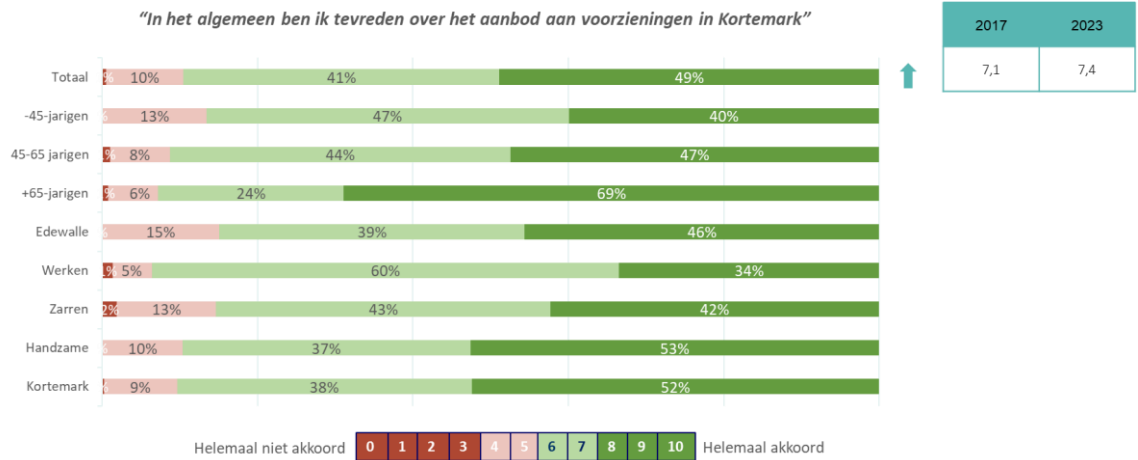
Aanbod voorzieningen

De algemene tevredenheid over het aanbod aan voorzieningen in Kortemark is vrij groot. Hoe ouder, hoe meer tevreden men is.

Er is een positieve evolutie in vergelijking met 2017.



Figuur 130: Tevredenheid aanbod voorzieningen



Bron: Burgerbevraging Kortemark

In vergelijking met 2017 zijn er grotendeels dezelfde tendensen.

Figuur 131: Tevredenheid aanbod voorzieningen per deelgemeente

	Totaal	Kortemark	Handzame	Zarren	Werken	Edewalle
2017	7,1	7,1	7,3	6,9	7,2	
2023	7,4	7,5	7,6	7,3	7,2	7,3

	Totaal	16 tot 24	25 tot 34	35 tot 44	45 tot 54	55 tot 64	65 tot 75	Ouder dan 75
2017	7,1	6,8	6,8	7,1	7,1	7,1	7,4	8,0
2023	7,4	7,2	7,1	7,2	7,6	7,2	7,8	8,1

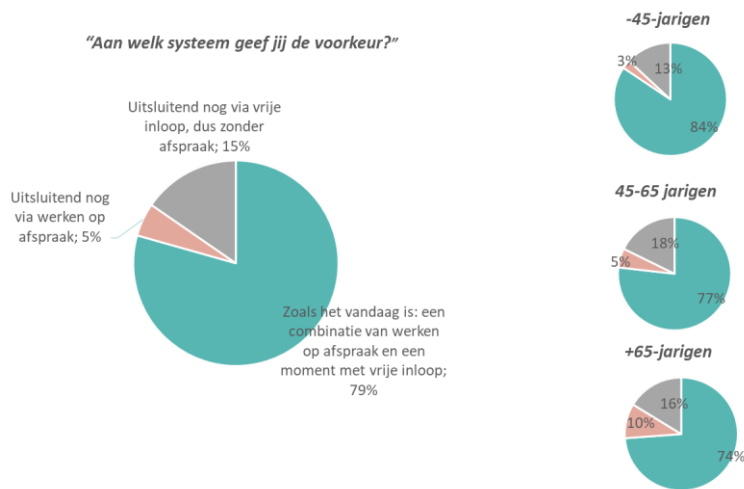
Bron: Burgerbevraging Kortemark

Werken op afspraak

8 op de 10 is voorstander om verder te werken zoals op vandaag: deels via afspraak en deels vrije inloop.



Figuur 132: Werken op afspraak



Bron: Burgerbevraging Kortemark

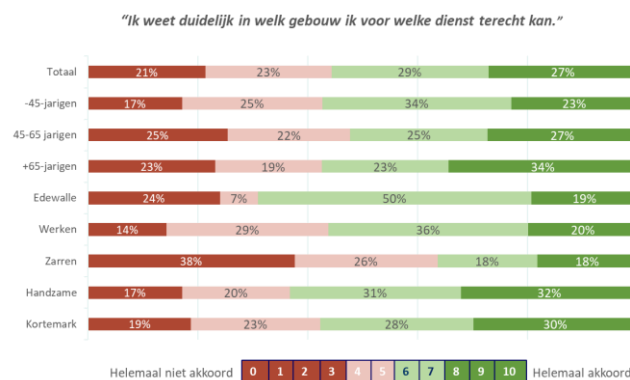
Het onthaal geeft wel aan dat er nog dagelijks burgers langskomen zonder afspraak terwijl er op die dag wel gewerkt wordt op afspraak. De diensten doen er alles aan om deze burgers alsnog te helpen, echter heeft dit wel een impact op de efficiëntie van de dienst.

Duidelijkheid met betrekking tot locatie diensten

Een meerderheid van 66% geeft aan dat het duidelijk is in welk gebouw men terecht kan voor een bepaalde dienst. Er zijn eerder beperkte verschillen naar leeftijd. Inwoners van Zarren zijn minder goed op de hoogte.

Figuur 133: Diensten per gebouw

De gemeentelijke diensten zitten verspreid over verschillende gebouwen: het Omgevingsloket (bouwvergunningen, mobiliteit, milieuzaken) in het gemeentehuis, de bibliotheek en de diensten Vrije Tijd in De Mouterij op het Brouwersplein. Voor onder andere Burgerzaken (identiteitskaart, rijbewijs, reispas...) en het Sociaal Huis kan je terecht in De Roende in de Hospitaalstraat. Hoe vertrouwd ben je met deze indeling?



Bron: Burgerbevraging Kortemark



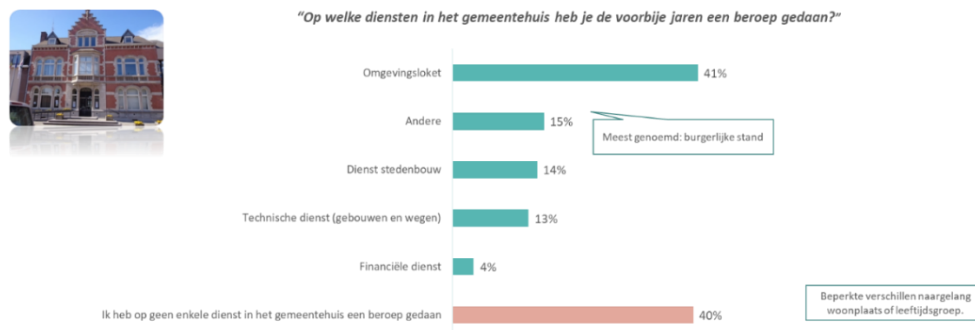
De interne diensten geven aan dat er blijvend moet ingezet worden om burgers te informeren voor welke diensten men in welk gebouw terecht kan omdat er nog steeds burgers zijn voor wie dit niet duidelijk is.

Dienstverlening

Gemeentehuis

6 op de 10 respondenten deden in de voorbije jaren een beroep op de diensten in het gemeentehuis. Het omgevingsloket wordt het vaakst bezocht.

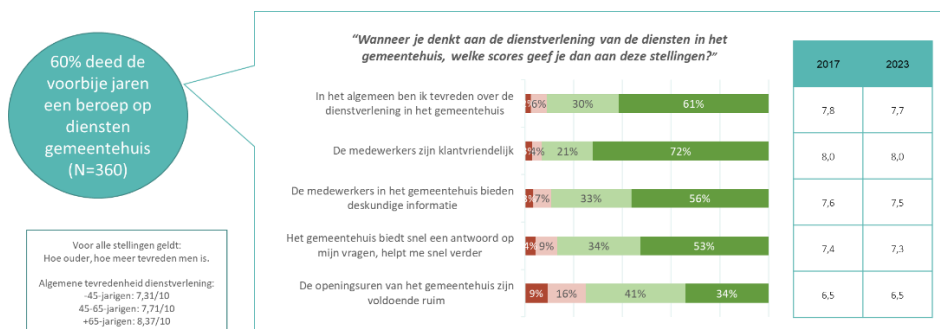
Figuur 134: Diensten gemeentehuis



Bron: Burgerbevraging Kortemark

In het algemeen is er een grote tevredenheid over diverse aspecten van dienstverlening van de gemeentelijke diensten in het gemeentehuis. Ten aanzien van 2017 zijn het vrij gelijkaardige scores. Hoe ouder, hoe meer tevreden.

Figuur 135: Dienstverlening gemeentehuis



Basis: iedereen die in de voorbije jaren een beroep deed op diensten in gemeentehuis (N=360)

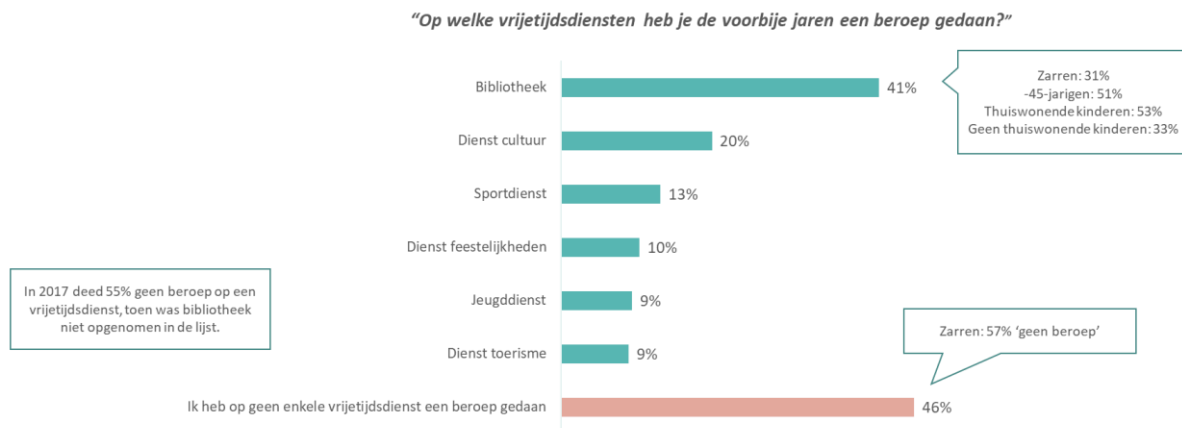
Bron: Burgerbevraging Kortemark



Vrijtijdsdiensten

Een meerderheid van 54% deed de voorbije jaren een beroep op één van de vrijetijdsdiensten. De bibliotheek is met voorsprong de meest bezochte.

Figuur 136: Vrijtijdsdiensten



Bron: Burgerbevraging Kortemark

Er is een zeer grote tevredenheid over de dienstverlening van de vrijetijdsdiensten. We zien een stijging ten aanzien van 2017.

Figuur 137: Dienstverlening vrijetijdsdiensten



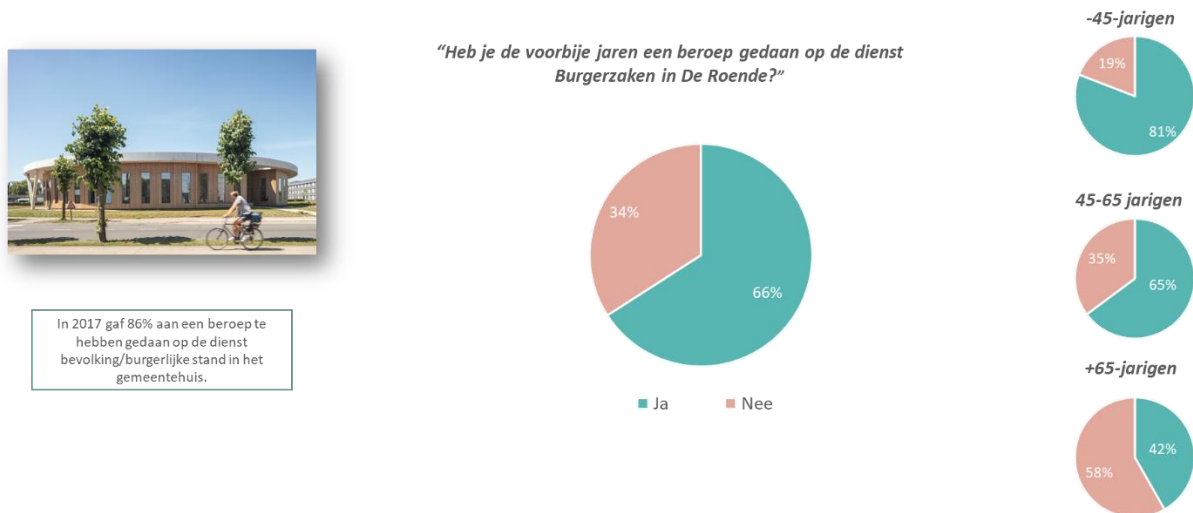
Bron: Burgerbevraging Kortemark



Burgerzaken

66% deed een beroep op de dienst Burgerzaken in De Roende, hoe jonger... hoe vaker. Vooral het al dan niet hebben van thuiswonende kinderen is een bepalende factor.

Figuur 138: Diensten burgerzaken



Bron: Burgerbevraging Kortemark

De dienstverlening van de dienst Burgerzaken wordt over het algemeen (heel) positief beoordeeld.

4 op 5 vindt de openingsuren voldoende ruim.

Figuur 139: Dienstverlening burgerzaken



Basis: iedereen die in de voorbije jaren een beroep deed op de dienst Burgerzaken (N: 397)

Bron: Burgerbevraging Kortemark 2023

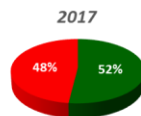


Het blijven inzetten op een toegankelijke dienstverlening, zowel digitaal als fysiek, van de dienst burgerzaken is van belang, zeker aangezien dit een kerntaak van een lokaal bestuur betreft.

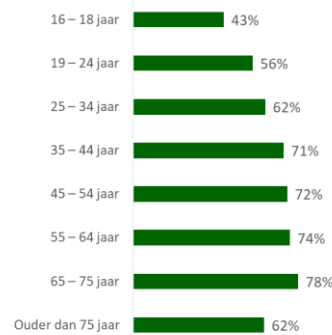
Sociaal huis

68% geeft aan het Sociaal Huis te kennen. Dat is een stevige stijging in vergelijking met 2017.

Figuur 140: Bekendheid sociaal huis



% bekendheid volgens leeftijd



Bron: Burgerbevraging Kortemark

De aangeboden dienstverlening van het Sociaal Huis is nog bij vele inwoners onbekend. Het vaakst werd al een beroep gedaan op hulp bij administratieve formaliteiten. Hoe ouder, hoe bekender (vaak) het aanbod aan diensten.

Figuur 141: Kennis dienstverlening sociaal huis

“Dienstverlening Sociaal Huis: geef telkens aan of je deze dienstverlening kent en/of je er al gebruik van hebt gemaakt?”



% 'bekend + gebruik'

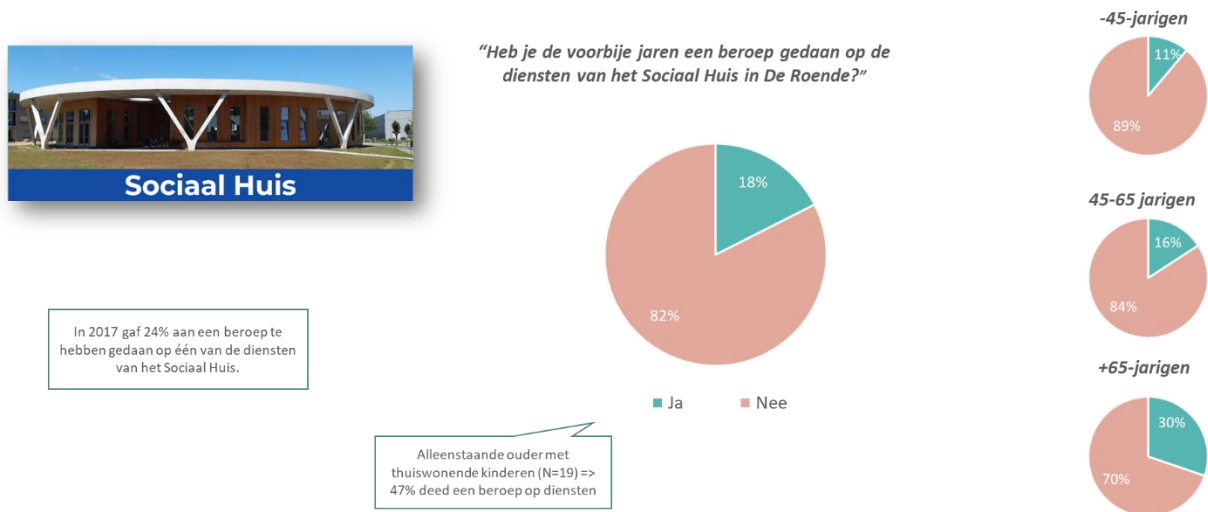
	-45-jarigen	45-65-jarigen	+65-jarigen
Alle vragen met betrekking tot tewerkstelling	30,5%	38,6%	37,2%
Hulp inzake geestelijke gezondheid	27,7%	37,8%	44,6%
Aanbod met betrekking tot hulp aan huis	39,4%	50,8%	56,6%
Alle vragen en problemen met betrekking tot huisvesting	44,6%	56,7%	46,2%
Alles met betrekking tot financiële begeleiding	43,2%	54,6%	46,8%
Hulp bij allerhande administratieve formaliteiten	49,4%	64,0%	68,7%

Bron: Burgerbevraging Kortemark



18% deed een beroep op de diensten van het Sociaal Huis in De Roende, hoe ouder, hoe vaker. Vooral alleenstaanden deden vaker beroep op de diensten. We kunnen hier echter geen conclusies uit trekken aangezien dit een zeer kleine groep respondenten betreft.

Figuur 142: Diensten Sociaal huis



Bron: Burgerbevraging Kortemark

De dienstverlening van het Sociaal Huis wordt over het algemeen (heel) positief beoordeeld. De tevredenheid over de openingsuren is vrij sterk gestegen in vergelijking met 2017.

Figuur 143: Dienstverlening sociaal huis



Basis: iedereen die in de voorbije jaren een beroep deed op de diensten van het Sociaal Huis (N: 117)

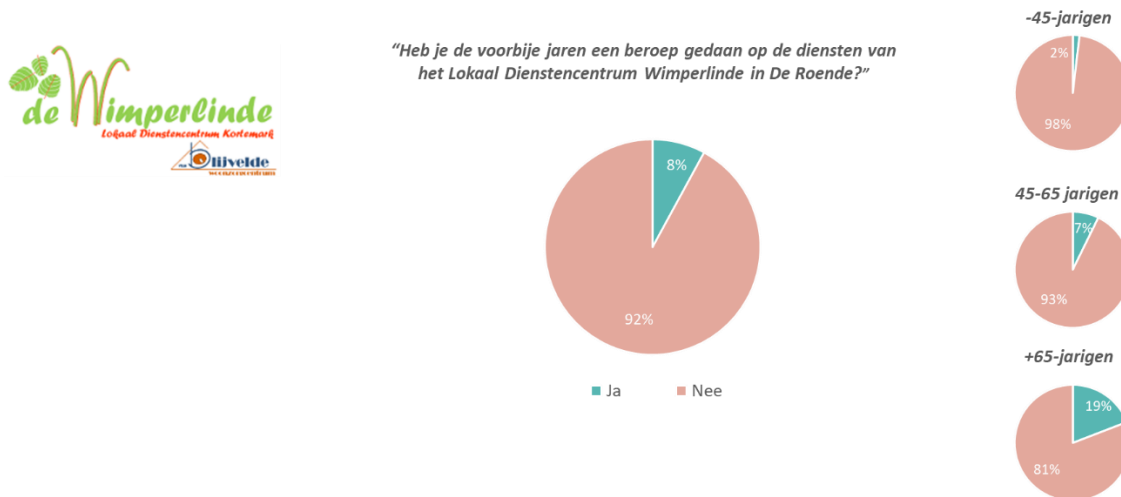
Bron: Burgerbevraging Kortemark



Lokaal dienstencentrum

8% deed een beroep op de diensten van het Lokaal Dienstencentrum Wimperlinde in De Roende, hoe ouder, hoe vaker.

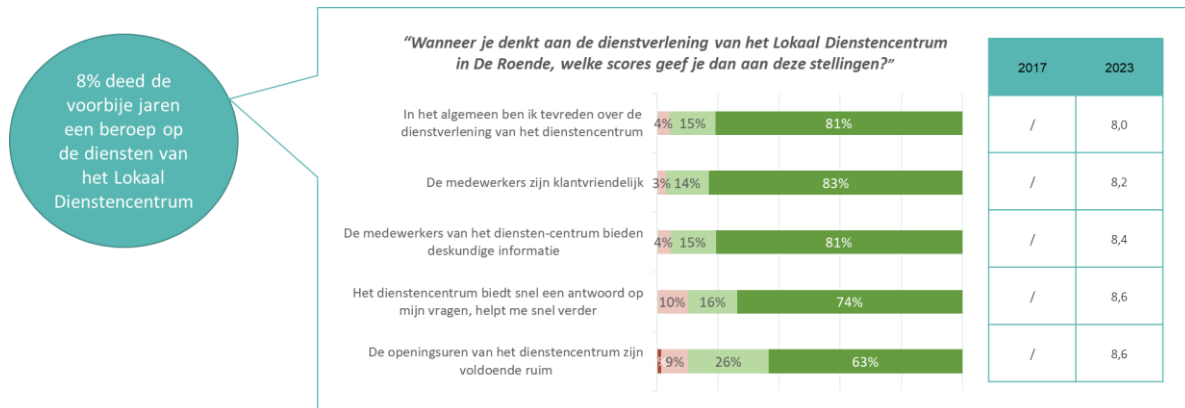
Figuur 144: diensten Lokaal Dienstencentrum Wimperlinde



Bron: Burgerbevraging Kortemark

De dienstverlening van het Lokaal Dienstencentrum wordt (bij hen die er gebruik van maakten) heel positief beoordeeld.

Figuur 145: Dienstverlening Lokaal dienstencentrum Wimperlinde



Basis: iedereen die in de voorbije jaren een beroep deed op de diensten van het Lokaal Dienstencentrum (N: 57)

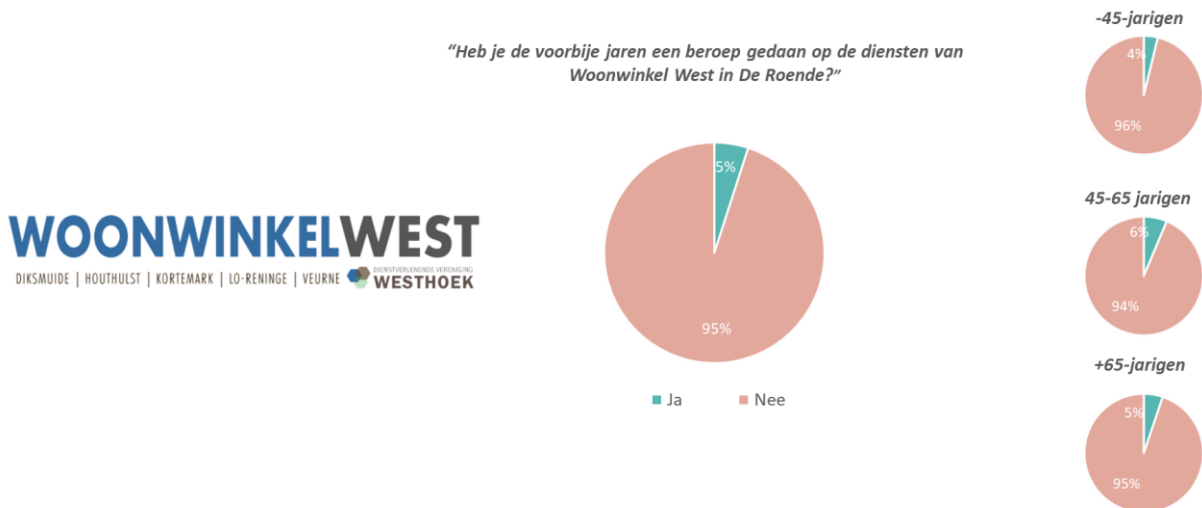
Bron: Burgerbevraging Kortemark



Woonwinkel West

5% deed een beroep op de diensten van Woonwinkel West in De Roende. Er zijn eerder beperkte verschillen naargelang leeftijd.

Figuur 146: Diensten Woonwinkel West



Bron: Burgerbevraging Kortemark

De dienstverlening van Woonwinkel West wordt (bij hen die er gebruik van maakten) heel positief beoordeeld. Een kwart is van mening dat de zitdagen ruimer mogen.

Figuur 147: Dienstverlening Woonwinkel West



Basis: iedereen die in de voorbije jaren een beroep deed op de diensten van Woonwinkel West (N: 36)

Bron: Burgerbevraging Kortemark

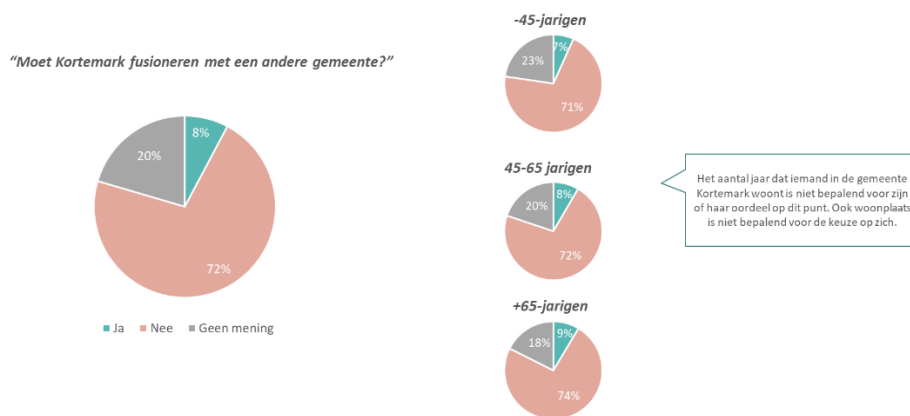


3. Fusie

Steeds meer komt er druk op lokale besturen om te fusioneren met omliggende steden en gemeentes. In de burgerbevraging werd gepolst in welke mate inwoners al dan niet voorstander zijn van een fusie.

Een ruime meerderheid is geen voorstander van een fusie van Kortemark met een andere gemeente. 1 op 5 heeft hier geen mening over.

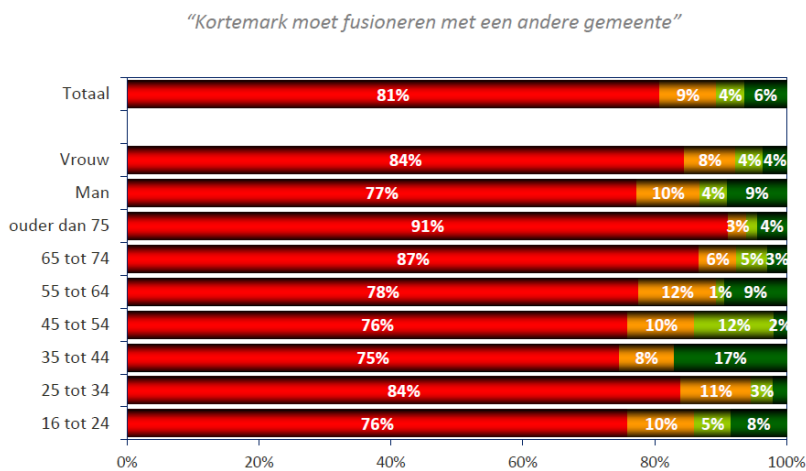
Figuur 148: Fusievraag



Bron: Burgerbevraging Kortemark

Een gelijkaardige vraag werd 6 jaar geleden gesteld. Hieronder het resultaat.

Figuur 149: Fusievraag burgerbevraging Kortemark 2017



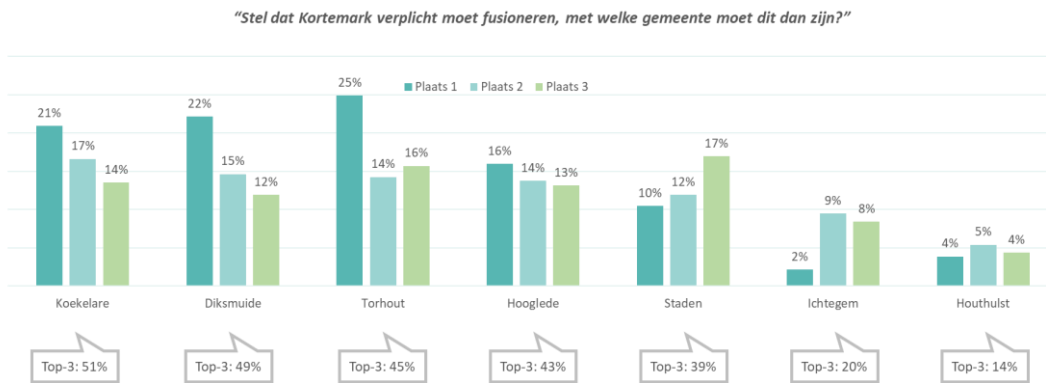
Helemaal niet akkoord 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Helemaal akkoord

Bron: Burgerbevraging Kortemark 2017



Koekelare, Diksmuide en Torhout zijn – als er verplicht moet gefusioneerd worden - de meest favoriete buurgemeenten om mee te fusioneren. Ichtegem en Houthulst hebben opvallend minder voorkeur dan de andere gemeenten.

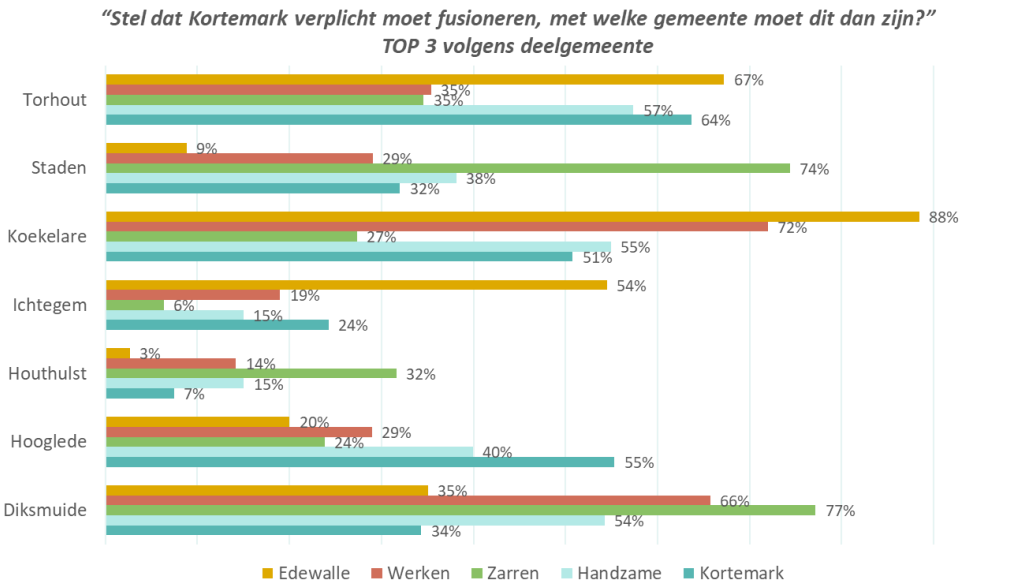
Figuur 150: voorkeursgemeente bij fusioneren



Bron: Burgerbevraging Kortemark

De voorkeursgemeente om mee te fusioneren hangt sterk af van de plaats waar men woont.

Figuur 151: Top 3 voorkeursgemeente fusioneren per deelgemeente



Bron: Burgerbevraging Kortemark



Ten slotte werd ook in de burgerbevraging van het ABB (2023) enkele vragen gesteld omtrent de dienstverlening.

- 67% van de inwoners is tevreden over de digitale dienstverlening in de gemeente (25% neutraal, 8% ontevreden)
- 71% van de inwoners is tevreden over de loketvoorzieningen van de gemeente (18% neutraal, 11% ontevreden)

Tabel 88: Dienstverlening

	Kortemark		Regio Westhoek	Vlaams gewest
	2020	2023	2023	2023
Tevreden over digitale dienstverlening gemeente	68%	Eens: 67% Neutraal: 25%	Eens: 72% Neutraal: 19%	Eens: 67% Neutraal: 21%
Tevredenheid over loketvoorzieningen gemeente	74%	Eens: 71% Neutraal: 18%	Eens: 73% Neutraal: 16%	Eens: 67% Neutraal: 18%

Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB

Er is zeker nog ruimte om de digitale dienstverlening verder te ontwikkelen.

4. Communicatie en participatie

Inwoners in Kortemark gaven in 2023 (burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor van het ABB aan:

- Een **vertrouwen** in de politiek te hebben dat ongeveer gelijk is als het Vlaamse gemiddelde.
- Eerder tevreden te zijn over de **informatie en communicatie van het bestuur**.
- Tevreden te zijn over de **communicatie**, ondanks de beperkte ambtelijke capaciteit die hiervoor kan worden ingezet.
- Zeer graag in de gemeente te wonen.

Tabel 89: Communicatie en participatie

	Kortemark		Westhoek	Vlaams gewest
	2020	2023	2023	2023
Inwoners die veel vertrouwen hebben in het gemeentebestuur	37%	Veel: 32% Neutraal: 53%	Veel: 33% Neutraal: 46%	Veel: 29% Neutraal: 47%
Inwoners die zich voldoende geconsulteerd voelen	44%	39%	43%	34%
Inwoners die zich voldoende geïnformeerd voelen	60%	54%	65%	56%
Inwoners die tevreden zijn over de communicatie van het bestuur	60%	Eens: 56% Neutraal: 26%	Eens: 63% Neutraal: 22%	Eens: 54% Neutraal: 26%
Inwoners die graag wonen in de gemeente	92%	Eens: 92% Neutraal: 4%	Eens: 92% Neutraal: 5%	Eens: 88% Neutraal: 7%

Bron: Gemeente-Stadsmonitor ABB



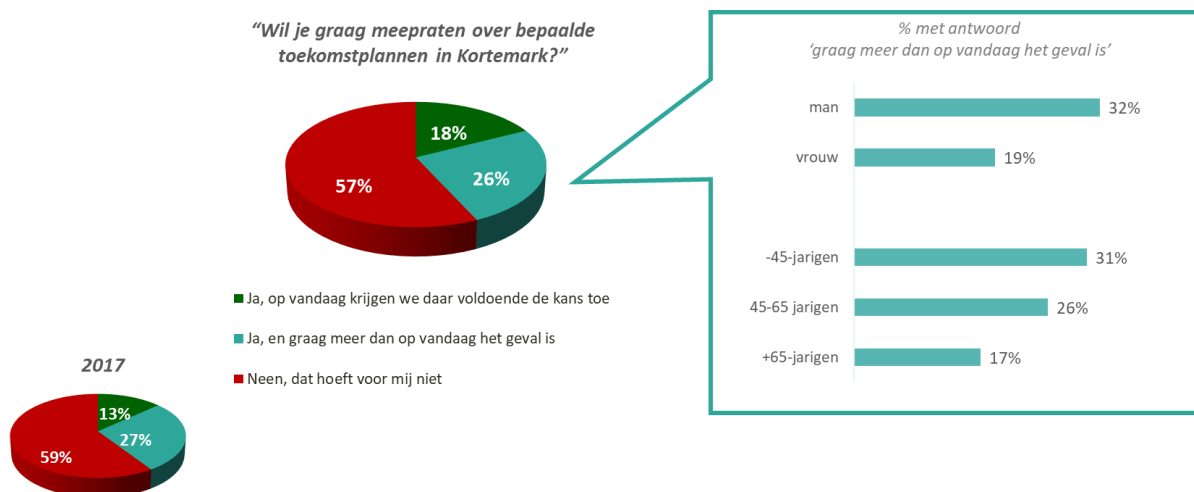
Kortemark lanceerde verschillende initiatieven en acties om de inwoners beter te betrekken en te informeren

- Er werd **een nieuwe website** ontwikkeld en gelanceerd in 2021.
- Het concept van de dorpsraden werd herwerkt richting een **inwonerspanel** om een grotere groep te bereiken.
- Zowel in 2017 en 2023 werd een **grootschalige burgerbevraging** georganiseerd.
- Door het project **Zorgzame Buurten** tracht Kortemark het sociaal weefsel in de gemeente te versterken.
- ...

Uit de burgerbevraging die Kortemark zelf lanceerde in de eerste helft van 2023 blijkt het volgende:

Een meerderheid geeft aan dat het niet hoeft om mee te praten over bepaalde toekomstplannen in Kortemark. Een kwart geeft aan dit graag meer te doen dan op vandaag het geval is. We merken 5% stijging in vergelijking met 2017 wat betreft ‘op vandaag krijgen we voldoende kans’.

Figuur 152: Meepraten over toekomstplannen

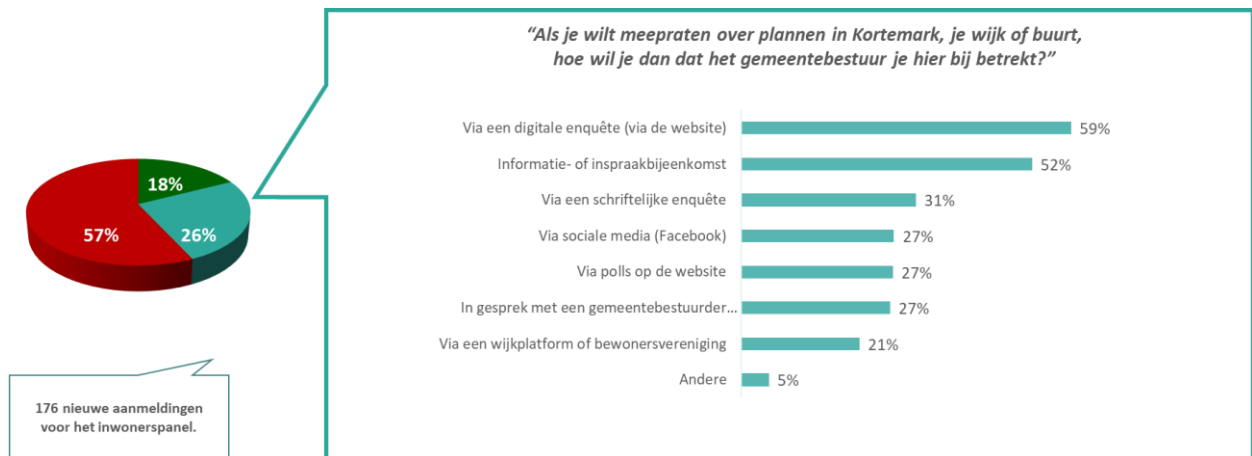


Bron: Burgerbevraging Kortemark

Om betrokken te worden bij toekomstplannen gaat de voorkeur naar een (digitale) enquête en naar een informatie- of inspraakbijeenkomst. Ten aanzien van 2017 is populariteit van kanalen als ‘in gesprek met gemeentebestuurder’ en ‘inspraak via bewonersvereniging’ vrij sterk gedaald.



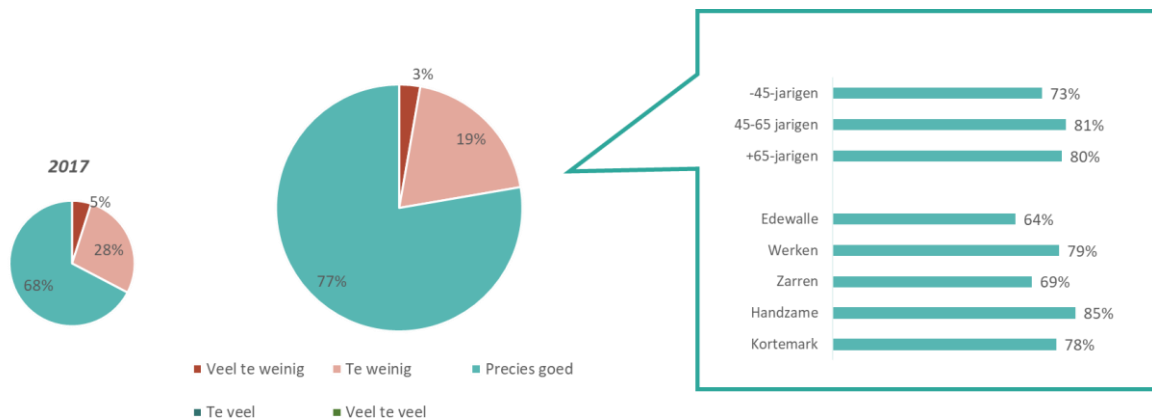
Figuur 153: Meepraten toekomstplannen - kanaal



Bron: Burgerbevraging Kortemark

Ruim driekwart geeft aan voldoende geïnformeerd te worden door te gemeente. Dit aandeel is met 9% gestegen t.a.v. 2017.

Figuur 154: Geïnformeerd door de gemeente

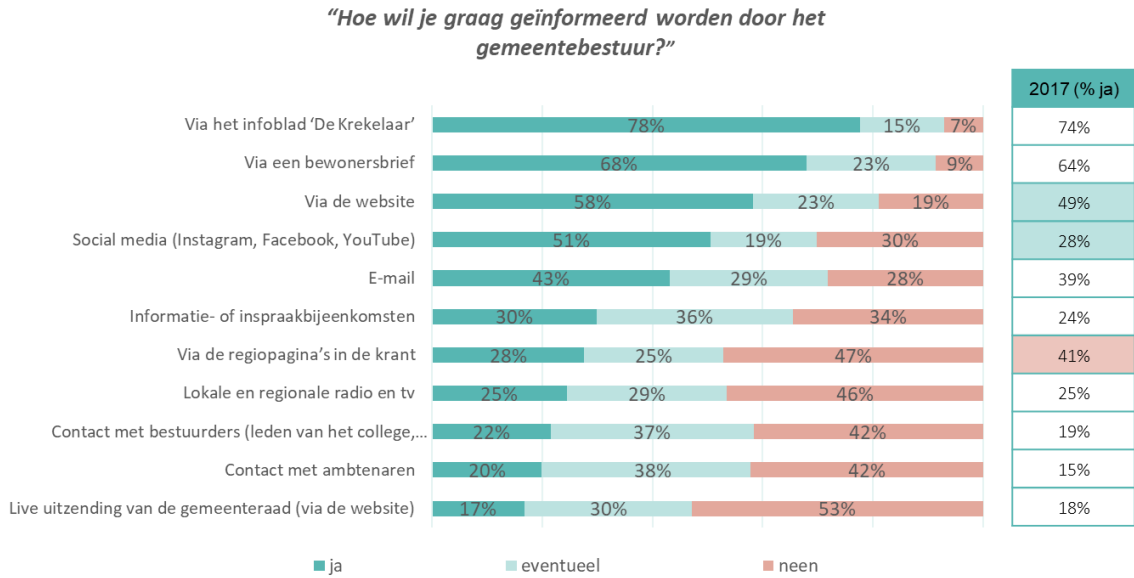


Bron: Burgerbevraging Kortemark

Het infoblad ‘De Krekelaar’ blijft bij uitstek het meest populaire informatiekanaal van de gemeente. Ten aanzien van 2017 is de populariteit nog toegenomen. Ook info via sociale media is sterk gestegen.



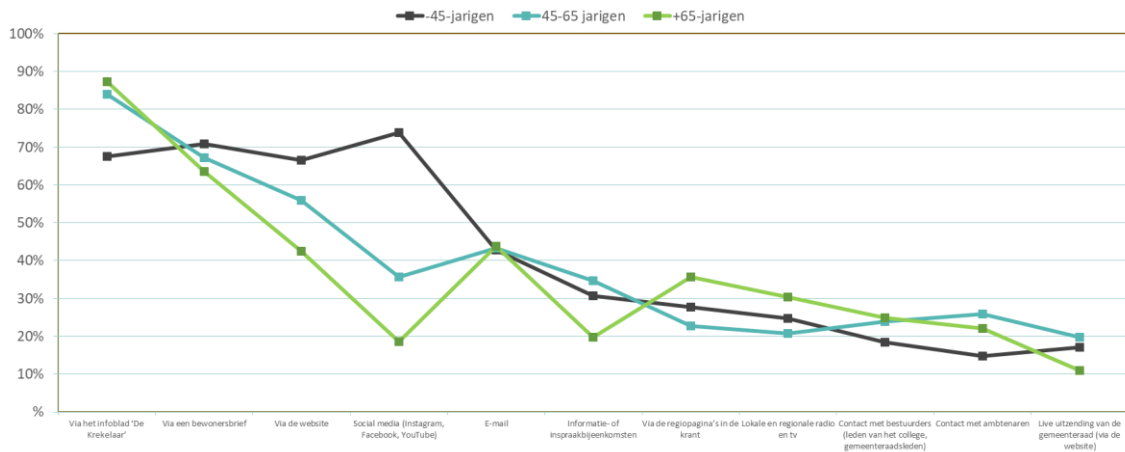
Figuur 155: Voorkeur kanaal informatie gemeente



Bron: Burgerbevraging Kortemark

We zien vrij sterke verschillen in leeftijd bij 'via de website' en via sociale media. Het infoblad is iets minder populair bij -45-jarigen. Dit is vooral bepaald door de -35-jarigen.

Figuur 156: Voorkeur kanaal informatie gemeente - per leeftijdscategorie

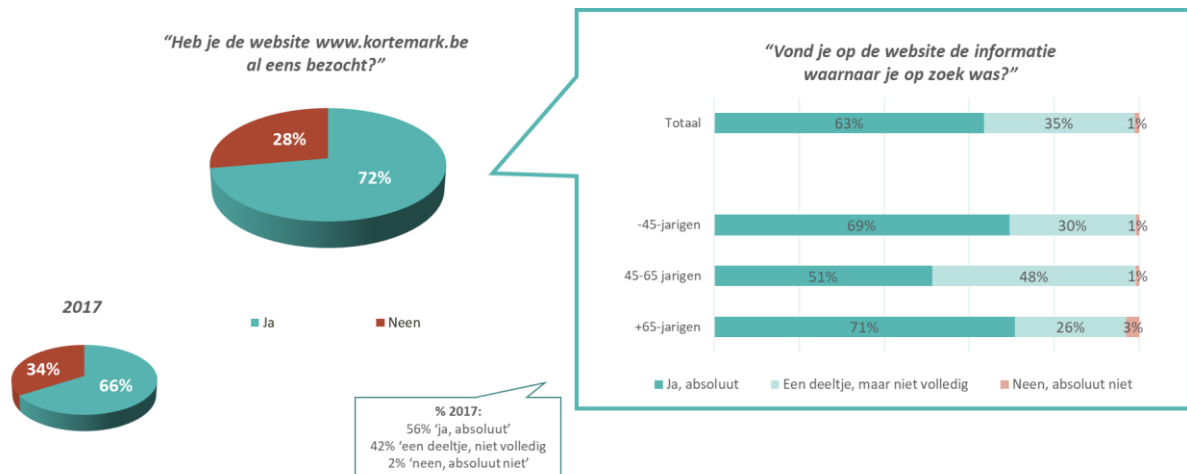


Bron: Burgerbevraging Kortemark

72% bezocht al eens de gemeentelijke website. Een meerderheid vond de informatie waarnaar hij/zij op zoek was. Dit is een stijging in vergelijking met 2017.



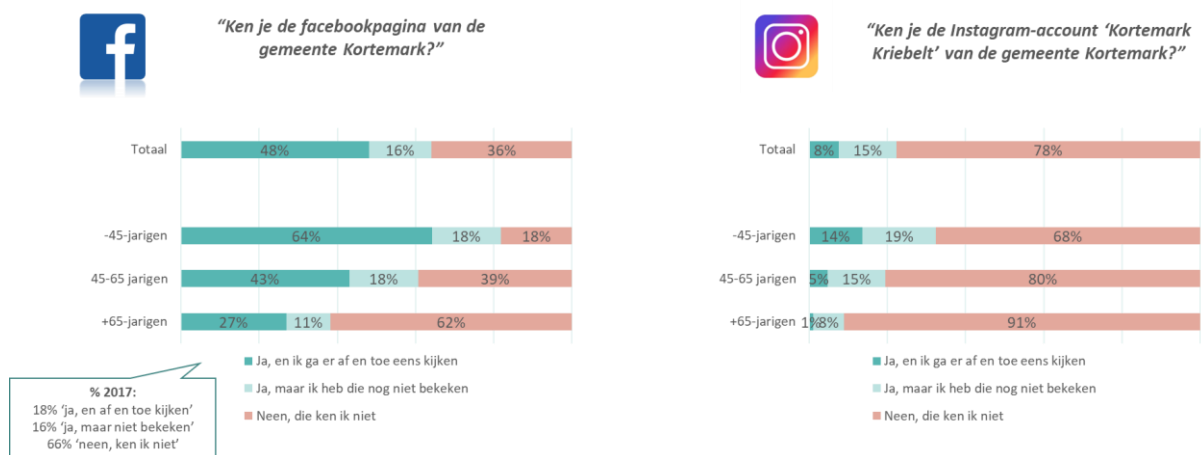
Figuur 157: Website



Bron: Burgerbevraging Kortemark

De Facebookpagina is een stuk bekender (en meer bekeken) dan de Instagrampagina. Voor beide geldt: hoe jonger, hoe vaker men deze pagina's bekijkt. In vergelijking met 2017 is de bekendheid van de facebookpagina (en het gebruik) sterk gegroeid.

Figuur 158: Facebook en Instagram

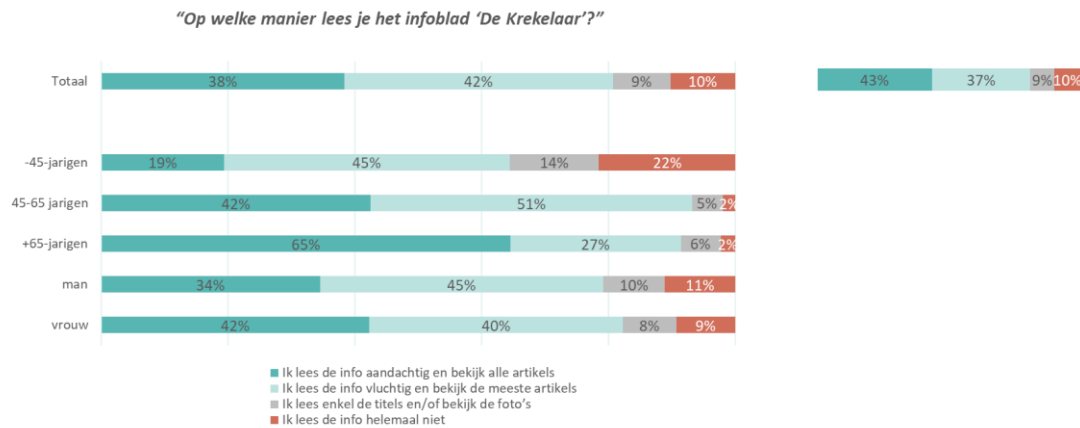


Bron: Burgerbevraging Kortemark

8 op 10 geeft aan De Krekelaar inhoudelijk te lezen. Ongeveer 10% leest enkel de titels en/of bekijkt de foto's, en 10% leest de info helemaal niet. Hoe ouder, hoe grondiger het infoblad wordt gelezen. In vergelijking met 2017 zien we vrij gelijkaardige resultaten.



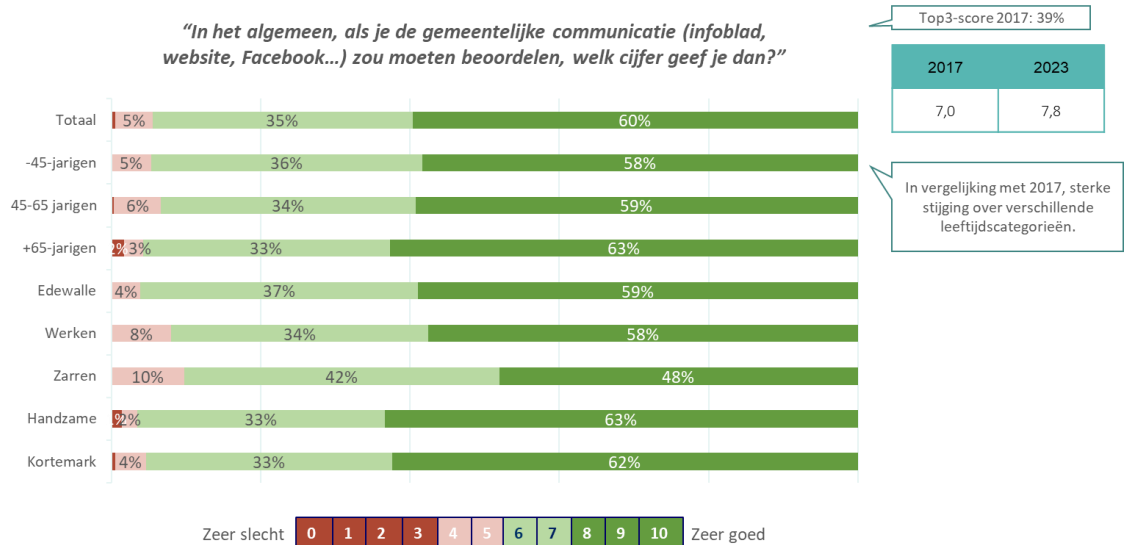
Figuur 159: Krekelaar



Bron: Burgerbevraging Kortemark

De gemeentelijke communicatie wordt door een ruime meerderheid positief beoordeeld, dit over de verschillende leeftijdscategorieën heen. In vergelijking met 2017 wordt de communicatie positiever beoordeeld.

Figuur 160: Gemeentelijke communicatie



Bron: Burgerbevraging Kortemark

42 mensen deden een suggestie of gaven een opmerking m.b.t. communicatie en/of participatie in Kortemark in de burgerbevraging:



Figuur 161: Opmerkingen of suggesties communicatie en participatie



5. Conclusie bestuurskrachtmeting

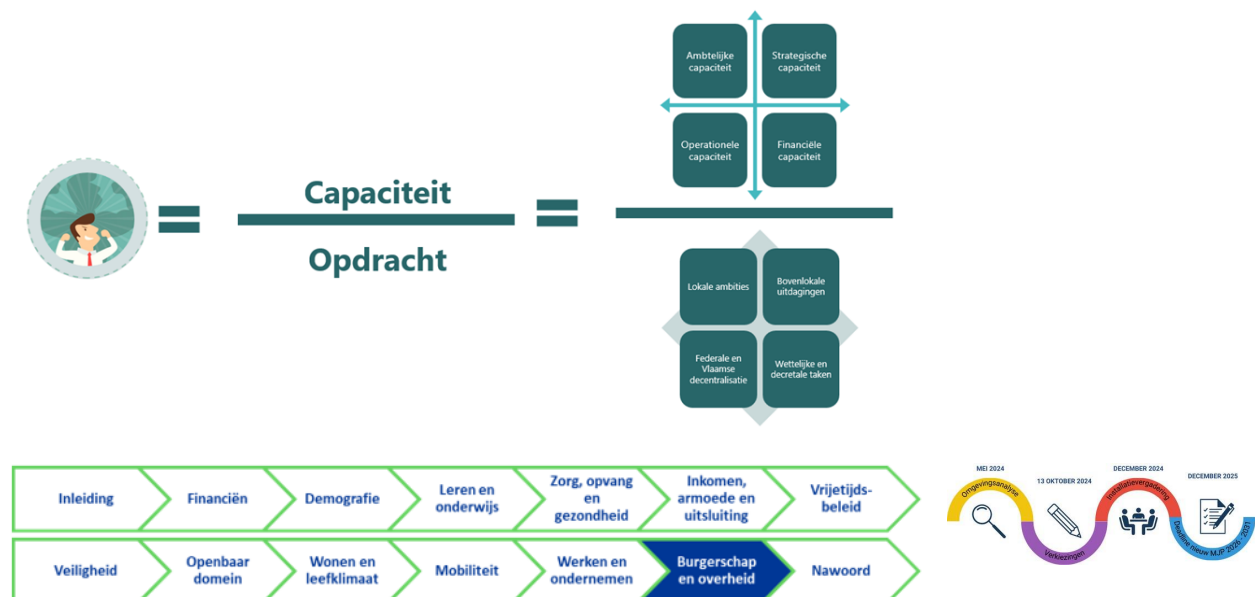
Zoals in de inleiding aangegeven wordt bestuurskracht gemeten op basis van volgende pijlers:

- Ambtelijke capaciteit
- Strategische capaciteit
- Operationele capaciteit
- Financiële capaciteit

En dit ten opzichte van:

- Lokale ambities
- Bovenlokale uitdagingen
- Federale en Vlaamse decentralisatie
- Wettelijke en decretale taken

Hieronder de conclusie per pijler.



Wettelijke en decretale taken

Gemeenten voeren taken uit die worden opgelegd door de Vlaamse en federale overheid. Bij het uitvoeren van deze taken staan de gemeenten onder **toezicht van de hogere overheid**. Het betreft taken zoals:

- De burgerlijke stand en bevolkingsregisters beheren
 - Aangiften beheren voor: geboorte, huwelijk, overlijden, ...
 - Documenten verdelen, zoals identiteitskaarten en paspoorten, rijbewijzen, afschriften van geboorteakten, uittreksels strafregister, ...
 - Begraafplaatsen beheren
- Sociale dienstverlening en welzijn
- Vergunningen uitreiken, zoals: omgevingsvergunningen (bouwvergunning, milieuvergunning of verkavelingsvergunning), ...
- Ruimtelijke taken uitvoeren (wonen, ruimtelijk gebruik,...)

Kortemark kan op vandaag de uitvoering van **wettelijke en decretale taken garanderen**, doorheen alle diensten in de organisatie. De competenties en expertise zijn aanwezig om deze in de nabije toekomst te blijven borgen. De organisatie tracht proactief risico's af te dekken door gerichte personeelsinvesteringen. Kortemark inventariseert en actualiseert kernprocessen structureel. De ambtelijke capaciteit is gezien de schaal goed uitgebouwd, maar blijft op bepaalde plaatsen in de organisatie beperkt, waardoor de wettelijke en decretale taken in de toekomst onder druk kunnen staan. De impact van een radar die langdurig uitvalt binnen de bestaande bezetting is groot. Kortemark is een relatief wendbare organisatie, maar bij uitbreiding van de opdracht komt ook dit meer onder druk te staan.

Risico's:

- Bijkomende decretale/wettelijke taken bovenop het huidige takenpakket zullen de druk verhogen in de organisatie en kunnen ertoe leiden dat niet alles nog kwalitatief kan worden uitgevoerd.
- Wijzigende wetgeving minder snel kunnen implementeren.
- Continuïteit bij de wettelijke/decretale taken kan bij uitval zeer snel onder druk komen te staan.
- Opbouw van expertise binnen bepaalde taken/functies is moeilijk
- Verhoogde afhankelijkheid van externen



Federale en Vlaamse decentralisatie

Het principe van de **subsidiariteit** staat anno 2022 hoog op de agenda. Dit betekent dat de Vlaamse overheid niet doet wat beter door het lokale bestuursniveau kan worden gedaan. Het **Vlaams Regeerakkoord 2019-2024** wil meer dan ooit inzetten op een bestuursmodel dat uitgaat van twee sterke polen: sterke lokale besturen enerzijds en een kaderstellende Vlaamse overheid anderzijds. De impact van deze decentralisatie op het lokale niveau is niet miniem.

De **Commissie Decentralisatie** opgericht in de schoot van het Vlaams parlement in 2022 telt 9 werkgroepen (cultuur, mobiliteit & openbare werken, omgeving en toerisme...) om verdere decentralisatie te onderzoeken.

- De Commissie Decentralisatie kreeg de opdracht om aan te geven op welke wijze vorm wordt gegeven aan de decentralisatie-ambities van de Vlaamse Regering
- Van de 61 decentralisatievoorstellen van de longlist werden 53 voorstellen weerhouden: 43 zoals initieel opgenomen op de longlist, 10 na beperkte aanpassing van de scope. Voor 8 voorstellen werd, in consensus, besloten om niet te decentraliseren. De druk op de lokale besturen zal sowieso toenemen in de komende jaren.

Kortemark neemt vandaag de **gedecentraliseerde taken** op. Er wordt hier echter nog geen doorgedreven strategische visie rond uitgewerkt. De organisatie geeft zelf aan dat bijkomende taaklast niet wenselijk is zonder bijkomende capaciteit op personeelsvlak, maar vooral niet zonder bijkomende financiële middelen. Bepaalde taken kunnen nu reeds moeilijk een plaats gegeven worden in de organisatie (bv. onderwijs) of worden extern uitbesteed. Naar de volgende legislatuur is het aangewezen om gerichte strategische keuzes te maken. Gedecentraliseerde nieuwe taken zullen vaak een hoge complexiteit en taaklast met zich meebrengen (bv. Arbeidsbemiddeling). De organisatie beschikt over een redelijk hoog ingeschaald kader (A- en B-profielen) om nieuwe vormen van dienstverlening uit te rollen, maar ook deze medewerkers zijn op heden vaak ook operationeel zeer actief.

Risico's:

- Op vandaag is er weinig ruimte om bijkomende gedecentraliseerde taken op te nemen **zonder capaciteitsversterking of gerichte keuzes** in het huidige **aanbod aan dienstverlening**.
- Mogelijk bijkomende eenmansdiensten en continuïteitsproblemen wanneer nieuwe taken opgenomen moeten worden.
- Verhoogde afhankelijkheid van samenwerkingsverbanden en externen.
- De beleids- én financiële marge krimpen nog verder.



Lokale beleidsuitdagingen

Naast wettelijke, decretale en gedecentraliseerde taken moet een lokaal bestuur ook inspelen op de **lokale noden en uitdagingen** en hierop gepast antwoord bieden. Denken we maar aan het onderhoud van weginfrastructuur, groenbeheer, patrimonium, aanbieden van sport- en cultuur... Lokale noden en verzuchtingen die een structurele oplossing vergen.

Het **meerjarenplan** geeft inzicht in de wijze waarop het bestuur in de komende jaren de strategie zal realiseren.

In de komende jaren worden **volgende lokale uitdagingen** voor Kortemark gedetecteerd:

- Blijvend een aantrekkelijke werkgever zijn in de wijzigende context.
- Het landelijke openbaar domein en het gebouwenpatrimonium structureel onderhouden.
- Visieontwikkeling op dienstverlening naar de kernen.
- De huidige dienstverlening op vlak van sport, jeugd en vrije tijd kunnen behouden in een klimaat waarin het niet evident is om te investeren.
- De stijgende druk op de lokale financiën en het optimaliseren van de inkomsten- en uitgavenstructuur.
- Uitdagingen op vlak van economie en werk: voldoende jobs in eigen gemeente.
- Duurzame mobiliteitsoplossingen bieden aan de inwoners.

Kortemark geeft aan de **lokale beleidsuitdagingen** te kunnen realiseren. Die uitdagingen worden echter complexer en groter. Op vlak van het onderhoud van het openbaar domein en patrimonium in eigen beheer loopt de organisatie tegen de grenzen van de beschikbare capaciteit en blijven acties en investeringsprojecten vaker in uitvoering steken. Kortemark kan echter op lange termijn niet én de decretale taken én de gedecentraliseerde taken ter harte nemen, zonder daarbij de eigen lokale beleidsmarge te verkleinen. De organisatie zal op dit vlak nog meer een continue evenwichtsoefening moeten maken tussen het formuleren en realiseren van ambities en de daartoe beschikbare personele, financiële en operationele capaciteit.

Risico's:

- Een MAT en CBS die naar de toekomst toe geen strategische tandem vormen
- Vanwege het **landelijke grondgebied** zal de focus van de lokale ambities voornamelijk gericht blijven op het onderhouden van en investeren in het openbaar domein en het bestaande patrimonium. Dit kan leiden tot een afname van de **beleidsruimte** binnen andere domeinen van dienstverlening, zeker in het licht van de decentralisatie van taken van hogere overheden.



- Hoewel er **financiële beleidsruimte** beschikbaar is, blijft het aangewezen om de **organisatorische capaciteit** te vergroten om deze middelen effectief om te zetten in concrete uitvoeringsprojecten.
- Het is de verwachting dat **projecten** in de toekomst nog meer **multidisciplinair** zullen moeten worden aangepakt, iets waar Kortemark nog groeimarge heeft.

Bovenlokale uitdagingen

Volgende **bovenlokale uitdagingen** (niet-limitatief) hebben impact op Kortemark:

- **Mobiliteit**
 - De relatief verre afstand van snelwegen heeft een impact op de aantrekkelijkheid om in Kortemark te komen wonen en werken. Het vermogen van Kortemark is beperkt om hierop een antwoord te bieden.
 - Lage tevredenheid voor fietsinfrastructuur en –veiligheid.
- **Ruimtelijk**
 - Rioleringsverplichtingen en de bijbehorende noodzaak om hierin te investeren.
 - Klimaatverandering
 - Vrijwaren open ruimte
- **Veiligheid**
 - Vormgeven van een integraal veiligheids- en handhavingsbeleid op maat van de gemeente
- **Wonen**
 - Aantrekkelijkheid als gemeente voor jonge gezinnen
 - Beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen
- **Welzijn en zorg**
 - Stijgende vergrijzing
- **Economie en werk**
 - Voldoende werkgelegenheid bieden op het eigen grondgebied of dichtbij huis
 - Voldoende bedrijvigheid op het eigen grondgebied



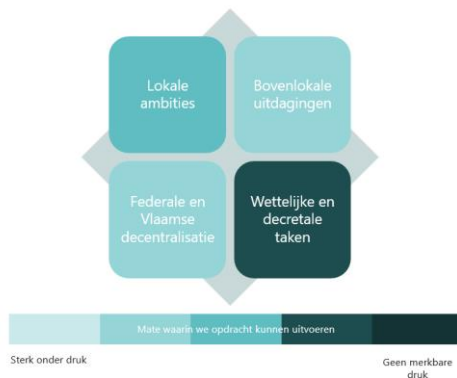
Vandaag kan Kortemark beperkt antwoord bieden op deze **beleidsvraagstukken** wegens afwezigheid van bepaalde diepgaande expertise, mankracht en/of competenties om deze problematieken volwaardig en structureel het hoofd te bieden. Voor een lokaal bestuur van deze grootte kan Kortemark moeilijk wegen op besluitvorming inzake mobiliteit (bv. gewestwegen), klimaat, instroom van nieuwkomers, waterbeheer, ... Het bestuur is hier in grote mate afhankelijk van externe partners en hogere overheden. Kortemark voelt ook dat meer en meer intergemeentelijk samengewerkt moet worden om zaken gedaan te krijgen. Dit gaat eveneens gepaard met uitdagingen (opvolging, transparantie, democratische besluitvorming...). Men voelt echter wel tot op vandaag dat er gewogen kan worden in de bestaande samenwerkingen, maar dat vereist ook opvolging binnen de organisatie. De visievorming op deze vraagstukken is op heden niet structureel ingebed in de organisatie.

Risico's:

- Het bestuur kan niet steeds meer antwoord bieden op **bovenlokale** uitdagingen en verliest grip.
- De **kwaliteit** van het eigen lokaal bestuur komt onder druk te staan.
- Kortemark wordt in grotere mate **afhankelijk** van **besluitvorming** in **intergemeentelijke samenwerkingsverbanden**.
- Kortemark wordt meer en meer onderhevig aan beleid dat vanuit de **regio** wordt uitgerold, maar waar het zelf te beperkt mee vorm aan gaf.

CONCLUSIE OPDRACHT:

In welke mate staat het vermogen tot het realiseren van de opdracht in Kortemark onder druk...



Ambtelijke capaciteit

Afwegingscriteria:

- Kwaliteitsvolle dienstverlening door deskundigheid en expertise
- Vinden en binden van medewerkers

(++) Kortemark is een **aantrekkelijke werkgever**. De organisatie vult op vandaag vlot de vacatures in en weet medewerkers te behouden in de organisatie.

(+) Kortemark beschikt over **gemotiveerde, flexibele medewerkers** die ervoor zorgen dat de tevredenheid van de burgers over de (ruime) dienstverlening hoog is.

(+) Het **personeelsbeheer** werd op punt gezet en grotendeels gedigitaliseerd. Er wordt actief ingezet op de verdere uitrol van HR-beleid, mede door een gerichte aanwerving van een coördinator personeel en organisatieontwikkeling.

(+) Als gevolg en vervolg van de **structuuroefening** van 9 jaar terug werd de organisatie op ambtelijk niveau aanzienlijk maar gericht versterkt. Voor de meeste beleidsdomeinen kan Kortemark rekenen op voldoende ambtelijke aantallen en expertise. De organisatiestructuur en bezetting worden actief opgevolgd en bijgestuurd.

(+) Kortemark beschikt over meer A- en B-profielen dan gemiddeld en probeert zich zo te wapenen tegen verhoogde juridisering en complexiteit van de toekomstige opdracht en kan op die manier kwalitatiever complexe uitdagingen aangaan.

(+/-) Er wordt **intensief samengewerkt** tussen individuele schepenen en de diensten. Het schepenmodel is nog vrij gangbaar in de werking van het bestuur, wat natuurlijk ook voordelen heeft (bv. een korte lijn tussen bestuur en diensten) maar ook nadelen (bv. eenheid van aansturing die onder druk komt).

(+/-) Voor de meer **beleidsgebonden** dienstverlening lijkt de aanwezige personele bezetting eerder krap te zijn. De bezetting in het Sociaal Huis werd echter uitgebreid (bv. aanwerving van een voltijds bouwwerker).

(-) De **personeelskost** vormt een belangrijk deel van de totale exploitatie-uitgaven en zit in stijgende lijn (vnl. door indexering). Omwille van de globale druk op de lokale financiën en loonindexeringen kan Kortemark op vandaag moeilijk nog diepgaand bijkomend investeren op personeelsvlak.

(-) Het bestuur worstelt met het aanboren, aanwenden en opvolgen van de ruime **subsidie-enveloppes** vanuit de hogere overheden en met de keuze op welke zaken in te zetten.



(-) Verschillende diensten zijn beperkt bezet (een- en tweemansdiensten). Op de meeste diensten zijn er **experts** aanwezig maar zijn er onvoldoende back-ups. Daardoor komt de continuïteit in het gedrag bij langdurige ziekte, of als de functie na vertrek van de functiehouders niet onmiddellijk kan worden ingevuld.

Managementreactie:

Wat betreft de éénmansdiensten kan het managementteam zich aansluiten bij het rapport. Evenwel willen ze wel nuanceren dat er voor de belangrijkste taken sterk ingezet werd op interne back-ups voor de kerntaken. Het is inherent aan een klein lokaal bestuur om éénmansdiensten te hebben, echter werden de nodige risico's voor zover mogelijk zoveel mogelijk afgedekt de laatste jaren.

Wat betreft de expertise die Kortemark mist volgens het rapport, worden constant nieuwe stappen genomen om hieraan tegemoet te komen. Het management is zich bewust van de opgesomde hiaten. Wat betreft de expertise inzake digitaal archiefbeheer werd ondertussen een nieuw personeelslid aangeworven waarvan dit onderdeel is van het takenpakket. De nodige expertise is ondertussen aanwezig, de uitrol is opgestart maar dit is uiteraard nog een werk van enkele jaren.

Operationele capaciteit

Afwegingscriteria:

- Continuïteit van dienstverlening
- Beheersen van risico's
- Ruimte voor kwaliteitsverhoging

(+) Het **brede MAT** zit in een groeimodus en kan verder sturen om de operationele capaciteit te optimaliseren. De politiek erkent de groei en het belang van dit ambtelijk sturend orgaan in Kortemark.

(+) Kortemark kent een laag **personeelsverloop**.

(+) **Processen** worden meer en meer gedocumenteerd met het oog op kennisborging, het optimaliseren van de continuïteit en de zoektocht naar efficiëntiewinst. Het MAT coördineert dit organisatiebreed.

(+/-) De organisatie geeft aan nood te hebben aan **extra experts** om nog beleidsmatiger te werk te kunnen gaan, continuïteit beter te borgen en dienstverlening kwalitatiever te kunnen opnemen. De beweging om profielen hoger in te schalen werd reeds ingezet. Die profielen zijn ook nodig om meer te kunnen wegen in intergemeentelijke samenwerkingen.



(+/-) De organisatie heeft nog groeimarge op vlak van **projectmatig werken** – er zijn eerder beperkt projectmethodieken aanwezig en er wordt aangegeven dat diensten hierin nog vrij verkokerd werken. Projecten worden niet altijd even doorgedreven opgevolgd en bijgestuurd.

(-) De **continuïteit van de dienstverlening** in bepaalde domeinen is kwetsbaar indien een radar langdurig uitvalt (communicatie, ICT, vrijetijdsdiensten, omgeving...).

(-) Er dienen nog belangrijke stappen gezet te worden inzake **informatiebeheer en digitaal archief**. De interne mappenstructuur is nog verder aan verbetering toe om als volwaardig instrument te kunnen worden gebruikt om de interne werking mee te structureren.

(-) Het bestuur wil een **kwaliteitsvol magazijnbeheer uitbouwen**. Een nieuwe technische loods zou het mogelijk moeten maken om deze ambitie waar te maken. Dit project staat nog op de planning.

Managementreactie:

Het managementteam wil ook ingaan op het zogenaamde kerntakendebat. Wat betreft het kerntakendebat kunnen ze stellen dat er in Kortemark zeker al stappen in de goede richting werden gezet, zoals het woonzorgcentrum, het zwembad, de thuiszorgdiensten, enzovoort. Het debat mag echter niet stoppen. Strategisch besturen houdt in dat er duidelijke keuzes moeten gemaakt worden waarop wel wordt ingezet en waarop niet werd ingezet. Waar ligt er een actorrol weg voor de gemeente, waar een regisseursrol? De opgesomde mogelijkheden in het rapport moeten dus zeker in het begin van de volgende legislatuur onder de loep genomen worden. Het maken van keuzes zal ervoor zorgen dat Kortemark de dienstverlening kwalitatief kan houden betreffende de dienstverlening die het management zeker wil blijven voorzien. Het managementteam is ervan overtuigd dat de denkoefening op het vlak van gebouwen en inzake gemeentescholen zeker moet gemaakt worden.

Strategische capaciteit

Afwegingscriteria:

- Uittekenen van een toekomstbestendige strategie
- Aangaan van (nieuwe) complexe uitdagingen
- Ruimte voor innovatie

(+) Vanuit het MAT wordt ingezet op uitvoerig **beleidsvoorbereidend werk** voor de volgende planningsperiode. De opmaak van het lopende MJP verliep via een participatief proces tussen administratie en politiek. De doelstelling is om die werkmethode te bestendigen en zelfs nog verder te optimaliseren.



(+) Het bestuur en de organisatie zijn zich zeer bewust van de **mogelijkheden op vlak van dienstverlening en aanbod** en trachten realistisch te plannen en sturen bij waar nodig.

(+) Het managementteam volgt frequent (per kwartaal) de vooruitgang in de acties op inhoudelijk en financieel vlak op. De bijstellingen zijn echter meestal financieel van aard en een stuk minder inhoudelijk. Omdat het meerjarenplan zowel op **inhoudelijk en op financieel vlak door het MAT** wordt gemonitord, wordt het ook sturend voor de werking. Er wordt kort op de bal bijgestuurd.

(+/-) De strategische capaciteit zal in de toekomst moeten worden aangewend om gericht een aantal keuzes te maken rond de **bestaande dienstverlening**, zeker in het licht van de decentralisatie van taken. Het wordt niet evident om in dat licht het bestaande portfolio aan dienstverlening te handhaven.

(+/-) Het MAT buigt zich over een gebouwenanalyse. Een grootschaligere **visieoefening op patrimonium** (gebruik en duurzaamheid) in eigen beheer zal ook noodzakelijk zijn.

(+/-) **Het meerjarenplan** van Kortemark wordt grotendeels uitgevoerd. De organisatie merkt wel op dat door externe uitdagingen, crisissen, en een hoog tempo op vlak van investeringen (energie, inflatie, corona) de financiële capaciteit onder druk komt te staan. Redelijk wat investeringsuitgaven werden verschoven in de tijd.

(-) Kortemark beschikt nog niet over een **centraal dashboard** i.f.v. een doelgerichte opvolging van de strategie, doelstellingen en projecten.

(-) Het **ambtelijke eigenaarschap bij projecten en acties** is soms nog wat zoek doordat het ook onvoldoende opgevolgd en beperkt wordt bijgestuurd. Bij **complexe multidisciplinaire projecten** wordt dikwijls richting dezelfde personen in de organisatie gekeken. De opstart, uitrol en opvolging van grotere projecten komt geregeld onder druk te staan. Kortemark ervaart soms moeilijkheden bij het koppelen van capaciteit en expertise aan de operationele werklast en een onderbouwde planning.

(-) De werking van de organisatie wordt beperkt bijgestuurd op basis van **cijfers en data**. Het bestuur geeft aan dat men actief wil inzetten op de uitbouw van een systeem van monitoring en rapportering en indicatoren wil koppelen aan acties en doelstellingen.

Managementreactie:

Het managementteam is van oordeel dat de samenwerking met het schepencollege nu goed verloopt (er is een vlotte communicatie tussen leden van het MAT en leden van het schepencollege onderling), maar dat een jaarlijks overleg tussen MAT en schepencollege zeker een meerwaarde kan zijn. Nu gebeurde dit telkens aan het begin van een legislatuur, maar dit mag zeker uitgebreid worden.

Het management denkt dat op het vlak van projectwerking nog veel stappen gezet kunnen worden om de kwaliteit van de projecten te verbeteren. Vaak is er nog te veel onduidelijkheid over het eigenaarschap van een project en de bijhorende verantwoordelijkheden. Hieraan kunnen we tegemoetkomen door met projectfiches te werken. Inzake overheidsopdrachten en evenementen worden de eerste stappen hier alvast momenteel voor gezet.



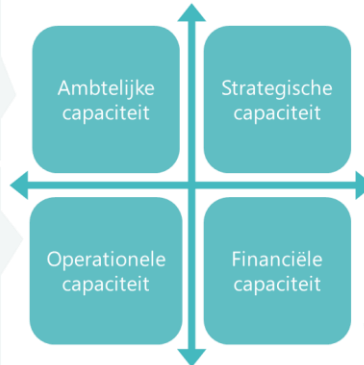
Financiële capaciteit

Zie hoofdstuk over financiën.

CONCLUSIE CAPACITEIT

De **ambtelijke capaciteit in Kortemark** scoort goed rekening houdende met de schaal van de gemeente. De gemeente slaagt erin personeel te vinden én te houden. De druk zal hier echter toenemen, is de verwachting. Kortemark heeft ingezet op expertise in de organisatie, maar botst hier wel op de grenzen. Zonder bijkomende ambtelijke capaciteit wordt het moeilijk om vooral bijkomende gedecentraliseerde taken op te nemen.

De **operationele capaciteit** is op maat van de organisatie goed uitgebouwd. Kortemark probeert die ook te borgen door actief in te zetten op organisatiebeheersing met een focus op processen. Toch zijn bepaalde diensten en functies kwetsbaar. Kortemark kan steunen op een sterk MAT dat de operationele capaciteit nog gericht kan versterken, o.a. door nog beter projectbeheer en een grotere focus op het monitoren van de reguliere werking.



De **strategische capaciteit** is vrij sterk uitgebouwd. De organisatie slaagt er vandaag in om beleid te plannen, uit te voeren en op te volgen. Ook in Kortemark voelt men echter dat de complexiteit van taken en opdrachten groter wordt. De uitdaging om op lange termijn voldoende beleidsmarge te vrijwaren wordt groot. Kortemark stelt zich op als innovatief bestuur en tracht de huidige dienstverlening actief te evalueren en bij te sturen, maar keuzes dringen zich op. Er liggen nog mogelijkheden in het meer doorgedreven projectmatig en cijfermatig werken.

De **financiële capaciteit** van Kortemark is gezond te noemen. De financiële indicatoren kleuren grotendeels groen en de schuldgraad werd sterk verlaagd. Kortemark heeft een vrij ruime investeringsportefeuille en zal een zeer positieve AFM overhouden op het eind van de legislatuur. Echter: de hoge aanslagvoet van de APB zorgt voor heel wat financiële ademruimte. In de toekomst zal de inkomsten- en uitgavenstructuur grondig moeten worden hertekend in het licht van de vergrijzing.



Managementreactie:

Wat betreft de subsidies werd beslist om over te gaan tot de aankoop van het pakket Subsidiemanager, een pakket waar alle mogelijke subsidies kunnen worden opgezocht. De uitrol daarvan gebeurt in het eerste kwartaal van 2024. Alle diensthoofden die zouden kunnen gebruik maken van subsidies krijgen toegang tot het pakket, er zal ook centrale opvolging gebeuren door een lid van het managementteam (die ook zal rapporteren aan het MAT). Kortemark wil daar echter ook de nuance leggen dat het niet is omdat er subsidies voor handen zijn, er hier steeds op moet ingetekend worden. Er is namelijk ook altijd een eigen financiële bijdrage nodig en er moet ook rekening gehouden worden met de werklast naar het personeel toe indien er (meerdere) bijkomende projecten worden opgestart.

Wat betreft de hogere subsidies inzake rioleringswerken is een nuance op zijn plaats: er zijn geen hogere subsidies, ze worden alleen veel sneller uitgekeerd door Vlaanderen omdat Vlaanderen gemerkt heeft dat de Europese doelstellingen anders niet gehaald worden. Dit zorgt ervoor dat Kortemark ondertussen al heel wat subsidiebeloften toegekend gekregen heeft, waardoor er de komende jaren heel veel tijd en middelen zullen gaan naar dergelijke investeringsprojecten.



Algemene conclusie

Kortemark slaagt er vandaag in de taken en opdrachten te realiseren, maar de organisatie voelt dat de druk groter wordt.

Op vandaag is de organisatie bestuurskrachtig. Maar er zijn aandachtspunten: Hierdoor is waakzaamheid geboden naar de toekomst. Bij de uitbreiding van de taakstelling door hogere overheden komt de capaciteit verder onder druk te staan.

Kortemark kan op korte termijn nog **voldoende capaciteit** aan de dag leggen om de bestaande opdracht te realiseren en lokale ambities goed en kwalitatief uit te voeren. Mits enkele kanttekeningen:

- De uitdagingen en de projecten worden complexer en meer multidisciplinair, maar de expertise botst op zijn grenzen.
- Bijkomende capaciteit zal ook onderhevig zijn aan reeds bestaande continuïteitsrisico's. De operationele en ambtelijke capaciteit kan dan ook te beperkt zijn om nieuwe vormen van dienstverlening kwalitatief vorm te geven.
- Bijkomende personeelsleden zullen de financiële druk op de ondersteunende diensten verder laten stijgen.
- Bijkomende druk op de financiële situatie van de gemeente, gekoppeld aan een inkrimping van de vrije beleidsruimte op lokaal vlak.
- Toenemende druk van externe partners en hogere overheden en hogere afhankelijkheid van samenwerkingsverbanden.

Kortemark kan zich wapenen om de **bestuurskracht op peil te houden en verder uit te breiden**.

De **opdracht** zal sowieso toenemen, net als de **complexiteit** ervan. Het bestuur kent nu wel de **risico's** om hier proactief op te ageren:

- De huidige **expertise** binnen de organisatie aan boord houden. Die expertise is nu logischerwijze gekoppeld aan enkele individuen. Vertrek van enkele sleutelfiguren kan deze expertise gevoelig laten dalen.
- In het licht van de context die op dat vlak kan wijzigen: een **aantrekkelijke werkgever** blijven.
- **Schaaloptimalisaties** kunnen doorvoeren voor bepaalde zaken: investeringen op openbaar domein, interne ondersteuning samen met andere partners uitrollen...
- De **planning op vlak van onderhoud van het openbaar domein en op vlak van investeringen** niet kunnen handhaven door een veelheid aan ad hoc opdrachten en meldingen.



- De **personeelsbezetting** die niet langer zal matchen met het bestendigen van de louter operationele werking in combinatie van het aangaan van complex beleidsvoorbereidend werk.

Kortemark kan zich wapenen om de **bestuurskracht op peil te houden en verder uit te breiden**.

De **opdracht** zal sowieso toenemen, net als de **complexiteit** ervan. Het bestuur kent nu wel de **risico's** om hier proactief op te ageren:

- Te weinig gewapend zijn om onze stem te laten horen/versterken in **samenwerkingsverbanden** (ook in het licht van mogelijke fusies in de omgeving) en **bovenlokale structuren** en minder kunnen wegen op hogere overheden.
- Een steeds **kritischer wordende bevolking** met hoge eisen op vlak van kwaliteit van beleid en dienstverlening en op vlak van participatie aan beleid.
- Als **zelfstandige gemeente** zich bevinden in een landschap met besturen die door fusietrajecten mogelijk aan bestuurskracht winnen.

Kortemark kan zich als organisatie in de komende jaren wapenen om de **bestuurskracht maximaal op peil te houden**:

Hiervoor zal het **bestuur vooral moeten inzetten op**:

- Een **gerichte strategische denkoefening over het huidige gamma aan dienstverlening** in de organisatie: anders organiseren, afstoten, uitbesteden, stopzetten...
- Het herdenken van de **structuur van inkomsten en uitgaven** in het licht van verdere schuldafbouw en gewijzigde strategie op vlak van belastingen én in een context van vergrijzing.
- Een **duidelijke en integrale langetermijnvisie** vormgeven op vlak van: voorzieningen, gebouwen en dienstverlening in de kernen.
- **Interne professionalisering**: het verder opzetten van monitoring en rapportering, projectmethodieken inbedden, verdere digitalisering...
- Het nog verder aanwakkeren van een **structurele en strategische samenwerking tussen College en MAT** doorheen de volledige beleidscyclus.



Kortemark kan zich als organisatie in de komende jaren wapenen om de **bestuurskracht maximaal op peil te houden**:

Hiervoor zal het **bestuur vooral moeten inzetten op**:

- Het verder aantrekken van **jonge gezinnen** (met focus op werkgelegenheid, opvangcapaciteit, woonaanbod en mobiliteitsoplossingen).
- Intensifiëren van de **bestaande samenwerkingsverbanden** en mogelijk pistes verkennen om met specifieke besturen diepgaande samenwerkingen aan te gaan – ook op vlak van interne ondersteuning (i.f.v. verdere professionalisering).
- Het verder uitwerken van de **analyse-oefening** op vlak van het patrimonium en hier een set van acties aan koppelen.
- Gerichte **trade-off tussen** uitvoeren van werken in eigen beheer en uitbesteden van werken.
- Verder optimaliseren van de planning, voorbereiding en opvolging van de **grote investeringsprojecten** binnen openbare werken.

Studie ‘Visie op het lokaal & binnenlands bestuur in Vlaanderen’

Conclusie: De Vlaamse regering moet gemeentefusies na de lokale verkiezingen in 2024 zelf sturen. Als de sturende aanpak te weinig samensmeltingen oplevert, moet de regering in 2030 de knoop doorhakken en fusies verplichten.

- De onderzoekers stellen dat het aantal gemeenten, die met 300 zijn, 'substantieel' omlaag moet. De politiek mikt op een krimp naar 80 à 100 gemeenten.
- *“Schaalvergroting is geen wondermiddel en ook geen doel op zich, maar het is wel een noodzakelijke voorwaarde om tot sterkere gemeenten te komen” – Filip De Rynck*
- Er wordt gepleit voor meer sturing vanuit de overheid met een referentiekader op basis van objectieve criteria. Het voorstel is om te werken met **referentiezones**, gebaseerd op **centrumfuncties** (combinatie van politie- en eerstelijnszones), die fusies mogelijk maken binnen die zones, inclusief grens- en faciliteitengemeenten.



6. Bevoegdheidsverdeling

Net zoals zes jaar geleden wordt vanuit het managementteam voorgesteld om bij de volgende bevoegdheidsverdeling een aantal logisch samenhangende bevoegdheden te clusteren, conform het organisatiemodel van het Lokaal Bestuur Kortemark. Dit ondersteunt een efficiënte en effectieve ambtelijke werking.

Tabel 90: Bevoegdheidsverdeling

Bevoegdheidsverdeling
Algemeen beleid en administratie (algemeen beleid, ICT, archief)
Veiligheid, politie, rechtsgeschillen en brandweer
Burgerzaken en erediensten
Ruimtelijke ordening
Groenonderhoud en begraafplaatsen en milieu/duurzaamheid (waaronder milieu, bermbeheer maar ook alle andere zaken die met duurzaamheid te maken hebben)
Financiën
HR
Cultuur, erfgoed (molens, landschappen, beschermde gebouwen), bibliotheek, kunstonderwijs, toerisme, feestelijkheden (jubilarissen, kermissen, evenementen)
Communicatie en inspraak
Jeugd, kinderopvang en onderwijs
Welzijn (ontwikkelingssamenwerking, gelijkheidsbeleid, sociaal beleid (vroegere OCMW), Gezinsbeleid, kinderopvang, senioren) en wonen (woonwinkel, huisvesting en sociale woningbouw)
Sport
Land- en tuinbouw
Openbare werken (waaronder ook grachten, openbare werken, waterwegen, rioolbeleid) en mobiliteit
Gemeentelijk patrimonium, zowel onderhoud als nieuwbouw/grote renovatieprojecten
Lokale economie (KMO, middenstand en markten)

Bron: Interne data



NAWOORD

NAWOORD

Als managementteam hopen we dat dit lijvig document een inspiratiebron kan zijn voor onze toekomstige bestuurders. Het maken van duidelijke keuzes (waar zetten we op in, waar zetten we niet op in, wat doen we zelf, wat doen we samen, wat doen we niet) zal meer dan ooit belangrijk zijn om slagkrachtig te kunnen blijven als lokale overheid. De druk op de lokale overheden wordt steeds hoger en zonder een duidelijke strategie en duidelijke beleidskeuzes lopen we het risico om stuurloos te worden. Feit is dat het duidelijk is dat we met onze organisatie al heel wat stappen in de goede richting gezet hebben en we dit in de toekomst willen blijven doen. Verdere professionalisering is ons doel.

Het maken van duidelijke keuzes houdt ook in dat we voor iedere keuze de ‘waarom-vraag’ kunnen beantwoorden. Dé doelstelling van de lokale overheden is de creatie van publieke meerwaarde en dus moeten we bij iedere keuze de vraag stellen waarom we precies die keuze maken als lokaal bestuur.

Het managementteam stelt dan ook voor om bij de opmaak van het nieuwe beleidsplan de SDG's (Sustainable Development Goals) te betrekken als groter kader. Deze zijn universeel, gelden voor alle landen in de wereld en bieden een interessant kader om vanuit het lokale beleid en de lokale praktijk het verband te leggen tussen lokaal en globaal. Zoeken naar oplossingen voor de klimaatveranderingen, zorgen voor een toegankelijke dienstverlening voor iedereen, samen met de burgers inzetten op de korte voedselketen, ... het zijn maar voorbeelden van hoe de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen kunnen vertaald worden naar het lokale niveau, ook in Vlaanderen. Bovendien bieden de ze een uitgelezen kans om invulling te geven aan de opdracht van elke gemeente zoals geformuleerd in artikel 2 van het Decreet over het Lokaal Bestuur:



De gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn beogen om op het lokale niveau duurzaam bij te dragen aan het welzijn van de burgers en verzekeren een burgersnabije, democratische, transparante en doelmatige uitoefening van hun bevoegdheden.

Ze betrekken de inwoners zo veel mogelijk bij het beleid en zorgen voor openheid van bestuur. De gemeenten zijn overeenkomstig artikel 41 van de Grondwet bevoegd voor de aangelegenheden van gemeentelijk belang. Voor de verwezenlijking daarvan kunnen ze alle initiatieven nemen. Ze beogen om bij te dragen aan de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied.

Hieronder sommen we de SDG's ter verduidelijking op:



Doelstelling 1:
Armoede beëindigen



Doelstelling 2:
Honger,
voedselveiligheid,
duurzame landbouw



Doelstelling 3: Goede
gezondheid en welzijn



Doelstelling 4:
Kwaliteitsonderwijs



Doelstelling 5:
Gendergelijkheid



Doelstelling 6: Schoon
water, sanitair,
duurzaam
watergebruik



Doelstelling 7:
Betaalbare en
duurzame energie



Doelstelling 8: Eerlijk
werk en economische
groei





Doelstelling 9:
Industrie, innovatie en
infrastructuur



Doelstelling 10:
Ongelijkheid
verminderen



Doelstelling 11:
Inclusieve, veilige,
duurzame steden



Doelstelling 12:
Verantwoorde
consumptie en
productie



Doelstelling 13:
Klimaatactie



Doelstelling 14:
Bescherming en
duurzaam gebruik
zeeën en oceanen



Doelstelling 15:
Duurzame
ecosystemen op het
land



Doelstelling 16: Vrede,
veiligheid en sterke
publieke diensten



Doelstelling 17:
Partnerschap om
doelstellingen te
bereiken

Uiteraard zijn er nog meer cijfers dan wat we hier in dit document terugvinden. We verwijzen hiervoor naar de gemeentemonitor van ABB, de volledige burgerbevraging en de bestuurskrachtmeting. Deze documenten zijn terug te vinden op onze website via de link www.kortemark.be/omgevingsanalyse.

